

European
Commission

CONCEPEREA ȘI COMANDAREA EVALUĂRILOR CONTRAFACUALE ALE IMPACTULUI

GHID PRACTIC PENTRU AUTORITĂȚILE DE MANAGEMENT AL
FSE

COMISIA EUROPEANĂ

Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune
Direcția G – Fonduri, programare și punere în aplicare
Unitatea G5 – O mai bună reglementare

Date de contact: Linda Adamaite

E-mail: EMPL-G5-UNIT@ec.europa.eu sau Linda.Adamaite@ec.europa.eu

*Comisia Europeană
B-1049 Bruxelles*

CONCEPEREA ȘI COMANDAREA EVALUĂRILOR CONTRAFACUALE ALE IMPACTULUI

GHID PRACTIC PENTRU AUTORITĂȚILE DE
MANAGEMENT AL FSE

Manuscris finalizat în septembrie 2021

Ediția din 2021 a publicației „Conceperea și comandarea evaluărilor contrafactice ale impactului – Ghid practic pentru autoritățile de management al FSE” a fost elaborată de Jochen Kluge (Humboldt-Universität zu Berlin) și Andrea Naldini și Marco Pompili (Ismeri Europa). Aceasta este o adaptare după ediția din 2013 a ghidului (ISBN 978-92-79-28238-6; DOI 10.2767/94454) elaborat de Stephen Morris (Unitatea de evaluare a politicilor și cercetare, Universitatea Metropolitană din Manchester), Herta Tödting-Schönhofer (Metis GmbH, Viena) și Michael Wiseman (Institutul pentru politici publice George Washington).

Prezentul document a fost întocmit pentru Comisia Europeană, însă el reflectă exclusiv opiniile autorilor, iar Comisia Europeană nu este răspunzătoare pentru nicio consecință a reutilizării prezentei publicații. Informații suplimentare despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet (<http://www.europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2021

© Uniunea Europeană, 2021

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este pusă în aplicare în baza Deciziei 2011/833/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011 privind reutilizarea documentelor Comisiei (JO L 330, 14.12.2011, p. 39). Cu excepția cazului în care se prevede altfel, reutilizarea prezentului document este autorizată în temeiul unei licențe *Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0)* (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Aceasta înseamnă că reutilizarea este permisă, cu condiția ca sursa documentului să fie menționată și să fie indicate eventualele modificări.

Pentru orice utilizare sau reproducere a unor elemente care nu sunt proprietatea Uniunii Europene, poate fi necesară solicitarea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

Coperta: © Shutterstock, 2021

PDF ISBN 978-92-76-40725-6

doi:10. 10.2767/02762

KE-02-21-992-EN-N

Cuprins

INTRODUCERE: CONTEXTUL ȘI SCOPUL GHIDULUI	5
CAPITOLUL 1. CONCEPT ȘI ABORDĂRI	11
1.1. ESENȚA SCENARIULUI CONTRAFACTUAL.....	11
1.2. DE CE SUNT IMPORTANTE EVALUĂRILE CONTRAFACTUALE?	12
1.3. DE CE SUNT DIFICILE DIN PUNCT DE VEDERE TEHNIC EVALUĂRILE CONTRAFACTUALE?.....	13
1.4. PREZENTARE GENERALĂ A MODELELOR ȘI ABORDĂRILOR ECI.....	15
1.5. MODUL ÎN CARE ECI POATE FI INTEGRATĂ ÎNTR-UN CADRU DE EVALUARE MAI LARG	15
CAPITOLUL 2. CONSIDERAȚII PRACTICE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ELABORAREA UNEI ECI	23
2.1. SELECTAREA INTERVENȚIILOR PENTRU EVALUAREA IMPACTULUI	26
2.1.1. <i>Stabilirea priorității intervențiilor pentru evaluarea impactului</i>	28
2.1.2. <i>Selectarea intervențiilor adecvate pentru o abordare contrafactuală</i>	29
2.2. ÎNTREBĂRI DE EVALUARE ȘI VARIABILE REZULTATE	34
2.2.1. <i>Care sunt scopurile și obiectivele intervenției?</i>	34
2.2.2. <i>Care este scopul evaluării?</i>	34
2.3. DATE PENTRU IDENTIFICAREA GRUPULUI DE CONTROL ȘI MĂSURAREA VARIABILELOR DE REZULTAT.....	39
2.3.1. <i>Sunt disponibile date adecvate sau pot fi acestea puse la dispoziție?</i>	39
2.3.2. <i>Cum trebuie identificat grupul „tratat”?</i>	51
2.3.3. <i>Factorii care trebuie luați în considerare la identificarea unui grup de control</i>	53
2.3.4. <i>Ce tipuri de probleme legate de date trebuie abordate în cadrul schemei de evaluare?</i>	57
2.3.5. <i>Care sunt principalele constrângeri care afectează analizarea datelor și a rezultatelor?</i>	59
2.3.6. <i>O listă de verificare pentru a evalua pregătirea și fezabilitatea ECI</i>	61
2.4. METODA ECI CARE TREBUIE APLICATĂ	62
2.5. CALENDAR ȘI BUGET.....	63
2.5.1. <i>Ce resurse sunt disponibile?</i>	63
2.5.2. <i>Când ar trebui evaluată intervenția?</i>	67
2.6. PUNEREA ÎN APLICARE A ECI	70
2.6.1. <i>Selectarea evaluatorului</i>	70
2.6.2. <i>Supravegherea ECI</i>	72
2.6.3. <i>Raportarea</i>	72
2.6.4. <i>Utilizarea rezultatelor</i>	74
CAPITOLUL 3. CUM SE SELECTEAZĂ METODOLOGIA ADECVATĂ PENTRU EFECTUAREA UNEI ECI	77
3.1. RANDOMIZAREA – ABORDARE EXPERIMENTALĂ	77
3.2. MODELE NERANDOMIZATE SAU CVASIEXPERIMENTALE.....	80
3.2.1. <i>Grupuri-țintă și grupuri de control fără randomizare</i>	80
3.2.2. <i>Corelarea punctajului de propensiune</i>	82
3.2.3. <i>Diferența dintre diferențe</i>	84
3.2.4. <i>Modelul discontinuității regresiei</i>	87
3.2.5. <i>Variabile instrumentale</i>	90
CAPITOLUL 4. REALIZAREA DE PROGRESE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE AGENDA ECI	97
4.1. ÎMBUNĂTĂȚIREA NIVELURILOR DE ÎNȚELEGERE ÎN RÂNDUL PĂRȚILOR INTERESATE.....	97

4.2. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR.....	98
4.3. ELIMINAREA BARIERELOR JURIDICE	100
4.4. TRECEREA LA ABORDĂRI MAI PROSPECTIVE	101
4.5. EXTINDEREA DOMENIULUI DE APLICARE AL ECI.....	102
GLOSARE	107
ACRONIME	107
DEFINIȚII.....	108
ANEXE.....	117
ANEXA 1. BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ.....	117
ANEXA 2. PROPUNERE DE PREZENTARE A CURSULUI ECI	121
ANEXA 3. EVALUĂRI CONTRAFACUALE ALE IMPACTULUI – EXEMPLE MENȚIONATE ÎN GHID.....	122

LISTA CASETELOR

CASETA 1 EXEMPLU DE ECI PENTRU COMPARAREA BENEFICIILOR ȘI A COSTURILOR	21
CASETA 2 EVALUAREA ECI INTEGRATĂ ÎNTR-UN CADRU MAI LARG	25
CASETA 3 ÎNTREBĂRI PENTRU SELECTAREA INTERVENȚIILOR PENTRU O ECI	26
CASETA 4 CELE MAI FRECVENTE TIPURI DE INTERVENȚII ȘI GRUPURI-ȚINTĂ SELECTATE PENTRU ECI ALE INTERVENȚIILOR FSE	29
CASETA 5 DEFINIREA GRUPURILOR DE CONTROL	33
CASETA 6 EXEMPLE DE DATE UTILIZATE PENTRU ECI.....	41
CASETA 7 EXEMPLE DE BAZE DE DATE INTEGRATE PENTRU ECI.....	42
CASETA 8 CADRUL DE REGLEMENTARE AL UE PRIVIND PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL	46
CASETA 9 PROTECȚIA DATELOR ȘI SCHIMBUL DE DATE	51
CASETA 10 ÎNTREBĂRI DE POLITICĂ LEGATE DE UN PROGRAM DE FORMARE	56
CASETA 11 INTERPRETAREA EFECTELOR NETE	56
CASETA 12 INCERTITUDINI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE INTERPRETAREA REZULTATELOR.....	61
CASETA 13 EXPERIENȚA POLONIEI ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CONFERINȚELE DE EVALUARE.....	75
CASETA 14 EXEMPLU DE STUDIU RANDOMIZAT AL UNUI PROIECT FSE PENTRU TINERI.....	79
CASETA 15 EXEMPLU DE EVALUARE CARE ADOPTĂ O ABORDARE BAZATĂ PE CORELARE.....	84
CASETA 16 EXEMPLU DE EVALUARE CARE ADOPTĂ O ABORDARE „DIFERENȚA DINTRE DIFERENȚE”.....	86
CASETA 17 EXEMPLU DE EVALUARE CARE ADOPTĂ ABORDAREA DISCONTINUITĂȚII REGRESIEI.....	90
CASETA 18 EXEMPLU DE STUDIU CARE ADOPTĂ O ABORDARE BAZATĂ PE VARIABILE INSTRUMENTALE	93
CASETA 19 EXEMPLU DE PROIECT CARE VIZEAZĂ CONSOLIDAREA CULTURII ȘI A CAPACITĂȚII ECI.....	99
CASETA 20 EXEMPLE DE EVALUĂRI ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI	103
CASETA 21 EXEMPLU DE EVALUARE A EFECTELOR ASUPRA REZULTATELOR COMPORTAMENTALE DIN GERMANIA.....	105

LISTA FIGURILOR

FIGURA 1 DIFERITE SARCINI ȘI TIPURI DE EVALUARE.....	17
FIGURA 2 ILUSTRARE A ABORDĂRII MODELULUI LOGIC SAU A „TEORIEI SCHIMBĂRII”	18
FIGURA 3 SECVENȚA PRINCIPALĂ A ACTIVITĂȚILOR UNEI ECI	24
FIGURA 4 DIMENSIUNILE EFECTELOR MINIME DETECTABILE („MINIMUM DETECTABLE EFFECTS SIZES” – MDES) LA DIFERITE DIMENSIUNI ALE EȘANTIONULUI	60
FIGURA 5 CALENDAR SIMPLIFICAT PENTRU REZULTATELE UNUI PROGRAM DE FORMARE	69
FIGURA 6 CONTROL RANDOMIZAT BAZAT PE DOUĂ GRUPURI	78
FIGURA 7 MODEL CVASIEXPIMENTAL STILIZAT CU GRUPURI DE TRATAMENT ȘI DE CONTROL	81
FIGURA 8 ILUSTRAREA ABORDĂRII BAZATE PE PUNCTAJUL DE PROPENSIUNE	83
FIGURA 9 ILUSTRARE A ABORDĂRII „DIFERENȚA DINTRE DIFERENȚE”	86
FIGURA 10 ILUSTRARE A ABORDĂRII BAZATE PE DISCONTINUITATEA REGRESIEI.....	88
FIGURA 11 ILUSTRAREA UNEI ABORDĂRI BAZATE PE VARIABILE INSTRUMENTALE	91

LISTA TABELELOR

TABELUL 1 CONȚINUTUL RECOMANDAT AL UNEI SCHEME DE EVALUARE	25
TABELUL 2 TIPURI ȘI SURSE DE DATE	41
TABELUL 3 STRUCTURA PRINCIPALELOR COSTURI ALE UNEI ECI	67
TABELUL 4 INFORMAȚII DE BAZĂ CARE TREBUIE INCLUSE ÎNTR-O FIȘĂ DE PREZENTARE A ECI	74
TABELUL 5 COMPARAȚIE ÎNTRE PRINCIPALELE CARACTERISTICI ALE PRINCIPALELOR ABORDĂRI ECI	94
TABELUL 6 CARACTERISTICILE ECI MENȚIONATE ÎN GHID CA EXEMPLE	122

Introducere: contextul și scopul ghidului

Perioada de programare 2021-2027 începe cu experiența dramatică a pandemiei de COVID-19 și a crizei economice care a urmat acesteia. Uniunea Europeană (UE) și-a intensificat eforturile financiare și politice de sprijinire a redresării economiilor naționale și de creștere a gradului de ocupare a forței de muncă. În acest context, Fondul social european plus (FSE+) joacă un rol esențial în acordarea de asistență extinsă șomerilor, punând accentul pe tineri și femei, precum și în sprijinirea intervențiilor împotriva sărăciei în rândul copiilor, promovând o mai bună educație și incluziune socială a categoriilor sociale mai vulnerabile din întreaga UE. Diferitele obiective urmărite de FSE+ și necesitatea de a obține rezultate rapide în domeniul ocupării forței de muncă și cel al incluziunii sociale presupun o alocare eficace a resurselor. Abordările bazate pe dovezi în procesul de elaborare a politicilor sunt din ce în ce mai importante, iar evaluarea este un instrument fundamental pentru direcționarea politicilor publice.

Ghid pentru autoritățile de management care actualizează experiența din perioada 2014-2020

În perioada 2014-2020, Comisia Europeană (CE) a sprijinit capacitatea de evaluare a statelor membre (SM) și a autorităților de management (AM) și a promovat utilizarea evaluării contrafactice a impactului (ECI). Rezultatele pozitive constatate în cadrul ECI sunt dovezi concrete ale efectelor FSE dincolo de rezultatele care ar fi fost obținute în alt mod. Un număr semnificativ de ECI au fost programate mai întâi în planurile de evaluare (PE) și apoi efectuate în cursul punerii în aplicare a programelor FSE. În multe cazuri, au fost întâmpinate dificultăți în timpul pregătirii și punerii în aplicare a ECI sau acestea au rămas experiențe izolate și nu au fost incluse într-un cadru de evaluare sistematic.

Prezentul ghid este destinat autorităților de management (AM) și altor organisme responsabile cu punerea în aplicare a intervențiilor și programelor finanțate de FSE+ și are ca scop sprijinirea planificării, a conceperii și a comandării ECI. Acesta ține seama de experiența anterioară și oferă sfaturi practice cu privire la unele dintre aspectele-cheie care trebuie luate în considerare la elaborarea unei ECI. Ghidul actualizează orientările anterioare pentru perioada 2014-2020, punând un accent mai mare pe problemele întâlnite în punerea în practică a unei ECI. Cu toate acestea, aspectele metodologice sunt discutate și, acolo unde este posibil, simplificate și completate cu exemple actualizate selectate din evaluările FSE pentru perioada 2014-2020.

ECI abordează chestiunile esențiale care permit luarea unor decizii în materie de politici bazate pe dovezi: care sunt efectele de cauzalitate ale intervențiilor și „ce funcționează”? Aceste evaluări încearcă să stabilească dacă intervențiile finanțate de FSE sunt într-adevăr responsabile pentru modificările intervenite în situația participanților și pentru realizările obținute în urma intervențiilor. Atunci când sunt executate bine, ECI furnizează dovezi ale „efectului net”¹ - sau ale impactului - unei intervenții, permițând

ECI abordează aspectele funcționale?

¹ Efectul net sau impactul, este diferența dintre efectul total (sau brut) și ceea ce s-ar fi obținut în absența intervenției. Efectul net poate fi, de asemenea, negativ, atunci când intervenția este mai puțin eficace decât dinamica pieței. A se vedea p.9 pentru mai

responsabililor de elaborarea politicilor să excludă explicațiile alternative pentru modificările circumstanțelor participanților sau ale realizărilor care ar fi putut fi observate. Atunci când ECI furnizează estimări ale prezenței și amplitudinii efectului net, acestea conțin neapărat o măsură a incertitudinii, în funcție de acuratețea metodologică și de informațiile disponibile. Tipul de dovezi furnizate de ECI le permite responsabililor de elaborarea politicilor să evalueze eficacitatea intervențiilor, să facă comparații între intervenții și să evalueze performanțele relative ale acestora. În plus, dovezile respective oferă contribuții importante pentru analizele cost-beneficiu sau ale raportului cost-eficacitate.

Prezentul ghid este publicat într-o perioadă marcată de provocări fără precedent pentru FSE+. Având în vedere creșterea enormă a resurselor UE pentru investiții și ocuparea forței de muncă oferite de pachetul Next Generation EU, este esențial ca responsabilii de elaborarea politicilor să măsoare și să înțeleagă efectele intervențiilor de care răspund. Fondurile publice trebuie alocate pentru intervenții mai productive și mai eficiente pentru a accelera redresarea și a reduce dezechilibrele sociale. Prin urmare, este de datoria celor responsabili pentru utilizarea resurselor FSE+ să își justifice alegerile prin demonstrarea faptului că intervențiile lor sunt eficiente și că oferă valoare cetățenilor. Cel mai bun mod de a realiza acest lucru este prin efectuarea unui număr mai mare de ECI de înaltă calitate.

FSE+ este principalul instrument european de sprijinire a ocupării forței de muncă și a incluziunii sociale. În perioada de programare 2014-2020, FSE a cheltuit aproape 125 de miliarde EUR pentru politici active în domeniile pieței forței de muncă, educației și incluziunii sociale, puse în aplicare prin intermediul programelor operaționale (PO) în cele 28 de state membre. Astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 privind dispozițiile comune, evaluările „se efectuează pentru îmbunătățirea calității elaborării și implementării programelor, precum și în vederea aprecierii eficacității, eficienței și impactului acestora”.

În perioada de programare 2021-2027, performanța și rezultatele vor fi examinate în continuare². Acest lucru va necesita consolidarea sistemelor și a capacităților actuale de monitorizare și evaluare, inclusiv a mecanismelor de colectare a datelor. Planurile de evaluare vor rămâne obligatorii și se va pune un accent mai mare pe evaluarea impactului. Întrucât există o varietate de metode disponibile pentru a surprinde impactul operațiunilor sprijinite de FSE+, autoritățile de management trebuie să decidă ce metodă sau ce combinație de metode este cea mai potrivită pentru a satisface cerințele de reglementare. O cuantificare riguroasă a impactului intervențiilor implică, de asemenea, scenarii contrafactice.

Accentul pus pe o orientare puternică către performanță și rezultate este o caracteristică importantă a noilor regulamente. Strategiile și tehnicile de evaluare de înaltă calitate sunt esențiale pentru dobândirea de cunoștințe esențiale care să arate tuturor statelor membre intervențiile care funcționează și pe cele care nu funcționează. Este esențial să se

Orientarea către rezultate și evaluarea de înaltă calitate

multe detalii.

² Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

consolideze calitatea evaluărilor și să se elaboreze dovezi fiabile privind valoarea adăugată.

În principiu, punctul de plecare pentru colectarea de dovezi privind eficacitatea intervențiilor de politică este simplu. Printre cerințe se numără:

- identificarea problemei care trebuie abordată;
- identificarea instrumentelor care trebuie utilizate pentru abordarea problemei;

o formulă care face legătura între instrumente și rezultate.

Pentru a evalua o schemă sau un instrument de finanțare, este esențial să existe indicatori clari și măsurabili atât pentru contribuții, cât și pentru realizările și rezultatele asociate problemelor. În mod normal, se stabilesc ținte atât pentru realizări, cât și pentru rezultate, și se compară realizările efective cu țintele. Monitorizarea are scopul de a urmări contribuțiile, realizările și rezultatele de-a lungul timpului și de a furniza feedback cu privire la gestionare. Teoria subiacentă intervenției indică adesea rezultate intermediare care pot deveni, de asemenea, obiectul monitorizării. Dar calea până la a stabili dacă o anumită intervenție funcționează nu este simplă.

Necesitatea obținerii de rezultate...

Practica de evaluare existentă trebuie completată cu abordări care generează dovezi mult mai solide ale efectelor nete sau ale impactului intervențiilor. Măsurarea realizărilor este o chestiune de responsabilitate pentru fondurile utilizate. ECI abordează întrebarea fundamentală cu privire la eficacitatea unei intervenții. În timp ce ECI încearcă să stabilească o legătură cauzală între intervenții și rezultate, ar putea fi necesare metode suplimentare de evaluare bazate pe teorie și de evaluare a procesului pentru a identifica mecanismele cauzale subiacente și pentru a contribui la asigurarea faptului că impactul obținut într-un loc oferă o bază de dovezi pentru reproducerea politicilor în alte locuri.

... și de dovezi ale efectelor nete

În perioada de programare 2014-2020, toate statele membre și autoritățile de management au adoptat un plan de evaluare care descrie obiectivele, activitățile, elementele organizaționale și produsele evaluării. Planurile de evaluare prevăd mai multe tipuri, cum ar fi evaluările generale în curs ale programelor, precum și evaluări tematice menite să răspundă la întrebări specifice de evaluare sau care se concentrează pe axe sau priorități de investiții specifice ale unui program operațional. O analiză a planurilor de evaluare referitoare la 177 de programe FSE, la sfârșitul anului 2018³, a arătat că, în această perioadă de programare, sunt așteptate aproximativ 132 de evaluări contrafactice ale impactului, cifră ce indică progresele înregistrate și un accent mai mare pus pe metodele contrafactice în perioada de programare 2014-2020 comparativ cu perioada 2007-2013⁴.

Experiența SM în ceea ce privește ECI

Conform registrului de proiecte⁵ „Serviciul de asistență pentru evaluare”, până în iunie 2021 au fost finalizate 1 795 de evaluări, dintre care 1 001 aveau legătură cu programele FSE/Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor (YEI) sau FSE/YEI și FEDR (675 și, respectiv, 326). Dintre cele 1 001 evaluări care au vizat FSE, 323 au fost evaluări ale

Gradul de utilizare a ECI este în creștere

³ A se vedea [Ismeri Europa – Ecorys – Institutul pentru studii privind ocuparea forței de muncă, 2019.](#)

⁴ A se vedea [Bratu C. et al., 2014.](#)

⁵ Proiectul „Serviciul de asistență”, finanțat de DG REGIO și DG EMPL, colectează informații privind evaluările publicate online începând cu 1 ianuarie 2015 pe site-urile autorităților de management. Identificarea evaluărilor este efectuată de o rețea de experți naționali, acestea fiind rezumate și evaluate din punctul de vedere al calității și fiabilității constatărilor.

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/evaluations/member-states/.

impactului, iar 106 dintre acestea au aplicat o abordare contrafactuală: 82 din 234 de evaluări ale impactului au vizat programele FSE/YEI, iar 24 din 89 de evaluări ale impactului au vizat programele FSE/YEI și FEDR⁶.

În primii ani ai actualei perioade de programare, evaluările contrafactice ale programelor FSE/YEI și/sau FEDR s-au axat pe perioada de programare anterioară, în timp ce, începând din 2018, aproape toate ECI evaluează efectele intervențiilor din perioada 2014-2020⁷. 20 din 27 de state membre au realizat evaluări contrafactice ale programării, inclusiv ale FSE, care reflectă și în acest caz o adoptare pe scară mai largă a acestei abordări în comparație cu trecutul.

Deși abordările metodologice privind ECI variază de la un stat membru la altul, abordarea contrafactuală a fost pusă în aplicare cel mai frecvent pentru a evalua impactul politicilor active în domeniul pieței forței de muncă (formare, stimulente, asistență pentru căutarea unui loc de muncă, experiențe profesionale), dar, într-o măsură mult mai mică, și în alte domenii, cum ar fi intervențiile de sprijinire a instituțiilor de învățământ și a elevilor și politicile legate de aspecte sociale, cum ar fi intervențiile de combatere a sărăciei sau a excluziunii sociale.

Din punct de vedere metodologic, tehnica de corelare a punctajului de propensiune este cea mai frecvent utilizată, în timp ce alte metode sunt mai puțin vizibile. ECI se concentrează adesea asupra efectelor pe termen scurt sau mediu (6 sau 12 luni), în timp ce efectele pe termen lung sunt evaluate mai rar.

Analiza ECI efectuată în cadrul proiectului „Serviciul de asistență pentru evaluare” a evidențiat limitări precum: persoanele din grupurile de control nu sunt suficient de similare cu cele din grupurile de sprijin, fiabilitatea scăzută a datelor, de exemplu atunci când sunt extrase din sondaje *ex post*, interviuri care se bazează pe capacitatea respondenților de a-și reaminti cu exactitate evenimentele sau dimensiunea redusă a eșantionului care produce rezultate ne semnificative din punct de vedere statistic etc. În unele cazuri, rapoartele de evaluare nu conțin suficiente informații cu privire la etapele, opțiunile și limitările metodologice, care sunt elemente necesare pentru informarea altor persoane decât cele care le-au comandat cu privire la efectele măsurilor examinate, îmbogățindu-le cunoștințele cu privire la efecte.

Însă limitările sunt încă frecvente

În concluzie, în pofida progreselor înregistrate în ultimii ani, executarea ECI necesită expertiză tehnică și voință politică. Prezentul ghid pledează pentru ECI și stabilește unele dintre aspectele pe care autoritățile de management trebuie să le abordeze pentru ca punerea lor în aplicare să fie încununată de succes. Dincolo de aspectele practice ale ECI, se pune accentul, de asemenea, pe aspectele mai ample care ar putea fi abordate pentru a permite evaluări ale impactului de o calitate superioară. Ghidul include o serie de recomandări de bază, cu speranța că vor fi utile pentru autoritățile de management, dar unul dintre principalele mesaje este că realizarea de ECI necesită o planificare atentă a pregătirii datelor (în special a datelor administrative), scopuri și obiective clare etc., pentru a se evita eventualele probleme în etapa de punere în aplicare sau obținerea unor evaluări de slabă calitate.

Ghid pentru practicieni

⁶ 90 din 106 de evaluări au fost examinate și rezumate în cadrul proiectului privind Serviciul de asistență.

⁷ 29 din 33 de ECI efectuate până în 2018 se referă la perioada de programare anterioară.

Ghidul include, de asemenea, exemple de evaluări și practici menite să faciliteze parcurgerea textului. Deși evaluările colectate în cadrul proiectului „Serviciul de asistență pentru evaluare” reprezintă principala sursă de informații pentru identificarea exemplurilor și a practicilor prezentate în prezentul ghid, au fost luate în considerare și alte surse, în special evaluările efectuate de Centrul Comun de Cercetare [Centrul de cercetare privind evaluarea impactului (CRIE)] și, într-o măsură mai mică, publicațiile academice. Acolo unde este posibil, exemplele și experiențele incluse în ghid se referă la intervențiile asociate Fondului social european.

Ghidul este structurat în patru capitole.

Capitolul 1 analizează natura ECI și motivele pentru care acestea sunt importante. Acesta oferă o imagine de ansamblu introductivă a abordărilor ECI, subliniind distincția dintre abordările experimentale și cele cvasi experimentale. De asemenea, sunt prezentate provocările tehnice și practice care trebuie abordate la punerea în aplicare a unei ECI. Se iau în considerare, în termeni generali, tipurile de chestiuni de politică care ar putea fi abordate de ECI și relația dintre metodele ECI și alte abordări de evaluare (de exemplu: abordări bazate pe teorie, evaluarea procesului și analiza eficienței).

O structură care reflectă etapele unei evaluări

Capitolul 2 analizează o serie de întrebări pe care autoritățile de management ar trebui să le ia în considerare atunci când concep și pun în aplicare ECI. Ghidul de față prezintă unele dintre principalele provocări cu care se confruntă în mod obișnuit responsabilii de elaborarea ECI și oferă o serie de recomandări cu privire la modul în care acestea ar putea fi abordate. Întrebările reprezintă un ghid pentru cei care intenționează să comande ECI ale intervențiilor finanțate din FSE.

ECI furnizează dovezi solide privind eficacitatea fondurilor. Totuși, acest lucru este valabil numai dacă sunt bine planificate și executate în mod corespunzător. În acest scop, autoritățile de management trebuie să abordeze anumite aspecte-cheie în comandarea unei evaluări. Modul exact în care autoritățile de management iau în considerare aceste aspecte și ordinea în care fac acest lucru vor fi dictate de aspectele practice și de mecanismele instituționale de la fața locului din statul membru în cauză. Prezentul ghid evidențiază unele dintre aceste aspecte importante și atrage atenția autorităților de management. Principalele aspecte sunt enumerate în funcție de șase etape ale procesului de evaluare: 1) Selectarea operațiunii (operațiunilor) pentru evaluare; 2) Identificarea întrebărilor de evaluare și a variabilelor de rezultat; 3) Analizarea datelor pentru identificarea grupului de control și măsurarea variabilelor de rezultat; 4) Selectarea metodei ECI; 5) Definirea calendarului și a bugetului; 6) Punerea în aplicare a evaluării. O atenție deosebită este acordată disponibilității și protecției datelor, un aspect care poate compromite grav posibilitatea de a efectua o ECI.

Capitolul 3 analizează etapa 4 de mai sus (Selectarea metodei ECI) și se axează pe caracteristicile principalelor metode utilizate în analizele contrafactice. În special, sunt prezentate cinci metode: metoda experimentală sau randomizarea, corelarea punctajului de propensiune, diferența dintre diferențe, modelul discontinuității regresiei și variabilele instrumentale. Această secțiune a ghidului nu are scopul de a-i instrui pe cititori cu privire la utilizarea metodelor ECI, ci de a-i sensibiliza cu privire la punctele tari și punctele slabe ale fiecărei metode și la cazurile în care o metodă este mai potrivită decât alta.

Capitolul 4 abordează aspecte mai ample legate de dezvoltarea perspectivei. Printre acestea se numără necesitatea de a dezvolta capacitatea de a efectua ECI cu succes, atât în cadrul autorităților de management (responsabili de elaborarea politicilor și funcționari), cât și în rândul agențiilor de cercetare, al comunităților academice și al societăților de consultanță din statele membre. Această secțiune abordează, de asemenea, necesitatea de a combate barierele juridice din calea accesului la date și de a actualiza ECI ale programelor FSE+ transformându-le în concepte mai avansate pentru a extinde acoperirea politicilor în materie de incluziune socială și educație, estimarea efectelor pentru rezultatele comportamentale și punerea în aplicare a abordărilor bazate pe meta-evaluare.

În concluzie, prezentul ghid: 1) pledează pentru ECI, 2) identifică etapele importante în direcția executării cu succes a ECI și 3) consideră că ECI reprezintă o parte esențială a peisajului FSE+. Obiectivul suprem este de a spori contribuția FSE+ la bunăstarea cetățenilor Europei.

Autorii doresc să recunoască sprijinul și asistența valoroase oferite de membrii unității G5 din cadrul DG Ocuparea Forței de Muncă, O mai bună reglementare în elaborarea acestui raport, în special, Linda Adamaite Jeannette Monier și Maria José Cueto Faus. De asemenea, autorii doresc să mulțumească dlui Andrea Pisano și dlui Ernesto Belisario pentru contribuția lor la secțiunea privind protecția datelor, precum și dlui Paweł Hess pentru sprijinul și contribuția sa.

Capitolul 1. Concept și abordări

Acest capitol abordează întrebările fundamentale cu privire la natura și scopul abordării contrafactice în evaluarea efectelor de cauzalitate ale intervențiilor. Mai precis, acesta stabilește o înțelegere a esenței evaluării contrafactice a impactului, în special în ceea ce privește tipurile de operațiuni cofinanțate prin FSE+. Acesta examinează, de asemenea, relația dintre abordările contrafactice și alte metodologii de evaluare și discută motivele pentru care ECI sunt importante – în special în prezent. Sunt examinate aspectele de politică care pot fi abordate de ECI și este inclusă o scurtă prezentare introductivă a unora dintre principalele metode contrafactice relevante pentru evaluarea intervențiilor cofinanțate de FSE+, înainte de prezentarea detaliată din capitolul 3.

1.1. Esența scenariului contrafactual

ECI urmărește să identifice impactul sau efectele nete ale intervențiilor. Caracteristica lor distinctivă este faptul că vizează susținerea afirmațiilor potrivit cărora o anumită intervenție determină un rezultat specific; cu alte cuvinte, rezultatul specific poate fi atribuit exclusiv intervenției. ECI realizează acest lucru prin izolarea intervenției și eliminarea explicațiilor alternative pentru rezultatul observat.

La baza capacității lor de a exclude explicații alternative se află ideea de „scenariu contrafactual”, și anume răspunsul la întrebarea „Ce s-ar fi întâmplat – în ceea ce privește rezultatele de interes – dacă intervenția nu ar fi fost pusă în aplicare?”. Pentru a înțelege în mod clar conceptul de scenariu contrafactual și, mai simplu spus, pentru a clarifica problema, este util să se ia în considerare exemplul unui șomer care participă la un program de formare al cărui scop este încurajarea ocupării forței de muncă. Pentru a determina efectul formării asupra persoanei, abordarea contrafactuală presupune două rezultate potențiale⁸. Primul este statutul profesional al cursantului după urmarea unui program de formare profesională. Acesta este rezultatul observat pentru cursant. Cel de al doilea rezultat potențial este statutul profesional al acestui cursant în cazul în care nu ar fi participat la programul de formare, în condițiile în care toți ceilalți factori rămân neschimbați. În aceste circumstanțe, acest al doilea rezultat este denumit rezultatul contrafactual. Impactul formării pentru fiecare cursant este identificat prin diferența dintre rezultatele observate și cele contrafactice. Acesta este efectul net cauzal sau impactul formării pentru persoana respectivă. Singura diferență între circumstanțele sau condițiile care au dat naștere rezultatelor observate și contrafactice este participarea persoanei la formare. Prin urmare, orice diferență între cele două rezultate trebuie să fie impactul formării asupra statutului profesional al persoanei.

*Scenariul
contrafactual*

În realitate, nu observăm și nu putem observa rezultate contrafactice pentru persoanele expuse unei intervenții. Cu toate acestea, principalul obiectiv al ECI este să furnizeze estimări convingătoare ale rezultatelor contrafactice pentru grupurile de persoane sau întreprinderi afectate de intervențiile cofinanțate de FSE. Astfel, impactul este exprimat, de exemplu, sub forma

*Definirea grupurilor
de tratament și ...*

⁸ O discuție mai detaliată cu privire la modelul „rezultatelor potențiale” al legăturii de cauzalitate este disponibilă în [Holland P., 1986](#).

unor diferențe în ceea ce privește mijloacele sau proporțiile dintre valorile medii observate și valorile contrafactice „estimate”. În majoritatea aplicațiilor, ECI urmărește să compare rezultatele unei intervenții (o măsură sau un instrument) pentru acele entități (persoane, IMM-uri etc.) care au beneficiat de aceasta cu un grup care nu face obiectul intervenției. În terminologia ECI, grupul „tratat” sau „de tratament” se distinge de grupul „de control”, care ar trebui să fie cât mai asemănător în toate privințele (cu excepția tratamentelor primite) cu grupul tratat. Din grupul de control se obțin estimări ale rezultatelor contrafactice, acordându-se o atenție deosebită diferențelor de caracteristici – observate și neobservate – între cele două grupuri. De asemenea, este posibil să se compare o serie de tratamente diferite prin expunerea unităților eligibile cu o serie de variante de tratament (de exemplu, alte tratamente finanțate din FSE sau intervenții finanțate din alte surse), formând o serie de grupuri de tratament și comparând rezultatele între ele și/sau rezultatele pentru un grup de control netratat.

În cazul în care grupul de control nu este expus niciunui tratament, întrebarea de evaluare adresată este „Care este impactul primirii intervenției în raport cu lipsa ajutorului sau a sprijinului?” În schimb, în cazul în care rezultatele primirii tratamentului de interes sunt comparate cu rezultatele primirii unui alt tratament, întrebarea de evaluare adresată este: „Care este impactul primirii intervenției analizate în raport cu expunerea la o alternativă bine definită?” O ECI poate fi, în multe cazuri, concepută pentru a aborda oricare dintre aceste întrebări fundamentale. Alegerea întrebării care va fi adresată este determinată de prioritățile responsabililor de elaborarea politicilor și de constrângerile practice în materie de proiectare.

... grupuri de control

În cazurile în care se face o comparație între două tratamente diferite, ar trebui să existe un contrast clar definit între acestea, care să fie relevant din perspectiva elaborării politicilor.

1.2. De ce sunt importante evaluările contrafactice?

ECI furnizează informații importante cu privire la efectele nete sau la impactul intervențiilor. Acestea oferă estimări ale amplitudinii impactului, semnul acestora (pozitiv sau negativ) și măsurători statistice ale incertitudinii. Acestea ajută la validarea sau respingerea presupusei legături de cauzalitate dintre intervenție și rezultate, care stă la baza modelului intervenției. Aceste efecte măsurate pot fi utilizate în urmărirea mai multor obiective: demonstrarea transparenței și a responsabilității în cheltuirea resurselor contribuabililor; luarea deciziilor în materie de politici pe baza unor dovezi clare; învățarea unor lecții din rezultatele obținute la nivelul unor regiuni din aceeași țară sau la nivelul statelor membre.

Cei responsabili de intervenții și preocupați să se asigure că programele lor vor continua să atragă finanțare vor avea un interes deosebit în promovarea ECI pentru a demonstra că programele lor oferă un raport calitate-preț bun și aduc beneficii măsurabile participanților, precum și societății în ansamblu. Dovezile furnizate de ECI vor prezenta un interes deosebit pentru cei responsabili cu alocarea resurselor. Autoritățile de management vor fi dornice să demonstreze că programele lor „funcționează”. Pentru a face acest lucru în mod convingător, vor trebui să comande ECI de înaltă calitate.

Transparență și asumarea responsabilității

Aceste caracteristici ale ECI oferă informații importante responsabililor de elaborarea politicilor a căror sarcină este să aloce resurse pentru diferite

Sprijinirea deciziilor de alocare a resurselor

intervenții. Deciziile privind finanțarea intervențiilor potențiale au loc în contextul limitelor resurselor. În acest context, factorii de decizie au nevoie de dovezi solide privind impactul programului și eficiența din punctul de vedere al costurilor, astfel încât să poată utiliza în mod optim resursele disponibile. La evaluarea eficienței relative a intervențiilor, efectele nete estimate de ECI pot fi prezentate mai detaliat prin studierea raportului cost-eficacitate al unei intervenții sau prin efectuarea unei analize complete costuri-beneficii.

Se pot obține informații suplimentare importante, de asemenea, din compararea efectelor nete ale unor operațiuni similare puse în aplicare în diferite teritorii. În cazul în care ECI identifică diferențe semnificative în ceea ce privește efectele acestora, este foarte probabil ca nivelul de calitate al operațiunilor să difere semnificativ sau ca unele operațiuni să se integreze mai bine în contextele lor socioeconomice decât altele. Aceste comparații – denumite în general „meta-evaluări” sau „meta-analize” – permit o generalizare mai mare a constatărilor ECI și oferă teste importante pentru măsurile de politică (de exemplu, formare și servicii integrate etc.)⁹. Pentru a efectua aceste comparații pe baza unor criterii științifice, este necesar să existe un număr adecvat de ECI și o punere în aplicare sistemică a acestora. În consecință, o bună coordonare la nivel național sau la nivelul UE este o condiție fundamentală pentru ca aceste comparații să fie efectuate mai frecvent și să fie mai utile pentru fundamentarea deciziilor în materie de politici.

Compararea operațiunilor din diferite regiuni sau state membre

1.3. De ce sunt dificile din punct de vedere tehnic evaluările contrafactice?

Există o serie de abordări care ar putea fi descrise drept încercări „nefiabile” de estimare a impactului intervențiilor. Acestea sunt analizate aici pentru a ilustra complexitatea inerentă a ECI, fără a se face vreo referire la practica de evaluare efectivă.

Depășirea abordărilor simpliste

În primul rând, un responsabil de elaborarea politicilor ar putea dori să evalueze impactul unui program de formare pentru șomeri comparând venitul cursanților după urmarea programului de formare cu venitul tuturor șomerilor care nu au participat la program. Apoi, responsabilul de elaborarea politicilor atribuie programului de formare diferența observată comparând veniturile cursanților cu cele ale persoanelor care nu au participat la program.

Aceasta nu este o strategie valabilă pentru identificarea impactului formării asupra veniturilor, deoarece persoanele care nu urmează acest curs pot fi semnificativ diferite de cursanți, iar aceste diferențe pot influența rezultatele – prin urmare, o astfel de abordare nu exclude explicații alternative pentru eventualele diferențe de venit observate. De exemplu, cursanții pot avea o capacitate inerentă mai mare decât alte persoane care nu participă la curs. Cu alte cuvinte, șomerii cu o capacitate mai mare se oferă în mod voluntar să participe la programul de formare. Astfel, capacitatea nu afectează doar decizia de a participa, ci și rezultatele – șomerii cu niveluri mai ridicate de capacitate inerentă prezintă o probabilitate mai mare să obțină un venit mai mare decât cei cu o capacitate mai scăzută. Prin urmare, orice diferență observată în ceea ce privește veniturile între grupul de tratament și grupul de control se poate datora atât programului de formare, cât și/sau diferențelor în

⁹ A se vedea, de exemplu, [Card D., Kluge J. și Weber A., 2017.](#)

cea ce privește capacitatea inerentă și, prin urmare, ar „supraestima” impactul intervenției.

În cazul în care capacitatea nu poate fi măsurată și diferențele în ceea ce privește capacitatea inerentă între cele două grupuri nu pot fi luate în considerare la estimarea impactului prin compararea rezultatelor între cele două grupuri, atunci se consideră că impactul estimat al programului de formare este afectat de o **denaturare a selecției**. Pentru a soluționa această problemă, evaluatorii încearcă să colecteze cât mai multe informații cu putință cu privire la factorii importanți care influențează decizia de a participa și rezultatele obținute. Aceste date sunt utilizate pentru a selecta un grup de control valabil din rândul persoanelor neparticipante – și anume un grup care este cât mai asemănător posibil cu grupul de tratament în ceea ce privește acești factori – și efectuează analize statistice luând în considerare acești factori. În acest sens, evaluatorii invocă adesea ipoteza că selecția în cadrul programului este determinată de acești factori observabili. Această „ipoteză de identificare” nu poate fi validată cu ușurință în general, iar evaluatorul trebuie să argumenteze în mod convingător că ipoteza este plauzibilă în contextul dat, pe baza cunoașterii factorilor instituționali și a teoriei comportamentale.

*Contracarea
denaturării selecției*

O a doua abordare „nefiabilă” ar putea fi ca responsabilul de elaborarea politicilor să observe veniturile cursanților înainte și după programul de formare și să atribuie schimbarea înainte/după intervenției de formare. În esență, această abordare presupune că, în absența unei intervenții, venitul mediu rămâne neschimbat.

*Înainte și după
schimbare*

Din nou, în aproape toate cazurile, aceasta nu este o strategie valabilă pentru măsurarea impactului formării asupra veniturilor, cu excepția cazului în care ipoteza stabilității temporale poate fi invocată în mod plauzibil. Acest lucru se datorează faptului că veniturile cursanților se vor modifica în mod inevitabil de-a lungul timpului în moduri care nu sunt deloc legate de formare. De exemplu, se observă în mod normal că veniturile cursanților scad înainte de participare, parțial din cauza unor factori tranzitorii. În multe cazuri, revenirea ar avea loc indiferent dacă are sau nu are loc o intervenție de formare¹⁰. Abordarea nefiabilă de măsurare a impactului formării prin diferența dintre veniturile obținute imediat înainte de începerea programului și veniturile ulterioare programului ignoră faptul că, în multe cazuri, câștigurile ar fi crescut oricum.

Pentru a ajusta astfel de modele, este necesară o măsură a scenariului contrafactual, și anume o măsură a modului în care veniturile s-ar fi modificat pentru cursanți în absența intervenției în formare. De exemplu, un astfel de rezultat contrafactual poate fi obținut de la un grup de control atent corelat care nu este expus intervenției de formare și ale cărui venituri sunt observate în aceleași momente cu cele ale cursanților. În acest caz, se invocă adesea ipoteza privind tendințele comune, care arată că tendința veniturilor în rândul cursanților și în grupul de control ar fi fost aceeași în absența intervenției.

Limitele acestor abordări „nefiabile” motivează căutarea unor metode de evaluare mai convingătoare. După cum s-a sugerat mai sus, punerea în aplicare a unor metode mai convingătoare este totuși mai dificilă din punct de vedere tehnic. Următoarea secțiune din acest capitol oferă o scurtă descriere

¹⁰ Acest model poartă celebra denumire de „Ashenfelter Dip” după numele economistului care a prezentat observații pentru prima dată pe această temă. A se vedea [Ashenfelter O., 1978](#).

a unora dintre abordările specifice privind ECI care ar putea fi cele mai relevante în contextul FSE.

1.4. Prezentare generală a modelelor și abordărilor ECI

Atunci când se pune accentul pe efectele unei intervenții asupra participanților, rezultatele contrafactice sunt, de obicei, estimate utilizând date colectate de la grupuri de neparticipanți care sunt similari celor care participă la intervenția evaluată. Tabelul 1 de la sfârșitul acestui capitol cuprinde o scurtă prezentare generală a abordărilor, a unora dintre avantajele și limitările acestora, precum și a tipurilor esențiale de date necesare.

Principala distincție în cadrul ECI este între modelele de evaluare care sunt experimentale și cele care sunt cvasiexperimentale. Abordarea experimentală este denumită în mod obișnuit „studiu randomizat controlat” sau SRC și uneori și „experimentare socială”.

Abordarea experimentală este considerată a fi „standardul de aur” în rândul metodelor ECI pentru evaluarea efectelor intervențiilor care pot fi testate și manipulate pe intervale de timp relativ scurte și, în majoritatea situațiilor, reprezintă situația ideală. O bună concepere a evaluării impactului ar trebui să urmărească obținerea de estimări ale rezultatelor contrafactice care să fie nedenate. În multe aplicații, se poate considera că o abordare experimentală generează astfel de estimări nedenate. La analizarea abordărilor privind ECI, se recomandă adesea să se înceapă prin conturarea abordării experimentale. Acest lucru se datorează faptului că metodele cvasiexperimentale încearcă, în esență, să imite idealul experimental.

*Modelul randomizat
– standardul de aur*

În cadrul analizării modelelor ECI, principalele caracteristici ale fiecărei abordări sunt stabilite cât mai simplu posibil pentru a clarifica principiile de bază. În realitate, aplicarea acestor metode poate fi mult mai complexă, iar probleme precum neconformitatea – și anume, atunci când persoanele desemnate să participe la intervenție nu au participat – pot intensifica în mod semnificativ provocările cu care se confruntă.

Există o gamă largă de abordări care vizează, în esență, să imite randomizarea. Acestea sunt denumite **cvasiexperimentale**. Nu este posibil ca toate acestea să fie examinate în limitele prezentului ghid și nici să se furnizeze o descriere tehnică completă și detaliată a fiecăreia. Cu toate acestea, în termeni generali, metodologiile cvasiexperimentale care urmează cel mai probabil să fie puse în aplicare în contextul FSE sunt: 1. corelarea punctajului de propensiune; 2. diferența dintre diferențe; 3. discontinuitatea regresiei; 4. variabilele instrumentale. O prezentare generală a principalelor abordări și a meritelor relative ale acestora este prezentată în Tabelul 5 în capitolul 3; prezentarea acestora este mult simplificată pentru a evidenția principiile-cheie ale fiecărei abordări. Alte lecturi ale metodologiilor cvasiexperimentale sunt prezentate în anexa 1.

*Modele
nerandomizate sau
cvasiexperimentale*

1.5. Modul în care ECI poate fi integrată într-un cadru de evaluare mai larg

Evaluările contrafactice abordează anumite tipuri de întrebări cu privire la efectele de cauzalitate ale intervențiilor. Aceste abordări sunt limitate la măsura în care ar putea aborda alte întrebări referitoare la o intervenție. Este util să se facă distincția între întrebările de evaluare privind **explicația**

*Explicarea și
descrierea
cauzalității*

cauzală și cele privind **descrierea cauzală**. ECI urmăresc să **descrie** consecințele unei intervenții. Astfel de metode sunt mai puțin potrivite pentru a **explica** mecanismele și contextele prin care apar relații cauzale. Această distincție este importantă, deoarece ajută la clarificarea rolului distinct al ECI¹¹.

O ECI bine concepută îi va oferi responsabilului de elaborarea politicilor informații dacă o intervenție a condus la modificarea rezultatelor pe care a fost concepută să le influențeze. ECI va furniza dovezi cu privire la amploarea oricărui impact sau efect, îi va oferi responsabilului de elaborarea politicilor informații dacă impactul a fost pozitiv sau negativ, dar va oferi, de asemenea, o măsură a incertitudinii. Într-o mai mică măsură, evaluările contrafactice ale impactului oferă o prezentare a motivelor și a modului în care au apărut efectele măsurate prin intermediul ECI. Pe de altă parte, este adesea dificil să se stabilească, pe baza unei ECI, motivul pentru care o intervenție nu a avut niciun impact, dacă se dovedește că aceasta este situația.

Care sunt informațiile pe care ECI le pot sau pe care nu le pot oferi responsabililor de elaborarea politicilor

În cadrul majorității organismelor responsabile de elaborarea politicilor, părțile interesate care adresează întrebări cauzale descriptive și explicative tind să aibă interese și perspective diferite. Managerii de programe și practicienii tind să se concentreze asupra întrebărilor explicative cauzale. Responsabilii pentru alocarea resurselor și factorii de decizie de rang înalt responsabili pentru stabilirea bugetului tind să se concentreze asupra întrebărilor descriptive cauzale. În practică, distincția dintre explicația cauzală și descrierea cauzală poate fi neclară. În anumite circumstanțe, ECI pot oferi o explicație a motivelor pentru care s-a constatat un anumit impact, de exemplu prin explorarea impactului intervențiilor asupra subgrupurilor importante. Cu toate acestea, este esențial să se analizeze cu atenție tipurile de întrebări pe care le au părțile interesate cu privire la o intervenție și să se aleagă abordarea adecvată pentru a răspunde la fiecare dintre acestea. În cazurile în care întrebarea principală este dacă o intervenție funcționează, o evaluare contrafactuală a impactului este adecvată în multe situații. În cazurile în care întrebarea principală se referă la modul în care funcționează o intervenție, metodele de evaluare bazate pe teorie și de evaluare a procesului sunt mai adecvate.

Aceste niveluri diferite de întrebări și scopurile sunt rezumate în figura de mai jos.

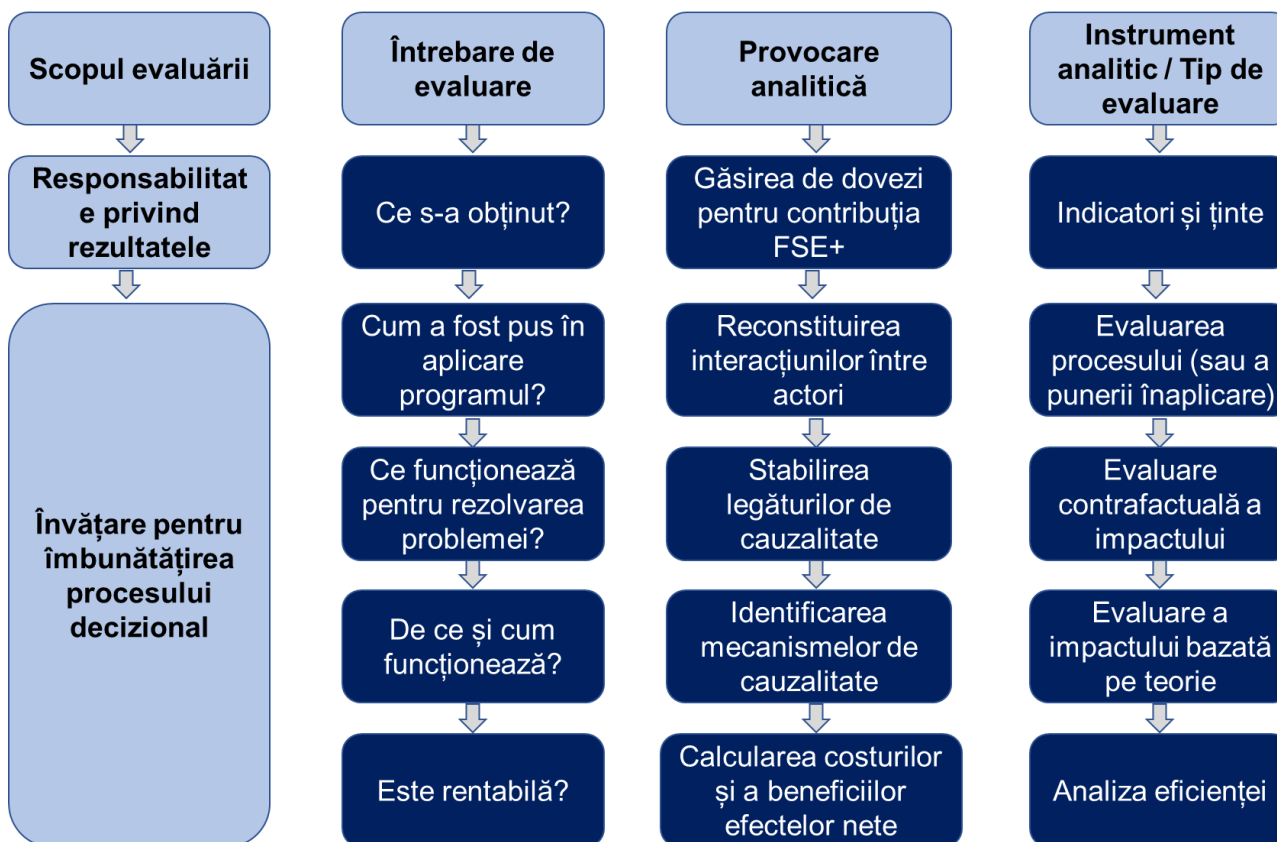
Această discuție conduce la concluzia că ECI trebuie să fie elaborate în cadrul planului de evaluare. Planul de evaluare menționat trebuie să cuprindă diferite forme de evaluare care sunt menite să ofere un răspuns la diferite întrebări, adresate diferitelor părți interesate în materie de politici. În practică, un plan de evaluare va încorpora rareori, sau deloc, o ECI fără o evaluare a procesului.

Există o gamă largă de abordări care sunt utilizate în numele evaluării și servesc unei serii de scopuri diferite. Întrebarea esențială se referă la modul în care pot fi combinate aceste abordări în moduri utile pentru a promova învățarea în materie de politici. Combinarea diferitelor tipuri de evaluare în mod corespunzător – cu scopuri diferite în cadrul ciclului de programare – reprezintă adevărata provocare în acest domeniu. Astfel cum s-a discutat și

¹¹ A se vedea Shadish W.R., Cook T.D. și Campbell D.T., 2002 și [Stern E. et al., 2012.](#)

după cum se arată în figura următoare, ECI, abordările privind evaluarea procesului și cele bazate pe teorie se completează reciproc.

Figura 1 Diferite sarcini și tipuri de evaluare

Sursă: adaptare după [Martini A., 2009.](#)

O strategie solidă de evaluare ar trebui să cuprindă următoarele elemente:

- evaluarea impactului bazată pe teorie;
- evaluarea procesului (sau a punerii în aplicare);
- evaluări contrafactuale ale impactului (ECI);
- analiza eficienței.

Combinarea tipurilor de evaluări

În prezentul ghid, numai abordările contrafactuale privind evaluarea impactului vor fi discutate în detaliu. În contextul ECI, abordările bazate pe teorie reprezintă mijloace de înțelegere a intenției de model care stă la baza unei intervenții.

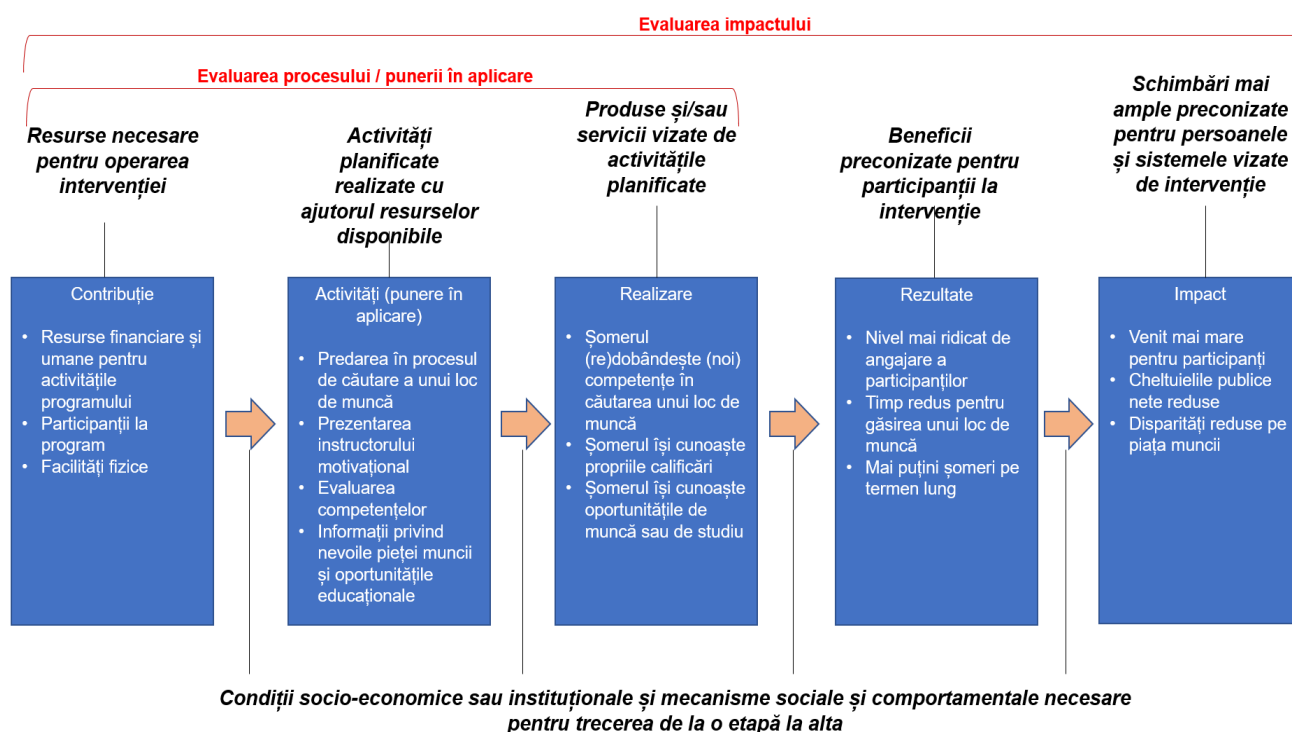
Evaluările bazate pe teorie sunt utilizate în anumite circumstanțe pentru a descrie funcționarea preconizată a intervenției și pentru a verifica dacă modificarea rezultatelor preconizată de teoria intervenției poate fi observată. În acest sens, abordările bazate pe teorie pot fi utilizate pentru a evalua impactul răspunsului la întrebarea „cum” a fost produs un impact și pot fi utilizate pentru a examina impactul unei intervenții în cazul în care ECI nu sunt posibile. Figura următoare prezintă un exemplu stilizat de teorie a schimbării pentru o intervenție de îmbunătățire a serviciilor de ocupare a forței de muncă.

Evaluarea bazată pe teorie se referă la o „teorie a schimbării”

O evaluare bazată pe teorie examinează dacă dovezile confirmă succesiunea etapelor cauzale, de la contribuții la impact, astfel cum sugerează teoria schimbării, și în ce condiții și prin ce mecanisme sociale a fost posibil acest lucru. O descriere detaliată a utilizării abordărilor bazate pe teorie pentru determinarea impactului depășește domeniul de aplicare al prezentului document.

În contextul ECI, evaluarea bazată pe teorie ia în considerare modul în care este planificată și concepută o intervenție și modul în care se preconizează că va funcționa aceasta. În esență, abordarea implică colaborarea cu părțile interesate cu privire la o intervenție privind dezvoltarea unei prezentări comune a „teoriei schimbării” care stă la baza unei intervenții, astfel cum se arată în mod simplificat în următoarea figură. Toate intervențiile înglobează o logică a programului care corelează contribuțiile și activitățile cu realizările, cu rezultatele intermediare și apoi cu cele pe termen lung. Prin urmare, formularea unei teorii a schimbării este, de asemenea, un sprijin important pentru ECI; aceasta facilitează reconstrucția procesului de punere în aplicare și posibilă sa influență asupra realizărilor și rezultatelor, precum și identificarea celor mai reprezentative variabile de rezultat care trebuie verificate în analiza contrafactuală.

Figura 2 Ilustrare a abordării modelului logic sau a „teoriei schimbării”

Sursă: Adaptare după [W.K. Kellogg Foundation, 2004](#) și [Bredgaard T., 2015](#).

Evaluarea bazată pe teorie poate fi corelată cu evaluările contrafactice ale impactului în mai multe moduri utile. O teorie a schimbării (sau logică de intervenție) clar formulată poate contribui la conceperea unei ECI. Printre alte aspecte, o teorie a schimbării bine definită îi poate oferi responsabilului de elaborarea unei evaluări a impactului un răspuns la următoarele întrebări:

... adăugare la ECI

- Ce rezultate sunt importante și ce rezultate necesită măsurare?
- Care ar putea fi semnul și amploarea probabile ale impactului intervenției?

- Cine este grupul țintă vizat și cum poate fi selectat un grup de control?
- În cât timp s-ar putea materializa efectele și rezultatele programului?
- Ce date ar putea fi necesare pentru a măsura participarea la intervenție?
- Cât de plauzibil este grupul de control ca măsură a scenariului contrafactual?

Elaborarea unei teorii a schimbării poate contribui, de asemenea, la identificarea potențialelor efecte neprevăzute care pot fi luate în considerare la conceperea unei ECI. Într-o anumită măsură, o teorie a schimbării clar formulată poate, de asemenea, să îl ajute pe evaluator să interpreteze rezultatele unui studiu ECI. Cu toate acestea, în ceea ce privește interpretarea, o **evaluare a procesului** poate avea, de asemenea, un pronunțat caracter informativ.

Evaluarea procesului

Evaluarea procesului în contextul ECI are două obiective. Primul este acela de a evalua „fidelitatea”, iar celălalt este de a evalua diferența dintre experiențele participanților la grupurile de tratament și de control.

Evaluarea „fidelității” examinează măsura în care o intervenție – astfel cum a fost realizată – este fidelă modelului care stă la baza elaborării sale. O evaluare a procesului analizează serviciile care au fost puse efectiv la dispoziția participanților la intervenție. Corespund acestea cu ceea ce prevede teoria intervenției? În ce constă variația în ceea ce privește realizarea de la un loc la altul, în cazul în care se observă variații? Majoritatea intervențiilor au o atât o logică a gestionării, cât și a efectelor:

Evaluarea fidelității

- Logica gestionării se referă la modul în care organismele de punere în aplicare ar trebui să răspundă normelor și stimulentei programului.
- Logica efectelor se referă la modul în care se așteaptă ca persoanele vizate de intervenție să răspundă, având în vedere ceea ce este efectiv realizat.

Componenta de fidelitate a analizei procesului oferă informații cu privire la ceea ce s-a realizat efectiv în cadrul unei intervenții și, prin urmare, la ceea ce contribuie efectiv la efectele observate. De asemenea, oferă un feedback important pentru managementul de proiect.

Evaluarea diferenței este deosebit de importantă în contextul evaluării contrafactice. De obicei, așa cum s-a făcut și pentru o mare parte a prezentului ghid, se pune accentul pe impactul intervențiilor. Dar înaintea impactului asupra rezultatelor se află impactul asupra contribuțiilor, diferența de șanse între grupurile de tratament și de control pe care o intervenție o realizează efectiv. În principiu, fiecare ECI poate fi „inversată”, iar grupul de tratament poate fi utilizat ca grup de control pentru evaluarea rezultatului pentru persoanele din ceea ce înainte de inversiune se numea „grupul de control”. Implicația este că; în ceea ce privește experiențele unităților de control; trebuie să fie cunoscute tot atâtea informații câte se cunosc în ceea ce privește cele de tratament, deoarece diferența dintre tratament și control la nivel de contribuții este cea pe care ECI o atribuie pentru diferențele dintre rezultate.

Diferența dintre grupul tratat și grupul de control

Revenind la programul de formare, ne putem imagina două circumstanțe inițiale destul de diferite. Într-una dintre acestea, programul de formare este realizat într-un context general în care nu există nicio altă posibilitate asemănătoare. Unitățile de control se descurcă și fără acesta. Dar o altă

posibilitate este aceea a unor alternative. Formarea poate fi oferită, de exemplu, de firme specializate în pregătirea profesională. În acest caz, analiza procesului trebuie să includă, în măsura în care este posibil, evaluarea diferenței de urmare a programului de formare între grupul de tratament și grupul de control, nu doar să presupună că toate dimensiunile tratamentului sunt inaccesibile grupului de control.

Deși evaluările proceselor pot fi comandate complet independent de alte forme de evaluare, importanța lor atât pentru management, cât și pentru ECI face esențială planificarea comună a procesului și a evaluării impactului.

ECI are nevoie de o evaluare a procesului

O bună analiză a proceselor poate contribui la obținerea fidelității, iar evaluările proceselor oferă o explicație cauzală a unei intervenții. Fără o evaluare a procesului bine concepută, este adesea dificil să se interpreteze integral rezultatele unei ECI sau să se măsoare costurile necesare pentru evaluarea raportului cost-beneficiu, odată ce sunt disponibile estimări ale impactului.

După cum s-a menționat mai sus, o altă contribuție pe care evaluarea procesului o poate aduce interpretării constatărilor din evaluările impactului este o descriere a contextului în care a funcționat o intervenție. Înțelegerea contextului este importantă deoarece oferă condițiile pentru succesul intervenției și măsura în care aceasta ar putea produce efecte similare dacă ar fi pusă în aplicare în altă parte, în zone geografice diferite sau în momente diferite. Acest lucru este deosebit de important pentru discutarea transferabilității abordărilor în materie de politici și pentru evidențierea bunelor practici în învățarea și schimburile transnaționale. Analiza procesului contribuie la asigurarea încrederii în ceea ce se numește **valabilitatea externă** a rezultatelor evaluării.

În majoritatea aplicațiilor, analiza eficienței implică fie o evaluare a raportului cost-eficacitate, fie o analiză completă a raportului cost-beneficiu.

Determinarea raportului cost-eficacitate

Analiza cost-eficacitate implică o comparare a costurilor intervenției cu impactul sau efectele sale care au fost stabilite de o ECI. Pe scurt, raportul cost-eficacitate se obține prin împărțirea impactului unei intervenții – exprimat fie în unități de măsură, fie în unități standardizate – la costul net de realizare a intervenției per unitate tratată.

Un raport cost-eficacitate pentru un program de formare care urmărește să ajute șomerii să își găsească un loc de muncă ar putea contribui la identificarea fondurilor necesare pentru fiecare participant cu scopul ca acesta să își găsească un loc de muncă.

ACB pentru compararea beneficiului cu costul net

Un raport cost-eficacitate este o măsură importantă destinată celor responsabili cu alocarea resurselor între programe. Rapoartele obținute dintr-o serie de intervenții diferite le permit responsabililor cu alocarea resurselor să facă aprecieri relative cu privire la intervențiile care oferă un raport calitate-preț mai bun.

În loc să exprime efectele programului fie în unitatea lor de măsură, fie în unitățile lor standardizate, o **analiză cost-beneficiu** (ACB) încearcă să monetizeze estimările impactului obținute dintr-o ECI și să le compare cu costurile nete ale unei intervenții. Scopul analizei cost-beneficiu este de a stabili dacă beneficiile monetizate ale unui program depășesc costurile sale nete. O analiză cost-beneficiu a unui program de formare tipic FSE ar compara beneficiile intervenției pentru participanții săi, pentru guvern și

pentru societate în sens mai larg, cu costurile nete ale intervenției. Pentru participanți, beneficiile programului (de obicei, îmbunătățirea capacității de inserție profesională și creșterea veniturilor) sunt obținute dintr-o ECI. Din acestea se scade valoarea taxelor plătite de participanți și alte costuri legate de angajare pentru a obține un beneficiu net. Din punctul de vedere al guvernului, beneficiile intervenției vor decurge din veniturile fiscale suplimentare și din reducerea prestațiilor sociale, deși guvernul ar suporta cea mai mare parte a costurilor intervenției. Costurile pentru societate în ansamblu rezultă din însumarea beneficiilor pentru participanți și guvern și scăzând din acestea suma costurilor suportate de participanți și de guvern.

Analizele cost-eficacitate și ACB nu sunt încă foarte răspândite în evaluările FSE. Totuși, aceste analize sunt foarte utile pentru a decide dacă o intervenție ar trebui să fie finanțată din nou în viitor sau pentru a identifica intervenția cea mai eficace dintr-un set de intervenții similare (a se vedea exemplul din caseta de mai jos).

Estimările impactului dintr-o ECI reprezintă un element esențial atât în analizele cost-eficacitate, cât și în analizele cost-beneficiu. În primul caz, ele oferă măsuri ale eficacității, în timp ce în cazul celor din urmă, oferă o sursă esențială pentru estimarea beneficiilor monetizate. De asemenea, este clar că atât studiile privind raportul cost-eficacitate, cât și analizele cost-beneficiu necesită colectarea unor date exacte privind costurile din care ar putea rezulta costurile nete. Astfel de activități sunt denumite, de obicei, un studiu privind costurile. În unele evaluări complexe bazate pe metode mixte, studiile privind costurile sunt adesea integrate în evaluarea procesului, în cadrul cărora instrumentele de cercetare pot fi adaptate pentru a colecta date importante privind costurile.

Caseta 1 Exemplu de ECI pentru compararea beneficiilor și a costurilor

Un exemplu de utilizare a unei abordări contrafactice pentru estimarea beneficiilor și a costurilor poate fi găsit în [Bazzoli M. et al., 2018](#). Studiul se concentrează asupra programelor de formare profesională desfășurate în provincia autonomă italiană Trento în perioada 2010-2011, care au oferit peste 300 de ore de activități de formare. Au fost evaluate două grupuri de cursuri: cele finanțate din resurse provinciale (PVR) și cele finanțate de Fondul social european (FSE), cu participarea a 954 și, respectiv, 205 participanți.

Principalele etape pentru punerea în aplicare a ACB au fost următoarele: 1) autorii au evaluat impactul cursurilor de formare asupra probabilității ca participanții să găsească un loc de muncă în următorii trei ani de la începerea cursului, aplicând o corelare a punctajului de propensiune¹²; 2) a fost estimat impactul cursurilor asupra câștigurilor salariale brute până la sfârșitul anului 2013; 3) autorii au estimat valoarea rentabilității fiscale suplimentare (care rezultă din efectele asupra veniturilor) și reducerea cheltuielilor din banii publici, generate de reducerea numărului de beneficiari ai prestațiilor de șomaj; 4) au fost comparate beneficiile cu costurile cursurilor.

Au fost utilizate mai multe seturi de date administrative: (a) datele de monitorizare referitoare la participanți și caracteristicile acestora; (b) date din registrele SPOFM (*Centri per l'impiego* sau *Job Centres*) ale șomerilor pentru a identifica grupul de control; (c) date din baza de date COB, arhiva notificării obligatorii de către întreprinderi a contractelor de muncă trimise serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și utilizate pentru a identifica statutul profesional al persoanelor din grupul tratat și grupul de control, atât înainte, cât și după participarea la cursul de formare; (d) date din arhivele privind veniturile fiscale, pentru a calcula câștigurile persoanelor fizice și (e) date de la Institutul Italian de Securitate Socială (INPS) pentru informații privind prestațiile de șomaj primite de persoanele fizice.

¹² Mai precis, autorii au aplicat blocarea cu ajutorul estimatorului de ajustare a regresiei.

După 36 de luni, probabilitatea de a fi angajat în rândul grupului tratat în cadrul cursurilor PVr a fost cu aproximativ 5 puncte procentuale mai mare decât în cadrul grupului de control, în timp ce impactul cursurilor FSE a fost mult mai mare, de aproximativ 28 de puncte procentuale. În cei 3 ani de la intervenție, persoanele care au participat la cursurile PVr au câștigat în medie cu 2 250 EUR pe an mai mult decât persoanele din grupul de control, în timp ce persoanele care au participat la cursurile FSE au câștigat cu 4 106 EUR pe an mai mult decât persoanele din grupul de control. De asemenea, datele au permis autorilor să estimeze beneficiile pentru administrațiile publice în ceea ce privește creșterea veniturilor fiscale și scăderea cheltuielilor cu prestațiile sociale. Persoanele din grupul de cursuri PVr au plătit cu 126 EUR mai mult impozit pe venit decât persoanele din grupul de control pentru fiecare an analizat, în timp ce estimarea pentru persoanele din grupul de cursuri FSE s-a ridicat la 318 EUR pe an. În ceea ce privește reducerea prestațiilor de șomaj (PS) plătite de administrația publică, impactul cursurilor a fost neglijabil, cel mai probabil deoarece valoarea monetară a PS depindea de durata angajării înainte de intrarea în șomaj, iar mulți participanți erau tineri cu experiență profesională redusă.

Costurile intervențiilor s-au ridicat la 4 800 EUR per participant la cursurile de PVr și la 14 500 EUR pentru cursurile FSE. Autorii au comparat, de asemenea, costurile și beneficiile la nivel individual pentru ambele tipuri de cursuri; în medie, s-a constatat că costurile au fost mai mari decât beneficiile pentru perioada 2010-2013¹³.

---

¹³ Un alt exercițiu „similar” poate fi găsit în [Lammers M. și Kok L., 2021](#).

Capitolul 2. Considerații practice în ceea ce privește elaborarea unei ECI

Prezentul capitol examinează aspectele practice care trebuie luate în considerare la pregătirea unei evaluări. Acesta ar trebui aplicat atunci când se planifică activitățile de evaluare, când se decide ce intervenții vor face obiectul unei abordări ECI și pentru a identifica întrebările-cheie care trebuie abordate la elaborarea unei ECI.

Elaborarea unei ECI

Se presupune că poziția inițială este aceea în care un manager de program din cadrul unei AM [sau un manager al unui organism intermediar (OI) responsabil cu punerea în aplicare a unei intervenții FSE] analizează intervențiile care trebuie evaluate și strategiile adecvate pentru integrarea unei ECI. Se presupune, de asemenea, că funcționarii din cadrul unei AM nu vor efectua ei înșiși evaluările, ci vor contracta sau comanda servicii de evaluare de la experți externi. Deși ECI va fi realizată de un contractant, AM (sau OI) va trebui să planifice și să elaboreze o evaluare a impactului înainte de comandare.

Strategia de evaluare, inclusiv diferitele tipuri de evaluări descrise în capitolul anterior, trebuie să fie stabilită în planul de evaluare.

Planurile de evaluare sunt obligatorii pentru toate programele și trebuie aprobate de comitetul de monitorizare în termen de cel mult un an de la aprobarea programului¹⁴. Planurile trebuie să fie elaborate la începutul perioadei de programare și să includă mecanisme pentru procesul de evaluare (guvernanța evaluărilor și legătura dintre evaluare și monitorizare), activități de evaluare efective (de exemplu, o listă orientativă a evaluărilor care urmează să fie efectuate, domeniul de aplicare al fiecărei evaluări, principalele întrebări, datele necesare, utilizarea potențială, calendarul orientativ, structura de gestionare), calendarul evaluărilor, bugetul general și consolidarea capacităților de evaluare.

Planurile de evaluare tind să aibă un caracter general, în timp ce planificarea unei ECI necesită o pregătire mai detaliată. În mod ideal, acest lucru ar trebui să aibă loc în momentul elaborării planului de evaluare, iar unele detalii ar putea urma într-o etapă ulterioară. Cu toate acestea, AM/OI trebuie să cunoască faptul că stabilirea conexiunilor cu părțile interesate și a altor mecanisme necesare pentru colectarea datelor legate de intervenție este rareori ușoară și necesită o planificare cu suficient timp în avans.

Prezentul ghid se concentrează asupra modalităților de elaborare a unei scheme de evaluare pentru intervenții specifice care sunt candidate pentru ECI. Această schemă ar trebui să facă parte din planul de evaluare sau, alternativ, ar putea fi instituită ca etapă operațională în continuarea unui plan de evaluare.

Elaborarea unei scheme de evaluare pentru intervenții specifice

Nu toate intervențiile finanțate din FSE pot face obiectul unei evaluări contrafactice. Responsabilii de elaborarea politicilor trebuie să aleagă obiectul asupra căruia își vor concentra atenția. Va fi necesar un proces de

¹⁴ Sunt necesare planuri de evaluare în conformitate cu articolul 44 alineatele (5) și (6) din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Consiliului. Un plan poate include evaluările planificate ale mai multor programe, dar toate programele trebuie să fie acoperite de un plan de evaluare.

selecție a intervențiilor pentru evaluarea impactului. Prezentul ghid prezintă unele aspecte pe care autoritățile de management vor trebui să le ia în considerare atunci când selectează intervențiile adecvate. În plus, scopul principal al prezentului ghid este de a-i ajuta pe cei responsabili cu comandarea ECI să analizeze atent unele dintre provocările legate de realizarea cu succes a unei evaluări a impactului și, astfel, să elaboreze scheme de evaluare pentru diferitele ECI pe care le au în vedere.

Prezentul ghid presupune că, după selectarea intervențiilor pentru ECI, AM vor trebui să elaboreze o schemă de evaluare pentru fiecare intervenție aleasă. În acest caz, termenul „schemă” este utilizat pentru a distinge această activitate de evaluarea formală a „planurilor” prevăzută de Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune pentru perioada de programare 2021-2027. În special, termenul „schemă” se referă la setul de activități standardizate necesare pentru definirea și punerea în aplicare a unei ECI, care trebuie pregătite înainte de lansarea acesteia, după cum se arată în figura de mai jos.

Figura 3 Secvența principală a activităților unei ECI

Aceste scheme vor constitui baza pentru comandarea ECI și vor pune bazele pentru a permite contractanților să efectueze un studiu riguros și valoros. Restul capitolului analizează aspectele care trebuie abordate în planificarea evaluării. Schemele de evaluare trebuie să fie adaptate la circumstanțele specifice în care funcționează intervenția. Este imposibil să se speculeze cu privire la aceste circumstanțe specifice. Prin urmare, prezentul ghid analizează întrebările care (a) ar trebui să fie adresate în cadrul schemelor sau (b) ar trebui să stimuleze reflecția cu privire la provocările pe care schemele vor trebui să le abordeze.

După examinarea unora dintre aspectele care trebuie abordate atunci când se analizează intervențiile care ar putea face obiectul unei ECI și dacă este posibil să se întreprindă o ECI cu tipurile de date disponibile, se acordă atenție acum unora dintre aspectele-cheie care trebuie luate în considerare la elaborarea unei scheme de evaluare. Acestea trebuie formulate în scris înainte de a comanda o ECI – sau un studiu de evaluare mai amplu – pentru a putea pregăti termenii de referință și pentru a putea desemna un contractant. Conținutul principal al unei astfel de scheme de evaluare este prezentat în tabelul de mai jos.

Întrebările care trebuie abordate în planificarea evaluării

Tabelul 1 Conținutul recomandat al unei scheme de evaluare

Principalele etape în pregătirea și punerea în aplicare a unei ECI	Conținut
1. Selectarea operațiunii (operațiunilor) pentru evaluare	<ul style="list-style-type: none"> – Operațiunile FSE sau tipurile de operațiuni (dacă este posibil, din cadrul unei tipologii prestabilite), care urmează să fie evaluate cu ajutorul ECI. – Scurtă descriere a logicii de lucru a operațiunilor selectate (obiective, criterii principale de eligibilitate și populația-țintă, tipuri de asistență, modelul de punere în aplicare, date aproximative de activare și finalizare, buget orientativ).
2. Identificarea întrebărilor de evaluare și a variabilelor de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> – Întrebări de evaluare – funcționarea preconizată a operațiunilor („teoria schimbării”) și variabilele de rezultat (de exemplu, statut profesional, evoluția veniturilor, stare de sărăcie, punctaj mediu la examene etc.).
3. Analizarea datelor pentru identificarea grupului de control și măsurarea variabilelor de rezultat	<ul style="list-style-type: none"> – date administrative (de exemplu, registre privind șomajul, registre fiscale, date administrative privind asigurările, registrul școlilor sau baza de date a elevilor ...) sau alte date (de exemplu, sondaje, volume mari de date) care trebuie utilizate - variabilele bazei de date sau ale anchetei, care urmează să fie utilizate în cadrul ECI - seriile cronologice ale variabilelor necesare - principalele norme și aspecte privind accesul la date (accesibilitatea directă de către AM, necesitatea unui acord cu alte administrații, normele și constrângerile în materie de confidențialitate).
4. Selectarea metodei ECI	<ul style="list-style-type: none"> – Posibila metodă ECI care urmează să fie adoptată (aceasta poate fi detaliată ulterior, dar utilizarea studiilor randomizate controlate sau a altor metode ar trebui să fie indicată în prealabil pentru a promova un proces de evaluare coerent)
5. Definirea calendarului și a bugetului	<ul style="list-style-type: none"> – calendarul ECI, principalele etape: (a) decizia privind abordarea experimentală sau cvasiexperimentală, (b) întrebările detaliate de evaluare, (c) pregătirea ToR, (d) identificarea evaluatorului, (e) pregătirea datelor, (f) analiza datelor, (g) rapoarte intermediare și finale, (h) validarea rezultatelor, (i) diseminarea rezultatelor și a lecțiilor. – Bugetul disponibil pentru ECI
6. Punerea în aplicare a evaluării	<ul style="list-style-type: none"> – Selectarea evaluatorului – Supravegherea punerii în aplicare a ECI – Raportarea ECI – Distribuția rezultatelor (principalele părți interesate care trebuie implicate, principalele instrumente)

Caseta 2 Evaluarea ECI integrată într-un cadru mai larg

Multe ECI ale intervențiilor finanțate din FSE, desfășurate în statele membre, sunt integrate în cadre de evaluare mai ample:

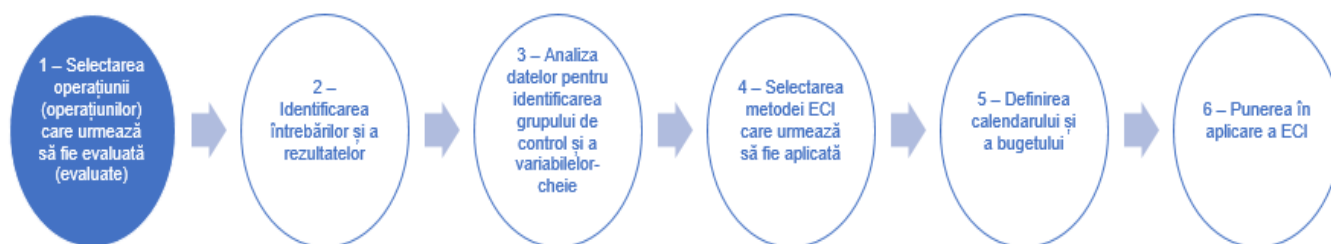
- în Germania, în cadrul PO FSE Bund 2014-2020, evaluarea contrafactuală a programului de integrare a șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă finanțat în temeiul IP 9.i face parte dintr-o strategie de evaluare mai amplă, care prevede rapoarte intermediare anuale care examinează, de asemenea, temele legate de punerea în aplicare a intervențiilor. În perioada 2017-2021, au fost elaborate patru rapoarte¹⁵. Același lucru este valabil și pentru evaluarea măsurilor FSE de sprijinire a integrării șomerilor de lungă durată din Baden-Württemberg, unde analiza contrafactuală a urmat o analiză mai calitativă axată pe evaluările intervențiilor efectuate de participanți¹⁶.

¹⁵ A se vedea [Boockmann B. et al., 2017](#) – [Boockmann B. et al., 2018](#) – [Boockmann B. et al., 2019](#) și [Boockmann B. et al., 2021](#). În 2019 și 2021 s-a aplicat ECI.

¹⁶ A se vedea [Hunger K. și Sattler K., 2017](#) și [Scheller F. și Seidel K., 2020](#). În 2020, s-a aplicat ECI.

- În Piemont (Italia), evaluarea contrafactuală care a vizat efectele bonurilor pentru angajare asupra ocupării forței de muncă pentru persoanele vulnerabile finanțată în cadrul IP 8.i și 9.i a reprezentat un pas în cadrul unei evaluări în curs mai cuprinzătoare. Două rapoarte inițiale au examinat aspecte legate de punerea în aplicare și percepțiile subiective ale participanților (aprilie 2018 și februarie 2019), în timp ce alte două rapoarte din iulie 2019 și de la sfârșitul anului 2020 s-au axat pe impactul asupra ocupării forței de muncă utilizând o abordare contrafactuală¹⁷.
- În Marche (Italia), ECI care examinează impactul intervențiilor pentru șomerii de lungă durată în 2020 este o analiză a impactului cu accent tematic, în urma unei analize a impactului mai generale din 2019 a operațiunilor FSE destinate șomerilor (Raportul privind plasamentul)¹⁸.
- În Polonia, în cadrul programului operațional „Cunoaștere, educație, creștere” 2014-2020 s-au comandat mai multe evaluări (8 rapoarte¹⁹) între sfârșitul anului 2015 și luna mai 2020 pentru a analiza sprijinul FSE și YEI pentru tineri din perspective diferite și aplicând diferite metode analitice (de exemplu, analize calitative prin intermediul unor anchete și interviuri, macromodele, activități pe teren și o abordare contrafactuală).

2.1. Selectarea intervențiilor pentru evaluarea impactului

Selectarea intervențiilor pentru evaluarea impactului necesită trei etape principale:

Criterii de selectare a intervențiilor

1. Trebuie identificate problemele strategice;
2. Odată ce prioritățile strategice sunt clare, intervențiile individuale trebuie să fie evaluate pentru a se stabili dacă sunt conforme cu cerințele de bază ale unei abordări contrafactice și în ce măsură sunt inovatoare și/sau contribuie în mod semnificativ la baza de cunoștințe.
3. Disponibilitatea sau potențiala disponibilitate a tipurilor de date necesare pentru efectuarea unei ECI trebuie să fie clarificată. Până acum, această a treia problemă s-a dovedit a fi un obstacol major în calea efectuării de evaluări contrafactice ale intervențiilor FSE și merită o atenție deosebită.

Caseta 3 Întrebări pentru selectarea intervențiilor pentru o ECI

ECI nu este adecvată pentru toate intervențiile, iar efectuarea unor ECI pentru toate acestea nu este, în general, eficientă din punctul de vedere al costurilor. Autoritățile de management trebuie să decidă modul în care trebuie alocate resursele pentru a obține cele mai mari beneficii. Se preconizează că planul de evaluare va reflecta aceste opțiuni și, în planificarea ECI, ar trebui luate în considerare trei elemente

¹⁷ A se vedea [Pomatto G., 2017](#) – [Pomatto G., 2019](#) – [Poy S., 2019](#); [Poy S., 2020](#). În 2019 și 2020 s-a aplicat ECI.

¹⁸ A se vedea [Pompili M., Giorgetti I., 2020](#) - [Pompili M., Giorgetti I., 2020a](#)

¹⁹ A se vedea [Instytut Badań Strukturalnych - Imapp - IQS, 2015](#) – [Baran J. et al., 2016](#) – [Baran J. et al., 2017](#) – [Baran J. et al., 2018](#) –

[Baran J. et al., 2018a](#) – [Palczyńska M. et al., 2019](#) - [Kalinowski H., 2020](#) - [Kalinowski H. et al., 2020](#). În 2017 și 2020 s-a aplicat ECI.

principale: (a) prioritățile strategice, (b) fezabilitatea unei ECI și (c) disponibilitatea datelor necesare.

Strategia de evaluare este influențată de amploare, de elaborarea politicilor, de domeniile de incertitudine și de nevoia de cunoștințe. AM ar trebui să adreseze următoarele întrebări:

- Faptul că se alocă sume mari acestei intervenții fac ca justificarea cheltuielilor să fie deosebit de importantă? Aceste intervenții sunt relativ ușor de identificat, deoarece primesc cea mai mare parte a fondurilor alocate fiecărui obiectiv specific [astfel cum este definit la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2021/1057 privind FSE+].
- Face măsura obiectul unui proces de reformă? Sunt rezultatele evaluării susceptibile să contribuie la o revizuire critică a efortului? Aceste intervenții sunt asociate reformelor recente în domeniul ocupării forței de muncă, al educației sau al politicii sociale; deși este posibil ca acestea să nu primească sume mari de bani, ele sunt totuși esențiale pentru succesul reformei.
- Este intervenția inovatoare și testată prin intermediul unui proiect-pilot sau al unui test înainte de a fi extinsă? Este posibil ca aceste intervenții să nu primească resurse considerabile, ci să necesite o evaluare timpurie pentru a decide dacă să continue și să extindă sau să pună capăt experimentului.
- Se axează intervenția pe domenii care necesită dovezi suplimentare ale eficacității? Acest grup include intervenții care nu au fost evaluate în trecut sau în cazul cărora ultimele evaluări sunt atât de vechi încât necesită o actualizare. În cadrul programelor FSE+, aceste intervenții sunt numeroase, deoarece ECI s-au răspândit abia recent, iar „efectele nete” nu sunt cunoscute.

Fezabilitatea se referă atât la caracteristicile intervențiilor, cât și la circumstanțele în care acestea sunt introduse. Responsabilii pentru planificare ar trebui să poată oferi răspunsuri afirmative la următoarele întrebări:

- Este tratamentul de intervenție discret, distinctiv și suficient de omogen?
- Este comparația între grupul de tratament și grupul de control suficient de semnificativă pentru a măsura impactul?
- Este populația-țintă numeroasă și bine definită?
- Este teoria care asociază intervenția cu rezultatele dorite coerentă din punct de vedere logic?
- Poate fi identificat grupul de tratament în mod clar în cadrul populației-țintă?
- Este dimensiunea grupului de tratament suficientă?
- Poate fi identificat un grup de control credibil?
- Se poate menține diferența între experiențele de tratament și de control pe o perioadă suficient de lungă pentru a evalua impactul?

Datele sunt esențiale. Elementul de bază al ECI este măsurarea, iar măsurarea necesită informații cantitative, atât cu privire la grupul de tratament și grupul de control, cât și la contextul în care se efectuează evaluarea. Datele exacte care sunt necesare sunt, de obicei, determinate de teoria intervenției și de strategia utilizată pentru stabilirea scenariului contrafactual. La selectarea intervențiilor pentru ECI, o autoritate de management care planifică o ECI trebuie să adreseze următoarele întrebări:

- Ce este esențial să se cunoască despre membrii grupului-țintă și ai grupului de control?
- Ce este esențial să se cunoască despre natura intervenției, astfel cum a fost furnizată efectiv grupului de tratament?
- Beneficiază sau nu beneficiază grupul control de un alt tratament? Sunt disponibile date în acest sens?
- Ce date sunt disponibile din surse administrative și din alte surse?
- Sunt disponibile date care descriu carierele individuale?
- Pot fi corelate date individualizate din diferite surse?

Mai multe detalii cu privire la aceste aspecte sunt prezentate mai jos în prezentul capitol.

2.1.1. Stabilirea priorității intervențiilor pentru evaluarea impactului

Înainte de a stabili prioritatea intervențiilor specifice pentru ECI, trebuie avute în vedere aspecte strategice mai ample. Accentul trebuie pus pe selectarea acelor intervenții pentru care evaluările impactului promet cea mai mare eficacitate în ceea ce privește învățarea despre ceea ce funcționează. Beneficiile care decurg din evaluări bine concepute și riguroase le revin nu numai AM și statelor membre care le comandă, ci și altor state membre și autorităților lor de management, altor părți interesate, precum și Comisiei.

Contribuția la justificarea cheltuielilor

Având în vedere accentul pus de ECI pe abordarea întrebărilor care sunt esențiale pentru responsabilii de elaborarea politicilor, în special pentru cei responsabili cu deciziile de alocare a resurselor, este logic ca eforturile de evaluare a impactului să se concentreze asupra programelor și intervențiilor care presupun o utilizare intensivă a resurselor. Cu cât un anumit program sau o anumită intervenție absoarbe mai mult timp și alte resurse, cu atât este mai important să se înțeleagă dacă acesta funcționează și, prin urmare, dacă beneficiile generate depășesc costurile suportate. Este posibil ca intervențiile costisitoare care nu generează valoare socială sau economică să trebuiască să fie reexaminată, în timp ce altele cu dovezi ale valorii adăugate ar putea necesita o finanțare și o atenție sporite.

Axarea pe intervenții care presupun o utilizare intensivă a resurselor

Rezultatele evaluărilor recente ale intervențiilor finanțate prin FSE în perioada de programare 2014-2020 au arătat că sunt necesare ajustări strategice și o concentrare sporită asupra principalelor obiective de politică. S-a demonstrat că intervențiile privind ocuparea forței de muncă și mobilitatea forței de muncă sunt mai puțin eficiente pentru persoanele în vârstă și pentru cele mai îndepărtate de piața forței de muncă; aceste grupuri necesită instrumente noi și mai eficiente²⁰. Deși intervențiile în materie de politică socială prezintă o variație mare a costurilor pentru fiecare participant și pentru fiecare tip de operațiune, în general nu există o analiză sistematică a raportului cost-beneficiu²¹. Intervențiile în domeniul educației și formării au avut rezultate pozitive, dar numărul limitat de studii privind impactul împiedică o evaluare completă a efectelor lor pe termen lung²². ECI oferă perspectiva de a fi în măsură să trieze intervențiile pentru a identifica cele mai eficiente și mai eficiente abordări pentru anumite grupuri-țintă, maximizând astfel „raportul calitate-preț” al noilor programe FSE+.

Contribuția unei intervenții la procesul de reformă

Intervențiile care constituie o componentă-cheie a unui program de reformă mai amplu vor atrage adesea fonduri semnificative. Faptul că o intervenție FSE este esențială pentru o strategie de incluziune socială sau o caracteristică esențială a unui program activ pentru piața forței de muncă, va atrage în mod normal atenția asupra acesteia.

Intervenții care contribuie la inovarea în materie de politici

Inovatoare și exploratorii

Intervențiile-pilot noi și inovatoare sunt, în mod evident, candidate pentru ECI. Testarea efectelor intervențiilor prin intermediul unui proiect-pilot sau al unui studiu necesită în mod clar o evaluare riguroasă. Evaluarea prin intermediul unei ECI bine concepute este cu atât mai importantă cu cât există un

²⁰ [Fondazione G. Brodolini, Metis GmbH, Applica, Ockham IPS \(2020\).](#)

²¹ [ICF, Cambridge Econometrics and Eurocentre \(2020\).](#)

²² [Ecorys, Ismeri Europa \(2020\).](#)

angajament clar de a extinde sau de a pune în aplicare intervenția pe scară mai largă în cazul în care aceasta ar fi percepută ca fiind de succes.

Contribuția la învățare

Necesitatea de a concentra atenția și resursele asupra domeniilor specifice ale programelor – și asupra intervențiilor specifice în aceste domenii – este consolidată atunci când există puține dovezi sau nu există dovezi cu privire la ceea ce funcționează în cadrul domeniului de politică în cauză. De exemplu, în cazul în care există o incertitudine reală cu privire la politică în viitor și un risc de dependență excesivă de dovezi care ar putea să nu fie direct relevante (de exemplu, dovezi din alte țări).

*Prezentarea
elementelor de
probă*

Evaluările de înaltă calitate pot fi considerate un bun public. Beneficiile pe care le generează în ceea ce privește învățarea se extind la părțile interesate, dincolo de cele din cadrul unei anumite AM. Prin urmare, este important să se ia în considerare părțile interesate care ar putea beneficia de pe urma evaluării propuse a impactului. Acestea pot fi organisme intermediare (OI) sau agenții care coordonează intervenții în cadrul aceluiași program, alte AM sau OI din statul membru în cauză sau agenții și instituții care gestionează fonduri naționale sau regionale. O altă parte interesată externă evidentă care ar trebui luată în considerare este Comisia Europeană și există, de asemenea, părți interesate din alte state membre care ar putea avea de învățat din evaluare. Luarea în considerare a nevoilor acestora, dincolo de părțile interesate imediate, reprezintă o contribuție importantă pe care responsabilii de elaborarea politicilor și managerii de programe o pot aduce la învățarea reciprocă.

Un considerent strategic final în selectarea domeniilor care necesită atenție la elaborarea ECI este de a ține seama de acele intervenții care pot evidenția beneficiile ECI și care pot acționa ca model.

*Promovarea
metodelor ECI*

2.1.2. Selectarea intervențiilor adecvate pentru o abordare contrafactuală

După analizarea preocupărilor strategice mai ample care ar putea motiva selectarea unor intervenții specifice pentru ECI, prezenta secțiune examinează caracteristicile specifice ale intervențiilor care le-ar putea face adecvate pentru o abordare contrafactuală. Aceste caracteristici sunt numeroase și variate. Unele caracteristici ale unei intervenții s-ar putea preta la o ECI în anumite circumstanțe, dar în altele, compromit încercările de a o pune în aplicare. Prin urmare, nu este posibil să se furnizeze o listă cuprinzătoare de considerații. Cu toate acestea, merită să fie menționate caracteristicile intervențiilor care prezintă o probabilitate mai mare să conducă la succesul ECI.

Caseta 4 Cele mai frecvente tipuri de intervenții și grupuri-țintă selectate pentru ECI ale intervențiilor FSE

Majoritatea ECI ale intervențiilor FSE vizează politicile active în domeniul pieței forței de muncă orientate către șomerii și subgrupuri din rândul acestora afectate de un dezavantaj specific. Numărul mare de analize ale impactului pentru intervențiile dedicate tinerilor reflectă reglementările pentru YEI care impun efectuarea unor astfel de evaluări la intervale specifice.

Aproximativ jumătate dintre ECI identificate în proiectul privind Serviciul de asistență pentru evaluare²³

²³ A se vedea https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/evaluations/member-states/.

Începând din 2015 se referă la obiectivul tematic 8 „promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă”. În mod similar, în majoritatea ECI care examinează intervențiile finanțate în cadrul OT 9, se acordă atenție eficacității intervențiilor în ceea ce privește integrarea șomerilor vulnerabili pe piața forței de muncă [de exemplu, intervenția din Germania care îi vizează pe șomerii de lungă durată, finanțată în cadrul PO FSE Bund 2014-2020].

Formele de sprijin cel mai frecvent analizate pentru șomeri sunt formarea, stagiile sau alte forme de experiență profesională și locurile de muncă subvenționate. Acest lucru reiese în mod clar din exemplele analizate în prezentul ghid (a se vedea exemplele de evaluare din Italia, Marche, cursurile de formare pentru migranți din Germania, formarea profesională pentru tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare din Letonia). Analiza serviciilor de consiliere și de corelare a cererii și a ofertei de locuri de muncă este mai puțin frecventă (ca în cazul exemplului din Suedia din prezentul ghid, în care o acțiune-pilot pentru intensificarea sprijinului acordat șomerilor pentru SPOFM este evaluată prin intermediul unei abordări aleatorii). Intervențiile FSE care sprijină desfășurarea de activități independente sau crearea de întreprinderi nu sunt evaluate adesea, conform datelor serviciului de asistență²⁴.

În unele cazuri, ECI analizează diferite tipuri de intervenții în mod colectiv, existând riscul amestecării diferitelor logici de intervenție și reducând fiabilitatea comparației între grupul de tratament și cel de control.

Încercarea de a evalua efectele intervențiilor asupra persoanelor vulnerabile este demnă de remarcat, nu numai în ceea ce privește rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă, ci și în ceea ce privește efectele comportamentale: o ECI efectuată în Germania s-a axat pe acest aspect, prin evaluarea impactului programelor de creare de locuri de muncă pentru șomerii de lungă durată asupra măsurilor de sănătate percepute, a satisfacției cu privire la viață, a sentimentului de apartenență și a statutului social.

Intervențiile FSE în domeniul educației sunt evaluate mai rar printr-o abordare contrafactuală. Mai puține ECI se referă la obiectivul tematic 10 decât la OT 8 sau 9, iar accentul se pune adesea pe intervențiile finanțate de IP 10.IV, în ceea ce privește educația profesională și efectele sale în ceea ce privește integrarea pe piața forței de muncă. Două motive ale acestui fapt sunt accesibilitatea mai limitată la seturile de date și normele mai stricte privind protecția vieții private²⁵. Cu toate acestea, s-au făcut încercări în această direcție: în Spania (Asturias) a fost evaluată o intervenție în învățământul secundar menită să descurajeze părăsirea timpurie a școlii; în Polonia (Podalskie), ECI au examinat efectele unui proiect care viza promovarea educației profesionale în rândul tinerilor studenți; în Portugalia, au fost analizate granturile menite să îi sprijine pe studenții din învățământul superior.

ECI pot fi efectuate la diferite niveluri de politică (și anume, una sau mai multe axe prioritare, obiective sau operațiuni specifice²⁶ în cadrul unui program) și pot acoperi programele FSE+ naționale sau regionale, se pot axa pe grupuri-țintă omogene (bărbați sau femei, tineri sau persoane vulnerabile, șomeri de lungă durată etc.) sau pe tipuri de intervenții [de exemplu, formare, servicii de incluziune socială sau descurajarea părăsirii timpurii a școlii (a se vedea caseta anterioară)].

Exemplele din statele membre indică faptul că există o varietate de instrumente utilizate în cadrul FSE+ care sunt adecvate pentru ECI, inclusiv formarea, stimulentele pentru ocuparea forței de muncă și serviciile de ocupare a forței de muncă (de exemplu, consiliere profesională, îndrumare profesională). Pe de altă parte, rotația posturilor și intervențiile de împărțire a muncii, stimulentele pentru întreprinderi nou-înființate sau sprijinul pentru

²⁴ Printre exemple se numără și următoarele: [Borik V. et al., 2015](#) – [Ires Piemonte, 2019](#) – [Openfield, 2019](#).

²⁵ A se vedea, de exemplu, [Ismeri Europa – Ecorys – Institutul pentru studii în domeniul ocupării forței de muncă, 2019](#).

²⁶ În conformitate cu articolul 2 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Consiliului: „operațiune” înseamnă: (a) un proiect, un contract, o acțiune sau un grup de proiecte selectate în cadrul programelor vizate; (b) în contextul instrumentelor financiare, o contribuție a unui program la un instrument financiar și sprijinul financiar ulterior acordat destinatarilor finali prin instrumentul financiar respectiv.

sisteme și structuri, precum și intervențiile în domeniul educației și al incluziunii sociale sunt mai dificil de realizat decât efectuarea unei ECI.

Este instructiv să se analizeze ce intervenții sunt mai promițătoare din perspectiva ECI, luând în considerare următoarele întrebări:

Este intervenția discretă, distinctivă și relativ omogenă?

Tratamentul sau tratamentele oferite de o intervenție trebuie să se distingă de cele din alte intervenții. În plus, trebuie să existe un contrast semnificativ între ceea ce primesc participanții la o intervenție și beneficiile pe care le au alte grupuri similare de persoane. În cazul în care tratamentele sunt neclare, astfel încât nu este posibil să se identifice un grup discret de destinatari, atunci abordările contrafactice nu sunt posibile sau de dorit.

Tratament care poate fi distins în mod clar

Metodele ECI devin foarte complexe și dificile dacă stadiul tratamentului unei unități specifice (o întreprindere sau o persoană) afectează rezultatul potențial al altor unități (prin așa-numitele „efecte de echilibru general”). În programele de formare, acest lucru se poate întâmpla atunci când absolvenții programului fac dificilă găsirea unui loc de muncă pe termen scurt pentru alte persoane care nu au participat la cursuri. În cazul în care se consideră că aceasta este o problemă importantă (de exemplu, în cazul intervențiilor la scară largă), poate fi necesară o analiză macroeconomică pentru a evalua amploarea efectelor de substituție și de relocare. Autoritățile de management ar trebui să obțină asistență de specialitate în cazul în care este probabil să apară astfel de efecte.

Intervenția în sine ar trebui să fie relativ omogenă. Aceasta înseamnă că toți participanții la o intervenție ar trebui să primească sau să fie expuși, în linii mari, aceluiași pachet de măsuri. Există o serie de implicații pentru ECI dacă gama de măsuri oferite participanților în cadrul unei singure intervenții este prea diversificată. În primul rând, s-ar putea ca în realitate să nu aibă sens să se vorbească despre o intervenție coerentă, ci mai degrabă despre intervenții cu procese cauzale separate la locul de muncă; în al doilea rând, va fi dificil să se interpreteze impacturile care sunt raportate ca efecte nete medii asupra unui grup de intervenții disparate; în al treilea rând, analiza subgrupului ar putea fi justificată, dar, în cazul în care există prea multe subgrupuri în cadrul unui grup de tratament, limitările dimensiunii eșantionului pot restrânge capacitatea de a raporta constatări utilizabile.

Intervenții omogene

Tratamentul este comparat cu lipsa unui tratament sau există alte forme relevante de tratament?

FSE cofinanțează politici naționale și regionale privind piața forței de muncă și incluziunea socială. Astfel, orice schemă de evaluare ECI trebuie analizată cu atenție dacă intervenția este identificabilă în mod clar și dacă persoanele au posibilitatea de a beneficia de servicii din alte programe (naționale sau regionale) și de alte surse de finanțare. Ceea ce este important este ca tratamentele evaluate să modifice efectiv oportunitățile sau resursele de care dispun participanții în comparație cu ceea ce este disponibil pentru unitățile de control și ca diferențele să poată fi măsurate și monitorizate.

Astfel de probleme asociate unui „tratament complex” tind să fie specifice contextului. Acestea complică conceperea și punerea în aplicare a ECI. Prezența acestora subliniază importanța unei planificări atente a evaluării – dezvoltarea schemei de evaluare – înainte de punerea în aplicare.

Tratamente complexe

Există un grup țintă mare și bine definit?

ECI necesită eșantioane de dimensiuni mari în raport cu alte forme de evaluare. Grupurile-țintă compuse dintr-un număr suficient de persoane sunt esențiale și trebuie să fie posibilă localizarea grupurilor de control de dimensiuni suficiente. Acest aspect este discutat mai detaliat mai jos.

Dimensiunea mare a eșantionului

Este important ca intervenția avută în vedere pentru ECI să vizeze un grup bine definit. Fără o înțelegere clară a grupurilor țintă, este dificil să se identifice un grup de control semnificativ. Unele intervenții urmăresc în mod deliberat să recruteze persoane pentru tratament prin intermediul unor mecanisme informale, încurajând procese care nu sunt predefinite sau sunt prea prescriptive (de exemplu, grupurile sociale-țintă dificile, cum ar fi tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare sau grupurile dezavantajate, pot fi implicate prin proceduri ocazionale și de la caz la caz); acest lucru poate îngreuna identificarea precisă a persoanelor tratate și a grupului de control aferent.

Stabilirea identității grupului-țintă

Există un mecanism clar de cauzalitate?

După cum s-a menționat anterior atunci când au fost prezentate principalele metode de evaluare și „teoria schimbării”, este adesea util ca o evaluare bazată pe teorie să fi fost efectuată înainte de ECI sau în combinație cu aceasta. Elaborarea unei teorii a schimbării sau a unei logici detaliate a intervenției îi poate ajuta pe cei care concep o ECI în mai multe moduri; cel mai important, pentru a stabili dacă o intervenție are un mecanism de cauzalitate coerent care stă la baza acesteia. Este puțin probabil ca intervențiile fără un mecanism de cauzalitate clar și convingător să producă un impact de o amploare suficientă pentru a fi identificate statistic prin intermediul unei ECI.

Mecanism de politică distinct

Rezultatele pot fi definite cantitativ?

Este necesar să se obțină măsuri cuantificabile ale efectelor (sau ale rezultatelor). Astfel de date și indicatori pot fi obținuți din surse administrative sau din anchete specifice.

Necesitatea măsurării rezultatelor

În anumite circumstanțe, este posibil ca intervențiile să fi avut în vedere rezultate care necesită măsuri specifice care să fie măsurate cantitativ. De exemplu, o intervenție ar putea viza schimbarea atitudinilor, a convingerilor sau a opiniilor. În astfel de cazuri, anchetele trebuie administrate astfel încât să măsoare aceste schimbări. Unele intervenții au rezultate destul de vagi sau slab definite. Din nou, dezvoltarea unei logici de intervenție poate contribui la o mai bună înțelegere a ceea ce urmărește o intervenție și a modului în care aceasta intenționează să producă schimbări în ceea ce privește rezultatele de interes.

Este intervenția introdusă într-un mod care permite identificarea unui grup de control semnificativ?

Pentru a identifica un grup de control semnificativ, este important să se ia în considerare modul în care unitățile tratate (persoane sau întreprinderi) sunt selectate pentru o intervenție sau motivul pentru care acestea decid să participe; dacă aceeași sursă de date – de exemplu, același instrument de anchetă – poate fi administrată în același fel eșantionului de control și grupului de tratament; și, în cele din urmă, dacă este necesar să se selecteze probe de control care sunt supuse aceluiași condiții de pe piața forței de

Mecanismul de selecție pentru tratament

muncă ca și grupul de tratament. Câteva exemple sunt evidențiate în caseta de mai jos.

Dacă o intervenție este obligatorie și furnizată întregii populații țintă în mod mai mult sau mai puțin simultan, ar putea fi dificil să se localizeze o parte netratată din populația-țintă pentru a acționa ca un control.

Caseta 5 Definierea grupurilor de control

În exemplele de ECI examinate în ghid, selecția grupurilor de control a fost determinată de caracteristicile intervențiilor (de exemplu, criteriile de eligibilitate), precum și de disponibilitatea unor date adecvate.

În comparație cu experiența dobândită în cadrul ECI în perioada de programare anterioară, identificarea și selectarea grupului de control se bazează mai des pe date administrative, în special pe registrele privind șomajul. Cea mai comună strategie este aceea de a identifica potențialele persoane de control cu caracteristici similare, înregistrate ca șomeri la SPOFM într-o anumită perioadă, în conformitate cu criteriile de eligibilitate. Acest lucru este valabil pentru unele evaluări din Italia (Marche, provincia Trento și Piemont), Polonia (Lubelskie și Podlaksie), precum și pentru evaluările efectuate în Germania cu privire la cursurile de formare pentru migranți, la programele de creare de locuri de muncă și la măsurile de integrare a șomerilor din Baden-Württemberg.

În alte evaluări, deși nu au fost vizate de exemplele prezentate în detaliu în ghid, persoanele care s-au înscris, dar nu au fost selectate pentru tratament, au fost selectate ulterior pentru a constitui grupul de control. Acesta este cazul evaluării din Italia privind Garanția pentru tineret, al evaluării din Germania a proiectului-pilot „Munca cetățenilor” finanțat în perioada 2007-2013 și al evaluării programului PIPOL pus în aplicare în Friuli Venezia Giulia²⁷. Totuși, această strategie nu este utilizată frecvent, deoarece, în majoritatea țărilor și regiunilor, sistemele de informații de monitorizare nu includ informații cu privire la persoanele care s-au înscris, dar nu au participat.

Abordarea Germaniei în ceea ce privește evaluarea intervențiilor pentru șomerii de lungă durată²⁸ a fost diferită, deoarece aceasta a evaluat „intenția de tratament” („intention to treatment” – ITT), și nu „efectele medii ale tratamentului asupra celor tratați” („average treatment effects on treated” – TTA). În acest caz, grupul tratat a fost compus din persoane potențial eligibile pe întreaga perioadă de punere în aplicare a programului, indiferent dacă ele au fost sau nu tratate efectiv (din 2015), iar grupul de control a fost compus din persoane care îndeplineau aceleași criterii de eligibilitate, dar care erau șomeri de lungă durată înainte de punerea în aplicare a programului (2010-2012).

Numai în exemplul suedez, care a aplicat o abordare aleatorie, grupul de control a identificat în mod aleatoriu: prin concepție, tratamentul (sprijin intensificat din partea SPOFM) a fost acordat în mod aleatoriu unui grup de tineri, în timp ce grupul de control a primit sprijinul obișnuit oferit de SPOFM.

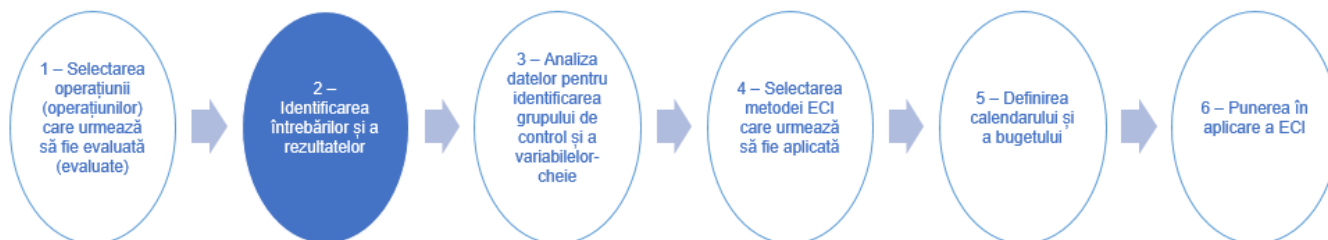
În puținele evaluări axate pe măsurile FSE pentru întreprinderi, linia de demarcație dintre grupul de tratament și cel de control a fost stabilită între solicitanții finanțați și cei nefinanțați, la fel ca în unele evaluări din Danemarca, care compară performanțele întreprinderilor finanțate din FSE cu cele ale unui eșantion de societăți cu caracteristici similare, dar care nu au beneficiat de sprijin²⁹.

²⁷ A se vedea [Isfol, 2016](#) – [IAW Institut für Angewandte Wirtschaftsforschung - ISG Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, GmbH, 2015- Ismeri Europa, 2018](#).

²⁸ A se vedea [Boockmann B. et al., 2019](#).

²⁹ De exemplu: [Danmarks Statistik et al., 2017](#) și [Danmarks Statistik et al., 2018](#).

2.2. Întrebări de evaluare și variabile rezultate

2.2.1. Care sunt scopurile și obiectivele intervenției?

La stabilirea unei scheme de evaluare, se recomandă, în primul rând, să se descrie scopurile, obiectivele și principalele caracteristici ale intervenției.

În multe cazuri, documentele care stabilesc scopurile și obiectivele intervenției vor exista deja. Cu toate acestea, este important, în cazul unei ECI, să se precizeze rezultatele și modificările pe care intervenția dorește să le obțină și, prin urmare, impactul preconizat.

Adesea, este benefic să se formuleze teoria schimbării unei intervenții, care stabilește mijloacele prin care se preconizează că diversele sale contribuții și activități se vor corela cu realizările, efectele (sau rezultatele) și, prin urmare, cu impactul.

2.2.2. Care este scopul evaluării?

La elaborarea unei scheme de evaluare pentru o ECI, este important să se analizeze cu atenție scopul evaluării. Fără o înțelegere clară a motivelor pentru care este necesară evaluarea, este puțin probabil ca aceasta să producă dovezile necesare. În contextul evaluărilor intervențiilor finanțate de FSE, trebuie luate în considerare o serie de întrebări:

- Care este scopul și care este natura evaluării în contextul cerințelor și orientărilor de reglementare ale CE?
- Cine sunt principalele părți interesate ale evaluării?
- Cum se vor utiliza rezultatele evaluării?
- Ce întrebări specifice va trebui să abordeze evaluarea?

Care sunt obiectivele și natura evaluării?

În primul rând, trebuie definită **motivația** pentru efectuarea evaluării. În conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1060, „[s]tatul membru sau autoritatea de management efectuează evaluări ale programelor din perspectiva unuia sau a mai multor dintre următoarele criterii: eficacitate, eficiență, relevanță, coerență și valoarea adăugată pentru Uniune, cu scopul de a îmbunătăți nivelul de calitate al elaborării și al punerii în aplicare a programelor. Evaluările pot viza și alte criterii relevante, cum ar fi caracterul inclusiv, nediscriminarea și vizibilitatea; de asemenea, ele pot viza mai multe programe.”³⁰ După cum s-a arătat mai sus, constatările unei ECI se referă, în

Combinarea elaborării ECI cu informații din logica de intervenție

Scopul și natura evaluării

³⁰ Articolul 44 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune (RDC).

general, la eficacitate (măsura în care au fost obținute rezultatele preconizate) și eficiență (raportul cost-eficacitate sau raportul cost-beneficiu al intervenției).

La un nivel mai general, CE încurajează statele membre să urmeze abordări orientate spre rezultate în procesul lor de elaborare a politicilor și să efectueze evaluări care să răspundă cerințelor interne ale statelor membre în ceea ce privește domeniul de aplicare, concepția și calendarul. În acest sens, în cadrul programelor FSE+, ECI pot fi, de asemenea, puse în aplicare pentru a răspunde la întrebări de evaluare specifice sau în conformitate cu politica națională de evaluare.

În al doilea rând, trebuie stabilită **natura evaluării**³¹:

- Evaluările privind **natura unui impact** examinează efectele unui program sau ale unui grup de programe în raport cu prioritățile UE și naționale (acesta poate fi impactul macroeconomic al FSE, un accent pus pe politici și teme specifice sau priorități orizontale precum copiii și egalitatea de șanse).
- Evaluările naturii unui **proces (sau a unei puneri în aplicare)** sprijină punerea în aplicare a unui program, analizând progresul și metodele de punere în aplicare și furnizând recomandări privind îmbunătățirile care pot fi aduse programului.

În principiu, abordarea contrafactuală poate fi aplicată evaluărilor impactului, în timp ce evaluarea proceselor necesită alte metode (a se vedea, de asemenea,

Figura 1 mai sus).

RDC nu impune un număr specific de evaluări ale impactului în perioada de programare 2021-2027, spre deosebire de perioada 2014-2020. În schimb, solicită o strategie de evaluare capabilă să evalueze modul în care sprijinul din partea fondurilor europene a contribuit la atingerea obiectivelor programului în ceea ce privește toate profilurile strategice principale³². În plus, RDC nu prevede care priorități sau intervenții ar trebui să se afle în centrul evaluării, ci lasă această decizie la latitudinea AM și a planului de evaluare. Aceasta înseamnă că strategia de evaluare a fiecărui program individual trebuie să definească combinația de evaluări ale impactului și ale proceselor, precum și prioritățile și intervențiile asupra cărora să își concentreze eforturile majore. O evaluare finală și generală a impactului trebuie să fie realizată până în iunie 2029³³, dar nicio altă restricție nu limitează calendarul celorlalte evaluări, care urmează să fie stabilite în planul de evaluare.

Cine este publicul principal?

Publicul evaluării trebuie definit. În funcție de natura evaluării, aceasta ar putea include responsabili de elaborarea politicilor, AM și manageri de programe, alte autorități de management sau organisme de punere în aplicare din statul membru sau autorități naționale sau regionale care desfășoară programe similare. În cazul în care datele sunt furnizate de instituții din afara gestionării programului, aceste organisme („proprietarii de date”) ar trebui, de asemenea, să fie considerate părți interesate. Este important să se includă toate părțile interesate importante într-un grup de coordonare a evaluării,

*Identificarea
părților interesate*

³¹ [A se vedea Comisia Europeană, 2007.](#)

³² Articolul 44 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune (RDC).

³³ Articolul 44 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/1060 privind dispozițiile comune (RDC).

pentru a stabili asumarea în comun a procesului de elaborare și desfășurare a evaluării, precum și unii experți în evaluare provenind din instituții academice sau publice, care să ofere consiliere tehnică autorității de management.

Cum se vor utiliza rezultatele evaluării?

După identificarea publicului pentru evaluare, se poate determina utilizarea constatărilor. Practic, acest lucru poate fi realizat prin implicarea grupului de coordonare în elaborarea întrebărilor de evaluare și prin discuții privind termenii de referință.

Două decizii-cheie la care contribuie frecvent rezultatele ECI sunt:

- dacă o intervenție existentă ar trebui să continue și
- dacă un nou tip de intervenție ar trebui pus în aplicare pe scară mai largă (și anume, să fie extins).

În primul caz, o ECI poate încerca să evalueze eficacitatea unui program existent sau în curs în care bugetele se află sub presiune și există posibile utilizări alternative ale resurselor implicate. În această situație, este puțin probabil ca intervenția să fi fost evaluată anterior cu ajutorul unor scenarii contrafactice.

În cel de al doilea caz, intervențiile s-ar putea confrunța cu constrângeri în ceea ce privește punerea în aplicare. De exemplu, poate fi pus în aplicare într-o anumită regiune sau zonă a unui stat membru sau doar pentru o perioadă limitată de timp. În aceste contexte, rezultatele unei ECI pot fi utilizate pentru a stabili dacă intervenția în cauză este eficace și, prin urmare, poate fi pusă în aplicare în mod util în altă parte. Intervențiile în astfel de situații sunt denumite „intervenții-pilot” sau sunt testate înainte de lansarea pe scară mai largă.

La ce întrebări trebuie să se răspundă?

Odată stabilite obiectivele intervenției și scopul, precum și utilizările finale ale evaluării, iar publicul este identificat în mod clar, ar trebui să fie posibil să se specifice în detaliu întrebările pe care ECI va trebui să le abordeze. În multe situații, o serie de categorii de public și de părți interesate vor avea întrebări de natură cauzală pe care vor dori să le exploreze ECI. AM sau evaluatorul ar trebui să colecteze aceste întrebări prin consultări ample, luând în considerare diferite puncte de vedere și sugestii din partea persoanelor implicate în diferite etape ale intervenției. Ulterior, AM și/sau evaluatorul trebuie să stabilească prioritatea întrebărilor și să se asigure că ECI se concentrează asupra celor mai importante și mai adecvate.

Printre aspectele care ar putea fi luate în considerare la finalizarea unei liste de întrebări-cheie referitoare la cercetare pentru o ECI se numără:

- Intervenția a produs sau a contribuit la rezultatele preconizate pe termen scurt, mediu și lung? Efectele pe termen scurt au fost semnificativ diferite de cele pe termen lung? Ar trebui să se acorde prioritate întrebărilor care abordează aceste aspecte.
- Este posibil să existe o măsurare cantitativă a rezultatelor? ECI trebuie să se bazeze pe un set adecvat de date (date administrative sau anchete directe trimise participanților), independente de o sursă preferată.

*Întrebări-cheie
referitoare la
cercetare*

- În ce măsură pot fi atribuite intervențiilor modificările situației participanților sau ale contextului socioeconomic? Acest tip de întrebare necesită o măsurare a efectelor nete ale intervenției în vederea comparării cu participanții la control și cu indicatorii de context.
- Efectele intervenției au fost aceleași pentru toți membrii grupului-țintă? De exemplu, impactul unei intervenții care a vizat șomerii de lungă durată a fost același asupra bărbaților și femeilor? Dar în ceea ce privește persoanele cu vârsta sub 25 de ani sau de peste 50 de ani? Capacitatea ECI de a examina efectele la diferite subgrupuri este puternică dacă numărul de persoane din grupul de tratament și din grupul de control este suficient de mare.
- Intervenția a fost eficientă din punctul de vedere al costurilor (în comparație cu alternativele)? Și care este raportul dintre costuri și beneficii? Această analiză a eficienței presupune ca ECI să realizeze o măsurare exactă a efectelor și să ofere informații precise privind costurile și beneficiile directe și indirecte.
- Sunt disponibile numeroase informații și cunoștințe cu privire la impactul unor intervenții similare? În ce măsură aceste cunoștințe sunt aplicabile intervenției în cauză? Atunci când o politică este bine cunoscută, iar efectele sale au fost investigate pe larg, ar putea fi util ca întrebările de evaluare să se concentreze asupra unor aspecte specifice ale politicii, evitându-se astfel repetarea altor analize. O examinare detaliată a literaturii de specialitate existente poate contribui la luarea deciziilor în acest sens și este, în orice caz, un sprijin util la elaborarea ECI.

Este important să existe o idee clară cu privire la gama de întrebări referitoare la cercetare pe care o ECI va trebui să le abordeze înainte ca aceasta să fie comandată. Discutarea întrebărilor pe care le va aborda evaluarea este un element-cheie al oricărei scheme de evaluare.

Este important să se stabilească prioritatea întrebărilor și să nu se cedeze tendinței populare de a supraîncărca o evaluare cu prea multe întrebări. Asigurarea faptului că evaluarea este relevantă pentru o serie de părți interesate cu interese diferite și asigurarea trasabilității evaluării reprezintă un act de echilibrare dificil. În cazul în care o evaluare abordează o gamă prea largă de întrebări referitoare la cercetare, ea poate pierde din vedere aspectele principale și poate sfârși prin a aborda o gamă largă de probleme într-un mod nesatisfăcător. Se întâmplă adesea ca „mai puțin să însemne mai mult” – stabilirea priorităților este o etapă critică a procesului de planificare a evaluării.

Stabilirea priorității întrebărilor

Pentru a stabili prioritatea întrebărilor de evaluare, este necesar să se excludă dublările și să se atribuie un punctaj fiecărei întrebări în conformitate cu principiile relevante. Acestea pot include: importanța și angajamentul real al părții interesate care a formulat întrebarea, caracterul adecvat și congruența întrebării cu teoria schimbării pe care se bazează programul, relevanța întrebării pentru scopul general al evaluării, fezabilitatea întrebării în raport cu datele, timpul și resursele disponibile³⁴. Clasamentul rezultat va ordona întrebările în funcție de importanță și va permite selectarea celor mai relevante.

³⁴ A se vedea, de exemplu, [Centrul de Prevenire și Control al Bolilor \(CDC\), 2013](#).

În unele cazuri, este posibil să se grupeze o serie de întrebări de evaluare în cadrul unei întrebări mai generale; de exemplu, în cadrul unei întrebări precum „care a fost efectul net al intervenției?”. Ar putea fi grupate alte întrebări cum ar fi cele referitoare la efectele asupra diferitelor grupuri de participanți, poate chiar și în perioade diferite. Totuși, acest proces de grupare trebuie să genereze întotdeauna un set de întrebări ușor de gestionat și fezabil.

Ce criterii de evaluare pot fi asociate evaluării?

Relația dintre criteriile de evaluare și întrebări a fost menționată mai sus, dar necesită clarificări suplimentare. Criteriile de evaluare (eficiență, eficacitate, valoare adăugată a UE, coerență etc.) sunt necesare pentru a atribui o valoare tuturor probelor colectate și pentru a ajunge la o evaluare a unei politici (eficiență etc.); în timp ce întrebările de evaluare sunt necesare pentru ca solicitarea comisarului să fie explicită și să se concentreze asupra principalelor aspecte de politică relevante. Cu toate acestea, criteriile de evaluare și întrebările de evaluare sunt conectate între ele. În general, fiecare întrebare se poate referi la un criteriu specific, iar această relație este importantă atât pentru AM, cât și pentru evaluatori, deoarece conectează modelul evaluării, neapărat pe baza întrebărilor, cu cerințele prevăzute în RDC pentru perioada 2021-2027, care sunt legate de criteriile de evaluare într-un mod diferit.

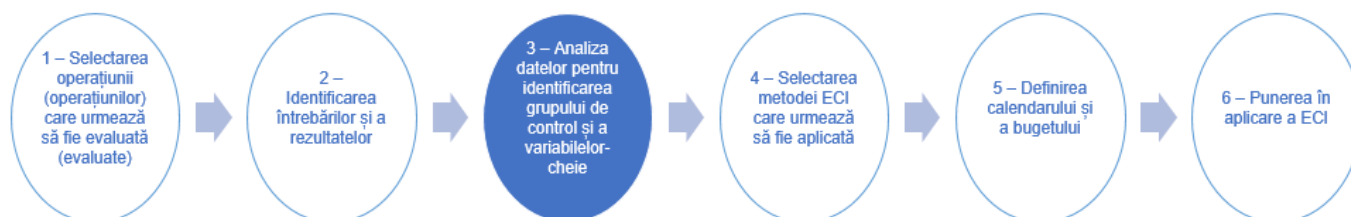
Criterii de evaluare și întrebări de evaluare

Mai jos sunt prezentate câteva exemple de întrebări tipice de evaluare grupate cu criteriile lor corespunzătoare. Acestea sunt selectate și adaptate din „Setul de instrumente pentru o mai bună reglementare”³⁵ (Instrumentul tematic 47 privind *criteriile și întrebările de evaluare*) al Comisiei Europene pentru a prezenta exemple în concordanță cu întrebările care necesită o analiză a impactului și, acolo unde este posibil, o ECI:

- *Exemple tipice de întrebări privind eficacitatea*
  - Care au fost efectele cantitative ale intervenției?
  - În ce măsură aceste modificări/efecte pot fi atribuite intervenției?
  - În ce măsură factorii care influențează realizările observate pot fi corelați cu intervenția UE?
- *Exemple tipice de întrebări privind eficiența*
  - În ce măsură a fost eficientă intervenția din punctul de vedere al costurilor?
  - În ce măsură sunt justificate costurile intervenției, având în vedere modificările/efectele acesteia?
  - Dacă există diferențe semnificative în ceea ce privește costurile (sau beneficiile) între teritorii, care sunt cauzele acestora? Cum sunt aceste diferențe asociate intervenției?
- *Întrebări tipice privind valoarea adăugată la nivelul UE*
  - Care este valoarea adăugată care rezultă din intervenția (intervențiile) FSE+ în comparație cu ceea ce se obține prin intervenții naționale și/sau regionale similare?
  - Care ar fi consecințele cele mai probabile ale încetării sau retragerii intervenției FSE+ existente?

³⁵ A se vedea [Comisia Europeană, 2017](#).

2.3. Date pentru identificarea grupului de control și măsurarea variabilelor de rezultat

2.3.1. Sunt disponibile date adecvate sau pot fi acestea puse la dispoziție?

Discuțiile purtate cu autoritățile de management și cu experții în evaluare din întreaga UE sugerează că accesul la date adecvate este una dintre principalele provocări în punerea în aplicare a ECI; un aspect practic esențial este cel al disponibilității tipurilor de date solicitate. În prezenta secțiune este prezentată o clasificare simplificată a tipurilor de date solicitate, împreună cu discutarea surselor din care ar putea fi obținute astfel de date sau a tipurilor de exerciții de colectare a datelor primare care ar putea fi necesare. Problema esențială a protecției datelor este, de asemenea, abordată.

Trebuie subliniat un aspect important privind planificarea adecvată. Într-o anumită măsură, încercările de a pune în aplicare ECI au fost împiedicate în trecut de lipsa datelor, deoarece planurile adecvate nu au fost puse în aplicare suficient de devreme. În ceea ce privește intervențiile existente, este important să se identifice membrii grupurilor tratate și netratate și să se stabilească mecanisme de colectare a datelor de la aceștia, întrucât aceștia se vor afla în centrul evaluării. În cazul noilor intervenții, ar trebui luate măsuri timpurii pentru a se asigura că tipurile adecvate de date sunt colectate la momentul potrivit.

*Planificarea
colectării datelor*

Ce tipuri de date sunt necesare?

În termeni generali, pentru realizarea unei ECI sunt necesare trei tipuri de date. În unele cazuri, o singură sursă de date poate conține unul sau mai multe tipuri. Acestea sunt: înregistrări ale grupurilor de tratament și de control, înregistrări ale rezultatelor și înregistrări ale datelor contextuale.

*Principalele surse
de date*

- **Înregistrări ale grupurilor de tratament și de control:** sunt necesare surse de date care să permită evaluatorilor să identifice grupurile de tratament și de control individuale (întreprinderi, persoane sau, posibil, zone geografice).
- **Înregistrări ale rezultatelor:** astfel cum se arată în figurile 6 și 7 din capitolul 3 din prezentul ghid, ECI necesită măsurarea rezultatelor atât pentru grupul de tratament, cât și pentru cel de control. În mod ideal, datele privind rezultatele pentru ambele grupuri ar trebui colectate utilizând aceleași metode de colectare și măsurători ale rezultatelor efectuate la același momente.

- **Înregistrări ale datelor contextuale:** datele sunt necesare pentru a permite selectarea unor grupuri de control și de tratament bine corelate și pentru a permite verificarea, în cadrul analizei, a oricăror diferențe rămase între cele două. Este important să se colecteze cât mai multe date cu putință privind caracteristicile unităților și factorii care pot fi legați atât de opțiunea de a participa la o intervenție, cât și de rezultatele potențiale, în special de indicatorii de rezultat măsurați înainte de tratament. Datele contextuale le-ar putea include, de asemenea, pe cele care descriu piețele locale ale forței de muncă (de exemplu, rata șomajului la nivel local sau măsura insuficienței pieței forței de muncă) și cele care vor permite analiza pe subgrupuri.

Tabelul 2 de mai jos prezintă aceste trei tipuri de date și sugerează sursele din care ar putea fi colectate. În prima casetă de mai jos sunt prezentate exemple de date utilizate pentru ECI ale intervențiilor FSE, în timp ce a doua casetă ilustrează exemple de seturi de date integrate utilizate în analiza aspectelor legate de piața forței de muncă și în evaluările politicilor privind piața forței de muncă.

Tabelul 2 Tipuri și surse de date

Tipuri de date	Surse
Înregistrări ale grupului de tratament	<ul style="list-style-type: none"> - Înregistrări privind participarea la intervenție (în general, deținute de beneficiari) - Date de monitorizare a FSE+ (caracteristici ale intervenției, data de început și de finalizare, înregistrări ale sesizărilor, înregistrări ale cererilor)
Înregistrări ale grupului de control	<ul style="list-style-type: none"> - Date administrative precum cele privind asigurările sociale, educația și indemnizațiile de șomaj - Înregistrări privind participarea (persoanele care au fost eligibile să participe, dar nu au participat din motive care nu au ținut de eligibilitate³⁶-) - Anchete naționale existente, cum ar fi ancheta asupra forței de muncă
Înregistrări ale rezultatelor (necesare atât pentru grupul de tratament, cât și pentru cel de control)	<ul style="list-style-type: none"> - Date administrative: de exemplu, înregistrările referitoare la asigurările sociale și șomaj pot fi utilizate, de asemenea, pentru a reuni măsurile rezultate (prestații/alocații de asigurări sociale), înregistrările naționale privind asigurările și impozitele (venituri și rezultate în materie de ocupare a forței de muncă). - Înregistrări administrative din educație (teste standardizate privind competențele dobândite, ratele de absolvire, înscrierea și prezența) - Recensământul oficial al societăților sau evidențele fiscale (productivitate sau cifră de afaceri înainte și după formarea internă sau noi angajări) - Înregistrări privind ocuparea forței de muncă sau producția din statisticile oficiale (în analizele contrafactice teritoriale, pentru a măsura nivelurile de ocupare a forței de muncă și ale PIB-ului) - Anchete personalizate privind grupurile de tratament și de control
Date contextuale/variabile de control (necesare atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control)	<ul style="list-style-type: none"> - Sisteme administrative – de exemplu, înregistrări ale prestațiilor care oferă istoricul solicitărilor anterioare tratamentului; înregistrări naționale privind asigurările și impozitele, istoricul veniturilor și ocuparea forței de muncă - Statistici oficiale privind piața forței de muncă sau educația (de exemplu, ancheta asupra forței de muncă, date de bază la nivel regional sau național care furnizează, de asemenea, microdate la nivel individual pentru o elaborare specifică) - Anchete privind grupurile de control și de tratament. În cazul în care normele privind tratamentul sunt clare, grupurile de control pot fi identificate <i>ex ante</i>, iar datele de referință pot fi colectate. - Sisteme de monitorizare – în anumite circumstanțe, sistemele de monitorizare pot fi utilizate pentru a colecta măsuri atât de la grupul de tratament, cât și de la cel de control, de exemplu sistemele de cereri în care solicitanții respinși pot fi utilizați ca unități de control.

Caseta 6 Exemple de date utilizate pentru ECI

Printre exemplele examinate în detaliu în prezentul ghid, evaluările efectuate în Germania sunt probabil cele care se bazează pe cele mai bogate seturi de date administrative. Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM) integrează o serie de surse administrative diferite de informații gestionate de Agenția Federală pentru Ocuparea Forței de Muncă și conțin informații privind ocuparea forței de muncă referitoare la o persoană (cu excepția activităților independente) și episoadele de șomaj, caracteristicile sociodemografice, subvenții (indemnizațiile de șomaj) și participarea la politicile active în domeniul pieței forței de muncă. BIOFM au o tradiție îndelungată și au necesitat eforturi și investiții continue pentru a

³⁶ Aceștia sunt participanți „eligibili, dar neadmiși”; faptul că nu au fost admiși a fost, în general, determinat de terminarea fondurilor sau de alte cauze externe (de exemplu, îmbolnăvirea profesorilor, întreruperea transportului etc.). Acești subiecți pot reprezenta un grup de control preferențial, deoarece prezintă aceeași eligibilitate și aceeași voință de a participa ca și participanții efectivi; totuși, uneori numărul acestora nu este suficient pentru a forma un grup de control sau datele acestora nu sunt înregistrate.

dezvolta și a gestiona setul de date. Mai multe detalii cu privire la BIOFM sunt furnizate în caseta 7³⁷. În evaluarea efectuată în Germania cu privire la programele de creare de locuri de muncă, aceste date au fost completate de o anchetă structurată în trei etape pentru colectarea de informații cu privire la „rezultatele comportamentale” (astfel cum sunt percepute de către persoane) în diferite etape ale intervențiilor.

În evaluările efectuate în Italia analizate în detaliu în ghid, datele utilizate au fost similare. Arhivele cu evidențele șomerilor înregistrați la SPOFM au fost utilizate pentru a identifica potențialele grupuri de control, în timp ce datele administrative privind evoluția ocupării forței de muncă („Comunicazioni obbligatorie” – COB), care înregistrează toate contractele de muncă ale întreprinderilor și ale angajatorilor publici (cu excepția activităților independente), au fost utilizate pentru a măsura variabilele de rezultat. Întrucât COB sunt gestionate la nivel regional, calitatea informațiilor variază. Cu toate acestea, în ultimii ani au fost introduse standarde naționale, iar calitatea s-a îmbunătățit. În cadrul unei evaluări (pentru provincia Trento), evaluatorul a putut, de asemenea, să combine aceste date cu datele din declarațiile fiscale furnizate de INPS (Institutul Național de Securitate Socială), astfel încât să poată măsura impactul asupra veniturilor unei persoane fizice.

În Polonia, evaluările au utilizat date administrative extrase din registrele privind șomajul SPOFM pentru a identifica grupurile de control. Totuși, aceste date nu conțin informații cu privire la statutul sau la istoricul profesional al persoanelor, iar evaluările au trebuit să se bazeze pe un substitut (anulând statutul de șomer la SPOFM) sau să colecteze informații prin intermediul unor anchete efectuate asupra unui eșantion de persoane, atât tratate, cât și netratate.

În Letonia, evaluatorul a reușit să comaseze două seturi principale de date administrative. Datele furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) din Letonia au furnizat informații cu privire atât la participanți, cât și la persoanele neparticipante înregistrate ca șomeri la anumite date, iar datele furnizate de Serviciul Fiscal de Stat („State Revenue Service” – SRS) au furnizat informații cu privire la condițiile de angajare la date diferite, precum și cu privire la veniturile persoanelor fizice. Acest lucru a permis evaluatorului să evalueze efectele atât în ceea ce privește probabilitatea de a fi angajat la momente diferite, cât și în ceea ce privește veniturile.

Singurul caz de randomizare, exemplul din Suedia, a utilizat atât date administrative pentru a măsura variabilele de rezultat, cât și o anchetă în rândul birourilor de ocupare a forței de muncă și al intermediarilor pentru a măsura intensitatea și tipurile de sprijin acordat.

Evaluările din domeniul educației au utilizat date administrative pentru a identifica grupul de control și pentru a evalua variabilele rezultate, cu excepția Poloniei, care a trebuit să se bazeze pe o anchetă pentru a măsura variabilele utilizate ca rezultate.

Per ansamblu, exemplele arată importanța unor date administrative adecvate pentru ECI, în mod ideal atât pentru identificarea grupurilor de control, cât și pentru măsurarea variabilelor de rezultat. Din acest punct de vedere, autoritățile de management care planifică ECI ar trebui să se asigure în prealabil că sunt disponibile date administrative pentru efectuarea evaluărilor, instituind acțiuni adecvate pentru a aborda eventualele probleme legate de accesibilitate, integrarea datelor sau alte aspecte problematice.

Caseta 7 Exemple de baze de date integrate pentru ECI

Setul de date longitudinale privind persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă (JLD) din Irlanda

Setul de date longitudinale privind persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă (JLD) este o bază de date administrativă gestionată de Departamentul de Protecție Socială („Department of Social Protection” – DSP).

JLD reprezintă o încercare ambițioasă de adaptare a datelor administrative la scopurile cercetării. Dezvoltarea a început în urmă cu aproximativ 10 ani, după ce DSP a solicitat Colegiului Universitar din Dublin să realizeze un studiu preliminar privind gestionarea Registrului de șomaj („Live Register”)³⁸ și, în

³⁷ O experiență similară este reprezentată de baza de date irlandeză denumită Setul de date longitudinale privind persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă („Jobseekers Longitudinal Dataset” – JLD), care a integrat informațiile privind plățile pentru asistență socială și asigurări sociale, programele privind piața muncii și istoricul ocupării forței de muncă într-o bază de date unică. Printre altele, JLD a fost utilizată în evaluarea programului de activare JobBridge finanțat în perioada de programare 2007-2013. A se vedea [Indecon, 2016](#).

³⁸ Registrul de șomaj conține informații cu privire la persoanele care se înregistrează pentru a primi indemnizația pentru persoane aflate în căutarea unui loc de muncă („Jobseekers’ Benefit” – JB) sau alocația pentru persoanele care caută un loc de muncă

mod mai general, date referitoare la piața forței de muncă. Studiul a oferit mai multe sugestii pentru îmbunătățirea colectării datelor și a identificat unele provocări (de exemplu, dublarea datelor din diferite sisteme de date, informații lipsă etc.).

JLD integrează mai multe surse de informații: date privind plățile și administrative de la DSP – de exemplu, plăți pentru asistență socială și asigurări sociale către populația în vârstă de muncă inclusă în registrul de șomaj și date referitoare la programele active de politică în domeniul muncii gestionate de DSP; date referitoare la programele privind piața forței de muncă gestionate de SOLAS, organismul național de educație și formare; date colectate de autoritățile fiscale („Revenue Commissioners” - funcționari ai departamentului venituri). În ceea ce privește intervențiile FSE, JLD acoperă parțial intervențiile finanțate de fond, dar mai precis pe cele finanțate de DSP și SOLAS³⁹.

Datele din sursele menționate anterior sunt rearanjate ca o serie de episoade, un episod începând atunci când persoana începe o perioadă de șomaj și terminându-se atunci când persoana obține un loc de muncă sau începe o altă activitate sau alt program de formare; ulterior, atunci când statutul unei persoane se modifică din nou, începe un nou episod. Începutul unei perioade de șomaj coincide cu momentul în care o persoană solicită indemnizația pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și indemnizația de șomaj⁴⁰. În cadrul JLD, un avantaj al acestei structuri pe episoade este acela că perioadele adiacente de primire a indemnizației pentru persoane aflate în căutarea unui loc de muncă (JB) sau a alocației pentru persoanele care caută un loc de muncă (JA) pot fi corelate și reprezentate ca un episod de șomaj. Trebuie remarcat faptul că episoadele, astfel cum se observă mai sus, se pot suprapune, iar cercetătorul se confruntă cu problema stabilirii priorității unui episod în detrimentul altuia.

JLD a urmărit istoricul cererilor de asistență socială, activare, formare și ocupare a forței de muncă din 2004 și include aproximativ 13 milioane de episoade individuale de asistență socială și de muncă pentru aproximativ 2 milioane de persoane. Fiecare episod are o dată de început și o dată de încheiere, precum și un cod operațional⁴¹ care permite identificarea situației unei persoane în timpul fiecărei perioade. JLD acoperă o gamă largă de „variabile”: sexul, vârsta, starea civilă, cetățenia, nivelul de instruire, ocupația anterioară, istoricul încadrării în muncă și al șomajului (durata și numărul episoadelor) și caracteristicile locurilor de muncă (sectorul, de exemplu), istoricul formării în timpul șomajului (tip, durată și numărul episoadelor), tipul de prestații (JA, JB), numărul de copii, de persoane aflate în întreținere, tipul de plată familială (și anume alocații de întreținere pentru adulți și copii, numai pentru adulți etc.), veniturile și localizarea fiscală și geografică⁴².

În plus, identificatorii individuali asociază JLD cu alte date administrative; de exemplu, pentru evaluarea JobsPlus, JLD a fost corelată cu o bază de date de monitorizare separată, cu informații detaliate privind datele de începere/încheiere a JobsPlus, numărul de zile din registrul de șomaj la începutul JobsPlus și tipul de tratament.

Există două canale principale de accesare a datelor JLD: cercetarea contractată, care se efectuează atunci când DSP lansează o procedură de ofertare; sau la solicitarea cercetătorilor cu acreditare adecvată. În cazul din urmă, cererile de acces sunt examinate de la caz la caz și, în caz de acceptare, trebuie semnat un acord obligatoriu din punct de vedere juridic privind schimbul de date între cercetători/instituții și DSP. Toate datele sunt pseudonimizate și se transmit numai câmpurile de date relevante pentru subiectul de cercetare. Accesul cercetătorului sau al institutului de cercetare la date este limitat, iar datele trebuie șterse la sfârșitul proiectului de cercetare sau evaluare. Cercetătorilor li se pune la dispoziție un registru de coduri împreună cu datele JLD, deși este necesară o îmbunătățire semnificativă a documentației.

(„Jobseekers’ Allowance” – JA) sau cu privire la diverse alte drepturi statutare la sediile locale ale DSP.

³⁹ Programele din domenii precum justiția (proiectele de dejudiciarizare a tinerilor și proiectele bazate pe programe de probațiune destinate tinerilor, precum și integrarea și angajarea migranților), educația (accesul la nivelul III și alfabetizarea adulților), comunitatea (centrele comunitare de formare) și apărarea (Programul de sprijinire a ocupării forței de muncă în cadrul forțelor de apărare) nu sunt incluse în JLD.

⁴⁰ Indemnizația pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă este o plată săptămânală alocată de DSP persoanelor care nu au un loc de muncă, care sunt în situație de șomaj complet sau care au un loc de muncă cu fracțiune de normă, deoarece programul lor de lucru a fost redus de către angajator. Aceasta se aplică persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă care au plătit o asigurare socială (PRSI) la rata corespunzătoare, care au cotizații suficiente în anul fiscal relevant și care au plătit în total cel puțin 104 contribuții. Indemnizația de șomaj este o plată în funcție de venituri efectuată către persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă care sunt șomere și care nu se califică pentru indemnizația pentru persoane aflate în căutarea unui loc de muncă sau al căror drept la indemnizația pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă a expirat.

⁴¹ Reprezentând o combinație de activități de activare/formare, cereri de asistență socială și vechimea în muncă.

⁴² Un element care necesită atenție este faptul că unele date se referă la perioade diferite; de exemplu câștigurile sunt înregistrate anual, în timp ce plățile prestațiilor de asigurări sociale sunt actualizate săptămânal.

JLD a fost utilizată de-a lungul anilor pentru o varietate de activități de cercetare și evaluări: Back to Education Allowance (2015), JobBridge Activation Programme (2016), Back to Work Enterprise Allowance (2017), JobPath (2019) și JobPlus (2020) sunt unele dintre cele care au fost selectate pentru evaluare.

Structura și conținutul JLD s-au îmbunătățit de la etapele inițiale. Cu toate acestea, este nevoie de o activitate constantă pentru a o menține actualizată și pentru a o îmbunătăți și a completa lacunele, de exemplu prin includerea unor informații mai detaliate privind educația și prin integrarea mai multor date specifice programului (conținut, finalizare etc.), precum și prin îmbunătățirea datelor privind câștigurile salariale. Un proiect viitor ar trebui să pună în aplicare îmbunătățiri ale JLD în ceea ce privește: actualizarea periodică (de exemplu lunară) cu automatizarea și testarea fluxului de date și adăugarea sau înlocuirea surselor de date pentru a se asigura că există o acoperire completă a sprijinului pentru ocuparea forței de muncă și formare, a altor programe de protecție socială și a datelor privind veniturile în timp real⁴³.

Institutul pentru cercetare în domeniul ocupării forței de muncă (IAB) din Germania și Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM)

În Germania, accesul la date în scopuri științifice a fost îmbunătățit în urma reformelor pieței forței de muncă din perioada 2003-2005, punându-se accentul pe evaluarea politicilor și pe recomandările Comisiei privind „Îmbunătățirea infrastructurii informaționale între știință și statistică” pentru înființarea unui centru de date de cercetare la fiecare producător public de microdate. Prin urmare, în 2004, Agenția Federală pentru Ocuparea Forței de Muncă a înființat un centru de date provenite din cercetare în cadrul Institutului pentru Cercetare în Domeniul Ocupării Forței de Muncă [Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung (IAB)]. IAB este responsabil de extragerea datelor din procesele administrative pentru a pregăti seturi de date utile pentru cercetarea empirică.

Peste 15 seturi de date sunt gestionate de IAB și sunt puse la dispoziția comunității științifice. Datele provin din datele administrative ale sistemului de asigurări sociale, din procesele interne ale Agenției Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă și din anchetele efectuate de IAB⁴⁴.

În ceea ce privește sistemele de asigurări sociale, toți angajatorii au obligația de a raporta o serie de elemente și caracteristici ale angajaților lor, iar aceste date oferă un set bogat de informații cu privire la istoricul profesional al persoanelor. Datele administrative referitoare la procedurile interne ale Agenției Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă includ asigurările obligatorii de șomaj, indemnizațiile de șomaj și perioadele corespunzătoare de acordare a drepturilor, reuniunile consultative cu șomerii, ofertele de plasament și măsurile active pe piața forței de muncă. IAB combină datele într-un singur set cuprinzător de date, denumit „Biografii integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM)”. Colectarea acestor date administrative a început în 1975, deși nu sunt disponibile toate variabilele pentru întreaga perioadă de observare. BIOFM poate fi integrat cu mai multe date provenite din anchetele desfășurate de IAB, cum ar fi: Comitetul de instituire a IAB, Ancheta germană privind locurile de muncă vacante efectuată de IAB, Practicile germane de gestionare și organizare (GMOP); Grupul de studiu privind piața muncii și securitatea socială (PASS); Munca și învățarea într-o lume în schimbare; Plata primelor pentru anchetele în rândul angajaților, majorările salariale și echitatea (BLoG); Date corelate privind angajatorul-angajatul furnizate de IAB (LIAB); Grupul „WeLL” – Ancheta în rândul angajaților pentru proiectul „Formare continuă ca parte a învățării pe tot parcursul vieții”.

IAB își actualizează produsele de tip dată în mod regulat și oferă diferite eșantioane din aceste surse de date administrative bogate în scopuri de cercetare. Pentru fiecare produs de tip dată, IAB furnizează documentație detaliată în limbile germană și engleză. Temeiul juridic pentru accesul la date se găsește în Registrul german al codurilor sociale (mai multe versiuni) și, mai precis, sunt avute în vedere patru tipuri de acces la date pentru comunitatea științifică: fișiere Campus (complet anonimizate și utile numai pentru activități didactice); Fișierele de uz științific sunt microdate anonimizate transmise instituțiilor științifice din Germania și din statele membre ale UE pentru proiecte de cercetare în domeniul pieței forței de muncă, nu pentru activități didactice și nici în scopuri de cercetare comercială. Securitatea datelor trebuie să fie garantată de instituția științifică care solicită datele; datele slab anonimizate, cu informații mai detaliate, sunt

⁴³ Dorim să le mulțumim lui Frank Humphreys, Ciaran Judge, Saidhbhín Hardiman și Krzysztof Gigon din cadrul DSP pentru informațiile furnizate cu privire la JLD.

⁴⁴ În 2011, în cadrul IAB a fost înființat Record Linkage Centre, un proiect desfășurat în comun cu Universitatea din Duisburg-Essen, finanțat de Fundația germană pentru cercetare; Centrul urmărește să simplifice legătura dintre seturile de date fără un identificator specific.

accesibile doar la fața locului. IAB oferă locuri de muncă separate într-un mediu informatic securizat în Nürnberg și în diferite locuri din Germania, SUA și Regatul Unit. Cercetătorii au acces direct la date, dar nu pot obține rezultatele programelor lor decât după examinarea informațiilor comunicate de personalul IAB; executarea la distanță înseamnă că cercetătorii își elaborează programele pe baza unor date artificiale și le încarcă în aplicația Job Submission (JoSuA). În acest proces, cercetătorii nu vizualizează niciodată datele originale și primesc doar rezultatele lor. Sunt disponibile formulare de cerere standardizate pentru toate tipurile de acces la date. După aprobarea unei cereri, între instituția cercetătorului și IAB se încheie un contract care reglementează utilizarea datelor pentru un anumit proiect într-o anumită perioadă de timp. Contractul specifică normele privind protecția datelor și, în caz de încălcare, se aplică sancțiuni severe. Unele dintre seturile de date gestionate de IAB sunt disponibile numai pentru utilizare la fața locului (de exemplu, seturile de date conexe).

Pe baza datelor produse de IAB, politicile active în domeniul pieței forței de muncă sunt evaluate în mod regulat utilizând cele mai recente metode empirice și, în unele cazuri, constatările au condus la o schimbare a politicilor⁴⁵. IAB oferă cercetătorilor acces la seturile sale de date nu numai în Germania, ci și în alte țări, iar numărul de utilizatori este în continuă creștere (de exemplu, în 2016, aproape o treime din totalul acordurilor privind utilizarea datelor au provenit de la o unitate din afara Germaniei).

În ceea ce privește utilizarea datelor administrative pentru ECI și aspectele practice conexe, a se vedea, de asemenea, Ghidul european elaborat de cercetători din cadrul JRC, [Comisia Europeană, 2020](#).

Care sunt posibilele probleme legate de protecția datelor?

Pot apărea dificultăți în obținerea de date care identifică persoane sau societăți care au participat la intervenții finanțate din FSE+⁴⁶. ECI necesită microdate – date care conțin observații cu privire la unitățile individuale atât din grupul de tratament, cât și din cel de control.

Regulamentul (UE) 2021/1057 (Regulamentul FSE+) (anexa I) solicită date privind participanții, defalcate în funcție de gen, statutul pe piața forței de muncă, grupa de vârstă, nivelul de instruire și grupurile vulnerabile (migranți, minorități, persoane cu handicap, alte persoane defavorizate). Regulamentele RDC și FSE+ pentru perioada 2021-2027 stabilesc o obligație legală pentru autoritățile de management de a colecta și a prelucra date cu caracter personal sub forma unor registre individuale ale participanților. În plus, la articolul 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/1057 (Regulamentul FSE+), în ceea ce privește monitorizarea și indicatorii, se precizează că: „Atunci când sunt disponibile date din registre sau surse echivalente, statele membre pot permite autorităților de management și altor organisme însărcinate cu colectarea datelor necesare pentru monitorizarea și evaluarea sprijinului general acordat din componenta FSE+ cu gestiune partajată să obțină date din registrele sau sursele echivalente respective, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) literele (c) și (e) din Regulamentul (UE) 2016/679”.

*Regulamentul
FSE+ privind
gestionarea datelor*

Aceste norme, stabilite în Regulamentul privind dispozițiile comune și în Regulamentul FSE+, facilitează accesul la datele cu caracter personal necesare pentru monitorizarea FSE+ și, în cazul ECI, pentru definirea grupului tratat, precum și utilizarea acestora. Cu toate acestea, accesul la datele cu caracter personal necesare pentru a forma grupurile de control și prelucrarea datelor privind grupul de tratament și grupul de control trebuie să fie în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 (Regulamentul general

⁴⁵ Un exemplu este o evaluare a acordului de integrare obligatorie dintre persoana aflată în căutarea unui loc de muncă și asistentul social. Prin intermediul unui studiu randomizat efectuat pe teren și ca urmare a biografiilor privind piața muncii ale persoanelor incluse în studiu, IAB a fost în măsură să demonstreze că, pentru anumite grupuri de șomeri, reglementarea obligatorie este contraproductivă și ar trebui înlocuită cu o manipulare mai flexibilă a instrumentului (van den Berg et al. 2016).

⁴⁶ A se vedea [Imeri Europa – Ecorys – Institutul pentru Studii privind Ocuparea Forței de Muncă, 2019](#).

privind protecția datelor – RGPD), care reglementează transferul și utilizarea generală a datelor cu caracter personal, inclusiv a categoriilor speciale de date⁴⁷ în cadrul UE. Caseta următoare oferă o imagine de ansamblu a principalelor conținuturi și obligații reglementate de RGPD.

Caseta 8 Cadrul de reglementare al UE privind prelucrarea datelor cu caracter personal

Legislația relevantă privind prelucrarea datelor cu caracter personal în Europa constă în principal în Regulamentul (UE) 2016/679 și în orientările și măsurile adoptate de autoritățile competente, cum ar fi Comitetul european pentru protecția datelor (CEPD). Această legislație stabilește numeroase condiții și limitări privind prelucrarea datelor cu caracter personal pentru a proteja drepturile și libertățile persoanelor vizate. În orice caz, trebuie să existe un echilibru între nevoia de protecție și de garantare care rezultă din dispoziții și regulamente și necesitatea de a nu limita cercetarea științifică și de a acționa într-adevăr ca un avantaj în dezvoltarea acesteia. Din acest motiv și în acest cadru juridic, Uniunea Europeană a prevăzut că, în anumite condiții, pot fi făcute excepții pentru a permite desfășurarea unor activități de cercetare și diseminarea rezultatelor, atât timp cât este protejat dreptul principal al persoanelor în cauză, și anume dreptul la viața privată⁴⁸.

Regulamentul (UE) 2016/679 (REGULAMENTUL GENERAL PRIVIND PROTECȚIA DATELOR)

Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD) a intrat în vigoare la 24 mai 2016 și a devenit pe deplin aplicabil în toate statele membre la 25 mai 2018. RGPD se aplică „prelucrării datelor cu caracter personal, efectuată total sau parțial prin mijloace automatizate, precum și prelucrării prin alte mijloace decât cele automatizate a datelor cu caracter personal care fac parte dintr-un sistem de evidență a datelor sau care sunt destinate să facă parte dintr-un sistem de evidență a datelor”⁴⁹.

În ceea ce privește domeniul de aplicare teritorială, regulamentul se aplică atât prelucrării datelor cu caracter personal efectuate de persoane aflate pe teritoriul Uniunii Europene, cât și cazurilor în care prelucrarea implică persoane vizate situate în Uniunea Europeană, chiar și atunci când operatorul sau persoana împuternicită de operator se află în afara UE.

Din punct de vedere material și în comparație cu legislația anterioară, regulamentul consolidează drepturile persoanelor vizate și impune o serie de obligații operatorilor de date în conformitate cu o logică bazată pe analiza riscurilor și pe principiul responsabilității. În plus, regulamentul prevede o serie de cerințe care trebuie îndeplinite de operatorul de date, cerințe care nu au fost incluse în legislația anterioară: printre acestea se numără evaluarea impactului asupra vieții private (articolele 35-36), reducerea la minimum a operațiunilor de prelucrare în conformitate cu criteriile de respectare a vieții private începând cu momentul conceperii și în mod implicit (articolul 25), adoptarea registrului de prelucrare (articolul 30) și numirea responsabilului cu protecția datelor (RPD) (articolele 37-39).

Este important să se sublinieze principiile de bază prevăzute la articolul 5 din regulament, pe care trebuie să le respecte persoanele care prelucrează date cu caracter personal. În special, următoarele:

- a) **Legalitate, echitate și transparență**: datele cu caracter personal sunt prelucrate în mod legal, echitabil și transparent.
- b) **Limitarea scopului**: datele cu caracter personal vor fi colectate în scopuri specificate, explicite și legitime și nu vor fi prelucrate suplimentar într-o manieră incompatibilă cu aceste scopuri. În cazul prelucrării în scopuri statistice sau de cercetare științifică, operatorul de date adoptă măsurile necesare de garantare și protecție.
- c) **Reducerea la minimum a datelor**: ar trebui colectate numai datele strict necesare pentru îndeplinirea unor scopuri specifice.

⁴⁷ RGPD nu mai utilizează termenul de date sensibile și face referire în prezent la „categorii speciale de date”. În conformitate cu articolul 9, acestea includ: „date [...] care dezvăluie originea rasială sau etnică, opiniile politice, confesiunea religioasă sau convingerile filozofice sau apartenența la sindicate și prelucrarea de date genetice, de date biometrice pentru identificarea unică a unei persoane fizice, de date privind sănătatea sau de date privind viața sexuală sau orientarea sexuală ale unei persoane fizice”.

⁴⁸ Alte acte legislative europene relevante care contribuie la cadrul juridic pentru prelucrarea datelor cu caracter personal includ: Regulamentul (UE) nr. 557/2013 privind statisticile europene în ceea ce privește accesul la date confidențiale în scopuri științifice; Regulamentul (UE) 2018/1725 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date.

⁴⁹ Articolul 2, Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului.

- d) **Exactitate:** datele colectate trebuie să fie exacte și, dacă este necesar, actualizate.
- e) **Limitarea stocării:** datele cu caracter personal se păstrează într-o formă care să permită identificarea persoanelor vizate pentru o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor pentru care sunt prelucrate datele cu caracter personal. În acest scop, datele cu caracter personal pot fi stocate pe perioade mai lungi, în măsura în care datele sunt prelucrate exclusiv în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice, în conformitate cu articolul 89. În astfel de cazuri, datele fac obiectul punerii în aplicare a unor măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a proteja drepturile și libertățile persoanelor vizate.
- f) **Integritatea și confidențialitatea datelor:** datele cu caracter personal sunt prelucrate într-un mod care să asigure securitatea adecvată a acestora, inclusiv protecția împotriva prelucrării neautorizate sau ilegale și împotriva pierderii, a distrugerii sau a deteriorării accidentale, prin luarea de măsuri tehnice sau organizatorice corespunzătoare.
- g) **Responsabilitate:** este unul dintre cele mai importante principii stabilite de regulament. Acesta prevede că operatorul este responsabil pentru prelucrarea datelor și poate demonstra punerea în aplicare a oricăror măsuri necesare.

Acest set de principii constituie structura principală pe care se bazează RGPD și stabilește o serie de obligații care trebuie îndeplinite de operator și de persoana împuternicită de operator.

PRELUCRAREA DATELOR CU CARACTER PERSONAL ÎN CONTEXTUL ECI: CONDIȚII, LIMITE ȘI PROBLEME PRINCIPALE

Efectuarea unei evaluări contrafactice a impactului implică prelucrarea unor cantități mari de date, inclusiv a unor date cu caracter personal. În ceea ce privește cadrul de reglementare descris mai sus, este important să se cunoască condițiile, limitările și principalele probleme cu care se confruntă statele membre și autoritățile de management atunci când efectuează ECI.

Temeiul juridic și scopurile prelucrării

Pentru a efectua prelucrarea datelor cu caracter personal, trebuie să fie îndeplinită cel puțin una dintre condițiile de legalitate indicate la articolul 6 din RGPD⁵⁰. Pe de altă parte, în cazul în care datele care trebuie prelucrate sunt „categoriile speciale de date”, trebuie să se facă trimitere și la articolul 9 din RGPD.

În contextul ECI, **interesul public** prevăzut la articolul 6 alineatul (1) litera (e) din RGPD („îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este învestit operatorul”) pare temeiul juridic cel mai adecvat pentru prelucrarea datelor. Acest temei juridic trebuie să fie prevăzut în legislația UE sau în legislația națională, astfel cum se specifică la articolul 6 alineatul (3) din RGPD. „Interesul public” reprezintă în mod clar obligațiile autorităților de management definite la articolul 17 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/1057 (Regulamentul FSE+) privind utilizarea datelor „disponibile în registre și surse echivalente”. În plus, Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC) prevede la articolul 4 că „[s]tatele membre și Comisia sunt autorizate să prelucreze date cu caracter personal numai în cazul în care acest lucru este necesar în scopul îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentului regulament, îndeosebi în ceea ce privește monitorizarea, raportarea, comunicarea, publicarea, evaluarea [...]”. De asemenea, dreptul intern poate conferi operatorilor de date competențe similare pentru gestionarea și prelucrarea datelor în interes public.

Se poate face trimitere și la alte temeuri juridice pentru ECI în alte condiții enumerate la articolul 6 alineatul (1), în special:

- **consimțământul** persoanei vizate [articolul 6 alineatul (1) litera (a) din RGPD]. Consimțământul, de exemplu, poate constitui un temei juridic adecvat atunci când datele pentru ECI sunt colectate în cadrul unei anchete, iar persoanele vizate își pot da cu ușurință consimțământul pentru prelucrare (a se vedea articolul 7 din RGPD privind consimțământul). În general, consimțământul este mai complex dacă nu este planificat cu mult timp în avans; acesta poate fi considerat un temei juridic „rezidual” pentru ECI

⁵⁰ Aceste condiții sunt: (a) persoana vizată și-a dat consimțământul pentru prelucrarea datelor sale cu caracter personal pentru unul sau mai multe scopuri specifice; (b) prelucrarea este necesară pentru executarea unui contract la care persoana vizată este parte sau pentru a face demersuri la cererea persoanei vizate înainte de încheierea unui contract; (c) prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului; (d) prelucrarea este necesară pentru a proteja interesele vitale ale persoanei vizate sau ale altei persoane fizice; (e) prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei sarcini care servește unui interes public sau care rezultă din exercitarea autorității publice cu care este învestit operatorul; (f) prelucrarea este necesară în scopul intereselor legitime urmărite de operator sau de o parte terță, cu excepția cazului în care prevalează interesele sau drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei vizate, care necesită protejarea datelor cu caracter personal, în special atunci când persoana vizată este un copil.

atunci când nu sunt aplicabile alte temeuri juridice.

- prelucrarea este necesară pentru **respectarea unei obligații legale** care îi revine operatorului [articolul 6 alineatul (1) litera (c) din RGPD, cu trimitere la articolul 17 din Regulamentul FSE+]. Acest temei juridic trebuie să fie stabilit prin lege și poate implica entități private sau publice; De exemplu, din cauza unor cerințe legale specifice, este necesar ca o entitate privată sau publică responsabilă pentru un set de date să colaboreze cu autoritatea de management la realizarea unei ECI.

În plus, operatorul de date **poate utiliza datele colectate în alte scopuri, dacă acestea sunt compatibile cu scopurile inițiale**. În acest sens, operatorul de date va trebui să evalueze condițiile prevăzute la articolul 6 alineatul (4) și la articolul 5 alineatul (1) litera (b) din RGPD. Aceste dispoziții sunt deosebit de relevante atunci când se prelucrează date în scopuri statistice sau de cercetare științifică. Acestea permit utilizarea datelor administrative în scopuri diferite de cele inițiale și nu necesită un consimțământ specific pentru noua utilizare, ci trebuie să respecte normele de protecție prevăzute la articolul 89 alineatul (1), în principal privind pseudo-anonimizarea (a se vedea mai jos). Aceste dispoziții, de exemplu, pot fi relevante în cazul datelor din registrul de șomaj care trebuie utilizate în cadrul unei ECI.

Datorită caracterului specific al ECI, operatorul de date care colectează datele și entitatea care efectuează cercetarea pot fi entități diferite. În acest caz, trebuie să existe o condiție care să legitimeze transferul de date și să permită destinatarului să inițieze ECI.

Anonimizarea și pseudonimizarea: prelucrarea în scopuri statistice

Articolul 89 din RGPD prevede că prelucrarea datelor în scopuri de interes public sau în contextul cercetării științifice ori în scopuri statistice oferă garanții corespunzătoare pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate și respectă principiul „reducerii la minimum a datelor”. Aceasta se referă la utilizarea tehnicilor de pseudonimizare⁵¹.

În cazul în care scopurile pot fi îndeplinite prin operațiuni ulterioare de prelucrare care nu permit sau nu mai permit identificarea persoanelor vizate, scopurile respective se îndeplinesc prin anonimizarea datelor și apoi prelucrarea lor în formă agregată. În cadrul ECI, prin definiție, rezultatele sunt agregate, iar acest risc lipsește, cu excepția cazului în care seturile de date originale sunt publicate din motive științifice. În acest caz, seturile de date trebuie să fie anonimizate (a se vedea exemplul din caseta de mai jos).

Stocarea datelor și prelucrarea în condiții de siguranță

Unul dintre principalele aspecte ale prelucrării datelor este stocarea datelor. Legislația nu specifică modul în care trebuie stocate datele, dar principiile menționate mai sus impun ca stocarea și prelucrarea să fie întotdeauna legate de scopul cercetării. În cazul în care scopul prelucrării este atins și păstrarea datelor nu mai este necesară, aceasta încetează. Această regulă generală trebuie specificată în declarația de confidențialitate care este furnizată persoanelor vizate atunci când acestea sunt înregistrate în seturi de date administrative sau, având în vedere imposibilitatea probabilă de a informa personal toate persoanele vizate, pot fi găsite modalități alternative de furnizare a informațiilor (de exemplu, prin publicarea unei pagini informative cu politica de confidențialitate privind activitățile de cercetare pe site-ul autorității de management).

În special, după efectuarea ECI, rezultatele puse la dispoziție și agregate pentru a fi utilizate în scopuri statistice, se consideră că scopul a fost îndeplinit. În acest stadiu, datele ar trebui să fie anonimizate (în cazul în care urmează să fie utilizate din nou într-o etapă ulterioară și în scopuri diferite), fie șterse. Dacă actele cu putere de lege sau normele administrative o permit, depozitarea poate fi nelimitată în timp, dar numai în temeiul unei trimiteri normative explicite.

Cealaltă condiție impusă de RGPD este ca prelucrarea să fie însoțită de măsuri de securitate adecvate și corespunzătoare. Articolul 32 din regulament prevede că orice persoană care efectuează prelucrarea (operator sau persoană împuternicită de operator) pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a asigura un nivel de securitate corespunzător riscului. Aceasta înseamnă că nu sunt prevăzute măsuri standard, dar că acestea trebuie definite de la caz la caz, cu referire specifică la riscurile

⁵¹ Pseudonimizare înseamnă prelucrarea datelor cu caracter personal în așa fel încât astfel de date să nu mai poată fi atribuite unei anumite persoane fără utilizarea unor informații suplimentare. Anonimizarea se referă la prelucrarea datelor cu caracter personal într-un mod care face imposibilă identificarea persoanelor din datele respective. O prezentare generală a tehnicilor de pseudonimizare poate fi consultată la adresa <https://www.enisa.europa.eu/publications/pseudonymisation-techniques-and-best-practices>.

prezentate de operațiunea specifică de prelucrare.

OBLIGAȚII LEGALE

Informații pentru persoanele vizate

Prima sarcină a operatorului de date este de a informa persoanele vizate. Această obligație este prevăzută la articolul 13 din RGPD atunci când datele sunt colectate de la persoana vizată, dar, atunci când nu este cazul, referința este articolul 14. Subiectul trebuie să fie informat cu privire la scopurile și metodele prelucrării, temeiul juridic, perioadele de stocare și drepturile care pot fi exercitate de persoana vizată. În cazul ECI, aceste informații sunt furnizate în momentul colectării datelor care vor fi utilizate ulterior pentru cercetarea statistică și de evaluare, cum ar fi în seturile de date privind monitorizarea FSE sau registrul de șomaj. Atunci când această comunicare este practic imposibilă, astfel cum s-a menționat mai sus și în special în cazul persoanelor fizice din registrele utilizate pentru ECI, pot fi utilizate site-uri sau alte instrumente generale de informare.

Guvernanța relației dintre diferitele entități implicate în prelucrare

În general, activitățile de cercetare implică mai multe organisme și, în astfel de cazuri, relațiile dintre acestea trebuie reglementate prin dispoziții specifice, cunoscute sub denumirea de „acorduri privind prelucrarea datelor”⁵². Acestea trebuie definite de la caz la caz, reflectând contribuțiile diferitelor părți interesate. Exemple de relații posibile:

- *Operator de date – Operator de date* are loc atunci când entitățile colaborează la punerea în aplicare a unui proiect, deși în condiții diferite și cu sarcini diferite, fiecare menținându-și propriul scop de prelucrare distinct;
- *Operator de date – Persoană împuternicită de operator* are loc atunci când o entitate (operatorul de date) stabilește mijloacele și scopurile prelucrării și recurge la o altă entitate (persoana împuternicită de operator) pentru a efectua anumite activități de prelucrare. În acest caz, referința și obligațiile se regăsesc la articolul 28 din RGPD;
- *Operatori asociați*: Acest tip de relație este prevăzut la articolul 26 din RGPD, care prevede că: „În cazul în care doi sau mai mulți operatori stabilesc în comun scopurile și mijloacele de prelucrare, aceștia sunt operatori asociați”. În astfel de cazuri, părțile trebuie să își stabilească responsabilitățile care îi revin fiecăreia în ceea ce privește respectarea reglementărilor în mod transparent, în special în ceea ce privește drepturile persoanelor vizate.

Evaluarea impactului asupra protecției datelor

Articolul 35 din RGPD prevede că, în cazul în care prelucrarea datelor cu caracter personal este susceptibilă să prezinte un risc potențial ridicat pentru drepturile și libertățile persoanelor vizate, operatorul trebuie să efectueze o evaluare a impactului⁵³ înainte de a efectua prelucrarea. O evaluare a impactului în cadrul ECI poate fi importantă numai în cazul prelucrării pe scară largă a unor categorii speciale de persoane vizate. În astfel de cazuri, operatorul de date din cadrul administrației poate efectua evaluarea impactului în conformitate cu normele și instrumentele puse la dispoziție de autoritatea națională pentru protecția datelor.

PERSPECTIVE: LEGEA PRIVIND GUVERNANȚA DATELOR

Cadrul prezentat mai sus reflectă stadiul actual al tehnologiei și normele în vigoare în UE. RGPD a fost introdus în mod specific pentru a permite un progres semnificativ în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal și pentru a crea un sistem comun în întreaga UE, în conformitate cu evoluțiile tehnologice actuale și cu societatea actuală bazată pe date. Alte reforme sunt în curs de elaborare și pot avea un impact semnificativ asupra colectării de date cu caracter personal în următorii ani.

În prezent, Legea privind guvernanța datelor se află încă în etapa de propunere în cadrul Comisiei Europene⁵⁴. Scopul explicit al acestui act este de a promova disponibilitatea datelor utilizabile prin consolidarea încrederii în intermediarii de date și prin consolidarea mecanismelor de schimb de date la nivelul UE. Datele cu caracter personal vor face probabil obiectul noului standard, iar utilizarea lor în scopuri

⁵² De exemplu, acesta este cazul când operatorul de date și cei care efectuează efectiv cercetarea sunt entități diferite; În acest caz, este necesar să se ajungă la un acord care să reglementeze relațiile dintre părți în ceea ce privește accesul la date și efectuarea cercetării.

⁵³ Pentru informații suplimentare, consultați orientările publicate de CEPD, <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236>.

⁵⁴ Propunerea de lege privind guvernanța datelor a fost adoptată de Comisie la sfârșitul anului 2020. Situația actuală a Legii privind guvernanța datelor poate fi găsită la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/HIS/?uri=CELEX%3A52020PC0767>.

statistice și de cercetare s-ar putea realiza la o scară mai mare datorită introducerii unei noi figuri: intermediarul pentru schimbul de date cu caracter personal. O astfel de măsură ar putea contribui la crearea unui mediu mai propice pentru ECI, permițând un acces mai facil la un volum mare de informații pe scară largă.

Este evident faptul că normele din RGPD nu exclud punerea în aplicare a unei ECI; prin urmare, trebuie respectate unele etape procedurale și operaționale de bază în toate statele membre pentru ca ECI să devină sigură. De exemplu, într-un caz normal în care datele de monitorizare (persoanele tratate) sunt combinate cu date dintr-un registru public (grup de control) și un evaluator extern efectuează ECI, cele mai importante etape sunt:

*Principalele etape
pentru
îmbunătățirea
nivelului de
conformitate cu
RGPD*

1. AM încheie un acord cu administrațiile responsabile de date (de exemplu, registrul de șomaj, registrul fiscal etc.) necesar pentru a identifica grupul de control și a analiza grupurile de tratament și de control. AM verifică dacă utilizarea acestor date se realizează în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (e) sau cu articolul 6 alineatul (4) și articolul 5 alineatul (1) litera (b) din RGPD, în cazul în care consimțământul exprimat nu a fost colectat;
2. AM încheie acorduri cu celelalte entități (proprietarii datelor și evaluatorul) pentru a reglementa fluxurile de informații și responsabilitățile reciproce în conformitate cu normele RGPD. Contractul de servicii dintre evaluator și AM trebuie să includă o clauză specifică privind protecția datelor; în cazul altor administrații, un memorandum de înțelegere sau procedurile naționale specifice pot reglementa protecția datelor la punerea în aplicare a ECI.
3. Pe baza acordului de mai sus, AM primește date sub formă pseudo-anonimizată de la proprietarul datelor și transferă evaluatorului datele grupurilor tratate și de control pentru prelucrare, în conformitate cu RGPD⁵⁵.
4. Stocarea datelor cu caracter personal din grupurile de tratament și de control respectă normele de stocare a datelor numai pe durata și în scopurile cercetării și în conformitate cu normele de securitate de bază, astfel cum se prevede în RGPD. Aceste norme sunt respectate de toate entitățile implicate în ECI.

Practicile naționale sunt, în general, în concordanță cu RGPD, dar diferă de la un stat membru la altul, iar evaluatorii raportează că normele naționale de protecție a datelor continuă să reprezinte obstacole serioase în calea utilizării microdatelor. Acestea pot apărea ca urmare a timpului necesar pentru adaptarea normelor și obiceiurilor naționale prevăzute de versiunea mai recentă a RGPD sau din interpretările diferite ale RGPD în diferite administrații naționale, din suprareglementare, care fac ca RGPD să fie mai strict în unele țări, sau din alte interpretări eronate. În unele țări, ar fi necesară o inițiativă specifică a autorităților de management sau a autorităților naționale pentru a depăși aceste obstacole în spiritul RGPD și al Regulamentului FSE+. Modul în care regiunea Veneto din Italia a abordat unele dintre cele mai frecvente dificultăți este explicat în caseta de mai jos. O bună practică este

⁵⁵ Dacă grupurile de tratament și de control sunt analizate în cadrul unei anchete, aceasta trebuie să includă consimțământul de a utiliza datele persoanelor intervievate în scopuri de cercetare.

de a intra în contact cu autoritatea națională pentru protecția datelor pentru a discuta măsurile propuse înainte de finalizarea acestora.

Caseta 9 Protecția datelor și schimbul de date

Un bun exemplu de accesare a datelor cu caracter personal anonimizate într-un interval de timp relativ scurt poate fi găsit într-o evaluare contrafactuală efectuată în 2019 pentru DG EMPL în cadrul „Studiului-pilot și de fezabilitate privind sustenabilitatea și eficacitatea rezultatelor pentru participanții la Fondul social european utilizând evaluări contrafactuale ale impactului”⁵⁶.

Evaluarea – unul dintre cele patru cazuri incluse în studiu – s-a axat pe intervențiile FSE (IP 9.i) efectuate în regiunea Veneto în 2015/2016, care au vizat șomerii de lungă durată („long-term unemployed” – LTU). Datele de monitorizare privind participanții și tipurile de măsuri au fost combinate cu date privind perioadele de ocupare a forței de muncă înainte și după intervențiile FSE (denumite „Comunicazioni obbligatorie”). Procesul a durat aproximativ două luni (de la sfârșitul lunii iulie până la sfârșitul lunii septembrie) de la prima reuniune privind cerințele în materie de date cu autoritatea de management și instituția care deține datele, Institutul regional Veneto Lavoro. Veneto Lavoro a fost responsabilă pentru anonimizarea datelor și toate seturile de date furnizate au fost ușor de corelat între ele⁵⁷ prin intermediul unui identificator comun unic furnizat de Veneto Lavoro.

Deși organizațiile implicate nu comandau în mod direct evaluarea, experiența pozitivă se datorează existenței a doi factori principali: cooperarea strânsă (deși informală) dintre birourile regionale ale autorității de management și Institutul regional Veneto Lavoro, necesară pentru abordarea și rezolvarea problemelor legate de protecția datelor și existența unei baze de date (Mercurio) gestionată de Veneto Lavoro și disponibilă ca fișier de uz public în scopuri de cercetare⁵⁸.

Mercurio este o bază de date statistică care conține toate detaliile înregistrate de birourile de schimb de forță de muncă din regiunea Veneto cu privire la perioadele de ocupare a forței de muncă și de șomaj în rândul populației. În plus, aceasta conține informații detaliate cu privire la toți lucrătorii și întreprinderile înregistrate. La momentul analizei, Mercurio conținea informații privind peste 4 milioane de lucrători, 17,6 milioane de evenimente legate de ocuparea forței de muncă și 4 milioane de evenimente legate de șomaj⁵⁹.

Setul de date este „actualizat și curățat” periodic, iar acest lucru a făcut din corelarea acestuia cu datele de monitorizare ale AM un proces relativ simplu. O eventuală limitare este faptul că fișierul de uz public nu este actualizat suficient de des (de exemplu, ultima versiune disponibilă în prezent a fost actualizată în decembrie 2020), întrucât sunt necesare eforturi uriașe pentru a asigura o bună calitate a datelor⁶⁰. Experiența sugerează că AM ar trebui să ia măsuri în prealabil, concomitent cu pregătirea planurilor de evaluare pentru: potențialele forme de cooperare cu organisme externe care gestionează datele necesare pentru un exercițiu contrafactual; soluții la potențialele obstacole juridice; clarificarea modalităților de accesare, gestionare și furnizare a datelor administrative într-o formă anonimizată.

2.3.2. Cum trebuie identificat grupul „tratat”?

Pentru a efectua o ECI, este esențială definirea clară a ceea ce înseamnă tratarea sau participarea la intervenție. În plus, odată ce s-a ajuns la o înțelegere clară cu privire la momentul în care o persoană sau o întreprindere

⁵⁶ [Ismeri Europa – Ecorys – Institutul pentru studii privind ocuparea forței de muncă, 2019.](#)

⁵⁷ A fost furnizat un set de date suplimentar cu datele de începere și de încheiere ale fiecărei declarații de disponibilitate imediată pentru lucru semnată de toate persoanele tratate și netratate.

⁵⁸ <https://www.venetolavoro.it/public-use-file> pentru o descriere a Mercurio și a normelor care reglementează accesul la acesta.

⁵⁹ Următoarele variabile de interes au fost extrase din datele administrative: datele de începere și de încheiere a fiecărei perioade de ocupare a forței de muncă și de șomaj; tipul de contract pentru fiecare perioadă de ocupare a forței de muncă (pe durată nedeterminată, pe durată determinată, de stagiu); durata preconizată a contractelor pe durată determinată; informații socio-demografice (sex, data nașterii, educație, cetățenie).

⁶⁰ Aceasta înseamnă că este necesar să se depună eforturi în vederea asigurării unor informații mai actualizate decât cele conținute în cea mai recentă versiune disponibilă a Mercurio; sunt necesare eforturi suplimentare specifice pentru a integra și curăța cele mai recente informații privind perioadele de ocupare a forței de muncă.

ar fi fost tratată, este important ca aceasta să poată fi identificată. Aici sunt introduse principalele aspecte legate de definirea grupurilor de tratament și de control, capitolul 3 oferind explicații mai detaliate cu privire la caracteristicile metodologice ale acestora.

Definirea participării ar putea părea simplă la prima vedere. Cu toate acestea, există o serie de aspecte care pot să nu fie imediat evidente, dar care sunt esențiale și necesită o reflecție atentă. De exemplu, se consideră că au fost tratați cursanții din cadrul unui program de formare care părăsesc intervenția? La câte sesiuni din cadrul unui curs de formare trebuie să participe cursanții pentru a fi considerați participanți? Există, de asemenea, efecte anticipative de luat în considerare. Înainte de a face obiectul unei intervenții, unii solicitanți de prestații de asigurări sociale pot solicita eliminarea din registrele de asigurări sociale pentru a evita măsurile de activare. Sunt tratate aceste persoane chiar dacă, de exemplu, nu participă fizic la numirile făcute pentru ele în cadrul unui birou SPOFM?

Definirea grupului de tratament

La definirea „grupului de tratament” există o distincție între „intenția de a trata” și „tratamentul aplicat celor tratați”. Din punctul de vedere al politicilor, întrebarea-cheie este, de obicei, dacă interesul constă în efectele oferirii posibilității de a participa la o intervenție sau în efectele unei participări efective. În primul caz, cei cărora li s-a oferit o intervenție pot să participe sau să nu participe. În cazul din urmă, atunci când interesul este legat de efectul tratamentului asupra celor tratați, grupul tratat îi cuprinde numai pe cei care participă⁶¹.

Intenția de a trata sau tratamentul aplicat celor tratați

La prima vedere, responsabilii de elaborarea politicilor presupun adesea că sunt interesați să determine efectele nete ale tratamentului asupra celor care participă. Cu toate acestea, la o analiză mai atentă, problemele pot fi mai puțin clare. Dacă persoanele cărora li se oferă tratament pot fi identificate, poate fi mai util, din punctul de vedere al politicilor, ca acestea să fie definite drept grupul „tratat”. Acest lucru este valabil în special în situațiile în care participarea la o intervenție nu este obligatorie. Responsabilii de elaborarea politicilor nu îi pot obliga pe cei cărora li s-a oferit o intervenție să participe, astfel încât întrebarea relevantă este: care este impactul asupra ocupării forței de muncă și a câștigurilor ulterioare pentru cei cărora li s-a oferit posibilitatea de a participa la un program de formare?

Oferta sau tratamentul efectiv

Pentru a estima efectele ofertei de tratament asupra unei serii de rezultate, cei care primesc oferta trebuie să fie identificabili. În multe cazuri, acest lucru ar putea fi dificil.

Unde pot fi găsite date adecvate

Odată ce au fost definite persoanele tratate și în ce constă tratamentul, este important să se ia în considerare modul în care vor fi identificați cei care sunt tratați în scopul evaluării. În mod invariabil, aceasta înseamnă găsirea unei surse de date din care unitățile tratate, indiferent dacă sunt persoane sau întreprinderi, să poată fi enumerate integral, fie eșantionate. Aceste înregistrări sunt, de obicei, extrase din sistemele de monitorizare a FSE și – dacă sunt disponibile – din înregistrări de date suplimentare întocmite pentru o anumită intervenție.

Identificarea surselor de date pentru persoanele tratate

⁶¹ În cazul în care participarea la o intervenție este obligatorie, nu există, în esență, nicio diferență între aceste două statute – orice persoană căreia i se oferă tratamentul trebuie să participe. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, intervențiile nu sunt obligatorii (astfel cum s-a presupus în prezentul ghid).

Având în vedere cerințele de monitorizare și raportare ale FSE (și FSE+), organizațiile beneficiare trebuie să înregistreze numerele și unele caracteristici personale ale celor care beneficiază de servicii prin intermediul unei intervenții. În scopul ECI, intervențiile vor trebui să meargă mai departe și să furnizeze microdate cu privire la cei care au participat. Evaluatorii vor solicita o înregistrare pentru fiecare unitate tratată (întreprindere sau persoană) cu date privind principalele caracteristici ale acesteia (sex, vârstă, nivel de educație etc.). Aceste date pot fi anonimizate/pseudonimizate în scopuri de confidențialitate, însă, atunci când este necesară o anchetă pentru a efectua ECI, va fi necesar să se stabilească dacă condițiile prevăzute de RGPD permit transmiterea identităților acestor unități (nume, adrese, numere de telefon etc.), astfel încât să poată fi eșantionate. Identificatorii unici pentru fiecare unitate individuală sunt, de asemenea, necesari pentru a facilita conectarea înregistrărilor între sursele de date.

2.3.3. Factorii care trebuie luați în considerare la identificarea unui grup de control

Pentru a obține o estimare a scenariului contrafactual, este necesar, de regulă, să se identifice un grup de control. Alegerea unui grup de control va fi, de obicei, limitată în funcție de caracterul obligatoriu sau neobligatoriu al intervenției pentru participanți, precum și dacă intervenția este pusă în aplicare în mod universal într-o jurisdicție sau este limitată la o anumită zonă sau pe o perioadă limitată de timp. Alegerea unui grup de control adecvat are trei aspecte: 1) analitic; 2) legat de politici; și 3) practic.

Trei aspecte care trebuie luate în considerare la definirea unui grup de control

Definirea unui grup de control din perspectivă analitică

Scopul ECI este de a obține estimări nenedaturate ale impactului unei intervenții asupra unei serii de rezultate. Pentru a realiza acest lucru, sunt necesare estimări ale rezultatelor contrafactice. Estimările rezultatelor contrafactice sunt obținute de la un grup de control (a se vedea secțiunea 1.1). Astfel cum se arată în figurile 6 și 7, impactul este estimat prin scăderea unei estimări a rezultatului contrafactual dintr-un rezultat observat pentru grupul „tratată”. Măsura în care un impact este denaturat depinde de gradul în care rezultatul contrafactual calculat pentru grupul de control reprezintă rezultatul care ar fi apărut pentru grupul tratat dacă nu ar fi fost tratat, toate celelalte condiții rămânând neschimbate.

Pentru a găsi un grup de control echivalent în absența randomizării, acesta trebuie să fie echivalent cu grupul de tratament în toate aspectele importante, atât în ceea ce privește dimensiunile observabile, cât și cele neobservabile. Acest lucru este valabil în toate abordările cvasi-experimentale și, prin urmare, este o condiție necesară pentru toate ECI care nu adoptă o abordare randomizată.

Întrucât aproape toate intervențiile FSE sunt fie (a) voluntare (grupul țintă nu este obligat să participe la o intervenție) și/sau (b) limitate în alt mod – dacă sunt intervenții sau instrumente pilot limitate la o anumită regiune sau jurisdicție, evaluatorii se vor confrunta cu o rezervă de unități care au putut fi selectate pentru a fi utilizate drept unități de control. O parte din această potențială rezervă va fi necesară pentru a rafina alegerea finală a unităților de

Opțiuni pentru selectarea grupurilor de control

control, astfel încât acestea să fie bine corelate cu participanții (grupul tratat). În multe cazuri, patru opțiuni sunt potențial posibile⁶²:

- **Localizare** – unități de control similare celor care participă la o intervenție, dar care sunt situate în zone ale SM în care intervenția nu este disponibilă (în cazul în care există astfel de zone). „Diferența dintre diferențe” este adesea abordarea preferată în cazul în care astfel de grupuri de control și date corecte sunt disponibile. Populațiile aflate în locuri diferite pot fi foarte similare unele cu altele și astfel de grupuri nu ar avea șansa de a participa la intervenție sau ar refuza invitația de a face acest lucru și, prin urmare, această sursă importantă de denaturare potențială va fi absentă. Cu toate acestea, populațiile din diferite locuri vor face obiectul unor condiții diferite pe piața forței de muncă. Tehnicile de tip „diferență dintre diferențe” pentru astfel de variații funcționează destul de bine, deoarece diferențele dintre condițiile de pe piața locală a forței de muncă tind să fie stabilite în mod rezonabil în timp. Cu toate acestea, este mai puțin recomandabil să se extragă eșantioane de control de pe diferite piețe locale ale forței de muncă în cazurile în care se recurge la corelare pentru a estima impactul. S-a demonstrat că denaturarea asociată cu selectarea eșantioanelor de control de pe diferite piețe ale forței de muncă poate fi mai mare decât denaturarea selecției⁶³;
- **Timp** – unități de control care sunt similare participanților, dar care sunt observate în momente diferite, fie înainte, fie după intervenție. Grupurile de control selectate astfel sunt adesea necesare atunci când o intervenție este universală și obligatorie – cu alte cuvinte, în cazul în care toți membrii grupului-țintă sunt obligați să participe, iar programul este pus în aplicare în întreaga jurisdicție. Grupurile de control formate astfel prezintă un dezavantaj semnificativ, și anume că rezultatele lor vor fi măsurate în momente diferite față de cele ale grupului de tratament, fiind astfel susceptibile de a prezenta fluctuații ciclice, modificări ale componentei și tendințe macroeconomice în schimbare care pot afecta capacitatea de a identifica un rezultat contrafactual nedenaturat. Astfel de unități de control ar trebui luate în considerare numai în cazul în care există o variație limitată a rezultatelor în timp și în cazul în care nu este disponibil un grup de control contemporan;
- **Eligibilitate** – în acest caz, unitățile de control sunt selectate din grupuri aflate în același loc și la același moment, dar dintre candidații care, dintr-un motiv sau altul, nu au fost eligibili pentru a participa. Astfel de unități de control sunt adesea căutate atunci când intervenția este universală, ratele de participare sunt ridicate sau participarea este obligatorie și când există norme clare de eligibilitate, astfel încât, de exemplu, cele „doar neeligibile” să reprezinte o potențială sursă de unități de control. Obiectivul este de a găsi grupuri similare celor tratate, dar care, din motive bine cunoscute și determinate (care pot fi cuantificate în date), nu au fost eligibile pentru tratament. Accesul la intervenții în cadrul FSE+ se bazează adesea pe norme de eligibilitate distincte, care pot fi măsurate cu ușurință și care nu sunt deschise manipulării (vârsta specifică a participanților, durata statutului de șomaj etc.); prin urmare, selecția unităților de control poate

⁶² Această secțiune se bazează pe [Card, D., Ibarraran, P. și Villa, J.M., 2011.](#)

⁶³ A se vedea [Heckman, J.J., Ichimura, H., Smith, J. și Todd, P., 1998.](#)

utiliza aceste praguri ca factori discriminatori în jurul cărora sunt distribuite unitățile tratate și de control.

- **Alegere/conștientizare** – În esență, atât grupul de tratament, cât și grupul de control (și nu doar grupul de tratament) fac obiectul unor procese de selecție bazate pe alegeri motivate de factori potențial neobservați⁶⁴. Unitățile de control pot fi selectate dintre cele care au fost eligibile, dar nu au participat. Avantajul constă în faptul că acestea provin, de obicei, de pe aceeași piață a forței de muncă ca și cele care au fost tratate. Astfel de unități de control ar trebui examinate cu atenție, mai ales când se utilizează un model de ECI corespunzător și în cazul în care se pot utiliza date bogate pentru a fundamenta decizia de selecție. În alte circumstanțe, de exemplu în cazul în care este pusă în aplicare abordarea „diferența dintre diferențe”, unitățile de control din categoria „alegere/conștientizare” vor fi mai puțin atractive.

Este demn de menționat încă un punct. În cazul în care sunt disponibile măsuri privind rezultatul anterior tratamentului atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control, este important să se examineze tendințele anterioare intervenției în ceea ce privește măsurile privind rezultatele pentru ambele grupuri. Verificarea așa-numitei ipoteze privind „tendințele comune” abordează problema scăderii temporare înainte de intervenție a ratelor de ocupare a forței de muncă și a câștigurilor care ar fi avut loc în cazul unora dintre persoanele eligibile pentru politicile active în domeniul pieței forței de muncă (în caz contrar, acestea nu ar fi eligibile pentru sprijin – așa-numita problemă „Ashenfelter’s Dip”). Evaluatorul caută tendințe temporale similare în ceea ce privește măsurile referitoare la rezultate atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control, astfel încât recuperarea după un loc de muncă pe termen scurt sau pierderea de venituri să nu fie confundată cu câștigurile relative pe termen lung pe care ECI încearcă să le detecteze.

Analiza tendințelor anterioare intervenției

Selectarea grupurilor de control adecvate este un exercițiu complex din punct de vedere tehnic și metodologic. În cursul elaborării schemelor de evaluare, se recomandă ca funcționarii să se familiarizeze cu principalele concepte și să ia măsuri timpurii pentru identificarea potențialelor unități de control. Este important ca, încă din etapa de proiectare, comisarii unei evaluări să angajeze experți pentru a oferi sprijin și consiliere.

Care sunt considerațiile relevante legate de politici?

Selectarea unui grup de control adecvat nu este doar un proces tehnic sau analitic. Deși aspectele analitice ale identificării unităților de control adecvate sunt fundamentale, este, de asemenea, important ca un grup de control să reprezinte o alternativă relevantă la intervenție atunci când este luat în considerare din perspectiva elaborării politicilor.

Definirea unei alternative la o intervenție

ECI pot lua mai multe forme: de exemplu, pot compara rezultatele unui grup de tratament sau ale mai multor grupuri de tratament cu un grup de control care nu primește tratament; sau pot compara un tratament cu altul fără un grup de control care nu primește tratament. Alegerea grupului de control va ține seama de tipul de comparație care este cel mai relevant din punctul de vedere al politicilor și de posibilitatea de a se identifica un grup de control „care nu beneficiază de tratament”. Caseta 10 de mai jos oferă un exemplu

Compararea tratamentului cu lipsa unui tratament sau cu o alternativă

⁶⁴ Aceasta este ceea ce [Card, D., Ibararan, P. și Villa, J.M., 2011](#) numesc o „denaturare a selecției bidimensionale”.

de comparație între un tratament și altul fără un grup de control „care nu beneficiază de tratament” – obiectivul fiind acela de a evalua dacă să se continue cu o intervenție, mai degrabă decât cu alta. De asemenea, comparațiile dintre un program și altul, fără a beneficia de un grup de control care nu beneficiază de tratament, pot da naștere la ambiguități (acest aspect este discutat în continuare în caseta 11).

Caseta 10 Întrebări de politică legate de un program de formare

Luați un exemplu în care responsabilul de elaborarea politicilor intenționează să introducă o nouă intervenție de formare care urmează să fie finanțată prin FSE – această se va numi intervenția A. Mai departe, presupuneți că statul membru dispune deja de un program de formare (B) destinat aceluiași persoane, dar finanțat din fonduri naționale. Într-un astfel de caz, o întrebare legată de politici ar putea fi: Sunt nivelurile de ocupare a forței de muncă și câștigurile pentru participanții la intervenția A mai mari decât cele ale participanților la intervenția B în urma participării? Și, prin extensie, prezintă intervenția A un raport calitate-preț mai bun? În cazul în care câștigurile sunt mai mari pentru participanții la intervenția A, atunci răspunsul evident în ceea ce privește politicile este de a întrerupe intervenția B în favoarea intervenției A, dacă punerea sa în aplicare se dovedește, de asemenea, eficientă din punctul de vedere al costurilor.

Caseta 11 Interpretarea efectelor nete

Un studiu nu poate identifica nicio diferență de venituri între participanții la intervenția A și cei care participă la intervenția B. Este posibil ca răspunsul în ceea ce privește politicile la aceste informații să nu fie clar dacă, de exemplu, intervenția B a fost foarte eficientă în raport cu cei care nu beneficiază de tratament. Acest lucru ar însemna că ambele intervenții sunt foarte eficiente. Cu toate acestea, în unele cazuri este posibil să nu existe nicio dovadă a eficacității intervenției B în raport cu lipsa tratamentului. Alternativ, ambele intervenții, A și B, ar putea fi ineficace, deși o intervenție poate părea relativ mai eficientă decât cealaltă. În situațiile în care anumite grupuri ale populației ar putea fi vizate de mai multe intervenții, ar putea fi și mai util să se găsească un grup adecvat de unități netratate care să acționeze ca bază de comparație.

A se remarca faptul că abordarea „diferența dintre diferențe” nu poate fi utilizată pentru a compara tratamente multiple în absența unui grup de control care nu primește tratament.

Ce considerații practice sunt necesare pentru selectarea unui grup de control?

Pe lângă considerațiile analitice și de politică, trebuie luate în considerare aspectele practice ale selectării grupurilor de control. Selectarea sau eşantionarea unităților (persoane sau întreprinderi) pentru a acționa drept unități de control necesită găsirea unei baze de eşantionare adecvate. În plus, bazele de eşantionare ar trebui să conțină unități individuale care respectă cerințele analitice și de politică. Modul în care se realizează cel mai bine acest lucru va varia de la o evaluare la alta, în funcție de contextul specific al intervenției testate.

În multe cazuri, două surse de date sunt adesea exploatate pentru identificarea grupurilor de control adecvate. Ambele necesită cunoașterea identității grupului de tratament.

Registrele de evidență a populației de diferite tipuri pot fi utilizate pentru a găsi unități de control. De exemplu, dacă o intervenție activă pe piața forței de muncă vizează persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care beneficiază de indemnizație de șomaj, înregistrările lor privind prestațiile pot

*Registrele de
evidență a
populației și
registrele fiscale
ale societăților*

fi utilizate pentru a identifica populația-țintă. În plus, dacă grupul tratat este cunoscut și poate fi corelat cu datele privind prestațiile, pot fi identificate persoane cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care nu sunt tratate și, prin urmare, potențiale unități de control. Alternativ, să presupunem că o intervenție vizează întreprinderile mici și mijlocii. Registrele naționale ale societăților (dacă sunt disponibile) ar putea fi utilizate pentru a defini populația-țintă și, cu informațiile disponibile cu privire la întreprinderile care sunt tratate, pot fi identificate grupurile de control potențiale.

Registrele solicitanților pot fi utilizate în cazul în care gradul de utilizare a intervenției nu este universal; de exemplu, în cazul în care nu sunt acceptați toți cei care se înscriu pentru un program de formare (un grup de control din categoria „alegere/conștientizare”). În mod similar, nu toate întreprinderile care solicită finanțare vor avea succes, iar cele care nu sunt acceptate pentru formare sau finanțare pot, în unele cazuri, să fie utilizate drept unități de control (a se vedea discuția anterioară din această secțiune cu privire la prudența care ar trebui exercitată în selectarea grupurilor de control în aceste circumstanțe).

*Registre ale
solicitanților*

2.3.4. Ce tipuri de probleme legate de date trebuie abordate în cadrul schemei de evaluare?

Ce tipuri de date sunt necesare și cum vor fi colectate acestea?

După cum s-a observat, ECI necesită, de obicei, accesul la cantități considerabile de microdate (în unele cazuri, pot fi utilizate date grupate – de exemplu, date regionale). Aceste date trebuie colectate, compilate și documentate; datele din diverse surse trebuie să fie interconectate pe baza unor câmpuri de identificare comune; acestea trebuie să fie stocate și transferate în condiții de siguranță între cei care administrează și întreprind ECI; iar seturile de date analitice trebuie construite pornind de la aceste surse de date pentru a facilita estimarea impactului.

*Gestionarea
surselor de date*

La elaborarea unei scheme de evaluare, este important să se ia în considerare următoarele întrebări legate de date:

*O listă de verificare
de bază pentru
gestionarea datelor*

Disponibilitate

- Ce surse pot fi utilizate pentru a obține diferite tipuri de date grupate/microdate?
- Sunt disponibile datele individuale necesare? Se aplică aceasta și datelor din „categorii speciale” (dacă sunt necesare)?
- Atunci când este necesar un studiu, sunt grupurile țintă și de control identificate într-un mod care să permită monitorizarea lor prin intermediul interviurilor în cadrul studiului? Sunt datele de contact disponibile și actualizate?

Coerență

- Există o singură sursă de date sau este necesar să se coreleze sursele de date (de exemplu, statistici privind șomajul, prestațiile sociale, asigurări sociale, datele privind întreprinderile/unitățile etc.)?
- Sursele sunt coerente între ele? Pot fi identificate persoanele fizice în cadrul acestora în mod coerent la nivelul surselor?

Accesibilitate

- Este posibil să se acceseze surse naționale de date privind carierele, câștigurile salariale sau prestațiile sociale individuale pentru a compara participanții FSE cu un potențial grup de control?

Acorduri

- Sunt în vigoare acorduri specifice privind disponibilitatea datelor între AM și alți proprietari de date? Ce bariere juridice sau organizatorice trebuie discutate?
- Cine va fi responsabil de negocierea accesului și de obținerea acordului pentru utilizarea datelor?

Stocare

- Unde vor fi stocate datele? Ce sisteme și infrastructuri informatice vor fi necesare?
- Ce măsuri vor fi luate pentru a se asigura că datele sunt stocate în siguranță și că accesul este rezervat celor care solicită datele în scopul evaluării?
- Cum sunt anonimizate datele? Este posibil să se urmărească persoanele în timp și prin intermediul surselor de date asociate?

Respectarea cerințelor privind protecția datelor

- Respectă soluțiile anterioare normele de bază ale RGPD și ale Regulamentului FSE+? Sunt justificate obstacolele neașteptate în calea accesibilității datelor de utilizarea unor temeuri juridice diferite în temeiul articolului 6 literele (a), (c) și (e) din RGPD și al articolului 17 din Regulamentul FSE+ și de posibila utilizare a datelor anonimizate?

Cum vor fi prelucrate datele?

În multe cazuri, ECI vor necesita microdate – și anume, date care conțin observații cu privire la unitățile individuale (de obicei persoane fizice sau întreprinderi) atât în grupurile de tratament, cât și în cele de control (uneori pot fi utilizate date grupate, de exemplu, date la nivel regional sau la nivelul birourilor SPOFM). Am făcut distincție între trei tipuri principale de date necesare: (a) înregistrări ale grupurilor de tratament și de control, (b) înregistrări ale rezultatelor și (c) date contextuale (date utilizate pentru a verifica eventualele diferențe importante între grupurile de tratament și de control). Aceste date pot proveni din surse identice sau separate. Sursele trebuie să fie structurate astfel încât să formeze seturi de date analitice (sau eșantioane analitice) care să fie utilizate pentru a estima impactul. Această structurare va implica, în multe cazuri, corelarea evidențelor persoanelor fizice sau ale întreprinderilor din diferite surse. O astfel de corelare necesită fie identificatori la nivel individual (de exemplu, numere individuale de identificare privind asigurările sociale), care permit ca înregistrările unei persoane (de exemplu, în datele fiscale) să fie aliniate cu înregistrările privind participarea, fie suficiente date pentru a corela înregistrările din mai multe surse (de exemplu, numele și data nașterii trebuie să fie disponibile din toate sursele). Este important să se analizeze care sunt sursele de date care vor fi exploatate pentru ECI planificată, dar și dacă va fi posibil să se coreleze înregistrările între surse.

*Corelarea
microdatelor între
surse*

2.3.5. Care sunt principalele constrângeri care afectează analizarea datelor și a rezultatelor?

Astfel cum s-a menționat mai sus, impactul asupra ECI este determinat, de obicei, prin compararea rezultatelor din grupul de tratament cu cele din grupul de control, iar această comparație fundamentală face parte, în esență, din abordarea ECI. Diferența dintre grupurile de tratament și de control este denumită impact sau efectul net al intervenției. Cu toate acestea, modul exact în care se estimează impactul va depinde de modelul de cercetare adoptat.

La planificarea unei ECI, este important să se analizeze dacă intervenția este suficient de mare și dacă este de natură să genereze un impact care să poată fi detectat statistic. De fapt, metodele ECI se bazează pe principiul conform căruia grupurile-țintă și de control reprezintă un eșantion din ansamblul populațiilor potențial tratate și de control și, pentru a produce rezultate semnificative, numărul de persoane incluse în cele două grupuri trebuie să fie semnificativ din punct de vedere statistic.

Atunci când se analizează dacă un eșantion are o dimensiune suficientă pentru analiză, un concept util este cel al „efectului minim detectabil”⁶⁵. Pe scurt, un efect minim detectabil este cel mai mic impact real pe care dimensiunea eșantionului îl poate detecta la niveluri standard de încredere și putere statistică⁶⁶.

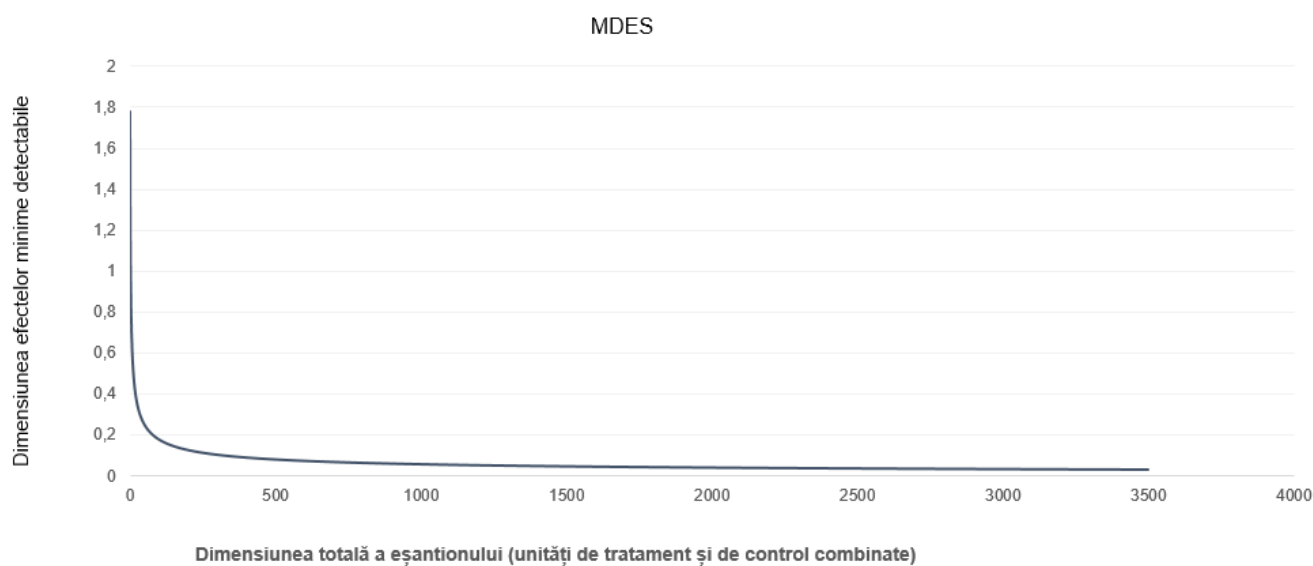
Evaluarea dimensiunii eșantionului și a dimensiunii efectului

Figura 4 de mai jos arată modul în care dimensiunea minimă a efectului detectabil variază în funcție de dimensiunea totală a eșantionului (numărul total de eșantioane în grupurile de tratament și de control) la un nivel de încredere statistică de 95 % și la un nivel de putere statistică de 80 %. Trecând de la stânga la dreapta, dimensiunea efectului minim detectabil scade rapid pe măsură ce dimensiunea eșantionului se apropie de 500 (250 de unități de tratament și 250 de unități de control). Cu alte cuvinte, pe măsură ce dimensiunea totală a eșantionului crește, modelul ECI este mai precis și mai capabil să detecteze un impact mai mic.

⁶⁵ Bloom H. S., 1995, oferă orientări practice cu privire la modul de calculare a efectelor minime detectabile pentru modelele experimentale. În cazul abordărilor cvasiexperimentale, astfel de calcule vor necesita ajustări. În general, abordările cvasiexperimentale necesită dimensiuni mai mari ale eșantioanelor comparativ cu cele necesare pentru un model experimental.

⁶⁶ Nivelul de încredere statistică este o măsură statistică a fiabilității procedurii de estimare, în timp ce nivelul puterii statistice este probabilitatea ca un test să detecteze un efect real. Acești doi parametri depind, de asemenea, de dimensiunea eșantionului și, pe de altă parte, pot fi utilizați pentru a calcula dimensiunea eșantionului în raport cu nivelurile adecvate de semnificație. În general, încrederea statistică este de 95 %, iar puterea statistică este de 80 %.

Figura 4 Dimensiunile efectelor minime detectabile („minimum detectable effects sizes” – MDES) la diferite dimensiuni ale eșantionului

Notă: Semnificație statistică de 95 % și putere statistică de 80 %. În figură se presupune că există un model aleatoriu

La planificarea unei ECI, este util să se estimeze dimensiunea probabilă a eșantioanelor pentru a defini grupurile tratate și de control; această estimare se bazează pe estimările numărului de unități care vor fi tratate, pe conceperea metodei probabile care va fi utilizată în cadrul ECI și pe dimensiunea grupurilor de control corespunzătoare derivate din datele administrative disponibile sau dintr-o anchetă adecvată. Aceste informații pot fi apoi utilizate, în anumite ipoteze, pentru a verifica dacă efectele minime detectabile rezultate sunt suficient de semnificative și dacă punerea în aplicare a ECI este o alegere rezonabilă. Un aspect esențial al acestui exercițiu este dacă intervenția în cauză este susceptibilă să genereze efecte de o dimensiune echivalentă cu efectele minime detectabile estimate; în acest punct, examinarea literaturii de specialitate existente și a altor evaluări similare ar putea fi utilă.

Dimensiunea probabilă a eșantionului

De asemenea, merită menționat faptul că ECI intenționează adesea să examineze efectele asupra diferitelor subpopulații implicate în intervenție (bărbați/femei, tineri/vârstnici, persoane cu nivel mai scăzut/mai ridicat de educație etc.). Aceste analize reduc în mod necesar dimensiunea grupurilor tratate și de control pentru fiecare subpopulație (bărbați, femei, tineri etc.) și, prin urmare, semnificația statistică scade. Atunci când studiul efectelor asupra subpopulațiilor este o componentă importantă a evaluării, este necesar să existe un număr suficient de persoane tratate și de control în fiecare subpopulație.

Definirea dimensiunii eșantionului necesită competențe tehnice care nu sunt întotdeauna prezente la nivelul AM. În acest caz, evaluatorul trebuie să calculeze dimensiunea eșantionului și să ajungă la un consens cu AM în ceea ce privește fezabilitatea și domeniul de aplicare al ECI. Nu este posibil să se definească pragul dimensiunii eșantionului peste care este întotdeauna posibil să se efectueze o ECI, deoarece pragul poate fi diferit în funcție de metodele adoptate, de analizele preconizate ale subpopulațiilor, de nivelurile acceptate de semnificație statistică și de alte elemente. Cu toate acestea, în

multe evaluări, un număr de 2 000 de persoane pentru totalul grupurilor tratate și de control s-a dovedit a fi suficient pentru o analiză suficient de precisă (inclusiv subgrupurile principale, cum ar fi bărbați/femei etc.). Această indicație nu poate fi utilizată ca „prag” științific, ci doar ca ajutor pentru examinarea potențialei puneri în aplicare a unei ECI.

Dimensiunea eșantionului afectează soliditatea rezultatelor ECI. În caseta de mai jos sunt explicate câteva exemple de incertitudini în interpretarea rezultatelor și relația acestora cu dimensiunea eșantionului.

Caseta 12 Incertitudini în ceea ce privește interpretarea rezultatelor

Printre exemplele de evaluări ale intervențiilor finanțate din FSE, evaluarea mai multor măsuri pentru șomerii de lungă durată din regiunea Marche din Italia nu a produs rezultate semnificative din punct de vedere statistic în cazul uneia dintre cele patru măsuri analizate, „Bonuri pentru formare”. Acest lucru se datorează probabil faptului că eșantionul de persoane tratate analizat a fost mic în comparație cu numărul mare de beneficiari reali. Un caz similar a avut loc în evaluarea măsurilor de promovare a învățământului profesional în Polonia, regiunea Podlaskie. În afară de chestiunea semnificației statistice, acest exemplu arată că, atunci când se analizează efectele, dependența de eșantioane prea mici de grupuri de tratament poate conduce la probleme de generalizare în constatări.

Evaluarea formării lingvistice pentru imigranții din Germania prezintă rezultate pozitive, spre deosebire de unele studii anterioare de evaluare a impactului programelor de formare lingvistică pentru imigranți. O posibilă explicație a acestei diferențe, potrivit autorului, este că programul din Germania analizat a cuprins, de asemenea, un modul de experiență de lucru. Această ipoteză nu a putut fi testată de autor pe baza datelor disponibile, din cauza imposibilității de a face distincția între componentele de formare lingvistică și de experiență profesională ale intervenției. Acest lucru poate prezenta un interes potențial pentru activitățile viitoare de cercetare. Exemplul arată că uneori exercițiile contrafactice trebuie repetate cu date îmbunătățite și mai bogate sau completate cu alte abordări de evaluare pentru a explica mecanismele care determină rezultatele unei intervenții.

2.3.6. O listă de verificare pentru a evalua pregătirea și fezabilitatea ECI

În acest stadiu, este util să se sintetizeze într-o listă de verificare de bază principalii factori pe care o autoritate de management ar trebui să îi ia în considerare și să îi verifice la pregătirea unei ECI:

O listă a factorilor-cheie care trebuie luați în considerare

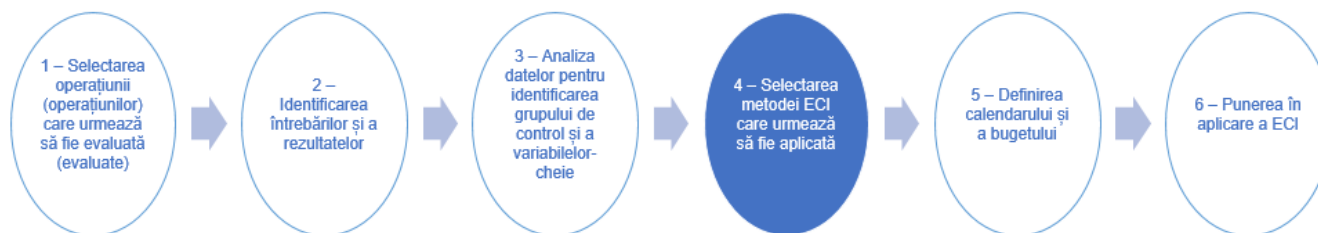
- Este intervenția selectată pentru evaluare adecvată pentru o ECI?
  - o Este intervenția discretă, distinctivă și relativ omogenă?
  - o Sugerează „teoria schimbării” intervenției un mecanism de cauzalitate convingător al rezultatelor care trebuie examinate de o ECI?
  - o Este un grup de control ușor identificabil în conformitate cu normele intervenției?
- Sunt efectele asupra participanților măsurabile cantitativ?
  - o Sunt rezultatele intervenției măsurate clar și coerent cu teoria schimbării intervenției?
  - o A trecut suficient timp de la încheierea tratamentului pentru a detecta rezultatele pentru participanți?
- Necesită întrebările de evaluare o măsurare a impactului (a efectelor nete) al (ale) intervenției?

- Sunt disponibile date adecvate (evidențe privind grupurile de tratament și de control, rezultate, date contextuale) sau pot fi acestea puse la dispoziție?
  - o Sunt datele disponibile conforme cu RGPD? În caz contrar, pot fi activate acordurile inter-administrative și soluțiile tehnice necesare pentru a asigura conformitatea datelor?
  - o Este posibil să se definească un grup de control adecvat cu datele disponibile?
  - o Este dimensiunea eșantionului suficient de mare pentru a atinge semnificația statistică necesară în cadrul rezultatelor ECI?

Un răspuns afirmativ la toate aceste întrebări înseamnă că este posibil să se conceapă și să se pună în aplicare o ECI. Un răspuns negativ la unele dintre aceste întrebări nu exclude punerea în aplicare a unei ECI, însă necesită verificări suplimentare ale condițiilor de fezabilitate și îmbunătățiri în ceea ce privește disponibilitatea datelor sau alți factori-cheie.

2.4. Metoda ECI care trebuie aplicată

Selectarea metodei care urmează să fie utilizată în cadrul ECI este un pas esențial în pregătirea evaluării, deoarece metoda selectată afectează atât calitatea constatărilor, cât și calitatea în ansamblu. În general, nicio metodă nu este superioară altei metode, dar poate fi mai potrivită pentru exploatarea datelor disponibile, în timp ce o altă metodă poate fi mai adecvată pentru investigarea unui anumit tip de intervenție; identificarea celei mai potrivite metode pentru o evaluare specifică este un pas esențial în etapa conceperii.

Câteva condiții fundamentale pentru identificarea celei mai potrivite metode

Aspectele tehnice și caracteristicile intrinsece ale fiecărei metode sunt examinate în detaliu în **capitolul 3**; aici este util să se reflecteze pe scurt asupra implicațiilor practice ale selecției.

În primul rând, înainte de începerea intervenției, trebuie stabilită o abordare aleatorie, care repartizează în mod aleatoriu persoanele în grupul de tratament sau de control. Aceasta presupune atât finalizarea modelului de evaluare, cât și o organizare capabilă să abordeze această sarcină. În intervențiile FSE, această abordare a fost rareori adoptată, dar, după cum vom vedea, este posibilă în anumite condiții, fiind foarte eficace din punct de vedere metodologic.

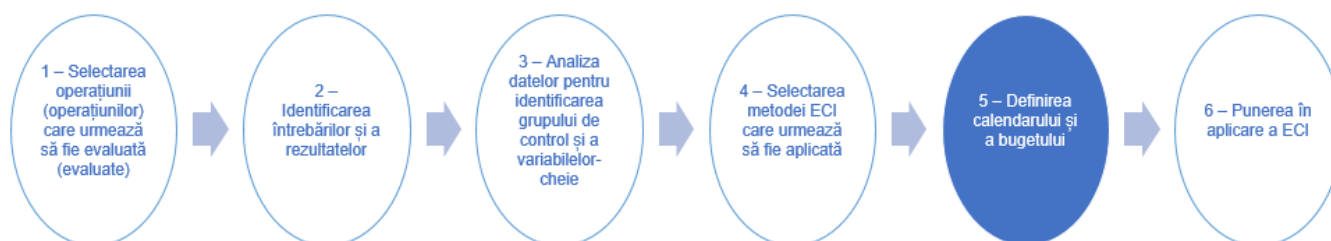
În al doilea rând, alegerea metodei ECI poate depăși capacitățile AM, deoarece necesită competențe tehnice avansate și experiență specifică. În acest caz, evaluatorul va selecta metoda cea mai potrivită, dar, evident, numai după ce a fost numit. Unul dintre avantajele suplimentare pe care le prezintă

această abordare este că poate să fie utilizată ca un criteriu de evaluare a capacității evaluatorilor în cadrul procedurii de selecție a acestora. În orice caz, dacă a răspuns afirmativ la toate întrebările incluse în lista de verificare anterioară sau la majoritatea acestora și dacă a dobândit – la nivel intern sau extern – competențele necesare pentru a aproba alegerea evaluatorului, atunci AM trebuie să inițieze cu încredere efectuarea unei ECI.

În al treilea rând, metodele aleatorii pot fi diferite de metodele cvasiexperimentale în ceea ce privește durata și costurile și, în cadrul studiilor randomizate controlate, evaluatorul ar trebui să fie implicat de la începutul intervenției. Metodele cvasiexperimentale nu diferă semnificativ unele de altele; evaluatorul ar putea începe să lucreze după inițierea intervenției (dar în timp util pentru a organiza și a pregăti datele necesare), iar calitatea datelor disponibile ar putea reduce timpul și costurile.

În cele din urmă, tipul intervenției și disponibilitatea datelor permit uneori utilizarea mai multor metode cvasiexperimentale. În acest caz, poate fi utilă aplicarea mai multor metode, deoarece confirmarea aceluiași efecte prin utilizarea unor metode diferite îmbunătățește robustețea constatărilor.

2.5. Calendar și buget

2.5.1. Ce resurse sunt disponibile?

Un aspect esențial care trebuie luat în considerare la elaborarea unei scheme de evaluare ECI este disponibilitatea resurselor. Aceasta poate cuprinde o gamă largă de considerații, structurate aici în trei rubrici: (a) resurse de specialitate; (b) resurse de timp; și (c) resurse financiare.

Ce experți externi și angajați sunt necesari pentru o ECI?

În majoritatea cazurilor, o evaluare a impactului va fi încredințată în baza unui contract unui furnizor extern. Cu toate acestea, contractul va trebui să fie gestionat în cadrul AM de către angajați care au cunoștințe despre metodele ECI. Astfel de cunoștințe sunt necesare pentru a asigura calitatea și pentru a ține legătura în mod eficient cu experții externi. De asemenea, în cadrul AM pot fi necesare și alte forme de expertiză, cum ar fi competențe statistice și expertiză în ceea ce privește colectarea și gestionarea datelor. Este important să se analizeze în prealabil dacă AM are acces la personal calificat și instruit în mod corespunzător și dacă personalul respectiv are capacitatea de a sprijini evaluarea.

Personal intern

Comandarea unei ECI eficace necesită contractanți care au competențele și experiența necesare pentru a efectua astfel de evaluări. În plus, contractanții

Personal extern

adevătați vor trebui să înțeleagă contextul politic și administrativ din statele membre, să cunoască potențialele surse de date și să stăpânească limbile corespunzătoare. Este util să se ia în considerare ceea ce este necesar pentru dezvoltarea unei baze de furnizori ECI într-un stat membru (pentru discuții suplimentare pe această temă, a se vedea capitolul 4).

ECI eficace necesită cooperarea celor care gestionează programul sau intervenția în curs de evaluare. De exemplu, va fi necesar accesul la registrele gestionate de administratorii intervenției. Aceste registre oferă informații cu privire la persoanele fizice sau întreprinderile care au participat la o intervenție.

Personal care gestionează programe/intervenții

Managerii de programe/intervenții pot oferi consiliere și orientări cu privire la aceste tipuri de date. De asemenea, acestora li se poate solicita să țină evidențe în plus față de ceea ce ar trebui să facă în absența unei evaluări a impactului.

Pentru a rezolva problema colectării de date din diverse surse, cei care planifică o ECI vor trebui să colaboreze cu personalul care se ocupă de sursele oficiale de date (de exemplu, registrul de șomaj, datele privind securitatea socială, birourile de statistică etc.). Acest lucru va permite furnizarea datelor de planificare cu mult timp înainte.

Expertiză statistică

Ce factori sunt relevanți pentru stabilirea calendarului unei ECI?

Desfășurarea unei ECI necesită contribuții din partea mai multor resurse umane diferite; în plus, astfel de evaluări sunt efectuate de-a lungul unor perioade de timp considerabile. O schemă de evaluare ar trebui să conțină un calendar cu etapele cruciale ale proiectului, care să fie valabil atât pentru cei implicați în intervenția propriu-zisă, cât și pentru cei asociați evaluării. Calendarul general va trebui să fie organizat atât la nivelul activităților de evaluare, cât și al activităților de punere în aplicare a intervențiilor, în plus față de principalele etape de politică.

ECI necesită timp

Elaborarea unui calendar de referință semnificativ și realist pentru ECI este un act de echilibrare dificil. Pe de o parte, autoritatea de management (sau OI) care planifică evaluarea trebuie să ia în considerare principalele date până la care vor trebui luate deciziile care depind de constatările evaluării. Pe de altă parte, vor exista constrângeri inevitabile, care vor afecta calendarul rapoartelor. Va fi nevoie de mai mulți ani pentru obținerea anumitor rezultate, iar calendarele de colectare, analiză și raportare a datelor vor trebui să reflecte acest lucru cât mai mult posibil (a se vedea secțiunea 2.5.2 de mai jos).

Planificarea unui interval de timp pentru a permite apariția impactului

Evaluarea trebuie efectuată suficient de devreme în cursul perioadei de programare pentru a permite efectuarea de modificări și valorificarea experiențelor și a lecțiilor învățate în perioada rămasă. În anumite circumstanțe, intervențiile identice sau similare ar putea fi sprijinite în perioade de programare succesive. Rezultatele obținute în urma ECI axate pe intervențiile din perioadele de programare anterioare pot fi extrem de utile în ceea ce privește informarea cu privire la punerea în aplicare și proiectarea în perioadele de programare ulterioare.

Concentrarea asupra unor momente specifice

De asemenea, este important să se analizeze modul în care calendarul unei evaluări contrafactice ar putea fi corelat cu calendarul altor componente ale evaluării. Este posibil ca o evaluare bazată pe teorie să trebuiască să fie

Sucesiunea diferitelor tipuri de evaluare

finalizată înainte de o ECI. Pentru intervențiile inovatoare (de exemplu, intervențiile FSE din perioada 2014-2020 care au sprijinit copiii în Republica Cehă sau serviciile de promovare a incluziunii sociale a persoanelor care primesc noul sprijin pentru venit din Italia sau diferitele măsuri de sprijinire a lucrătorilor și a studenților care lucrează la distanță în timpul perioadei de carantină impuse de pandemia de COVID-19 în multe state membre) ar putea fi necesară raportarea elementelor-cheie ale unei evaluări a procesului fie mai devreme, pentru a permite îmbunătățirea modului de elaborare a unei ECI, fie mai târziu pentru a facilita o investigație detaliată a cauzelor și a efectelor. Atunci când se efectuează o ECI a unei intervenții mature în curs, ar fi mai relevant ca evaluarea procesului să fie efectuată în paralel cu evaluarea impactului.

Un calendar va fi, de asemenea, afectat de disponibilitatea datelor. Sursele de date pot necesita perioade semnificative de timp pentru actualizare, așa cum se întâmplă adesea în cazul registrelor fiscale. Depășirea barierelor juridice și instituționale, care împiedică obținerea datelor necesare poate fi, de asemenea, un proces costisitor și îndelungat. În plus, utilizarea datelor dintr-o serie de surse, asigurarea compatibilității acestora, verificarea calității acestora și punerea lor într-o formă care să poată fi utilizată pentru estimarea impactului necesită timp și eforturi considerabile.

Colectarea datelor poate necesita mult timp

Cum pot fi evaluate costurile?

Este important să se stabilească un buget orientativ care să indice cât este capabilă și dispusă o autoritate de management să cheltuiască pentru o ECI. Bugetul este alcătuit din două componente: costuri interne și externe. Primele se referă la efortul necesar din partea resurselor interne pentru a urmări evaluarea; în cadrul administrațiilor, aceste costuri nu sunt, în general, detaliate din punct de vedere financiar, dar trebuie luate în considerare pentru a asigura controlul adecvat și monitorizarea evaluării. Costurile aferente experților externi pentru efectuarea ECI trebuie să fie estimate cu atenție pentru a se asigura o evaluare de înaltă calitate, la costuri rezonabile. Accentul se pune, în acest caz, pe costurile externe.

Trebuie să se facă o distincție între evaluările intervențiilor de rutină, în cazul cărora cheltuielile sunt în general mai scăzute, și acțiunile inovatoare sau pilot, pentru care colectarea unui volum relativ mare de date, utilizarea de noi surse de date și implicarea noilor părți interesate pot justifica cheltuieli mai mari. Totuși, aceasta nu este o regulă și trebuie privită în contextul întrebărilor de evaluare, a căror complexitate și număr pot necesita contribuții financiare mai mici sau mai mari.

O posibilă metodă de evaluare a costurilor

Alegerea abordării de evaluare are, de asemenea, o importanță deosebită. După cum s-a menționat mai sus, o abordare aleatorie necesită prezența evaluatorului pentru a colecta și a verifica informațiile pe durata intervenției. Pe de altă parte, efortul în ceea ce privește metodele cvasiexperimentale este determinat în mare măsură de numărul surselor de date, de calitatea și disponibilitatea acestora.

Un document de orientare emis de Comisie⁶⁷ oferă o indicație cu privire la suma necesară pentru evaluarea unui program și prevede că programele la scară largă și de rutină nu ar trebui să aloce pentru evaluare mai mult de 1 % din bugetul lor dedicat programului; în timp ce inițiativele inovatoare sau pilot

⁶⁷ A se vedea [Comisia Europeană, 2013](#).

pot angaja până la 10 %. Cu toate acestea, prezentele orientări nu abordează în mod explicit nevoile de resurse ale ECI și putem presupune că aceste procente reprezintă plafonul pentru costurile de evaluare care includ una sau mai multe ECI.

După cum ne putem imagina, este imposibil să se prevadă un cost orientativ al unei ECI pentru un număr atât de mare de intervenții și condiții operaționale diferite în cadrul programelor FSE+ în 27 de state membre. În acest caz, este mai util să se sugereze o metodă de estimare a unui buget rezonabil pentru ECI în diferite contexte. Tabelul următor ilustrează o abordare simplă: rândurile enumeră principalele sarcini care trebuie efectuate, în timp ce coloanele raportează principalele costuri.

Durata și complexitatea fiecărei activități determină efortul necesar în ceea ce privește zilele lucrătoare ale echipei de evaluare și, prin urmare, costul său principal. Costurile colectării de date sub forma unor anchete cantitative privind participanții și membrii grupului de control sunt considerabile. În cazul în care o ECI se bazează pe surse de date administrative existente, iar acestea sunt destul de ușor accesibile, costurile totale vor fi mai mici. Cu toate acestea, datele administrative necesită adesea o activitate esențială de „pregătire” (corectarea datelor care lipsesc sau sunt eronate, ajustarea formatului bazei de date, verificarea normelor administrative care reglementează datele etc.), ceea ce poate duce la majorarea costurilor.

Tabelul 3 Structura principalelor costuri ale unei ECI

Principalele activități	Echipa de evaluare			Alte costuri (Echipamente, materiale, consumabile, deplasări etc.)	Note
	Manager de program	Expert de rang superior	Expert debutant		
Planificare și coordonare					Procesul de planificare include fezabilitatea ECI, organizarea acesteia și finalizarea metodologiei în acord cu AM. În această etapă, trebuie să se aloce suficient timp analizei eventualelor lacune în materie de date. Coordonarea acoperă întreaga durată a ECI și include organizarea de activități și interacțiuni cu AM și cu alte părți interesate relevante pentru a finaliza întrebările de evaluare.
Analiza literaturii de specialitate					Analiza literaturii de specialitate sprijină conturarea teoriei schimbării, identificarea variabilelor care trebuie utilizate și înțelegerea contextului. De asemenea, aceasta permite rafinarea întrebărilor de evaluare și exploatarea rezultatelor din trecut și formularea de ipoteze.
Colectarea și pregătirea datelor					Efortul necesar pentru această activitate variază foarte mult în funcție de metoda (metodele) de colectare a datelor. Colectarea inițială a datelor, prin intermediul sondajelor, poate fi un proces îndelungat și costisitor. Alte metode pot necesita investiții în tehnologie (software sau hardware) sau încheierea de acorduri cu proprietarii de date. Costurile pot fi reduse prin implicarea proprietarilor de date în pregătirea datelor.
Analiza datelor					Analiza datelor necesită competențe avansate și experiență. Timpul necesar pentru această activitate este influențat de metodă, de cantitatea analizelor și de calitatea datelor.
Pregătirea raportului (rapoartelor)					Efortul pentru această activitate variază în funcție de numărul și tipul rapoartelor și al altor instrumente de comunicare. Costurile pot include tipărirea și concepția grafică, în plus față de timpul de pregătire.
Reuniuni de monitorizare					Reuniunile de monitorizare și alte activități de diseminare reprezintă un pas important în diseminarea rezultatelor. Alte costuri diverse le-ar putea include pe cele pentru închirierea de spații și alimente.
Total					

În absența altor referințe, costul cu personalul poate fi calculat în raport cu costurile FSE+ pentru serviciile de formare sau de ocupare a forței de muncă adoptate în fiecare țară pentru formatorii sau experții seniori și debutanți. Aceste onorarii sunt, în general, comparabile cu cele ale unui cercetător debutant și senior și, chiar dacă nu trebuie neapărat să fie echivalente, reprezintă un parametru util care trebuie luat în considerare. O simplă analiză a pieței și unele interviuri cu câțiva cercetători pot contribui la specificarea costului preconizat al ECI.

2.5.2. Când ar trebui evaluată intervenția?

Este esențial să se stabilească care este momentul cel mai adecvat, în cursul unei intervenții, să se efectueze o evaluare a impactului, precum și aspectele

critice cu privire la momentul în care rezultatele ar trebui măsurate și impactul estimat.

Când trebuie evaluate intervențiile noi și cele în curs?

Discutarea momentului în care, în cursul unei intervenții, este oportun să se efectueze o evaluare contrafactuală a impactului va fi influențată de natura intervenției, respectiv dacă este nouă sau o schemă matură în curs. În cazul unei intervenții noi, este nevoie de mai mult timp pentru a deveni matură și a ajunge la o stare stabilă. Efectuarea unei ECI înainte de acest moment va fi prematură și ar putea furniza dovezi înșelătoare. În cazul intervențiilor noi, o evaluare inițială a procesului, efectuată înaintea unei ECI, este adesea utilă pentru identificarea problemelor inițiale și pentru indicarea soluțiilor.

Calendarul este diferit pentru intervențiile noi și cele în curs

Pentru a determina momentul optim al unei ECI pentru o intervenție nouă, ar trebui luați în considerare o serie de alți factori, printre care: măsurile de asigurare a disponibilității surselor de date adecvate, crearea unei echipe interne de proiect, formate din personal instruit în mod corespunzător și desemnarea unui contractant extern. În plus, nevoile procesului decizional asupra căruia este direcționată evaluarea în cele din urmă vor reprezenta o constrângere critică.

Aspecte legate de resurse

Calendarul unei evaluări a impactului pentru o intervenție în curs va fi determinat în principal de cerințe practice și legate de politici. Intervenția ar trebui să fi fost deja implementată și să fi ajuns la un nivel de maturitate, ceea ce face ca o ECI să fie adecvată. Un alt aspect care ar trebui luat în considerare este prezența altor reforme care se desfășoară în paralel cu intervenția în curs de evaluare. Efectele acestor reforme pot influența impactul intervenției analizate. Responsabilii de elaborarea politicilor vor trebui să analizeze dacă prezența altor reforme în modul de concepere a politicilor este relevantă pentru deciziile în materie de politici, care se vor baza pe rezultatele ECI în cauză.

Evaluările FSE se concentrează, de obicei, asupra unei singure perioade de programare. Cu toate acestea, în special în cazul intervențiilor stabile incluse deja în programul FSE din perioada anterioară, ar putea fi util să se combine o evaluare retrospectivă a perioadei anterioare cu o evaluare continuă a perioadei actuale pentru a acoperi o durată mai lungă a unei intervenții.

Perioade de programare multiple

Momentul adecvat pentru măsurarea rezultatelor și calcularea impactului

Al doilea aspect-cheie asociat calendarului unei evaluări este momentul în care ar trebui măsurat și estimat impactul sau, mai exact, momentul în care se anticipează că va apărea impactul în urma unei intervenții.

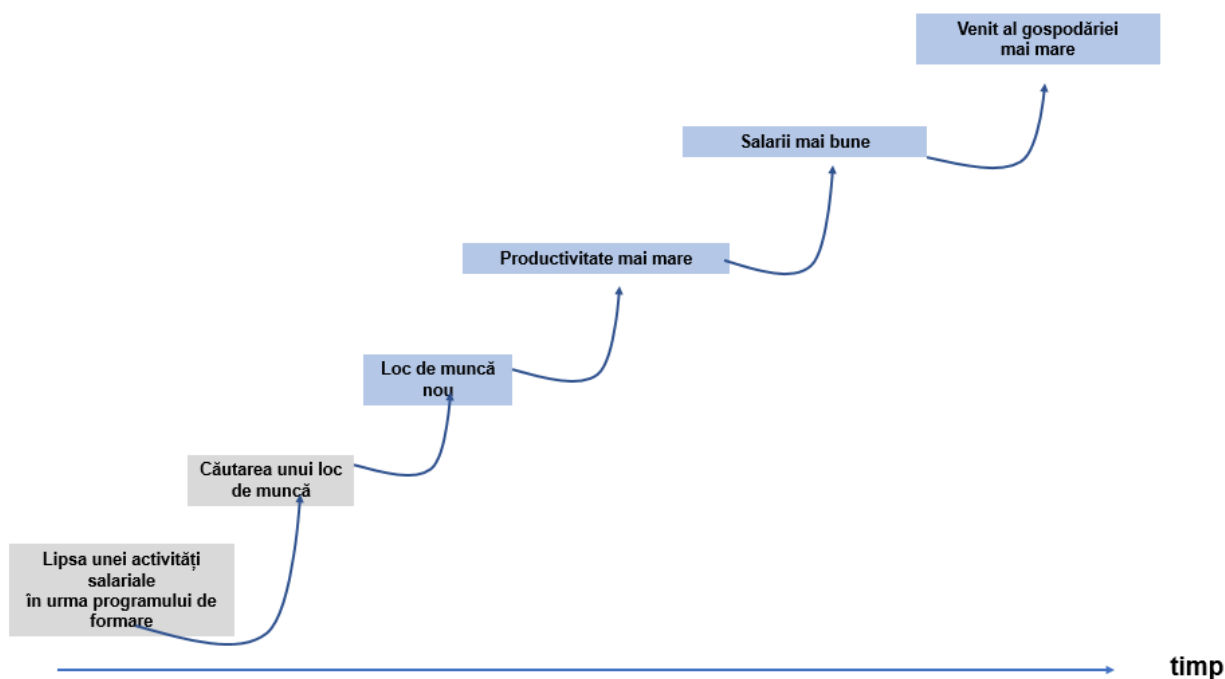
Atunci când se examinează o intervenție de formare care vizează șomerii, întrebarea este în cât timp se preconizează că vor apărea rate mai mari de ocupare a forței de muncă. O caracteristică bine stabilită a programelor de formare este aceea că, pe termen scurt, tind să reducă gradul de ocupare a forței de muncă în rândul participanților. Acest lucru se datorează așa-numitului „efect de blocare”. Intervențiile în ceea ce privește formarea au tendința de a îndepărta șomerii participanți la cursuri de la căutarea unui loc de muncă, din cauza participării lor la cursuri. În schimb, persoanele din grupurile de control s-au angajat să își găsească un loc de muncă. Dacă impactul este calculat prea devreme, acesta ar putea fi negativ sau subestimat. La planificarea unei ECI, este important ca momentul impactului

și momentul în care acesta poate fi măsurat să fie stabilite în mod realist. Un model simplificat de impact ulterior este prezentat în figura 5 de mai jos.

Stabilirea momentului optim de măsurare a rezultatelor și de estimare a impactului va trebui să țină seama de cerințele de informare ale responsabililor de elaborarea politicilor, respectând anumite termene. În cazul intervențiilor care vizează îmbunătățirea capacității de inserție profesională pe termen lung, ar putea fi logic, dintr-o perspectivă analitică, ca participanții să fie urmăriți timp de doi ani sau mai mult după ce au fost expuși la tratament, pentru a vedea dacă veniturile și ratele de ocupare a forței de muncă sunt mai mari decât într-un grup echivalent de persoane netratate. În schimb, responsabilii pentru gestionarea programelor au adesea nevoie rapid de rezultate, caz în care trebuie să se ajungă la un compromis între ceea ce reprezintă un interval rezonabil de monitorizare din perspectiva intervenției și nevoia responsabililor de elaborarea politicilor de a dispune de dovezi în timp util.

Între rezonabil și fezabil

Figura 5 Calendar simplificat pentru rezultatele unui program de formare

În cazul în care măsurile privind rezultatele sunt obținute din surse administrative (de exemplu, înregistrări privind asigurările sociale cu detalii privind ocuparea forței de muncă și câștigurile), atunci va fi practic să se urmărească rezultatele în mod repetat pe o perioadă de timp îndelungată și să se estimeze impactul (chiar și lunar). În acest caz, există riscul ca natura constatărilor să se modifice în timp. În cazul în care colectarea datelor primare este necesară pentru măsurarea rezultatelor sub formă de anchete prin sondaj, estimarea impactului la intervale regulate ar deveni un proces foarte costisitor, cu excepția cazului în care datele retrospective privind rezultatele pot fi colectate în mod viabil. Cu toate acestea, costul extragerii datelor din mai multe sisteme administrative și al creării unui singur set de date analitice nu ar trebui subestimat.

Concentrarea asupra unor momente specifice

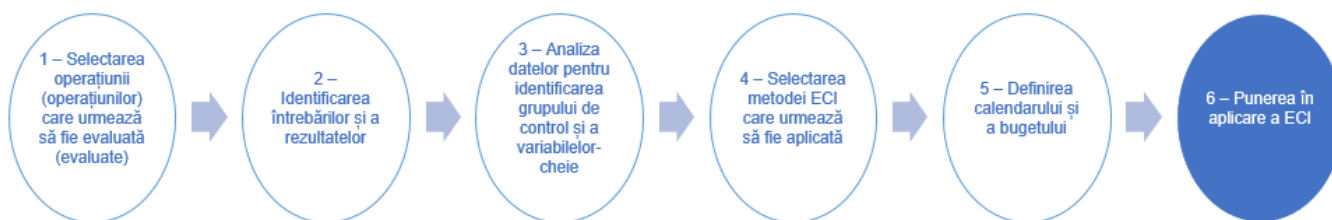

Astfel cum s-a discutat în secțiunea 1.5, formularea unei teorii a schimbării (sau a unei logici de intervenție) poate contribui la determinarea momentului în care se estimează impactul.

O alternativă pentru cei care planifică o ECI în absența unei teorii a schimbării (dar utilă și pentru cei care pot beneficia de pe urma unei teorii clare a schimbării) este aceea de a efectua o scurtă revizuire a studiilor anterioare de evaluare a intervențiilor care sunt similare cu cele avute în vedere. O analiză atentă a rezultatelor studiilor anterioare poate oferi o bună indicație a măsurării adecvate a rezultatelor și a calculării impactului.

... sau revizuirii ale altor studii recente

2.6. Punerea în aplicare a ECI

Odată cu definirea calendarului și a bugetului, planificarea ECI este finalizată și este posibil să se treacă la punerea sa în aplicare. Ultima etapă din prezentul ghid are scopul de a ilustra activitățile-cheie în realizarea evaluării și modul în care AM poate depăși potențialele obstacole cu care se confruntă. În special, această secțiune aplică învățămintele desprinse din Serviciul de asistență pentru evaluare, prin intermediul căruia CE și DG Ocuparea Forței de Muncă oferă asistență autorităților de management din toate statele membre. Punerea în aplicare a evaluării este discutată în general în documentul „EVALSED: The Resource for the Evaluation of Socio-Economic Development” („EVALSED: Resursa pentru evaluarea dezvoltării socioeconomice”)⁶⁸; în cazul de față, ghidul are în vedere patru activități principale, în special din punctul de vedere al ECI:

1. Selectarea evaluatorului;
2. Supravegherea punerii în aplicare a ECI;
3. Raportarea;
4. Utilizarea rezultatelor.

2.6.1. Selectarea evaluatorului

Prima decizie la selectarea unui evaluator este aceea de a utiliza un candidat intern sau extern. În cazul din urmă, selecția evaluatorului are loc prin intermediul unei proceduri de achiziții publice.

Independența evaluatorului

La articolul 44 alineatul (3) din RDC se recunoaște existența unui aspect legat de independență și se arată că: „Evaluările se încredințează unor experți interni sau externi care sunt independenți din punct de vedere operațional”. Prin urmare, primul criteriu pentru selectarea unui evaluator este independența sa reală față de AM și față de procesele decizionale ale

⁶⁸ Disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf.

programului FSE+. Cel de al doilea criteriu este cel al disponibilității aptitudinilor și resurselor necesare pentru realizarea unei ECI pe plan intern. Acesta este probabil cel mai frecvent obstacol în calea evaluărilor interne, deoarece cunoștințele tehnice necesare pentru realizarea unei ECI sunt foarte specifice și rareori disponibile în majoritatea administrațiilor.

După alegerea unui evaluator intern sau extern, administrația trebuie să enumere specificațiile tehnice ale evaluării; la selectarea unui evaluator extern, specificațiile vor fi incluse în procedura de achiziții publice. În caietul de sarcini pentru o ECI, următoarele aspecte merită o atenție deosebită:

*Principalele
elemente ale
caietului de sarcini*

- **Scopul evaluării** și întrebările de cercetare trebuie să fie clare și consecvente și să conducă la o evaluare a impactului și la o ECI, acolo unde este posibil;
- **Datele disponibile** trebuie specificate; acesta este unul dintre principalele aspecte care trebuie abordate la conceperea și punerea în aplicare a unei ECI. Îi sensibilizează pe evaluatori cu privire la problemele existente în ceea ce privește disponibilitatea datelor și le permite să elaboreze propuneri realiste și precise;
- **Solicitarea de a efectua o ECI** poate fi explicită în caietul de sarcini, dar nominalizarea metodelor specifice care urmează să fie utilizate ar trebui lăsată la latitudinea evaluatorului. Astfel, acesta poate propune soluții originale și își poate demonstra capacitatea.
- **Echipa propusă** trebuie să combine expertiza în mai multe domenii, în special: evaluarea și ECI (cunoașterea modului de concepere și de punere în aplicare a unei evaluări), econometrie (utilizarea metodologiilor adecvate) și domeniul de politică al intervenției evaluate (reconstruirea teoriei schimbării și interpretarea integrală a constatărilor).
- **Criteriile de atribuire** trebuie să acorde prioritate calității în raport cu costul propunerii. Calitatea unei evaluări depinde în mare măsură de capacitatea evaluatorului de a o concepe și de a o executa. Adesea, cadrele juridice în domeniul achizițiilor publice nu sunt perfect adaptate nevoilor ofertelor de evaluare, însă comisarul ar trebui să adapteze, pe cât posibil, normele existente pentru a recompensa calitatea și capacitatea tehnică.
- **Procesul de selecție** ar trebui să includă experți în domeniul evaluării și al ECI în comitetul de selecție, pentru a aprecia pe deplin calitatea propunerilor și pentru a evalua corect diferitele soluții metodologice și organizaționale din acestea.

În unele state membre, experiența în domeniul ECI este încă nesemnificativă. Acest lucru poate crea o problemă în procesul de selecție, deoarece piața pentru acest serviciu este prea restrânsă în statele respective. Este posibil ca foarte puține întreprinderi sau experți să fie în măsură să respecte condițiile tehnice ale caietului de sarcini și să prezinte o propunere de bună calitate. În aceste cazuri, seminariile deschise ale AM cu cadre universitare și întreprinderi interesate de evaluări pot contribui la pregătirea ECI și a cererii ulterioare de propuneri. Seminariile ar urma să colecteze sugestii din partea experților naționali și să le acorde timpul necesar pentru a organiza participarea la procedura de ofertare; pentru a respecta cerința de transparență și a evita conflictele de interese, seminariile ar trebui să fie

publice, iar informațiile de bază ar trebui să fie puse, de asemenea, la dispoziția celor care nu au putut participa.

2.6.2. Supravegherea ECI

După alegerea evaluatorului și lansarea ECI, AM trebuie să supravegheze procesul de evaluare. Supravegherea implică, în principal, controlul și validarea rezultatelor evaluatorului, organizarea de reuniuni privind progresele înregistrate cu evaluatorul și cu părțile interesate și, dacă este necesar, încheierea de acorduri cu proprietarii de date.

AM trebuie să aibă capacitatea de a îndeplini aceste sarcini. Acest lucru înseamnă, de asemenea, că există resurse pentru a supraveghea întregul proces și competențe pentru a verifica soluțiile tehnice ale ECI. În general, AM alocă personal specific pentru evaluări și, în cazul în care acesta are o experiență insuficientă în domeniul ECI, experții externi independenți ar trebui să ofere sprijin. Acești experți pot fi angajați cu contracte pe termen scurt sau, atunci când provin din instituții publice, serviciile vor fi gratuite. Angajamentul necesar va presupune probabil între 6 și 12 zile lucrătoare, ceea ce ar trebui să fie suficient pentru a analiza rapoartele și a participa la unele reuniuni cu AM, evaluatorul și principalele părți interesate.

Competențe interne și externe în procesul de supraveghere

Înființarea unui grup de coordonare este o modalitate frecventă de supraveghere a proceselor de evaluare a unui program. Acest grup este format, în general, din AM, funcționari reprezentând alte departamente de implementare, principalele părți interesate (parteneri sociali, ONG-uri, alte administrații) și experți din mediul academic și/sau din instituții publice (de exemplu, institutul național de statistică). Grupul de coordonare participă la definirea întrebărilor de evaluare, discută constatările evaluării, diseminarea și utilizarea acestora în procesele de elaborare a politicilor. Un subgrup mai flexibil și mai specializat ar putea, de asemenea, să supravegheze rezultatele evaluării împreună cu AM.

2.6.3. Raportarea

Raportarea este o activitate esențială a evaluării și reprezintă principalul mijloc de comunicare a rezultatelor. Rapoartele de evaluare trebuie să fie clare, concise, inteligibile pentru nespecialiști și transparente în ceea ce privește aprecierile și recomandările lor de politică. De asemenea, acestea trebuie să demonstreze fiabilitatea evaluării prin specificarea metodologiei și a datelor utilizate, precum și prin identificarea posibilelor limite ale analizei.

În general, vor exista trei rapoarte pentru fiecare ECI:

- **Raportul inițial** este, de obicei, furnizat la scurt timp după semnarea contractului și prezintă finalizarea metodologiei în conformitate cu discuțiile purtate cu AM și examinarea inițială a datelor disponibile.
- **Raportul intermediar** este prezentat într-o etapă intermediară a evaluării, iar într-o ECI poate fi dedicat prezentării datelor colectate, componenței grupurilor de tratament și de control, precum și eșantionării.
- **Raportul final** prezintă analizele și constatările ECI. Acesta include detalii privind metodologia și datele și evidențiază eventuale implicații la nivelul politicilor, care decurg din dovezi. Structura raportului final al unei ECI trebuie să includă câteva secțiuni esențiale: întrebări de evaluare; teoria schimbării (sau logica intervenției) și identificarea rezultatelor care urmează să fie evaluate; metodologia adoptată; datele utilizate și caracteristicile grupurilor de tratament și de control; efectele estimate;

Rapoarte distincte pentru urmărirea progreselor și utilizarea rezultatelor

răspunsuri la întrebările de evaluare și implicațiile acestora în materie de politici.

Comisarul examinează toate rapoartele cu sprijinul experților externi, după caz, iar observațiile sunt discutate cu evaluatorul, care va prelucra clarificările și îmbunătățirile solicitate înainte de acceptarea oficială a raportului.

Un raport ECI trebuie să evite detaliile tehnice excesive și să facă constatările clare și lizibile pentru părțile interesate și pentru nespecialiști. Anexele specifice pot include etapele mai tehnice ale analizei, asigurând o descriere simplă și coerentă în raportul principal. Cu toate acestea, detaliile metodologice sunt esențiale pentru a demonstra fiabilitatea ECI și, de asemenea, trebuie să fie transparente. Identificarea variabilelor de rezultat, calitatea datelor, componența grupurilor de tratament și a grupurilor de control și dimensiunea eșantionului, metoda de estimare a efectelor și testele statistice utilizate trebuie să fie incluse în raport. În plus, în conformitate cu practicile academice, datele anonimizate utilizate și metodele de prelucrare a datelor ar putea fi puse la dispoziția cercetătorilor care intenționează să repete și să verifice analizele.

În raportul final al tuturor ECI, ar trebui să fie furnizat un set standard de informații minime. Acest set minim de informații are un dublu obiectiv: 1) facilitarea unei comparații a constatărilor la nivelul diferitelor programe operaționale și al diferitelor țări; 2) colectarea de informații care vor fi disponibile pentru meta-analiza viitoare.

Un set minim de informații care trebuie furnizate în raportul final al unei ECI

Modelul pentru colectarea unui set standardizat de informații minime cu privire la fiecare evaluare FSE urmează recomandările formulate în „Studiul-pilot și de fezabilitate [...]”. Din punct de vedere operațional, aceste informații ar putea fi incluse într-o anexă la raportul final și ar putea fi transmise, de asemenea, Comisiei Europene.

Tabelul 4 de mai jos prezintă un posibil model pentru colectarea setului minim de informații necesare.

Tabelul 4 Informații de bază care trebuie incluse într-o fișă de prezentare a ECI

Categorie de informații	Informații specifice care trebuie colectate și raportate
1. Informații privind intervenția	<ul style="list-style-type: none"> - Denumirea intervenției evaluate - Caracteristicile intervenției (formare, servicii de ocupare a forței de muncă, servicii de incluziune socială etc.) - Abordarea programului FSE+ (axe prioritare, obiectiv specific, acțiune) - Autoritatea de management și/sau alte organisme de punere în aplicare - Cheltuieli - Durata/intensitatea tratamentului oferit de intervenție - Grup participant în funcție de vârstă, sex și statut de eligibilitate (beneficiar de asigurare pentru șomaj, șomer de lungă durată, NEET) - Domeniul de aplicare teritorial al intervenției
2. Măsura eficacității intervenției	<ul style="list-style-type: none"> - Indicator cu privire la posibilitatea ca ECI să estimeze un efect pozitiv și semnificativ din punct de vedere statistic asupra rezultatului (rezultatelor) relevant(e) - Amploarea reală a acestui efect - Cele două măsuri de mai sus (+/-) și (dimensiunea) pentru setul de rezultate relevante și comparabile: de exemplu, rata de ocupare a forței de muncă, venituri etc. - Indicatori privind raportul calitate-preț (dacă se estimează)
3. Date și metodologie	<ul style="list-style-type: none"> - Sursa datelor (anchetă, date administrative) - Perioada de observație - Metoda ECI econometrică - Orizont de timp (în general, scurt ≤12 luni de la sfârșitul intervenției, mediu >12 luni și ≥24 de luni, efecte pe termen lung >24 de luni) - Dimensiunea eșantionului grupurilor de tratament și de control - Disponibilitatea/includerea datelor anterioare programului

2.6.4. Utilizarea rezultatelor

Utilizarea rezultatului este importantă deoarece, dacă rezultatele nu sunt diseminate în mod eficace și nu ajung la publicul vizat, evaluarea va avea un impact redus.

Diseminarea rezultatelor ECI este esențială

Diseminarea constatărilor și a rezultatelor evaluării implică, de obicei:

- cel puțin un raport de evaluare scris, inclusiv un extras și un rezumat;
- cel puțin o prezentare verbală a constatărilor, sprijinită de diapozitive sau instrumente similare;
- o secțiune tehnică (sau o anexă) din raport care să ofere o descriere detaliată a metodologiei utilizate, a ipotezelor principale formulate și a abordării adoptate în ceea ce privește analizele statistice.

Toate rapoartele de evaluare trebuie să fie publicate. Aceasta este o dispoziție din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada de programare 2021-2027⁶⁹. În plus, concluziile evaluării trebuie să fie prezentate și discutate în cadrul comitetului de monitorizare a programului; acesta este un pasaj obligatoriu, dar nu este suficient în sine pentru a promova o dezbatere aprofundată, deoarece prioritățile operaționale prevalează, în general, în cadrul reuniunilor comitetelor de monitorizare. A se vedea caseta de mai jos pentru un exemplu de practică națională de prezentare și diseminare a constatărilor evaluării.

⁶⁹ Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC), articolul 44 alineatul (7).

Nu există o politică de comunicare unică eficientă pentru diseminare și care să deschidă o dezbateră privind lecțiile învățate; fiecare context necesită o strategie proprie. Prin urmare, este important să se elaboreze o strategie eficientă și, în special, să se asigure că părțile interesate din afara AM învață despre constatări. Este posibilă împărțirea „publicului” ECI în grupuri principale și identificarea principalelor tipuri de comunicare; de exemplu:

Numeroase categorii de public și abordări în materie de comunicare

- responsabilii de elaborarea politicilor de la nivel înalt și reprezentanții politici – aceștia sunt obișnuiți cu documentele scurte (note de sinteză, rezumate) care cuprind rezultatele principale și recomandări;
- funcționari ai administrației implicați în punerea în aplicare a intervenției sau a unor politici similare – seminariile sau atelierile pot fi un instrument eficient de prezentare a rezultatelor ECI, adaptând nivelul tehnic al prezentării la nivelul de interacțiune cu asistenții;
- părțile interesate din domeniul politicilor (parteneri sociali, ONG-uri, beneficiari etc.) – rezumatul rapoartelor și al reuniunilor anuale privind constatările evaluării poate fi instrumentul combinat pentru implicarea acestor actori în dezbateră. În special, atunci când acești actori au contribuit la definirea întrebărilor de evaluare, raportarea rezultatelor evaluării ar trebui să fie legată de acestea.
- Experți și cadre universitare – conferințele sau seminariile științifice pot fi cele mai bune ocazii de prezentare a rezultatelor evaluării. Acești actori validează rezultatele evaluării din punct de vedere științific, consolidând astfel fiabilitatea acestora.

Meta-evaluarea⁷⁰ este un instrument suplimentar puternic pentru diseminarea rezultatelor ECI. Aceasta permite confirmarea și generalizarea principalelor constatări pe care o ECI nu le poate produce singură. Pentru a efectua o meta-evaluare, este necesar să fie disponibile numeroase ECI fiabile și de bună calitate cu privire la politici comparabile; în prezent, meta-evaluările sunt încă rare și nu se concentrează exclusiv pe intervențiile FSE. O utilizare generalizată a meta-evaluărilor ar necesita o utilizare pe scară mai largă a ECI și planificarea anticipată a acestora pentru a facilita compararea lor ulterioară. În perioada de programare 2021-2027, meta-evaluările FSE+ pot fi puse în aplicare în țări cu un număr semnificativ de programe sau prin comparații între țări.

Meta-evaluare pentru consolidarea diseminării și a generalizării

Caseta 13 Experiența Poloniei în ceea ce privește conferințele de evaluare

Conferința internațională privind evaluarea, organizată de Ministerul Fondurilor de Dezvoltare și Politicii Regionale și de Agenția Poloneză pentru Dezvoltarea Întreprinderilor, este unul dintre elementele-cheie ale evaluării intervenției publice din Polonia. Încă de la crearea sa, aceasta a devenit o platformă consacrată pentru discuții între părțile interesate responsabile cu elaborarea politicilor, punerea în aplicare a politicilor și evaluarea efectelor.

Lansată în 2005, conferința s-a desfășurat anual timp de 10 ani și de două ori pe an începând din 2015, evenimentul din 2021 fiind ediția a 14-a. În prezent, conferința este organizată sub forma unui eveniment desfășurat pe parcursul a două zile. Una dintre zile este dedicată constatărilor cercetării și efectelor

⁷⁰ Aceasta este o comparație sistematică, chiar și cu sprijinul instrumentelor statistice, a numeroase ECI ale unor intervenții similare. O meta-evaluare oferă indicații cu privire la eficacitatea unui tip de intervenție prin examinarea efectelor unor măsuri similare în multe contexte diferite. Cu toate acestea, meta-evaluările nu pot intra în detaliile fiecărei intervenții utilizate în comparație, iar implicațiile lor politice se referă la orientări generale de politică, nu la detalii unice pentru fiecare intervenție.

intervențiilor; este o zi în care se discută cu privire la politici. A doua zi este dedicată aspectelor metodologice și evaluării ca proces.

Pe parcursul celor 14 ediții ale conferinței, metodele contrafactice au făcut de mai multe ori obiectul discuțiilor de grup sau al prezentărilor experților și au fost abordate din diferite perspective în ambele zile. De exemplu, în 2017 au fost prezentate efectele estimate în sesiuni cu privire la impactul intervențiilor, în timp ce discuțiile privind avantajele și dezavantajele tehnicilor de estimare au avut loc separat.

Conferința se remarcă, de asemenea, prin diversitatea publicului său, deoarece nu se adresează numai cercetătorilor sau specialiștilor în metodologie, ci și celor care concep și implementează intervenții. Evenimentul are două obiective: consolidarea capacității sistemului de evaluare prin dezvoltarea competențelor și a cunoștințelor membrilor săi, precum și prin colaborarea în rețea, oferind părților interesate un spațiu pentru schimbul de experiență între partenerii naționali, regionali și străini. De fapt, fiecare ediție reunește aproximativ 300-400 de reprezentanți din diferite sectoare – administrația publică, mediul academic, societățile de consultanță și ONG-urile. Este un număr considerabil, având în vedere faptul că abordarea politică bazată pe dovezi nu s-a împământat încă pe deplin în Polonia.

Conferința internațională privind evaluarea face parte din sistemul de evaluare a administrației publice. O consolidare semnificativă a capacităților a fost posibilă datorită formării oferite de Centrul Comun de Cercetare, Banca Mondială sau finanțate în cadrul asistenței tehnice în cadrul programelor operaționale. Formarea în domeniul evaluării, inclusiv abordarea contrafactuală, a fost disponibilă nu numai pentru angajații unităților de evaluare din cadrul autorităților de management, ci și pentru instituții precum oficiile locale sau regionale de ocupare a forței de muncă. Conferința reprezintă o ocazie de a reuni, de a discuta și de a împărtăși evoluțiile și constatările actuale⁷¹.

---

⁷¹ Informații despre conferință sunt disponibile la adresa: <https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/xiv-miedzynarodowa-konferencja-ewaluacyjna/>. Dorim să mulțumim dlui Piotr Strzęboszewski și altor funcționari din cadrul Ministerului Fondurilor de Dezvoltare și Politicii Regionale pentru informațiile furnizate cu privire la sistemul de conferințe.

Capitolul 3. Cum se selectează metodologia adecvată pentru efectuarea unei ECI

Acest capitol prezintă metode empirice pentru evaluarea contrafactuală a impactului. Mai precis, este discutată abordarea experimentală (studiu randomizat controlat), precum și cele mai frecvente metode cvasiexperimentale: corelarea (punctajului de propensiune), diferența dintre diferențe, modelul discontinuității regresiei și variabilele instrumentale. Fiecare metodă se caracterizează printr-o modalitate specifică de a genera un grup de control pentru a răspunde la întrebarea contrafactuală „Ce s-ar fi întâmplat cu grupul de tratament în ceea ce privește rezultatele dacă nu ar fi participat/nu ar fi fost expus la intervenție?”. În practică, modelul ales poate fi adaptat la contextul dat, în funcție de tipul de intervenție și de datele disponibile sau care pot fi colectate⁷².

Nu este posibil să se ofere orientări detaliate cu privire la alegerea celui mai adecvat model de evaluare având în vedere circumstanțele extrem de variate cu care se confruntă AM. La alegerea celei mai relevante abordări a ECI într-un anumit set de circumstanțe, AM ar trebui să ia în considerare ceea ce a funcționat bine în evaluările anterioare, atât în cadrul AM, cât și în cadrul statelor membre, iar în alte state membre, AM pot învăța din ceea ce s-a realizat înainte în cadrul programului lor și în alte domenii, în cazurile în care circumstanțele au fost similare. Forumurile pentru schimbul experiență dobândită în conceperea și punerea în aplicare a evaluării pot fi surse utile de informații în acest sens. Consultarea literaturii de specialitate pentru evaluări ale unor intervenții similare poate fi, de asemenea, o sursă importantă de informații pentru procesul de concepere. Experții însărcinați de AM vor avea, de asemenea, opinii cu privire la modul optim de abordare a unui model de evaluare. Este important de amintit faptul că autoritățile de management pot avea o expertiză și o experiență considerabile care pot fi valorificate.

*Selectarea
abordării corecte*

3.1. Randomizarea – abordare experimentală

Principalele caracteristici ale randomizării

- Persoanele eligibile pentru participare sunt repartizate în mod aleatoriu într-un grup de tratament sau un grup de control.
- Randomizarea asigură faptul că ambele grupuri sunt identice (în medie) în ceea ce privește toate caracteristicile relevante
- Prin urmare, grupul de control răspunde la întrebarea contrafactuală, iar diferența în ceea ce privește rezultatele între grupurile de tratament și de control indică efectul de cauzalitate al intervenției

Modelele de evaluare aleatorii pot lua oricare dintre forme. În acest caz, accentul se pune pe o abordare simplă bazată pe două grupuri – un grup de

⁷² Pentru alte aspecte metodologice tehnice, a se vedea, de asemenea, [Comisia Europeană, 2019](#).

tratament și un grup de control – pentru a clarifica principiile-cheie. Figura 1 ilustrează un model simplu aleatoriu.

Punctul-cheie este acela că randomizarea asigură faptul că cele două grupuri sunt echivalente din punct de vedere statistic în toate privințele la momentul randomizării. Ulterior, grupul de tratament este expus intervenției care face obiectul evaluării și ale cărei efecte trebuie măsurate.

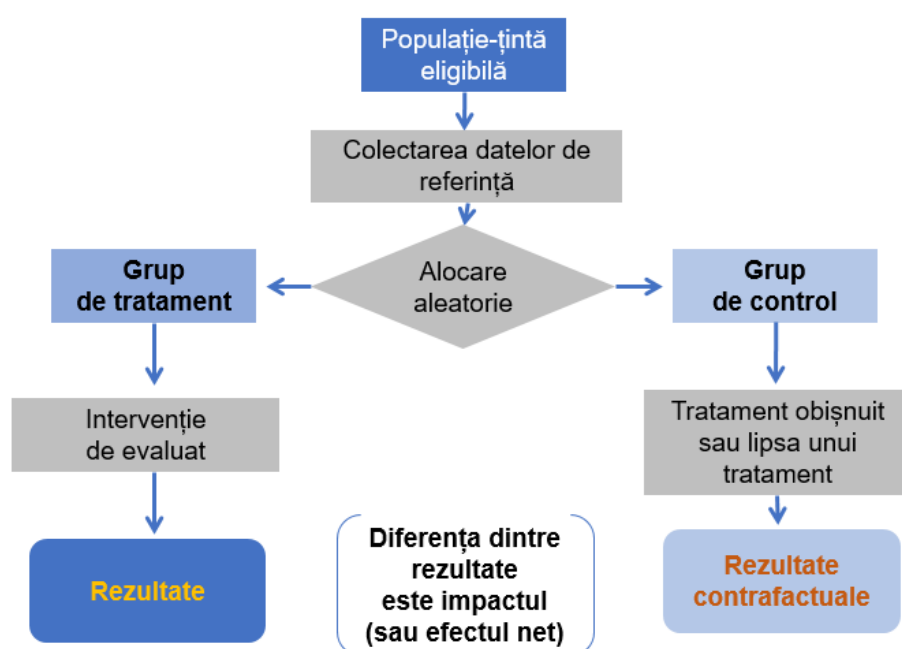
Grupuri echivalente din punct de vedere statistic

În funcție de problema de politică de interes central, este posibil ca grupul de control să nu primească niciun tratament sau ca grupul de tratament să fie comparat cu un grup expus la un alt tratament de interes (poate fi conceput ca reprezentând tratamentul obișnuit) sau pot exista mai multe grupuri de tratament alături de un grup de control. De exemplu, ar putea exista interes pentru compararea efectelor unui program de formare finanțat din FSE cu alte programe de formare finanțate din surse naționale sau pentru furnizarea altor servicii acelorași grupuri.

Niciun tratament sau alt tratament pentru grupul de control

Întrucât grupurile de tratament și de control sunt echivalente din punct de vedere statistic la momentul randomizării, iar expunerea la tratamentele ulterioare este controlată, diferențele la nivelul rezultatelor pot fi atribuite intervenției evaluate (sub rezerva incertitudinilor statistice standard), iar explicațiile alternative sunt excluse drept cauze ale oricăror diferențe observate (a se vedea caseta de mai jos pentru un exemplu).

Figura 6 Control randomizat bazat pe două grupuri

Ca urmare a caracteristicilor lor intrinsece și în măsura în care sunt puse în aplicare în mod corect, modelele randomizate oferă posibilitatea de a furniza dovezi solide cu privire la efectele unei intervenții. Din acest motiv, modelele randomizate sunt foarte favorizate. Cu toate acestea, necesită o planificare timpurie și detaliată și pot fi dificil de conceput și de administrat. În plus, managerii de programe se confruntă cu provocări semnificative în ceea ce privește punerea în aplicare corectă a acestora. De exemplu, prezența procesului de randomizare în sine poate modifica componența celor care participă la o intervenție: cu alte cuvinte, unii participanți potențiali pot fi

Probe solide...

descurajați de ideea de randomizare și pot refuza să participe. În plus, este posibil ca persoanele care fac obiectul randomizării să nu își respecte întotdeauna statutul atribuit, existând o serie de alte provocări cu care ar putea fi nevoie să se confrunte. În unele circumstanțe, punerea în aplicare a modelelor de studii randomizate controlate poate fi costisitoare.

Din aceste motive, dar nu numai, pare puțin probabil ca evaluările instrumentelor și intervențiilor finanțate din FSE să fie efectuate pe baza unei abordări aleatorii. Cu toate acestea, prezentul ghid atrage atenția asupra impulsului de a exclude randomizarea în toate cazurile fără o analiză corespunzătoare. Abordarea a fost utilizată pe scară largă, iar exemplele suplimentare față de cele din Regatul Unit discutate în caseta următoare includ experimentele GAIN din Statele Unite⁷³ (există numeroase alte exemple din America de Nord), experimentele realizate în Suedia⁷⁴ în intervențiile FSE din perioada 2014-2020 (a se vedea caseta următoare), precum și un studiu realizat în Germania pentru evaluarea efectelor serviciilor pe piața forței de muncă active furnizate de furnizori privați în comparație cu cele furnizate prin intermediul serviciului public de ocupare a forței de muncă⁷⁵, printre multe altele.

... dar dificil de conceput

Caseta 14 Exemplu de studiu randomizat al unui proiect FSE pentru tineri

Evaluarea proiectului „Ung framtid” („Young future” - Viitorul tinerilor) din Suedia

Proiectul suedez „Ung framtid” (Young Future) este un proiect finanțat de FSE pus în aplicare între 2015 și 2018. Scopul său a fost de a sprijini inserția pe piața forței de muncă din Norrland de mijloc, Suedia de mijloc nordică și Suedia de Sud a tinerilor cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani aflați în căutarea unui loc de muncă. Proiectul, Arbetsformedlingen, a intensificat și a personalizat activitățile de sprijin care vizează tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă și a fost realizat de Serviciile publice suedeze de ocupare a forței de muncă (SPOFM); acesta a constat în planificarea, informarea, consilierea și sprijinirea concretă individuală în ceea ce privește corelarea, formarea și alte activități posibile. În general, proiectul a avut impact asupra unui număr de aproape 17 000 de tineri.

Evaluarea a fost comandată de Consiliul FSE suedez către Arbetsförmedlingen, ca parte a cadrului de evaluare elaborat ca parte a unui proiect FSE 2014-2020 care viza îmbunătățirea capacității de evaluare a SPOFM (Proiect finanțat din fonduri UE 2014-2020 bazat pe dovezi; a se vedea caseta din capitolul final al ghidului).

În cadrul unui experiment desfășurat în perioada iunie 2017-ianuarie 2018, la care au participat opt birouri locale de ocupare a forței de muncă dintr-un total de 90 care au participat la proiect, tinerii eligibili au fost repartizați în mod aleatoriu în grupul de tratament (persoanele au beneficiat de un sprijin sporit) și grupuri de control (persoanele au beneficiat de sprijin regulat)⁷⁶. Un număr de 4 689 de tineri au fost repartizați în mod aleatoriu în grupurile de tratament și de control în cadrul experimentului, 2 972 dintre aceștia fiind repartizați în grupul de control. Procesul de repartizare aleatorie a generat grupuri de tratament și de control foarte similare la momentul distribuirii. Ca urmare a acestui fapt, orice diferențe între cele două grupuri în ceea ce privește variabilele de rezultat (încetarea statutului de șomer, proporția șomerilor și numărul mediu de zile de șomaj) măsurate după intrarea în intervenția FSE pot fi atribuite activităților din cadrul programului „Young Future”.

Rezultatele studiului arată că proiectul Young Future a avut un impact pozitiv asupra femeilor, dar nu și asupra bărbaților. În cazul femeilor, au fost constatate efecte pozitive în toate variabilele de rezultat luate în considerare: rata de încetare a statutului de șomer în cazul femeilor tratate a fost mai mare cu aproximativ 7 puncte procentuale în primele două luni de la înscrierea în proiect, proporția șomerilor a scăzut mai mult

⁷³ A se vedea Riccio J., Friedlander, D., Freedman S., 1994.

⁷⁴ A se vedea Hagglund, P., 2006.

⁷⁵ A se vedea Krug G., Stephan G., 2011.

⁷⁶ O etapă-pilot s-a derulat în perioada aprilie-mai 2017 pentru a testa mai multe activități, cum ar fi gestionarea randomizării, implicarea tinerilor participanți, raportarea.

în grupul tratat decât în grupul de control și, în cele din urmă, femeile tratate au fost în șomaj mai puține zile decât femeile din grupul de control⁷⁷.

Modelele aleatorii pot fi diferențiate de alte abordări, în principal prin faptul că pun un accent puternic pe controlarea eventualei denaturări între grupurile de tratament și de control prin modelul de cercetare. Acest accent pus pe model face ca abordarea să fie foarte intuitivă, dar necesită o planificare anticipativă. Conceptele randomizate sunt adesea cel mai bine puse în aplicare la evaluarea noilor intervenții-pilot, mai degrabă decât a celor existente. Acest lucru se datorează faptului că necesită un anumit grad de control asupra modului în care sunt recrutați participanții la intervenția evaluată. Acest „control” este adesea mai dificil de realizat în programele existente decât în intervențiile noi care sunt deschise ideilor noi.

Randomizare prin modelul cercetării

Punerea în aplicare a unui model randomizat controlat înseamnă că unei părți a populației-țintă eligibile nu i se oferă posibilitatea de participare, ci este repartizată într-un grup de control. Această repartizare este complet aleatorie și nu are loc nici la solicitarea solicitantului, nici a administratorilor intervenției. Din acest motiv, responsabilii de elaborarea politicilor pot fi înclinați să formuleze obiecții cu privire la studiile randomizate controlate din motive etice, înainte de a analiza dacă acestea sunt fezabile din punct de vedere practic și analitic.

Obiecții de ordin etic

Cu toate acestea, există argumente puternice în favoarea modelelor randomizate. Dacă randomizarea oferă cea mai bună calitate și cea mai fiabilă dovadă a eficacității intervențiilor finanțate din fonduri publice, atunci este important ca acestea să fie utilizate pe scară mai largă pentru evaluarea impactului intervențiilor. În plus, dacă impactul unei anumite intervenții este necunoscut a priori, excluderea persoanelor nu este lipsită de etică, deoarece nu se poate presupune că acestea ar fi avut de câștigat. Mai mult, astfel de abordări sunt utilizate pe scară largă în domeniul medical și în alte domenii de studiu, cum ar fi cercetarea în domeniul educației. În cele din urmă, în anumite circumstanțe în care serviciile și sprijinul oferit de o intervenție sunt suprasolicitate (și anume, există mai multe persoane eligibile decât cele care pot fi deservite efectiv de intervenție), distribuția aleatorie a persoanelor pentru intervenție din grupul celor care se califică poate fi mijlocul cel mai etic de alocare a resurselor limitate.

... dar și argumente solide pentru utilizarea modelului randomizat

3.2. Modele nerandomizate sau cvasiexperimentale

În cazul în care randomizarea nu este fezabilă, există un set de metode alternative în setul de instrumente ECI care utilizează abordări diferite de generare a unui grup de control pentru a răspunde la întrebarea contrafactuală. Această subsecțiune prezintă mai întâi principala provocare pentru metodele cvasiexperimentale în general, apoi, patru abordări care sunt utilizate în mod obișnuit în practica empirică ECI.

Când nu este posibilă randomizarea

3.2.1. Grupuri-țintă și grupuri de control fără randomizare

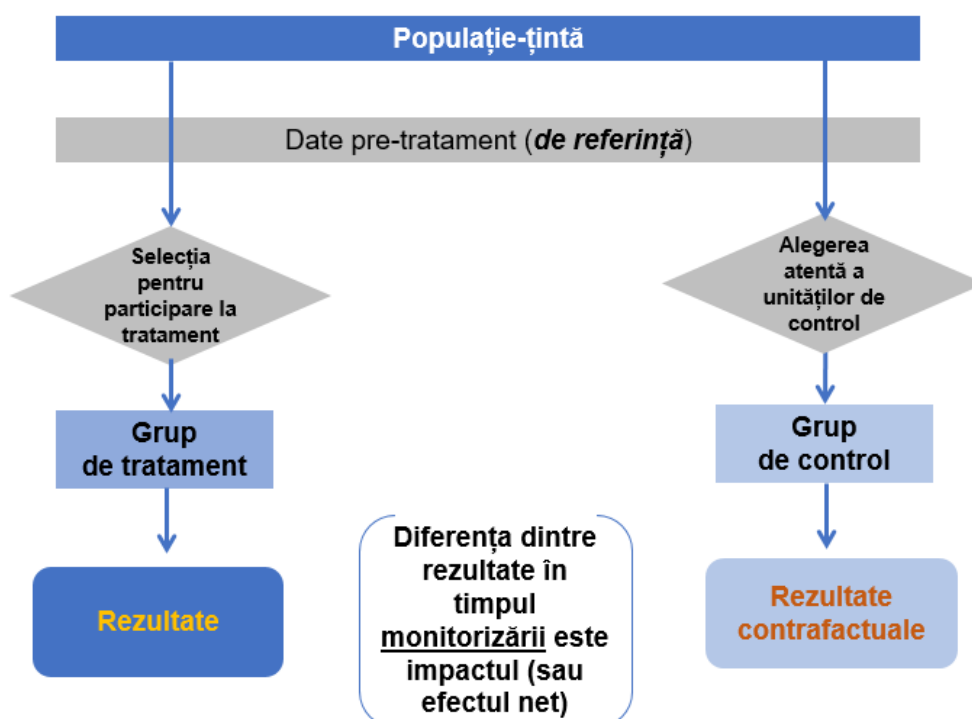
În cazul modelelor cvasiexperimentale, grupurile țintă care beneficiază de intervenție sunt comparate cu un grup de control⁷⁸ de ținte alocate în mod

⁷⁷ Axdorph E, Egebark J., Lundström T., Özcan G., 2019.

⁷⁸ În sens strict, „grupul de control” este termenul utilizat pentru modelele experimentale, iar modelele cvasiexperimentale se referă, de regulă, la „grupuri de comparație”. Cu toate acestea, în practică, termenii sunt adesea utilizați în mod interschimbabil. Prin

aleatoriu sau de ținte potențiale care nu beneficiază de intervenție. Ca și în cazul unui experiment, obiectivul este de a obține o estimare nedenaturată a modificării rezultatelor pe care le-a generat intervenția în cauză. Întrucât grupurile de tratament și de control nu sunt formate în mod aleatoriu, modelele cvasiexperimentale necesită o atenție mult mai mare acordată metodelor care țin cont de potențialele diferențe dintre membrii grupului de tratament și potențialele unități de control care ar putea afecta decizia de a participa și, prin urmare, rezultatele. Aspectul-cheie constă în selectarea unui grup de control plauzibil. Neselectarea unui grup de control adecvat și luarea în considerare a diferențelor rămase între cele două grupuri incluse în analiză afectează credibilitatea estimărilor și pot împiedica încercările de a exclude explicații alternative pentru eventuale efecte observate.

Figura 7 Model cvasiexperimental stilizat cu grupuri de tratament și de control

În ceea ce privește intervențiile cofinanțate de FSE, modelul de evaluare cvasiexperimentală cel mai frecvent aplicabil este un model cu două grupuri, modelul de referință/de monitorizare. Astfel de modele includ un grup de control și un grup de tratament ca în cazul randomizării, cu excepția faptului că grupul de control este constituit (fără utilizarea randomizării) din grupuri neparticipante existente, ceea ce îl face cât mai asemănător posibil cu grupul tratat.

O bună strategie pentru găsirea unui grup de control valabil într-un mediu cvasiexperimental este de a selecta persoane de control care au fost excluse de la tratament pe baza unor factori care nu au legătură cu caracteristicile și rezultatele lor potențiale. În anumite circumstanțe, ar putea exista motive să se creadă că, deși grupurile de control nu au fost constituite în mod explicit aleatoriu, persoanele sau întreprinderile pot fi identificate *ex post*, iar neexpunerea la tratament se dovedește a fi aleatorie în ceea ce privește

Grupurile de control și de tratament trebuie să fie similare între ele

urmare, prezentul ghid utilizează expresia „grup de control” pentru grupul utilizat pentru a estima scenariul contrafactual, independent de modelul ECI.

rezultatele potențiale. În cazul în care apar astfel de circumstanțe, ele sunt aproape ideale în contextul unei abordări cvasiexperimentale. De exemplu, anumiți membri ai grupului-țintă al unei intervenții pot fi excluși de la participarea la intervenție ca urmare a supravegherii administrative sau a unei erori. Prin urmare, înțelegerea procesului de selecție în cadrul tratamentului este extrem de importantă pentru elaborarea unui grup de control valabil – acest aspect nu poate fi subliniat îndeajuns.

Un grup de control credibil poate fi creat în mai multe moduri. În primul rând, se poate adopta o abordare bazată pe corelarea statistică: și anume, datele sunt colectate atât de la persoanele tratate, cât și dintr-un eșantion (de obicei foarte mare) de persoane netratate. Un grup de control este apoi constituit din grupul de persoane netratate prin alegerea celor care prezintă o similaritate mai mare cu persoanele din grupul de tratament. „Similaritatea” se referă la un set de caracteristici socio-demografice – de exemplu, vârstă, sex, educație, ocuparea forței de muncă și șomaj etc. – măsurate la un moment anterior intrării în program a grupului de tratament. Ca urmare a acestui fapt, persoanele netratate sunt efectiv „corelate” cu persoanele tratate. În practică, lista potențial lungă a caracteristicilor socio-demografice poate fi rezumată utilizând valoarea „punctajului de propensiune”, care facilitează aplicarea.

*Corelarea
persoanelor tratate
și cu cele netratate*

3.2.2. Corelarea punctajului de propensiune

Principalele caracteristici ale corelării punctajului de propensiune

- Corelarea imită randomizarea prin constituirea *ex post* a unui grup de control care să fie cât mai asemănător posibil cu grupul de tratament în toate caracteristicile relevante
- Spre deosebire de randomizare, numai caracteristicile observabile (vârstă, sex, educație etc.) pot fi corelate, în timp ce caracteristicile neobservabile (de exemplu, motivația) nu pot fi luate în considerare
- Valabilitatea abordării depinde în mare măsură de disponibilitatea datelor

Corelarea punctajului de propensiune (CPP) presupune estimarea unui model statistic pentru întregul eșantion (unități potențiale de control și tratament), din care rezultă o propensiune estimată de participare pentru fiecare persoană sau întreprindere – indiferent dacă aceasta participă efectiv sau nu⁷⁹. Persoanele sau întreprinderile tratate sunt apoi corelate – fie cu o persoană sau o întreprindere netratată, fie cu mai multe persoane sau întreprinderi netratate – pe baza punctajului de propensiune⁸⁰. Această procedură identifică un grup de control care poate fi utilizat ulterior pentru a obține o estimare a scenariului contrafactual. Corelarea realizată în acest mod asigură faptul că estimările impactului țin seama de diferențele observabile dintre grupul tratat și cei care acționează drept unități de control și, presupunând că toate diferențele relevante anterioare corelării sunt observabile, se poate obține o estimare nedenaturată a efectelor intervenției. Cu toate acestea, în cazul în care selectarea în cadrul tratamentului se bazează pe factori neobservați, va rămâne un semn de întrebare cu privire la

*Propensiunea de a
participa ca
modalitate de
definire a grupurilor
de tratament și de
control*

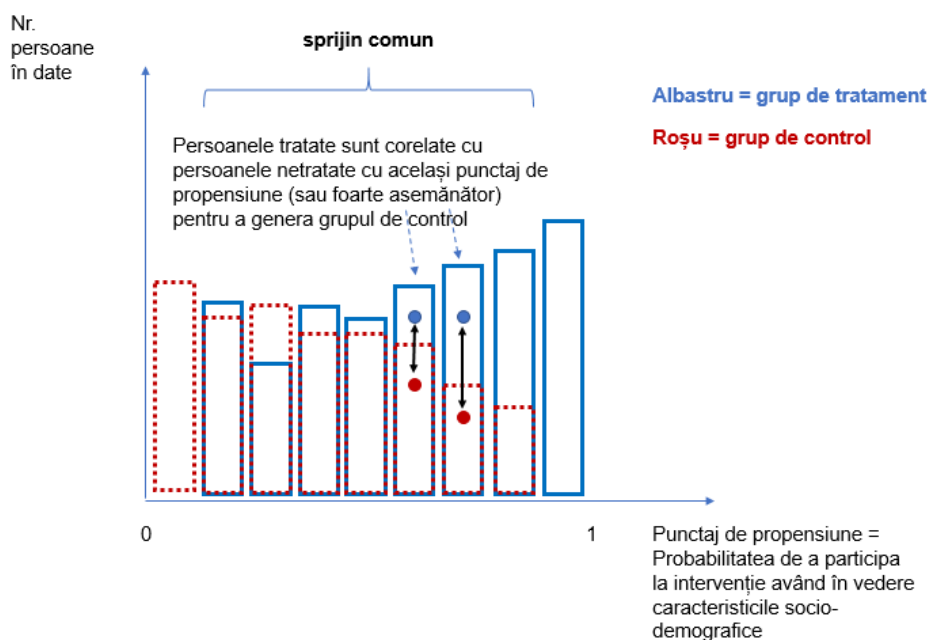
⁷⁹ Pentru a simplifica această discuție, se presupune că responsabilii de elaborarea politicilor doresc să cunoască efectul tratamentului asupra celor care au beneficiat efectiv de servicii de pe urma programului (în multe cazuri, acesta este un subset al grupului-țintă cărui i s-a oferit posibilitatea). Aceasta poartă denumirea de analiză de tip „tratament aplicat celor tratați” (TOT).

⁸⁰ Există o gamă largă de abordări potențiale pentru corelarea punctajului de propensiune. Pentru o prezentare generală accesibilă, a se vedea [Caliendo M., Kopeinig S., 2008](#).

caracterul adecvat al corelării în ceea ce privește capacitatea sa de a elimina denaturarea. Ipoteza critică care stă la baza abordării bazate pe corelare este că procesul de selecție este caracterizat de date observabile.

Figura de mai jos prezintă o ilustrare intuitivă și simplificată a abordării bazate pe corelarea punctajului de propensiune. Axa Y reprezintă numărul de persoane din grupul tratat și din grupul netratat, ordonate în funcție de punctajul de propensiune pe axa X. De obicei, persoanele tratate tind să aibă punctaje de propensiune relativ mai mari, în timp ce persoanele netratate tind să aibă punctaje de propensiune mai mici. Zona în care punctajele de propensiune pentru cele două grupuri se suprapun este cunoscută sub denumirea de regiune de sprijin comun.⁸¹ Cazurile tratate sunt corelate cu cazurile netratate în această regiune. În diagramă sunt prezentate două exemple, dar procesul se repetă în esență până când fiecare caz tratat este corelat cu un caz netratat din regiunea de sprijin comun. În figură, acest lucru se realizează utilizând corelarea de tip „cel mai apropiat vecin”. „Cel mai apropiat vecin” al oricărui membru din grupul de tratament este membrul din grupul de control cu cel mai mare punctaj de propensiune. Odată ce au fost formate două grupuri, rezultatele lor medii pot fi comparate pentru a obține o estimare a impactului. În practică, corelarea punctajului de propensiune poate deveni un proces extrem de complex, cu o serie de aspecte de luat în considerare. Multe dintre aceste aspecte sunt ignorate aici pentru a se asigura claritatea principiilor esențiale. În caseta următoare este prezentat un exemplu practic, în care o evaluare FSE a utilizat o abordare bazată pe corelare.

Figura 8 Ilustrarea abordării bazate pe punctajul de propensiune

Plauzibilitatea abordării bazate pe punctajul de propensiune se bazează, printre altele, pe ipoteza că selectarea în cadrul tratamentului poate fi caracterizată pe deplin de datele observabile. Cu alte cuvinte, că nu există diferențe neobservate între grupurile de tratament și de control care sunt

Selectare bazată pe date observabile

⁸¹ Extinderea regiunii sprijinului comun are implicații în ceea ce privește dimensiunea eșantionului și utilitatea rezultatelor pentru politici, în special în cazul în care un număr mare de cazuri tratate nu se încadrează în regiunea sprijinului comun.

legate de rezultate și/sau de decizia de a participa la intervenție. Plauzibilitatea acestei ipoteze este sporită prin încorporarea unei game largi de variabile în estimarea punctajelor de propensiune, selectarea variabilelor bazându-se pe cunoștințe anterioare și teorie. Mai precis, în contextul intervențiilor pe piața forței de muncă, includerea experiențelor anterioare individuale privind piața forței de muncă este foarte recomandată atunci când se caută eventuale diferențe neobservate⁸².

Caseta 15 Exemplet de evaluare care adoptă o abordare bazată pe corelare⁸³

Impactul intervențiilor FSE finanțate în perioada 2014-2020 pentru șomerii de lungă durată din regiunea Marche⁸⁴

O abordare bazată pe corelare a fost utilizată pentru a evalua impactul unei serii de intervenții FSE (stagii de practică, stagii de specializare, experiență profesională în cadrul municipalităților și bonuri pentru formare) asupra șomerilor de lungă durată finanțate în regiunea Marche din Italia. Intervențiile nu au vizat în mod specific șomerii de lungă durată, dar aceștia au reprezentat majoritatea participanților la toate intervențiile FSE analizate.

Scopul evaluării a fost de a determina impactul măsurilor FSE asupra probabilității de a găsi un loc de muncă la 6, 9, 12, 15 și 18 luni de la începerea intervențiilor. Au fost utilizate mai multe variabile de rezultat: probabilitatea de a găsi un loc de muncă la o anumită perioadă după intervenții, probabilitatea de a găsi un loc de muncă cu contract cu durată nedeterminată și numărul de zile lucrate într-o perioadă ulterioară intervențiilor.

A fost adoptată o abordare bazată pe punctajul de propensiune (corelarea de tip „cel mai apropiat vecin”) pentru a identifica diferențele dintre grupurile tratate și cele netratate, iar cele patru intervenții FSE menționate mai sus au fost analizate separat. Pentru fiecare intervenție, grupul tratat a fost format din participanți care au început intervenția înainte de sfârșitul lunii august 2019 (526 pentru stagii de practică, 1 058 pentru stagii de specializare, 236 pentru experiență profesională în cadrul municipalităților și 241 pentru bonuri pentru formare); grupul de control a fost format din șomeri înregistrați la SPOFM în perioada 2016-2018, cu o perioadă de șomaj de cel puțin 12 luni (77 255 de înregistrări).

Au fost luate în considerare mai multe variabile pentru calcularea CSP preluate din caracteristicile socio-demografice ale celor tratați și netratați, cum ar fi: sexul, vârsta, cetățenia, nivelul de educație, locul de reședință, data intrării în intervenție și istoricul încadrării în muncă din urmă cu 36 de luni înainte de intervenție.

Pentru a măsura variabilele de rezultat pentru grupurile de tratament și de control (înainte și după intervenții) au fost utilizate date din COB, arhiva notificării obligatorii a întreprinderilor cu privire la contractele de muncă transmise către SPOFM.

Rezultatele studiului au fost mixte, cu efecte pozitive raportate în ceea ce privește stagiile de practică și stagiile de specializare și cu efecte negative în ceea ce privește experiența profesională în cadrul municipalităților și cu niciun efect semnificativ în cazul bonurilor pentru formare⁸⁵.

3.2.3. Diferența dintre diferențe

Principalele caracteristici ale diferenței dintre diferențe

- „Diferența dintre diferențe” este o abordare intuitivă care compară diferența „înainte/după” la nivelul rezultatelor grupului de tratament cu cele de la nivelul grupului de control

⁸² A se vedea [Caliendo, Mahlstedt și Mitnik, 2017](#) și [Kluve, Lehmann și Schmidt, 2008](#).

⁸³ Alte exemple de aplicare practică a metodelor (CSP, MDR și DDD) sunt disponibile la [Comisia Europeană 2020](#).

⁸⁴ A se vedea [Pompili M., Giorgetti I., 2020a](#).

⁸⁵ În cazul bonurilor pentru formare, astfel cum se subliniază în raportul de evaluare, constatările pot fi considerate doar preliminare, deoarece eșantionul analizat este prea mic în raport cu numărul total de participanți.

- Întrucât variația în timp la nivelul grupului de control măsoară ceea ce s-ar fi întâmplat cu grupul de tratament în absența intervenției (scenariul contrafactual), orice diferență suplimentară în ceea ce privește rezultatele „înainte/după” în grupul de tratament oferă efectul de cauzalitate al intervenției
- Aceasta este o metodă simplă care este practicabilă în multe cazuri

Fie separat, fie împreună cu corelarea, măsurile de referință (sau anterioare tratamentului) ale variabilelor de rezultat pot fi utilizate pentru a efectua estimări de tip „diferența dintre diferențe” (DDD). În acest caz, diferența dintre un rezultat înainte și după tratament în cadrul unui grup de control se scade din aceeași diferență observată la un grup tratat pentru a se obține o estimare a impactului unei intervenții. Din nou, selectarea unui grup de control plauzibil este esențială. Impactul calculat pe baza diferenței dintre diferențe este, de obicei, observat într-un cadru de regresie, care reprezintă, de asemenea, alte diferențe observate între grupurile de tratament și de control. În plus, această abordare caută diferențele neobservate dintre cele două grupuri care rămân neschimbate în timp, precum și pe cele care variază în timp, dar care afectează deopotrivă grupul de control și grupul de tratament în egală măsură (de exemplu, factori care afectează întreaga economie). Datorită acestei capacități de a căuta unele aspecte ale diferențelor neobservate între tratament și control, o abordare de tip „diferența dintre diferențe” reprezintă, în majoritatea cazurilor, o îmbunătățire în raport cu o strategie de corelare transversală. Figura 4 oferă o reprezentare vizuală a abordării de tip „diferența dintre diferențe”.

*Înainte și după
tratament*

Axa x reprezintă trecerea timpului, iar axa y, o scară pe baza căreia se înregistrează rezultatele. În acest caz, rezultatele ar putea fi salariile. Salariile medii pentru grupul de tratament în perioada anterioară tratamentului sunt YT1, în timp ce pentru grupul de control sunt YC1. În perioada ulterioară tratamentului, salariile sunt YT2 și YC2 pentru grupul de tratament și, respectiv, pentru grupul de control. Astfel, linia superioară continuă reprezintă variația salariilor în cadrul grupului de tratament, în timp ce linia inferioară continuă este cea din grupul de control.

O estimare brută a impactului intervenției ar rezulta dintr-o comparație a salariilor din grupurile de tratament și de control în perioada ulterioară tratamentului, și anume YT2-YC2. Acest lucru ar fi însă incorect, deoarece ar ignora diferențele în ceea ce privește salariile dinainte de tratament. O modalitate de a ne gândi la estimatorul diferenței dintre diferențe constă în a considera că acesta scade o estimare anterioară tratamentului a denaturării din rezultatele ulterioare tratamentului. Drept urmare, diferența de salariu ulterioară tratamentului (YT2 – YC2) se ajustează scăzând din aceasta diferența de salariu anterioară tratamentului (YT1 – YC1) și, prin urmare, estimatorul impactului diferenței dintre diferențe poate fi exprimat, foarte simplu, după cum urmează:

$$(YT2 - YC2) - (YT1 - YC1).$$

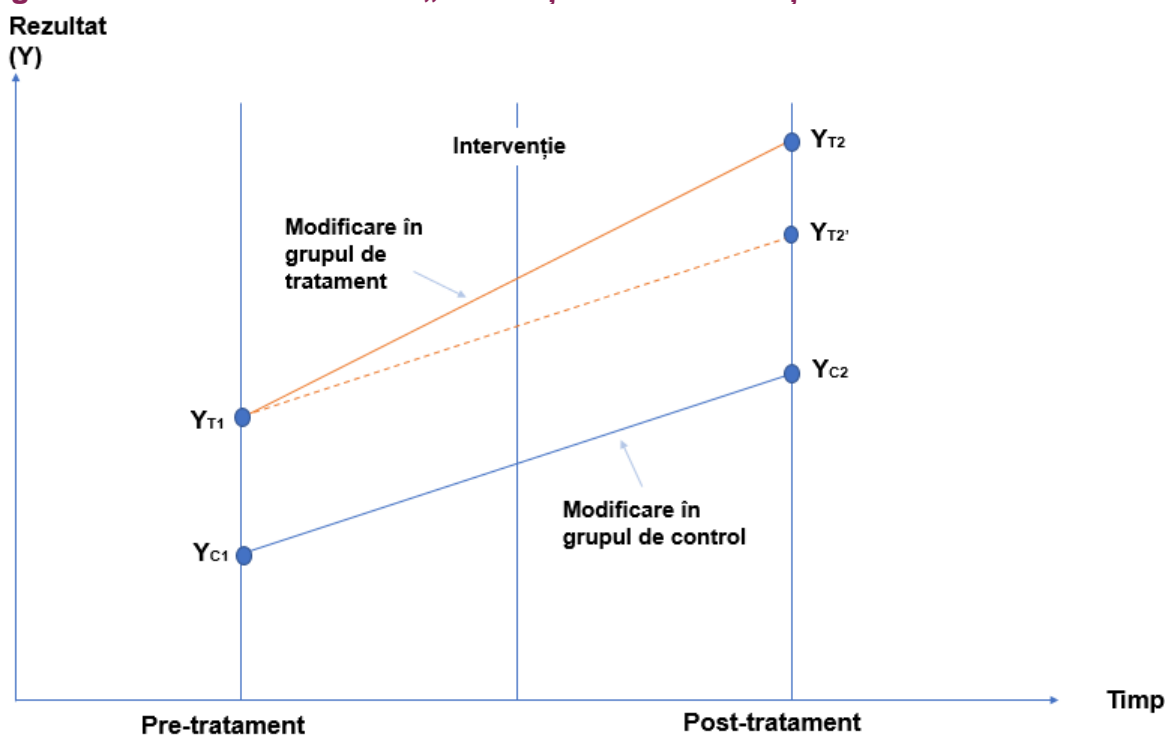
*Logica dublei
diferențe*

Dacă diferențele de salariu ulterioare tratamentului nu sunt ajustate pentru a ține seama de diferențele preexistente dintre grupurile de tratament și de control, pot apărea estimări denaturate. Alternativ, astfel cum s-a menționat anterior, abordarea „diferența dintre diferențe” poate fi considerată ca fiind rezultatul scăderii variației rezultatelor în cadrul grupului de control din variația observată în grupul de tratament. Variația observată în grupul de control este

percepută ca fiind cea care ar fi avut loc în grupul de tratament în absența intervenției.

Figura 9 Ilustrare a abordării „diferența dintre diferențe”

În cel mai simplu caz, principala ipoteză pe care se bazează abordarea „diferența dintre diferențe” este cea a tendințelor comune: și anume, tendințele temporale ale rezultatelor în cadrul grupurilor de tratament și de control sunt echivalente în absența tratamentului. Această ipoteză nu poate fi testată direct, deși, în cazurile în care sunt disponibile mai multe măsurători anterioare tratamentului cu privire la variabila de rezultat, atât pentru grupul de tratament, cât și pentru cel de control, iar aceste măsurători indică tendințe paralele, aceasta susține plauzibilitatea abordării. Pentru un exemplu de abordare „diferența dintre diferențe”, a se vedea caseta de mai jos.

Ipoteza principală: tendințele comune sunt echivalente în absența tratamentului

Caseta 16 Exemplu de evaluare care adoptă o abordare „diferența dintre diferențe”

Evaluarea măsurilor pentru lucrătorii în vârstă din Lubelskie finanțate de FSE în perioada de programare 2007-2013⁸⁶

Principalul obiectiv al studiului a fost de a evalua intervențiile FSE pentru extinderea activității economice a persoanelor în vârstă în contextul demografic nefavorabil din regiunea Lubelskie, Polonia. Intervențiile au fost finanțate în cadrul programului operațional „Capital uman” 2007-2013.

Grupul tratat, un eșantion de 145 de persoane, a fost format din persoane care erau șomeri la momentul înscrierii în intervenție. Grupul de control a fost selectat din date anonimizate de registru furnizate de oficiile pentru ocuparea forței de muncă, care conțin date socio-demografice și istoricul evenimentelor din registru legate de statutul profesional al anumitor persoane (datele au fost obținute de la opt birouri pentru ocuparea forței de muncă și au inclus informații privind 67 102 persoane). Variabila de rezultat a fost „statutul de înregistrat în registrul de șomaj”⁸⁷, iar acest lucru a putut fi observat atât înainte, cât și după intervenție, permițând punerea în aplicare a unei abordări „diferența dintre diferențe”. Statutul profesional a fost măsurat

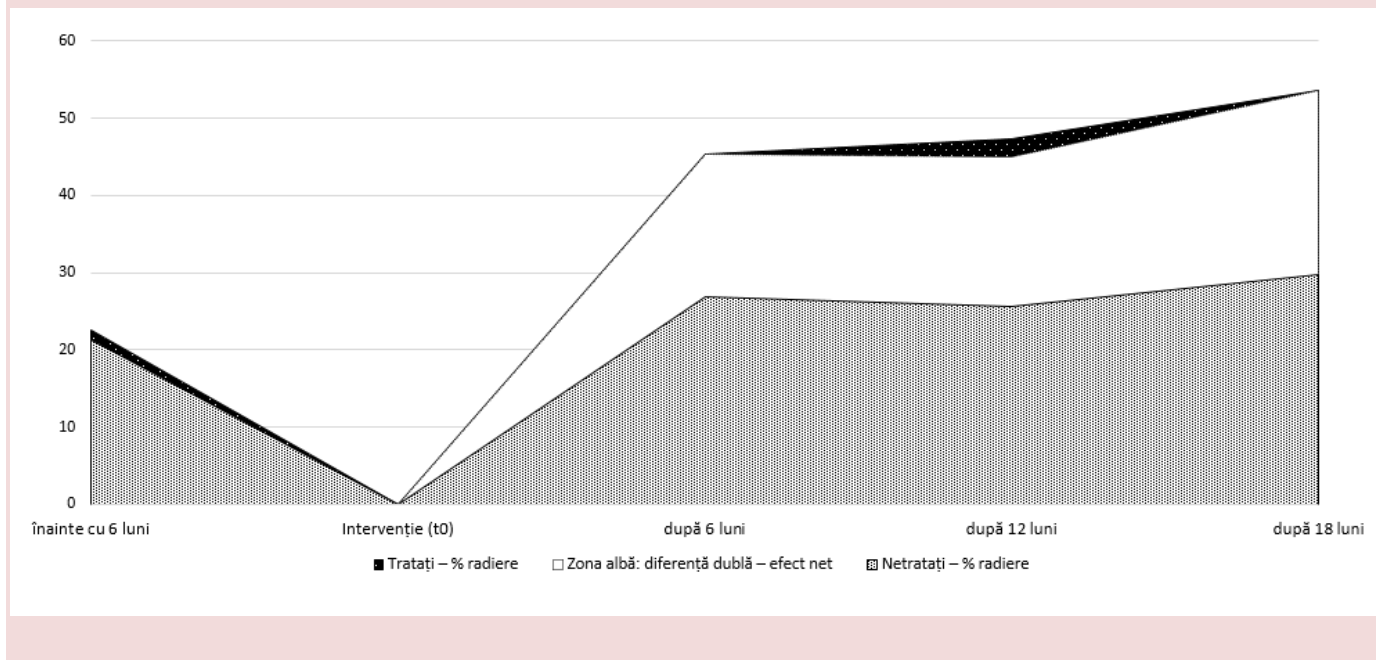
⁸⁶ A se vedea [Resursa Pracownia Badań i Doradztwa, 2015](#).

⁸⁷ Deși faptul că o persoană nu este înregistrată ca „șomer” nu înseamnă că persoana respectivă are statut de „angajat”, o astfel de ipoteză a fost necesară pentru realizarea studiului.

în 5 momente: Cu 6 luni înainte de participarea la proiect, în timpul participării la proiect, și cu 6, 12 și 18 luni după finalizarea proiectului.

Alegerea grupului de control în această abordare de tip „diferența dintre diferențe” a fost îmbunătățită, utilizând metode de corelare pentru a identifica o persoană netratată pentru fiecare persoană tratată, pe baza unei serii de covariabile observabile, cum ar fi sexul, vârsta, nivelul de educație, rata șomajului la locul de reședință.

Analiza a arătat că sprijinul pentru șomerii cu vârsta de peste 50 de ani a avut un efect net pozitiv asupra gradului de ocupare a forței de muncă: șomerii cu vârsta de peste 50 de ani tratați au prezentat de peste 2,5 ori mai multe șanse de a fi radiați din registrul șomerilor decât o persoană netratată. Figura de mai jos prezintă evoluția variabilei de rezultat pentru grupul tratat și grupul de control și efectul net estimat după luarea în considerare a ipotezei paralele a abordării „diferența dintre diferențe”.

3.2.4. Modelul discontinuității regresiei

Principalele caracteristici ale discontinuității regresiei

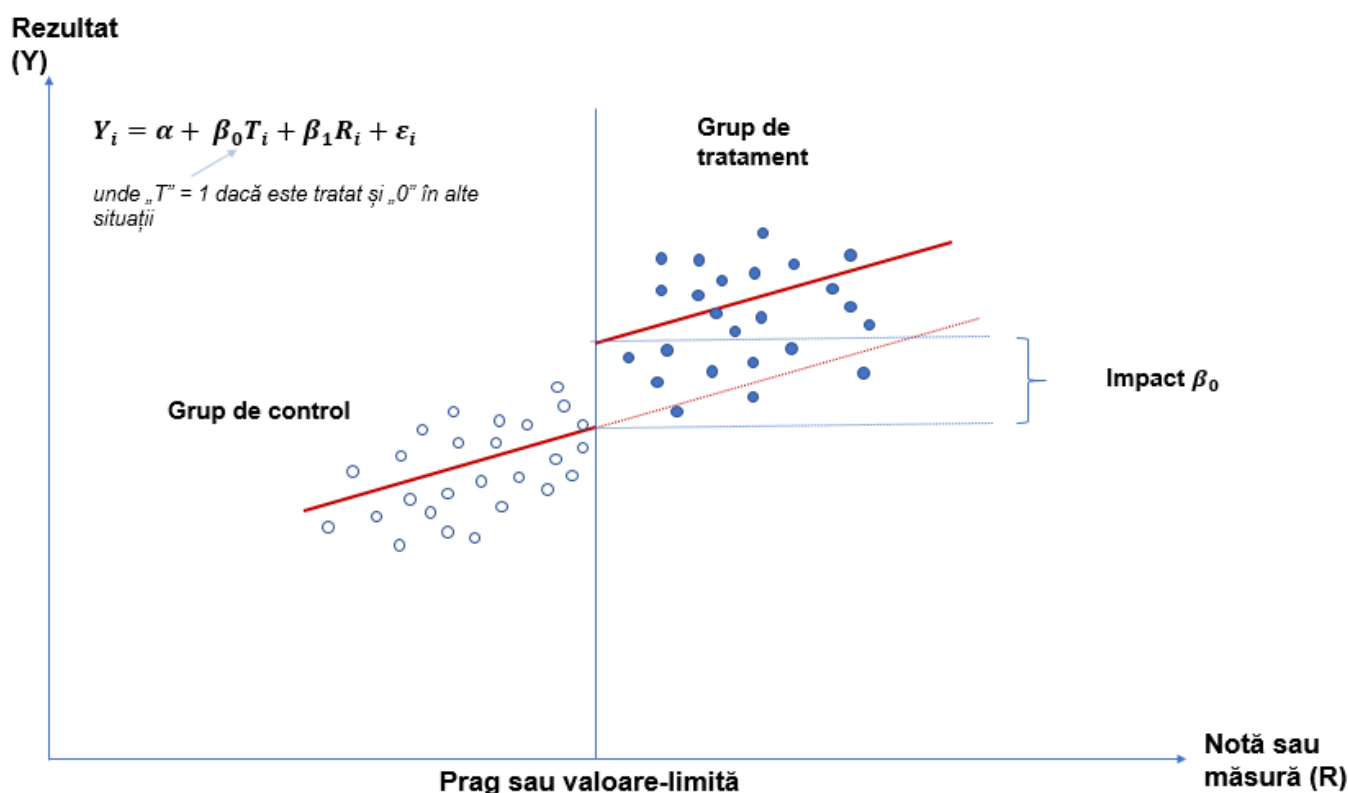
- Modelul discontinuității regresiei se bazează pe ideea că o valoare specifică („valoare-limită”) a unui punctaj sau a unei note determină dacă o persoană participă sau nu la intervenție
- În acest caz, se consideră că persoanele apropiate de această valoare sunt comparabile, singura diferență fiind că cele aflate de o parte a valorii-limită participă (grupul de tratament), iar cele aflate de cealaltă parte, nu participă (grupul de control)
- Compararea acestor grupuri oferă, de regulă, o măsură precisă și intuitivă a efectului intervenției; dar metoda este aplicabilă numai în cazul în care există un proces de selecție bazat pe un punctaj sau o notă

Se poate adopta o abordare bazată pe **discontinuitatea regresiei** atunci când accesul la o intervenție este determinat de un punct-limită aflat de-a lungul unei note, unui barem sau unei măsuri continue. De exemplu, accesul la formare ar putea fi determinat de performanța în cadrul unui test de aptitudini, cei care obțin punctaje peste un anumit prag (sau valoare-limită) beneficiază de formare, în timp ce cei care obțin un punctaj sub prag, nu beneficiază. Pentru ca abordarea să fie valabilă, punctul-limită ar trebui să fie

Un punct-limită separă persoanele în persoane tratate și de control

determinat fără a se cunoaște punctajele potențialilor cursanți; candidații care se clasifică imediat aproape de punctul-limită vor fi foarte asemănători între ei, cu singura deosebire că acei candidați aflați imediat deasupra acestuia vor lua parte la intervenție, iar cei aflați imediat dedesubt, nu. Rezultatele pentru cei situați deasupra și dedesubtul valorii-limită pot fi comparate pentru a obține o estimare a impactului intervenției în punctul-limită.

Figura 10 Ilustrare a abordării bazate pe discontinuitatea regresiei

Un model al discontinuității regresiei (MDR) poate fi pus în aplicare în cazul în care punctul-limită fie identifică complet grupul de tratament (cu respectarea deplină), caz în care se obține o discontinuitate *abruptă*, fie în cazul în care, în anumite condiții, nu toți cei aflați de o anumită parte a punctului-limită respectă cu strictețe distribuția lor în grupul tratament (o discontinuitate *neclară*).

*Discontinuitate
abruptă sau
neclară*

Figura 10 de mai sus prezintă un exemplu stilizat de model de discontinuitate a regresiei. Aceasta este ilustrarea cea mai simplă a unei discontinuități abrupte. Intervenția produce efecte constante la fiecare valoare a notei, iar impactul este estimat utilizând un model de regresie liniară (nu există probleme în ceea ce privește forma funcțională a regresiei impactului). În practică, analiza va trebui să fie în mod invariabil mult mai sofisticată decât cea prezentată în figura 10.

Punctele din figura 10 reprezintă unități individuale, de exemplu cursanți. Axa x înregistrează nota sau măsura utilizată pentru a distribui cursanții în sloturi în cadrul cursului de formare. Persoanele care obțin punctaje la dreapta liniei verticale continue care indică pragul pentru această notă sau măsură (de exemplu, un test de aptitudini) intră la cursul de formare și formează

„grupul de tratament”. Potențialii cursanți care obțin punctaje sub pragul notei sau al măsurii nu participă la formare și formează grupul de control.

Punctul-cheie este că nota utilizată pentru a distribui grupul-țintă fie în condiții de tratament, fie în condiții de control este o variabilă cantitativă continuă măsurată înainte de tratament, iar o persoană este admisă în programul de formare în funcție de faptul că punctajul său este deasupra sau dedesubtul unei valori-limită sau unui prag predefinit.

Rezultatul este reprezentat grafic pe axa y. În esență, impactul tratamentului este identificat prin estimarea unui model de regresie liniară privind datele (având în vedere ipotezele de mai sus); și anume, regresia variabilei de rezultat în funcție de măsura notei împreună cu o variabilă fictivă (un indicator de tratament) care definește dacă un punctaj este dedesubtul sau deasupra punctului-limită (și anume, dacă persoana este repartizată în grupul de tratament sau de control).

O astfel de ecuație a regresiei impactului este ilustrată în figura 10. Efectul sau impactul formării în exemplul nostru se obține din coeficientul indicatorului de tratament, și anume β_0^{88} . Acest lucru arată efectiv dacă există o întrerupere sau discontinuitate în jurul punctului-limită, indicată în figura 10 de o deplasare în sus în linia de regresie în dreptul pragului sau al valorii-limită. În acest exemplu, se observă un impact pozitiv al formării asupra rezultatului.

O modalitate alternativă de a înțelege estimarea impactului este de a lua în considerare extinderea liniei punctate la linia grupului de control descrisă în figura 10. Aceasta poate fi considerată drept o estimare contrafactuală pentru grupul de tratament – relația dintre notă și măsura rezultatului care ar fi prevalat în absența intervenției – iar diferența dintre această linie punctată și linia tendinței pentru grupul de tratament reprezintă efectul sau impactul tratamentului. Trebuie observat că, în absența tratamentului, nu există discontinuitate pe linie și presupunem că, într-un astfel de caz, rezultatul variază continuu în funcție de notă sau de măsură.

Abordarea bazată pe discontinuitatea regresiei funcționează deoarece observațiile din grupurile de tratament și de control aproape de punctul-limită sunt asemănătoare, cu singura deosebire că cei de deasupra punctului-limită, în acest exemplu, beneficiază de formare, în timp ce cei aflați dedesubt, nu. Prin urmare, situația nu este diferită de randomizarea pentru observațiile în apropierea punctului-limită. Cu toate acestea, există o limitare considerabilă. În majoritatea aplicațiilor, impactul estimat utilizând o abordare MDR pot doar să îl informeze pe responsabilul de elaborarea politicilor cu privire la efectele asupra persoanelor aflate aproape de valoarea-limită sau de prag. Măsura în care se pot face generalizări cu privire la cele care se îndepărtează mai mult de prag poate fi limitată.

MDR poate fi o abordare utilă în care persoanele sunt distribuite unei intervenții în funcție de nevoia măsurată pe baza unei note sau a unui punctaj continuu. Cu toate acestea, analiza poate deveni complexă în cazul în care punctul-limită este neclar și există neconformități și atunci când există probleme de formă funcțională în modelul bazat pe regresia impactului. Practic, trebuie invocată o serie de ipoteze, iar validitatea acestor ipoteze nu poate fi întotdeauna confirmată.

Valabilitatea internă corespunzătoare, în afară de generalizare, poate fi limitată

⁸⁸ Într-un caz simplu, acesta ar fi efectul intenției de a trata în punctul-limită (a se vedea [Bloom H. S., 2009](#)).

Caseta următoare prezintă un exemplu practic, în care a fost utilizată o abordare bazată pe discontinuitatea regresiei în evaluarea unui sistem specific Garanției pentru tineret.

Caseta 17 Exemplu de evaluare care adoptă abordarea discontinuității regresiei

Formare profesională pentru tinerii șomeri din Letonia: Dovezi generate de un model bazat pe discontinuitatea regresiei⁸⁹

Cercetătorii din cadrul Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene au utilizat o abordare bazată pe discontinuitatea regresiei pentru a evalua impactul unui program de formare profesională asupra rezultatelor privind piața forței de muncă ale tinerilor șomeri din Letonia, finanțat în cadrul Garanției pentru tineret pentru perioada 2014-2020 și destinat tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare.

Datele utilizate au fost obținute de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) din Letonia, care a furnizat informații cu privire atât la participanți, cât și la neparticipanți înregistrați ca șomeri la anumite date, și au fost corelate cu datele furnizate de Serviciul Fiscal de Stat (SRS), care conține informații privind veniturile persoanelor fizice la date specifice înainte și după program (ianuarie 2012 și iunie 2017). După curățarea seturilor de date, eșantionul final al grupului tratat a adunat până la 898 de persoane și cel al grupului de control, până la 10 717.

Evaluatorii s-au bazat pe o normă a guvernului leton care acordă prioritate participării șomerilor sub 25 de ani la programul de formare profesională. Prin urmare, vârsta este variabila aplicabilă care determină probabilitatea participării la programul de formare profesională, vârsta de 25 de ani reprezentând pragul sub care participarea la program crește semnificativ ca urmare a normei de prioritate. Întrucât persoanele nu au niciun control asupra vârstei lor, distribuția în programul de formare profesională poate fi considerată aleatorie în jurul pragului. Norma de prioritate și faptul că participarea a fost voluntară a impus cercetătorilor să aplice un sistem bazat pe un model de discontinuitate neclară a regresiei (MDNR). Strategia de identificare s-a bazat pe faptul că persoanele apropiate de punctul-limită (vârsta de 25 de ani) erau asemănătoare, cu excepția participării la programul de formare profesională.

Constatările au arătat că impactul probabilității ocupării forței de muncă în viitor și a unui venit lunar până la 3,5 ani de la intrarea în program este pozitiv, dar nesemnificativ din punct de vedere statistic. Cu toate acestea, s-a observat un efect pozitiv al normei de prioritate asupra participării la program. Întrucât validitatea MDNR se bazează pe faptul că potențialii participanți nu pot controla variabila aplicabilă (vârsta), au fost puse în aplicare mai multe teste pentru a confirma acest efect.

3.2.5. Variabile instrumentale

Principalele caracteristici ale variabilelor instrumentale

- Ideea variabilelor instrumentale este că un anumit proces (prestabilit/exogen) determină participarea, dar nu este procedura de selecție propriu-zisă
- Procesul prestabilit și variabilele-cheie ale acestuia pot fi utilizate pentru a lua în considerare orice autoselecție în decizia persoanelor de a participa sau nu.

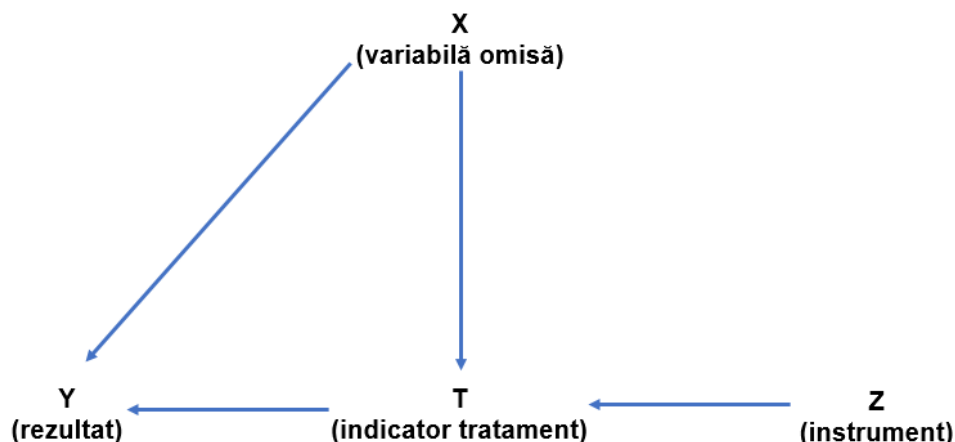
Pentru abordarea bazată pe **variabile instrumentale** (VI), selectarea în grupul de tratament trebuie să fie determinată cel puțin parțial de un factor exogen care nu are altă legătură cu rezultatele decât prin tratament. Ca atare, factorul exogen are o influență asupra participării, dar nu direct asupra rezultatelor. De regulă, astfel de factori exogeni pot fi erori administrative sau omisiuni sau alte variații aleatorii la nivelul tratamentului primit.

Cum afectează factorii exogeni participarea

⁸⁹ A se vedea [Bratti M. et al., 2018.](#)

Figura 11 de mai jos ilustrează abordarea bazată pe variabile instrumentale. Patru variabile sunt prezentate într-un sistem de cauzalitate foarte simplificat. Variabilele reprezintă date colectate de la o populație vizată ipotetic de o intervenție de formare (atât cei care beneficiază de formare, cât și cei care acționează în calitate de unități de control).

Figura 11 Ilustrarea unei abordări bazate pe variabile instrumentale

Y' reprezintă rezultatul analizat. În cazul unei intervenții de formare, acesta ar putea fi câștigul salarial. „T” este un indicator care arată dacă o persoană a urmat un program de formare⁹⁰.

„X” este o variabilă omisă care nu este observată, dar care are legătură atât cu „Y” (rezultatul), cât și cu „T” (indicatorul de tratament), extinzând ideea unui program de formare, de exemplu o măsură de referință a capacității. În acest caz, capacitatea este legată atât de participarea la programul de formare, cât și de câștigurile salariale. De exemplu, membrii cu mai multe competențe din cadrul grupului-țintă pot alege să urmeze cursuri de formare și, de asemenea, beneficiază de salarii mai mari.

Existența lui „X” motivează căutarea unui instrument și înseamnă că impactul formării asupra câștigului salarial este împiedicat de existența sa. Cu alte cuvinte, estimarea este denaturată din cauza existenței lui X și a faptului că nu este observată și nu poate fi luată în considerare în mod direct în analiză.

În sfârșit, variabila „Z” este un instrument care, potrivit lui Morgan și Winship⁹¹, poate fi considerat un șoc pentru „T”, care este independent de „X”. Din acest motiv, în figura 11 nu există nicio linie care să facă legătura între Z și X. În plus, Z îl afectează doar pe Y prin T, nu există nicio altă cale prin care Z să îl afecteze pe Y. Aceasta înseamnă că Z poate fi utilizat pentru a genera variație în T (tratamentul) care nu este corelat cu factorul de confuzie X. Prin urmare, o măsură nedenaturată a efectului T asupra lui Y poate fi obținută prin exploatarea acestei variații⁹².

Identificarea unui instrument valabil este fundamentală

⁹⁰ Cu alte cuvinte, există o conformitate deplină, iar toți cei din grupul de tratament participă la formare.

⁹¹ Morgan S.L., Winship C., 2014.

⁹² Efectul de cauzalitate al lui T asupra lui Y se calculează în prezența unui instrument prin estimarea relației dintre Z și Y și

Circumstanțele cele mai simple în care ar putea fi adoptată abordarea VI sunt descrise mai jos, fără a lua în considerare în acest caz multe dintre complexitățile implicate. În practică, este adesea dificil să se găsească un instrument convingător. Plauzibilitatea diferitelor instrumente potențiale este strâns legată de context, iar ipotezele subiacente de identificare nu pot fi, în general, testate statistic (de fapt, corelația necesară între Z și T poate fi testată statistic, dar nu și „independența” lui Z și X). De exemplu, o strategie ar putea fi utilizarea distanței dintre centrele în care se desfășoară programul de formare (locul fizic de desfășurare a cursului de formare) și domiciliul unui cursant ca instrument de estimare a efectului formării asupra veniturilor nete ale cursanților. Se poate observa o probabilitate mai mare ca acei cursanți care trăiesc mai aproape de centrele de formare să participe la o intervenție de formare și că distanța dintre domiciliul unui cursant și un centru de formare nu are legătură cu alți factori determinanți ai câștigurilor nete și ai participării la formare (de exemplu, măsuri privind capitalul uman). Prin urmare, singura cale prin care această măsură de distanță ar putea afecta veniturile nete este prin efectul său asupra formării⁹³.

Variabilele instrumentale pot fi utilizate într-o gamă largă de contexte. Estimările pot fi obținute printr-o varietate de metode de estimare, în funcție de variabila de răspuns. Până în prezent, această abordare nu a fost utilizată adesea în evaluările FSE. În caseta 18 de mai jos, este ilustrat un exemplu de analiză a efectelor de cauzalitate ale unei politici care aplică o abordare VI.

Împărțind rezultatul la relația estimată dintre Z și T.

⁹³ Interpretarea constatărilor unei astfel de analize poate fi complicată dacă instrumentul este corelat cu variația efectului tratamentului (a se vedea [Bryson, et al., 2002](#)).

Caseta 18 Exemplu de studiu care adoptă o abordare bazată pe variabile instrumentale**Efectele formării lingvistice asupra ocupării forței de muncă pentru imigranții șomeri⁹⁴**

Dobândirea de competențe în limba țării gazdă este un factor important pentru imigranți în ceea ce privește atingerea unui nivel ridicat de integrare pe piața muncii.

Într-un document recent (Lang J., 2021), autorul utilizează o abordare bazată pe variabile instrumentale pentru a estima efectul de cauzalitate al unui program de formare lingvistică în limba germană în scopuri profesionale asupra performanței privind ocuparea forței de muncă a imigranților care participă la cursuri după doi ani de la înscriere. Programul a fost pus în aplicare de Oficiul Federal German pentru Migrație și Refugiați (BAMF) și finanțat din FSE; programul FES-BAMF a fost operațional până la sfârșitul anului 2017. Cursurile au avut mai multe componente: cursuri de limba germană, consolidarea competențelor profesionale și stagii de practică. Persoanele provenind din familii de migranți și active pe piața forței de muncă din Germania erau eligibile, indiferent de naționalitate și de data imigrației.

Pentru a aborda eterogenitatea neobservată în ceea ce privește competențele lingvistice, autorul utilizează variația exogenă a intensității formării lingvistice locale la nivelul centrului de ocupare a forței de muncă. Acest instrument este considerat un instrument valabil, deoarece centrele de ocupare a forței de muncă dispun de o largă putere de apreciere în ceea ce privește punerea în aplicare a diferitelor combinații de programe în funcție de „stilurile lor în materie de politici”, iar această variabilă este exogenă pentru rezultatele în materie de ocupare a forței de muncă ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Au fost analizate cursurile puse în aplicare în 2014.

Evaluarea se bazează pe un set bogat de date administrative, și anume Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM), o bază de date comună de informații administrative a Agenției Federale pentru Ocuparea Forței de Muncă din Germania. BIOFM include informații privind participarea la cursuri de formare lingvistică, informații detaliate privind istoricul ocupării forței de muncă (cu excepția activităților independente), căutarea unui loc de muncă, subvențiile din perioada de șomaj și datele cu caracter personal ale persoanelor. Au fost utilizate, de asemenea, și alte date (WGH, Werdegangshistorie) pentru a obține informații detaliate privind participarea la cursurile de limbă oferite de BAMF și pentru a include datele care lipsesc din BIOFM, după caz, cu informații privind activitățile independente și episoadele de concediu pentru creșterea copilului.

Constatările arată că, după o perioadă de efecte de blocare care a durat, în general, puțin peste un an, doi ani de la intervenție, imigranții care au participat la programul de formare au o probabilitate mai mare cu 9 puncte procentuale de a fi angajați decât persoanele din grupul de control, iar această probabilitate nu se limitează la locurile de muncă necalificate. S-a constatat, de asemenea, că furnizarea timpurie a cursurilor de formare lingvistică (la scurt timp după sosirea în Germania) este benefică pentru integrarea imigranților pe piața muncii.

⁹⁴ A se vedea [Lang, J., 2021](#).

Tabelul 5 Comparație între principalele caracteristici ale principalelor abordări ECI

Abordare	Caracteristici principale	Avantaje	Cerințe în materie de date	Limitări
Randomizarea – abordare experimentală	<ul style="list-style-type: none"> - Persoanele eligibile pentru participare sunt repartizate aleatoriu într-un grup de tratament și un grup de control - Randomizarea asigură faptul că ambele grupuri sunt identice (în general) în ceea ce privește toate caracteristicile relevante - Prin urmare, grupul de control răspunde la întrebarea contrafactuală, iar diferența în ceea ce privește rezultatele între grupurile de tratament și de control indică efectul de cauzalitate al intervenției 	<ul style="list-style-type: none"> - Dacă este pusă în aplicare în mod corect, estimările impactului sunt „nedenaturate” - Rezultatele sunt transparente și ușor de înțeles - Constatările sunt mai puțin supuse unor rezerve și îndoieli - Diversitatea variantelor de modele disponibile pentru a face față unei serii de contexte de politici și de circumstanțe de intervenție 	<ul style="list-style-type: none"> - Cerința de bază pentru controlarea selecției în intervenție prin randomizare - O evidență a modului în care au fost repartizate persoanele - Colectarea datelor de referință este esențială - Măsurile rezultatelor trebuie înregistrate atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control 	<ul style="list-style-type: none"> - Adesea, grupul tratat și grupul de control nu respectă normele de alocare pentru tratament - Consimțământul participanților este adesea necesar - Randomizarea poate influența selecția celor care participă la o intervenție/se înscriu pentru participarea la o intervenție - Cunoașterea statutului privind atribuirea lor poate modifica comportamentul participanților și influența rezultatele - Preocupări de ordin etic - Cerințe considerabile în materie de planificare și proiectare - Poate fi un proces costisitor (dar nu neapărat)
Corelarea (punctajului de propensiune)	<ul style="list-style-type: none"> - Corelarea imită randomizarea prin constituirea <i>ex post</i> a unui grup de control care să fie cât mai asemănător posibil (în general) cu grupul de tratament în toate caracteristicile relevante - Diferit de randomizare, numai caracteristicile observabile (vârstă, sex, educație etc.) pot fi corelate, în timp ce caracteristicile neobservabile (de exemplu, motivația) nu pot fi luate în considerare - Astfel, validitatea abordării depinde în mod esențial de disponibilitatea datelor 	<ul style="list-style-type: none"> - Necesită o bună cunoaștere a proceselor de selecție, dar nu și un control direct asupra selecției în cadrul intervenției - Poate fi aplicată retroactiv, dacă sunt disponibile datele corespunzătoare și într-o varietate de contexte - Din punct de vedere tehnic, o metodă de estimare semi-parametrică; necesită mai puține ipoteze parametriche (de exemplu, nu este necesară o ipoteză standard privind regresia). - Poate fi utilizată pentru a estima efectele multiple ale tratamentului 	<ul style="list-style-type: none"> - Identificarea exactă a participanților la intervenție - Surse de date din care să se realizeze eșantionul - Un concept clar de participare și o bună înțelegere a selecției în cadrul tratamentului - Date bogate, colectate în mod ideal la nivelul de referință, din care să se selecteze date corespondente - Măsuri ale rezultatului intervenției pentru participanți și unități de control 	<ul style="list-style-type: none"> - Necesită cantități considerabile de date care să permită o caracterizare completă a procesului de selecție - Validitatea depinde de calitatea unităților de control și de selectarea lor atentă și de gradul de sprijin comun - Se bazează pe ipoteza că selectarea în cadrul intervenției poate fi caracterizată în mod adecvat prin date observabile - Gama de abordări disponibile diferite în ceea ce privește corelarea necesită o analiză sensibilă - Rezultatele pot fi dificil de explicat și

Abordare	Caracteristici principale	Avantaje	Cerințe în materie de date	Limitări
				interpretat și pot fi ambigue
Diferența dintre diferențe (DDD)	<ul style="list-style-type: none"> - DDD este o abordare intuitivă care compară diferența „înainte/după” în ceea ce privește rezultatele obținute în grupul de tratament și diferența „înainte/după” în grupul de control - Întrucât variația în timp la nivelul grupului de control măsoară ceea ce s-ar fi întâmplat cu grupul de tratament în absența intervenției (scenariul contrafactual), orice diferență suplimentară în ceea ce privește rezultatele „înainte/după” în grupul de tratament conferă efectul de cauzalitate al intervenției - Aceasta este o metodă simplă care se aplică în multe cazuri în practică 	<ul style="list-style-type: none"> - Căutarea anumitor aspecte ale diferențelor neobservate între participanți și unități de control - Poate fi utilizată împreună cu corelarea - Lucrează cu date pre- și post-intervenție, cum ar fi datele de tip panel (date individuale în timp) sau date transversale repetate (date privind persoanele colectate în momente diferite) 	<ul style="list-style-type: none"> - Cerințele în materie de date sunt similare altor abordări, dar cu cerința suplimentară privind măsurile anterioare intervenției cu privire la rezultate - Pentru a testa ipotezele principale, sunt necesare observații multiple înainte de tratament cu privire la rezultate, atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control 	<ul style="list-style-type: none"> - Necesită invocarea ipotezei unor tendințe comune ale rezultatelor între participanți și unități de control - Analiza poate deveni destul de complexă și poate da naștere la interpretări greșite - Date bogate înainte de tratament cu privire la rezultate necesare pentru a testa ipoteza unor tendințe comune - Nu se poate utiliza pentru a estima efectele multiple ale tratamentului⁹⁵
Modelul discontinuității regresiei (MDR)	<ul style="list-style-type: none"> - MDR se bazează pe ideea că o valoare specifică („valoare-limită”) a unui punctaj sau a unei note determină dacă o persoană participă sau nu la intervenție - În acest caz, se consideră că persoanele apropiate de această valoare sunt comparabile, singura diferență fiind că cele aflate de o parte a valorii-limită participă (grupul de tratament), iar cele aflate de cealaltă parte, nu (grupul de control). - Compararea acestor grupuri oferă, de regulă, o măsură precisă și intuitivă a efectului intervenției; dar metoda este aplicabilă numai în cazul în care există un proces de selecție bazat pe un punctaj sau o notă 	<ul style="list-style-type: none"> - Sunt disponibile atât abordări MDR abrupte, cât și neclare. - Poate genera un impact nenedenaturat al efectelor tratamentului în anumite condiții 	<ul style="list-style-type: none"> - Alegerea punctului-limită trebuie să fie independentă de valorile notei acordate fiecărui membru al unui grup țintă - Sunt necesare date privind persoanele, atât pentru grupul de tratament, cât și pentru cel de control, în ceea ce privește nota sau măsura, pragul sau valoarea-limită și rezultatele 	<ul style="list-style-type: none"> - Această abordare nu este valabilă fără o măsură sau o notă continuă care să determine tratamentul - Analizele pot deveni complexe și nesigure în cazul în care apar probleme legate de forma funcțională a regresiei impactului, în cazul în care există neconformitate sau în care dimensiunea eșantionului în jurul valorii-limită este limitată - Pot exista pericole în ceea ce privește interpretarea constatărilor și extrapolarea generalizărilor.
Variabile instrumentale (VI)	<ul style="list-style-type: none"> - Ideea în ceea ce privește VI este că există un anumit proces (prestabilit/exogen) care determină participarea, dar nu este procesul de selecție propriu-zis - Apoi, procesul prestabilit poate fi utilizat 	<ul style="list-style-type: none"> - Poate furniza estimări de înaltă calitate sau dovezi privind existența efectelor de cauzalitate - Rezolvă problema denaturării variabilelor omise (sau a denaturării 	<ul style="list-style-type: none"> - Necesită date de referință, date privind rezultatele și participarea la intervenție și, în plus, posibilitatea identificării unui instrument - Un instrument trebuie să fie legat de 	<ul style="list-style-type: none"> - Poate fi dificil de găsit un instrument plauzibil - Poate fi dificil de explicat nespecialiștilor

⁹⁵ A se vedea [Frolich, M., 2004.](#)

Abordare	Caracteristici principale	Avantaje	Cerințe în materie de date	Limitări
	<p>pentru a lua în considerare orice autoselecție în decizia efectivă a persoanelor de a participa sau nu</p>	<p>selecției)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Se pot aplica retroactiv 	<p>participarea la intervenție și afectează rezultatele numai pe această bază. Instrumentul nu trebuie să fie corelat cu alți factori determinanți ai rezultatelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretarea rezultatelor nu este simplă; capacitate de testare limitată a ipotezelor de identificare

Capitolul 4. Realizarea de progrese în ceea ce privește agenda ECI

Prezentul ghid urmărește să încurajeze și să sprijine AM în desfășurarea unor ECI la scară mai largă și de bună calitate. Acesta oferă orientări celor care sunt responsabili pentru planificarea și comandarea evaluărilor impactului pentru intervențiile cofinanțate din FSE+. Până în prezent, accentul s-a pus pe planificarea și punerea în aplicare a unei ECI și au fost discutate o serie de aspecte-cheie care necesită examinare. Cu toate acestea, perioada de programare 2014-2020 a evidențiat o serie de „aspecte mai cuprinzătoare”, precum și provocări care trebuie abordate pentru a consolida evaluările FSE+ și utilizarea ECI.

Această secțiune a ghidului oferă câteva sugestii pentru abordarea acestor aspecte „mai cuprinzătoare”. În special, sunt discutate următoarele aspecte:

Aspecte mai ample care trebuie abordate

- Lipsa de cunoștințe cu privire la abordările ECI în cadrul AM și în cadrul comunității mai largi implicate în elaborarea politicilor din statele membre;
- Lipsa unor contractanți externi, calificați și experimentați în statele membre, capabili să efectueze ECI;
- Abordarea barierelor juridice care trebuie confruntate în mod generic în cadrul ECI;
- Avansarea către o mai bună planificare a ECI;
- Extinderea domeniului de aplicare al ECI

4.1. Îmbunătățirea nivelurilor de înțelegere în rândul părților interesate

Pentru perioada de programare 2021-2027, RDC prevede la articolul 44 alineatul (1) că „[AM] efectuează evaluări ale programelor din perspectiva unuia sau a mai multor dintre următoarele criterii: eficacitate, eficiență, relevanță, coerență și valoarea adăugată pentru Uniune, cu scopul de a îmbunătăți nivelul de calitate al elaborării și al punerii în aplicare a programelor. Evaluările pot viza și alte criterii relevante, cum ar fi caracterul inclusiv, nediscriminarea și vizibilitatea; de asemenea, ele pot viza mai multe programe.” Astfel cum s-a discutat în secțiunile anterioare, aceasta înseamnă că trebuie să fie disponibilă o capacitate de evaluare adecvată atât în cadrul AM care comandă ECI, cât și în cazul evaluatorilor care candidează pentru obținerea contractului.

În unele cazuri, serviciile de asistență pentru evaluare au înregistrat o lipsă a capacității de a efectua ECI – și anume de a organiza licitații și de a asista punerea în aplicare –, în unele administrații. Acest lucru a făcut dificilă efectuarea de către evaluatori a unor ECI, deoarece nu s-au identificat în avans întrebări clare de evaluare, datele de bază disponibile și planificarea bine documentată a punerii în aplicare.

Uneori, în special în țările mici, nu există capacitatea de a efectua o ECI pe piața serviciilor de consultanță și nici o ofertă în ceea ce privește expertiza tehnică. Prin urmare, există o nevoie generalizată de a stimula atât cererea, cât și oferta de ECI. Problema ofertei se poate îmbunătăți pe măsură ce AM

Stimularea cererii și ofertei de ECI

și SM încep să comande ECI sau își fac cunoscute cererile de astfel de studii. Viteza de reacție la creșterea cererii de ECI va depinde de experiența și competențele preexistente și de existența unor instituții în SM care au capacitatea să pună în aplicare astfel de abordări. Cu toate acestea, stimularea cererii poate fi realizată parțial prin îmbunătățirea cunoștințelor și a înțelegerii metodelor ECI în rândul celor care lucrează în cadrul AM.

O soluție la această problemă este ca AM să organizeze cursuri de formare privind metodele ECI pentru personalul lor. Formarea ar trebui să se concentreze asupra beneficiilor pe care le obține AM ca urmare a adoptării metodelor ECI. În plus, ar trebui subliniate aspectele legate de responsabilitate și de învățare. O propunere de prezentare a cursului este prevăzută în anexa 2.

Dezvoltarea formării în domeniul metodelor ECI

4.2. Consolidarea capacităților

O altă problemă ridicată în perioada 2014-2020 și menționată în secțiunile de mai sus a fost necesitatea de a consolida capacitatea de a efectua ECI în cadrul comunităților de cercetare/academice/de consultanță din SM. În unele cazuri, competențele necesare în acest sens erau disponibile în statele membre, dar persoanele cu competențele respective s-au confruntat cu obstacole în calea aplicării lor într-un context de evaluare (de exemplu, acces limitat la date utilizabile sau probleme în identificarea unui grup de control rezonabil).

Există o serie de măsuri care pot fi luate pentru a dezvolta furnizarea de servicii de evaluare. Multe dintre problemele ridicate se aplică în mod egală măsură ECI și evaluărilor mai generale. În general, se iau trei măsuri pentru a îmbunătăți oferta de evaluare:

Consolidarea instituțiilor și crearea de comunități de practică

- construirea unor relații cu instituțiile academice, în special cu universitățile;
- dezvoltarea și consolidarea unei comunități independente de consultanță;
- sprijinirea dezvoltării unei comunități profesionale de evaluare.

Universități

Dezvoltarea legăturilor cu universitățile este importantă din două motive. În primul rând, personalul academic din cadrul universităților poate deține competențele și cunoștințele necesare pentru efectuarea ECI. De exemplu, mulți specialiști în domeniul microeconomiei, al econometriei, al sociologiei cantitative sau al psihologiei dețin tipurile de competențe necesare. În multe SM, competențele necesare pot fi disponibile, dar cei care le dețin nu s-au gândit anterior să le aplice la evaluarea intervențiilor. Este posibil ca aceștia să nu fie stimulați să facă acest lucru, aspect care va trebui abordat.

Dezvoltarea competențelor academice

În unele SM există o tradiție în ceea ce privește implicarea activă a cercetătorilor din mediul academic în activitățile de cercetare în materie de politici aplicate. În acest context, cadrele universitare vor fi familiarizate cu colaborarea cu guvernul și cu AM. În alte state membre, în care universitățile și cadrele universitare nu sunt la fel de implicate în munca aplicată, poate fi necesară o schimbare de mentalitate. O metodă de succes de dezvoltare a unei baze de furnizori în cadrul sectorului universitar este ca autoritățile din SM și AM să cofinanțeze costurile centrelor de cercetare dedicate metodelor ECI.

Universitățile și cadrele universitare pot juca, de asemenea, un rol în formarea următoarei generații de evaluatori. În cadrul unei colaborări strânse cu universitățile, este posibil ca acestea să fie încurajate să includă metode de evaluare a programelor în programele lor de învățământ și, ca parte a acestui proces, să se asigure că metodele ECI sunt acoperite de programele de predare. În unele SM, universitățile pot juca, de asemenea, un rol în organizarea de cursuri de dezvoltare profesională continuă privind evaluarea impactului și metodele ECI. Acestea îi pot viza pe responsabilii de elaborarea politicilor, specialiștii tehnici din cadrul AM, precum și alți potențiali furnizori, cum ar fi consultanții independenți. Statele membre ar putea lua în considerare să ofere finanțare pentru o astfel de formare.

*Formarea
generației
următoare*

Consultanți independenți

Pentru unele evaluări la scară largă există o piață internațională. Acesta este, cu siguranță, cazul ECI de mari dimensiuni. Cu toate acestea, multe SM vor dori să dezvolte capacitatea internă de a efectua ECI. O strategie pentru realizarea acestui obiectiv poate fi stabilirea unor alianțe strategice între potențialii furnizori interni și firmele internaționale de consultanță.

Dezvoltarea pieței

Mai jos sunt prezentate mai multe sugestii pentru dezvoltarea unei baze de furnizori interni care să efectueze ECI, care pot fi aplicate de către AM (sau alte organisme) care comandă ECI:

- insistarea asupra faptului că ofertele prezentate de consorții sau în parteneriat să includă întotdeauna consultanți locali;
- extinderea contractelor de evaluare în așa fel încât evaluările relativ mici, cu risc scăzut, să poată fi efectuate de către operatorii nou-intrați la nivel național pe piața de evaluare;
- asigurarea unor cerințe tehnice și financiare asociate licitațiilor pentru evaluări care să nu fie prea restrictive și care să permită participarea operatorilor nou-intrați pe piață;
- sublinierea importanței criteriilor tehnice și de know-how în procesul de selecție, mai degrabă decât a unor proceduri administrative complexe, cu care consultanții mai puțin experimentați ar putea să nu fie familiarizați;
- organizarea de reuniuni de informare cu potențialii consultanți pentru a răspunde la întrebări și a încuraja ofertele într-un mediu competitiv;
- sprijinirea colaborării în rețea între consultanții în materie de evaluare relativ izolați, pentru a încuraja formarea de echipe, consolidarea echipelor, formarea de consorții și alte rețele și asociații profesionale, inclusiv la nivel internațional;
- Recunoașterea de către comisarii responsabili cu evaluarea a faptului că este posibil să fie nevoiți să adopte o abordare mai practică în ceea ce privește gestionarea noilor contractanți pentru a accelera dobândirea de cunoștințe și experiență.

Caseta 19 Exemplu de proiect care vizează consolidarea culturii și a capacității ECI

În perioada de programare 2014-2020, în Suedia a fost realizat un proiect FSE cu scopul de a îmbunătăți cultura și capacitatea de evaluare a serviciilor publice de ocupare a forței de muncă (SPOFM). Proiectul, denumit „Proiecte finanțate de UE pe bază de dovezi”, s-a derulat în perioada 2016-2018 și a implicat participarea unor manageri SPOFM și a altor membri ai personalului la ateliere și alte acțiuni de formare în

domeniul evaluării.

Activitățile nu s-au axat pe aspecte tehnice, ci pe importanța unei evaluări, pe principalele etape ale unei evaluări a impactului, pe importanța unor date de calitate și pe asigurarea calității unei evaluări. A fost creat un site pe care au fost încărcate materialele educaționale.

Principalele rezultate ale proiectului au constat în îmbunătățirea cunoștințelor managerilor SPOFM în domeniul evaluărilor, deschiderea acestora față de practica evaluării și atitudinea lor cooperantă. Mai concret, potrivit persoanei intervievate, „efectele proiectelor asupra numărului de evaluări ale impactului efectuate” nu sunt încă semnificative, dar sunt evidente unele progrese, având în vedere că, în perioada de programare anterioară 2007-2013, nu au fost efectuate ECI în Suedia.

Evaluarea proiectului „Ung framtid” (Viitorul tinerilor), care a adoptat o abordare aleatorie, este un exemplu concret în practică, care a implicat managerii SPOFM în procesul de evaluare⁹⁶.

Comunitatea profesională

Este important să se dezvolte comunități de evaluare profesională în cadrul SM, cu spațiu pentru discutarea metodelor ECI și pentru schimbul de experiență. Dezvoltarea comunităților profesionale este importantă pentru sprijinirea și învățarea reciprocă, precum și pentru menținerea standardelor de calitate. O strategie utilă ar putea fi aceea de a dezvolta legături cu societățile naționale de evaluare relevante și de a le încuraja să promoveze intervențiile ECI ale FSE+ în cadrul unor evenimente de formare, conferințe sau seminarii specifice sau sesiuni de sensibilizare.

Dezvoltarea comunităților profesionale

Schimbul de experiență

CE dorește să se efectueze evaluări ale impactului FSE+ mai riguroase, iar ECI a fost recomandată la scară largă în perioada 2014-2020⁹⁷. În prezent, este posibil să se afirme că gradul de utilizare a ECI a crescut, dar acestea sunt încă limitate la câteva AM și SM. Schimbul de experiență în ceea ce privește metodele ECI este unul dintre principalele mijloace de dezvoltare a capacităților și de sprijinire a diseminării ECI în întreaga UE. Forumurile existente de învățare reciprocă, cum ar fi evaluările *inter pares* ale politicilor de ocupare a forței de muncă și de incluziune socială, precum și comunitățile de practică din cadrul FSE+ ar trebui utilizate în acest scop. Inițiativele individuale ale AM sau SM, cum ar fi conferințele sau seminariile internaționale, ar putea favoriza, de asemenea, schimbul de experiență.

Utilizarea forumurilor existente

4.3. Eliminarea barierelor juridice

Una dintre cele mai semnificative și substanțiale probleme cu care se confruntă cercetătorii care efectuează ECI în SM este obținerea accesului la informație. În special, cercetătorii se confruntă adesea cu bariere juridice care vizează protejarea confidențialității persoanelor reprezentate în seturile de date. După cum s-a arătat mai sus în ceea ce privește caracteristicile RGPD, răspunsul la abordarea acestor aspecte constă în realizarea unor reforme mai ample și în încheierea de acorduri care să permită ca datele relevante să fie puse la dispoziția evaluatorilor în mod controlat și continuu.

Eliminarea barierelor juridice din calea accesului la informație

⁹⁶ Informațiile se bazează pe un interviu cu un funcționar guvernamental din cadrul SPOFM suedez Arbetsförmedlingen.

⁹⁷ Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada 2014-2020 (Regulamentul 1303/2013) – anexa XI a solicitat un „sistem [eficace] de indicatori de rezultat [...] necesari pentru [...] monitorizarea progreselor înregistrate în obținerea rezultatelor și efectuarea evaluării impactului”. Această cerință a făcut parte din condiționalitățile *ex ante* pentru perioada de programare 2014-2020.

Versiunile analitice ale seturilor de date administrative ar putea fi elaborate în mod regulat pe baza datelor administrative deținute de autoritățile SM, documentate și stocate într-o arhivă cu acces controlat. Contractanții autorizați pot extrage date din astfel de bănci de date pe baza unei autorizații. În cazul în care nu este posibil să se obțină un consimțământ specific, datele ar fi complet anonimizate cu identificatori personali criptați pentru a respecta reglementările RGPD. Astfel de bănci de date au fost create în mai multe țări. Cu toate acestea, în cazul în care accesul rămâne un obstacol din cauza interpretărilor diferite ale normelor privind protecția vieții private, o inițiativă națională la nivel guvernamental ar trebui să promoveze acordurile și sistemele care au capacitatea să furnizeze date în scopuri de cercetare într-o perioadă de timp relativ scurtă.

Crearea unor seturi de date analitice

Dacă preocupările cu privire la confidențialitatea datelor cu caracter personal persistă, ar trebui să se ia în considerare înființarea unor laboratoare de date. Aici, evaluatorii care lucrează la seturile de date administrative ar urma să aibă acces la înregistrări numai în locuri sigure, în care accesul la date este monitorizat și controlat cu strictețe. Datele ar trebui prelucrate și analizate la fața locului și numai rezultatele analizelor ar putea părăsi sediul.

Crearea de laboratoare de date

4.4. Trecerea la abordări mai prospective

O trăsătură comună a numărului mic de ECI efectuate până în prezent în cadrul intervențiilor finanțate din FSE este faptul că acestea au avut mai degrabă un caracter retroactiv decât prospectiv. Acest lucru înseamnă că evaluatorii experți au fost însărcinați să efectueze evaluări ale intervențiilor care au fost realizate fără a lua în considerare evaluarea și, în anumite circumstanțe, în situații în care planificarea unei evaluări a impactului a fost insuficientă sau inexistentă. Aceasta înseamnă că evaluatorii au fost nevoiți să dezvolte surse de date în moduri care au necesitat timp, au fost costisitoare și sub nivelul optim, ca răspuns la datele care erau disponibile la momentul respectiv, mai degrabă decât surse de date dezvoltate ținând seama de evaluarea impactului.

În schimb, o abordare prospectivă ar implica evaluatorii în planificarea unei ECI cât mai curând posibil și ar permite influențarea intervențiilor (fie noi, fie existente), adesea în moduri destul de subtile, făcându-le mai ușor de adaptat la ECI. Planificarea în avans a unei ECI poate însemna diferența dintre capacitatea de a efectua o evaluare riguroasă sau incapacitatea de a realiza o astfel de evaluare. Implicarea personalului intern instruit în mod corespunzător sau angajarea de contractanți externi experți într-o etapă timpurie a unei intervenții sau atunci când se iau decizii de finanțare înseamnă că:

Abordările prospective includ evaluatori de la început

- păstrarea corespunzătoare a evidențelor poate fi integrată în realizarea programelor și a intervențiilor;
- sursele de date necesare pot fi identificate din timp, iar problemele de acces și de protecție a datelor pot fi abordate în timp util;
- colectarea datelor de referință poate fi specificată, iar anchetele pot fi administrate, dacă este necesar;
- aspectele practice legate de modul în care participanții sunt recrutați pentru participare la intervenții pot fi abordate astfel încât procesele de recrutare să fie mai coerente cu o evaluare riguroasă.

Implicarea evaluatorilor formați în metodele ECI (fie că sunt evaluatori ai AM interni sau experți externi) în procesul de elaborare a unor noi intervenții FSE+ sau în deciziile privind intervențiile existente ar permite ca planificarea evaluării impactului să înceapă la începutul perioadei de programare, precum și obținerea de beneficii semnificative în procesul decizional bazat pe dovezi în materie de politici.

4.5. Extinderea domeniului de aplicare al ECI

O chestiune finală, foarte importantă, se referă la domeniul de aplicare al politicilor ECI și implică diferite dimensiuni: politicile vizate, rezultatele analizate și caracterul complet al interpretării constatrilor.

În perioada 2014-2020, răspândirea ECI s-a axat aproape exclusiv pe politica activă în domeniul pieței forței de muncă și pe efectele legate de statutul profesional. Acest lucru poate fi explicat probabil prin faptul că datele administrative privind ocuparea forței de muncă sunt, în general, mai ușor de accesat, iar aceste date oferă variabila de rezultat esențială pentru analiza multor politici active în domeniul pieței forței de muncă.

Un accent mai puternic pe ECI în politicile de incluziune socială și educație

Politicile în materie de educație și incluziune socială nu au fost sau au fost supuse foarte rar unei ECI, în pofida importanței lor în strategia FSE și în alocarea fondurilor; unele dintre puținele exemple disponibile din Spania, Polonia și Portugalia sunt prezentate în caseta 20 de mai jos.

Pentru a contracara acest deficit de ECI și a îmbunătăți cunoștințele cu privire la aceste politici importante, sunt necesare o serie de inițiative combinate:

Implicarea unor actori suplimentari și dezvoltarea unor surse de date adecvate

- planificarea și pregătirea în avans a ECI cu privire la incluziunea socială sau la măsurile educative, astfel încât să se evalueze disponibilitatea datelor în timp util; activarea colaborărilor necesare între diferiții actori pentru a spori această disponibilitate și identificarea grupurilor de tratament și de control într-un stadiu incipient;
- promovarea implicării proprietarilor de date în proiectarea ECI; o implicare mai largă în ECI a administrațiilor responsabile pentru educație și politica socială, în situațiile în care diferă de AM, ar putea genera un angajament mai puternic și mai generalizat de a evalua și de a pune la dispoziție date.
- Stimularea acordurilor instituționale și a instrumentelor software pentru ca datele administrative privind condițiile sociale și educația să poată fi utilizate de ECI. În acest scop, implicarea biroului național de statistică, ca instituție intermediară și facilitator, poate fi importantă, întrucât aceste birouri au competențele necesare și elaborează deja multe seturi de date administrative pentru a produce statistici naționale;

srijinirea colectării de date relevante de la participanții la grupurile de tratament și de control la începutul intervenției, astfel încât să existe un set de date coerent „înainte și după”. În cazul în care datele administrative nu sunt disponibile sau pertinente, o anchetă specifică poate furniza datele necesare, dar trebuie să înceapă la începutul intervenției și să implice, de asemenea, grupul de control pentru a asigura comparațiile necesare.

Caseta 20 Exemple de evaluări în domeniul educației

Intervenții FSE de combatere a părăsirii timpurii a școlii puse în aplicare în Asturia⁹⁸

În cadrul unei evaluări generale a PO FSE Principado de Asturias 2014-2020, a fost efectuată o analiză a impactului specifică a Diversificación Curricular y de Mejora del Aprendizaje y del Rendimiento (PMAR). PMAR este o măsură FSE pusă în aplicare în cadrul IP10.i, care a vizat combaterea părăsirii timpurii a școlii. În cadrul PMAR, elevii sunt împărțiți în grupuri specifice (de la 8 la 15 elevi, dar de diferite dimensiuni, dacă există circumstanțe speciale), pentru a studia domeniul precum lingvistica, științele sociale, științele și matematica, precum și limbi străine (celelalte materii sunt predate în clasa principală). Măsura a fost pusă în aplicare în anul școlar 2016-2017, în al doilea și al treilea an de învățământ secundar (ESO). Elevii care au repetat cel puțin un an în orice etapă și cei care, după absolvirea primului an de ESO, nu sunt în măsură să treacă în anul următor, sunt eligibili să participe. Selecția finală se face pe baza evaluării individuale (academice și psihopedagogice) a elevilor, efectuată de echipele de cadre didactice.

Au participat în total 1 053 de elevi, 512 din al doilea an de ESO și 541 din al treilea. Acești elevi au fost comparați cu alții cu dificultăți de învățare⁹⁹ pentru a selecta unități de control comparabile în ceea ce privește criteriile de eligibilitate cu cele ale elevilor care beneficiază de tratament (în total 3 852 de persoane).

S-a aplicat o abordare bazată pe corelare, utilizând date administrative din baza de date SAUCE (Sistema Informático para la Administración Unificada de Centros Educativos) furnizate într-o formă anonimată de Ministerul Educației. Aceste date au fost utilizate pentru a calcula punctajul de propensiune¹⁰⁰ și pentru a măsura variabila de rezultat, care reprezintă trecerea cu succes în următorul an școlar. Evaluarea a constatat un efect pozitiv și semnificativ din punct de vedere statistic al intervențiilor: elevii din anul al doilea care au participat la tratament prezintă o rată de succes cu 18 puncte procentuale mai mare decât cei din grupul de control, iar pentru elevii tratați din al treilea an, diferența este de aproximativ 16 puncte procentuale. În ambele grupuri, impactul este mai pozitiv pentru eleve decât pentru elevi.

Intervenții FSE pentru îmbunătățirea învățământului profesional în Podlaskie¹⁰¹

Studiul a examinat efectele proiectului „Profesie bună – Viață bună”, care viza promovarea educației și formării profesionale în regiunea Podlaskie din Polonia. Proiectul a vizat personalul din învățământul secundar inferior, elevii și părinții și au fost implementate o serie de activități atât pentru instituții, cât și pentru cetățeni (strategii de marketing și comunicare adaptate pentru școli, formare pentru profesori, cooperarea cu întreprinderile și cu liderii locali din sectorul industrial, mentorat pentru elevi și părinți, consiliere profesională și educațională pentru elevi). Proiectul a fost realizat în perioada 2017-2019.

Populația tratată a fost formată din elevi care au participat la proiectul evaluat. Din 9 403 elevi, 1 500 au fost selectați prin eșantionare aleatorie stratificată, iar 200 de elevi au participat la sondajul din cadrul studiului. Informațiile privind elevii care au participat la proiect au fost obținute din datele de monitorizare. Grupul de control a fost specificat ca fiind alcătuit din elevi cu caracteristici similare celor din grupul tratat, dar care nu au participat la proiect. Un grup de control de aproximativ două ori mai mare decât numărul din grupul tratat a fost planificat și selectat aleatoriu din registrul național al populației (PESEL – un registru care alocă fiecărui cetățean polonez un număr individual). Cu toate acestea, din cauza dificultăților cauzate de pandemia de COVID, metodologia planificată nu a fost fezabilă. În cele din urmă, tehnica tip „bulgăre de zăpadă” (recomandări în lanț) a fost utilizată ca metodă primară de eșantionare, rezultând 401 interviuri realizate, dintre care 384 au fost utilizate în studiu.

Datele privind variabilele de rezultat¹⁰² atât pentru grupul de tratament, cât și pentru cel de control au fost

⁹⁸ A se vedea [Diaz J.M. et al., 2019](#).

⁹⁹ Aceștia au fost identificați drept elevi care, în anul școlar 2015-2016, se aflau în primul și al doilea an de învățământ secundar, care au terminat anul fără a obține note de trecere la una sau mai multe discipline și care au repetat cel puțin un an în parcursul lor școlar.

¹⁰⁰ Variabilele care corespund celor două grupuri au fost următoarele: performanța academică din anul școlar precedent, tipul de școală (publică sau privată), înscrierea la alte cursuri suplimentare în cursul anului școlar anterior (da sau nu), sexul, venitul mediu în municipalitatea de reședință, locul de reședință, țara nașterii (Spania sau restul lumii).

¹⁰¹ A se vedea [Zub M. et al., 2020](#).

¹⁰² Variabilele rezultate (pe baza răspunsurilor la sondaje) au fost următoarele: frecvența cursurilor unei școli tehnice la momentul studiului, frecvența unei școli profesionale de gradul 1 la momentul studiului, frecvența unei școli tehnice sau a unei școli profesionale de gradul 1 la momentul studiului, înscrierea la un liceu, înscrierea la o școală tehnică, înscrierea la o școală profesională de gradul 1, înscrierea la o școală care oferă formare profesională (fie o școală tehnică, fie o școală profesională de gradul 1), școala care răspunde în mare măsură așteptărilor unui elev, vocația care este în mod clar în concordanță cu interesele

colectate prin intermediul sondajelor de tip chestionar, prin intermediul interviurilor în persoană, telefonice sau online. Studiul a utilizat ponderarea punctajului de propensiune ca metodă contrafactuală de evaluare a impactului (numai la nivel general, nu și pentru subgrupuri specifice). Analizele contrafactice efectuate în cadrul studiului nu au furnizat constatări concludente. Semnificația statistică a rezultatelor a fost nesatisfăcătoare.

Evaluarea sistemului de burse pentru învățământul superior pentru studenții din Portugalia, care provin din medii defavorizate¹⁰³

O a doua evaluare, care nu a fost încă publicată oficial, examinează un program de burse pentru studenții care provin din gospodăriile cu venituri mici, care vizează favorizarea accesului la învățământul superior și creșterea nivelului de prezență la cursuri. Bursa este sprijinită de FSE (din perioada 2007-2013) în regiunile de nord, zona centrală și Alentejo și de stat în celelalte regiuni. Studenții eligibili sunt cei cu resurse sub un anumit prag (venit între 6,8 și 7,9 mii de euro pe cap de locuitor) și cu un număr minim de credite obținute în anul de studiu precedent, în cazul studenților care nu sunt în primul lor an școlar. Aceleași norme de eligibilitate se aplică indiferent dacă se înscriu la universități publice sau private. Valoarea bursei este proporțională cu venitul gospodăriei.

Începând din 2011, programul a implicat aproximativ 70 000 de studenți în fiecare an, dar evaluarea acoperă perioada începând din 2012, având în vedere disponibilitatea datelor din anul respectiv. În plus, evaluarea se axează pe studenții care solicită bursa pentru prima dată și s-au înscris în primul an de studii universitare (licență sau masterat); eligibilitatea este determinată numai de criteriul venitului¹⁰⁴.

Au fost utilizate două seturi de date administrative: date privind studenții care se înscriu între 2012 și 2018 [furnizate de Direcția Generală pentru Învățământul Superior din Portugalia (DGES)], care au fost combinate printr-un identificator unic cu un alt set de date care conține informații privind carierele și evoluția academică [furnizate de Direcția Generală de Statistică și Știință (DGEEC)]. Eșantionul final care face obiectul analizei este compus din 156 002 studenți, dintre care 130 602 au fost tratați, iar 25 400, nu. Pragul venitului (variabila aplicabilă) a permis evaluatorului să aplice un model de discontinuitate a regresiei și au fost măsurate mai multe variabile de rezultat: pe termen scurt, procentul de studenți încă înscriși la sfârșitul primului an și creditele obținute la sfârșitul primului an; pe termen lung, probabilitatea de absolvire, nota finală obținută și numărul de ani până la absolvire.

În perioada inițială, bursa prezintă efecte pozitive în ceea ce privește ratele de înscriere, dar nu și în ceea ce privește creditele obținute; pe o perioadă mai lungă, studenții tratați au absolvit într-un procent mai mare, în mai puțin timp și cu note mai mari decât cei din grupul de control. Efectele au fost mai mari pentru bărbați, studenții rezidenți în teritoriile acoperite de FSE și studenții înscriși la masterat și în universitățile de stat.

Utilitatea meta-evaluărilor, precum și capacitatea explicativă au fost subliniate anterior. O creștere generală a numărului de ECI și, prin urmare, o posibilă creștere a meta-evaluărilor ar consolida dezbaterile privind măsurile specifice, implicând mai multe AM și SM în această dezbateră în același timp. După cum s-a menționat mai sus, complexitatea metodologică a acestor evaluări trebuie depășită prin îmbunătățirea planificării ECI la nivel național și internațional.

Creșterea numărului de meta-evaluări

În intervențiile FSE, ECI au măsurat, în general, efectele cu variabile cantitative sau binare (da/nu), cum ar fi veniturile sau statutul profesional. Cu toate acestea, rezultatele comportamentale, legate de autopercepția și capacitatea participanților, reprezintă măsuri importante ale succesului intervențiilor. De exemplu, „capacitatea de inserție profesională”, respectul de sine sau competențele dobândite sunt condiții prealabile pentru găsirea unui loc de muncă sau pentru a fi activ pe piața forței de muncă. În multe contexte, analizele rezultatelor comportamentale ar fi chiar mai utile decât cifrele privind

Luarea în considerare a rezultatelor comportamentale

unui elev.

¹⁰³ A se vedea Guthmuller S., Meroni E.C., încă nepublicat.

¹⁰⁴ Analiza întregului eșantion de studenți (nu numai a celor din primul an) este avută în vedere, deși nu a fost încă finalizată.

ieșirea de pe piața forței de muncă și ar clarifica corelarea dintre intervenții și nevoile individuale.

ECI pot fi aplicate acestor rezultate comportamentale cu condiția ca informațiile să fie colectate înainte și după intervenție atât în grupul de tratament, cât și în grupul de control, în conformitate cu teoria schimbării intervenției. Aceste anchete trebuie planificate din timp și trebuie să implice toți actorii relevanți, în special beneficiarii care sunt în contact direct și constant cu participanții. Pentru un exemplu de ECI care evaluează impactul asupra rezultatelor comportamentale, a se vedea caseta 21 de mai jos.

Caseta 21 Exemplu de evaluare a efectelor asupra rezultatelor comportamentale din Germania

Contribuie sistemele de creare de locuri de muncă la îmbunătățirea integrării sociale și a bunăstării șomerilor de lungă durată¹⁰⁵?

Studiul examinează efectele unui sistem de creare de locuri de muncă care vizează un grup vulnerabil de persoane, șomerii de lungă durată care sunt solicitanți de asistență socială de cel puțin patru ani și care se confruntă cu probleme de sănătate sau copiii ori ambele categorii. Programul a fost operativ în perioada 2015-2018 și a implicat aproximativ 20 000 de participanți. Măsura a subvenționat până la 36 de luni contracte de muncă obișnuite de 30 de ore lucrătoare pe săptămână (în principal la angajatori publici sau organizații caritabile).

Întrucât măsura de ocupare a forței de muncă subvenționată, cu o durată de până la 36 de luni, a vizat în mod explicit promovarea integrării sociale a grupurilor-țintă, autorii au încercat să evalueze impactul în această privință.

Pentru analiză a fost utilizat un set bogat de date care a integrat date administrative (Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă din Germania) cu o anchetă de tip panel în rândul participanților la program și al persoanelor din grupul de control. Ancheta de tip panel a permis colectarea de informații privind măsurile subiective ale calității vieții: satisfacția cu privire la viață, sănătatea mintală, apartenența socială și statutul social. Pentru a colecta informații cu privire la aceste măsuri, au fost utilizate bareme Likert, în concordanță cu alte anchete (cum ar fi ancheta națională PASS), pentru a obține rezultate comparabile. Principalele etape ale anchetei au fost următoarele: identificarea persoanelor tratate și netratate și corelarea lor în datele administrative; interviuarea grupurilor de tratament și de control rezultate (trei valuri); constituirea setului final de date, curățând datele și eliminând cazurile din care lipsesc date. Eșantionul a fost compus din 2 531 de perechi corelate în etapa 1; 1 191 în etapa 2 și 450 în etapa 3 (dintr-un eșantion total de aproximativ 62 000 de persoane, dintre care 12 400 de tratate și 49 600 de unități de control).

Bazându-se pe corelarea punctajului de propensiune și pe măsurarea efectelor la 7, 18 și 29 de luni de la înscrierea în program, autorii au constatat că intervențiile au avut efecte pozitive asupra măsurilor de bunăstare, dar în grade diferite: de exemplu, satisfacția cu privire la viață a crescut substanțial, în timp ce statutul social s-a îmbunătățit doar moderat. Cu toate acestea, efectele tind să scadă pe parcursul programelor, acest lucru putând fi explicat printr-o creștere atât a numărului de participanți care părăsesc programul, cât și a numărului de persoane din grupul de control care și-au găsit un loc de muncă. Pentru persoanele cele mai vulnerabile, efectele pozitive au fost mai mari.

¹⁰⁵ A se vedea [Ivanov B. et al., 2020](#).

După cum s-a subliniat la începutul prezentului ghid, ECI este un instrument analitic puternic pentru a evalua „ce” a produs intervenția FSE+. Pentru a înțelege „cum” sau „de ce” au fost produse efectele măsurate, este necesar să se utilizeze alte instrumente.

*ECI integrate cu
EBT*

În unele cazuri, în care intervențiile sunt bine cunoscute și au fost deja evaluate în profunzime, o analiză relativ limitată a punerii în aplicare și unele interviuri cu beneficiarii sunt suficiente pentru a identifica principalele elemente care stau la baza efectelor măsurate. În cazul intervențiilor mai complexe, mai puțin cunoscute sau inovatoare, este adesea necesar ca ECI să fie integrată în alte evaluări.

O evaluare a punerii în aplicare sau a procesului, finalizată înainte de ECI, poate evidenția modul în care s-a desfășurat intervenția, problemele legate de execuție și modul în care au colaborat diferiții actori pentru a se bucura de succes. Constatările acestei evaluări pot furniza informații pentru ECI, indicând efectele care ar trebui investigate, modul în care grupul de control ar trebui să fie compus în funcție de caracteristicile de participare și momentul potrivit pentru o ECI.

O evaluare bazată pe teorie (EBT) poate fi efectuată în paralel cu ECI. Cele două evaluări s-ar putea ajuta reciproc cu informații: EBT oferă explicații cu privire la mecanismele contextuale, sociale și individuale care au influențat efectele și le-au făcut posibile, în timp ce ECI calculează efectele nete și clarifică în ce măsură intervenția a avut rezultate semnificative. În cadrul unei evaluări a impactului, se recomandă ca integrarea ECI cu EBT să ofere o imagine de ansamblu cuprinzătoare a efectelor și a cauzelor acestora.

Glosare

Acronime

ALMP	Politică activă în domeniul pieței forței de muncă
ACB	Analiză cost-beneficiu
ECI	Evaluare contrafactuală a impactului
RDC	Regulamentul privind dispozițiile comune
DG EMPL	Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune
DG REGIO	Direcția Generală Politică Regională
DDD	Diferență dintre diferențe
CE	Comisia Europeană
PE	Plan de evaluare
FEDR	Fondul european de dezvoltare regională
FSE	Fondul social european
UE	Uniunea Europeană
RGPD	Regulamentul general privind protecția datelor [Regulamentul (UE) 2016/679]
OI	Organism(e) intermediar(e)
BIOFM	Biografii integrate privind ocuparea forței de muncă
VI	Variabile instrumentale
JLD	Setul de date longitudinale privind persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă
LFS	Ancheta asupra forței de muncă
AM	Autoritate (autorități) de management
SM	Stat membru (state membre)
ONG-uri	Organizațiile neguvernamentale
PO	Program operațional
SPOFM	Serviciu public de ocupare a forței de muncă
CPP	Corelarea punctajului de propensiune
SRC	Studiu randomizat controlat
MDR	Modelul discontinuității regresiei
IMM-uri	Întreprinderi mici și mijlocii
YEI	Inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor

Definiții

Termen	Definiție
Date de referință	Date privind variabilele măsurate înainte ca o unitate (persoană sau întreprindere) să fie expusă unei intervenții. În multe cazuri, vor fi colectate măsuri anterioare tratamentului ale rezultatelor intervenției, atât pentru grupul de tratament, cât și pentru grupul de control.
Beneficiar	În conformitate cu articolul 2 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Consiliului (RDC), un beneficiar este un „un organism public sau privat, o entitate cu sau fără personalitate juridică sau o persoană fizică, responsabilă cu inițierea sau deopotrivă cu inițierea și implementarea operațiunilor”. În contextul instrumentelor financiare (uneori utilizate, de exemplu, pentru microcredite pentru activități independente în contextul FSE+), un beneficiar este organismul care implementează fondul de participare sau, în cazul în care nu există o structură de fond de participare, organismul care implementează fondul specific sau, în cazul în care autoritatea de management gestionează instrumentul financiar, autoritatea de management.
Grup de control	Un grup de persoane, întreprinderi sau alte unități, care este cât mai asemănător posibil cu grupul de tratament, dar care rămâne netratat și din care se obțin estimări contrafactice ale rezultatelor. În sens strict, expresia „grup de control” se referă la condițiile experimentale (a se vedea mai jos „Randomizarea”), iar expresia „grup de comparație” se referă la condițiile cvasiexperimentale, dar, în practică, cele două sunt utilizate în mod interschimbabil.
Analiză contrafactuală	O comparație între ceea ce s-a întâmplat efectiv și ceea ce s-ar fi întâmplat în absența intervenției în privința rezultatelor. Întrucât diferența dintre rezultatele reale și cele contrafactice definește efectul de cauzalitate al intervenției, analiza contrafactuală cuprinde toate abordările menite să evalueze proporția schimbării observate care poate fi atribuită intervenției evaluate.
Diferență dintre diferențe (DDD)	În forma sa cea mai simplă, diferența la nivelul unui rezultat înainte și după tratament în cadrul unui grup de control se scade din aceeași diferență observată în rândul unui grup tratat pentru a obține o estimare a impactului unei intervenții. Impactul calculat pe baza diferenței dintre diferențe este, de obicei, derivat într-un cadru de regresie.
Eficacitate	Se referă la „realizarea obiectivelor” și este evaluată comparând ceea ce s-a obținut cu ceea ce s-a planificat (sau cu o situație de referință) sau comparând ceea ce se observă după ce acțiunea a avut loc cu ceea ce s-ar fi întâmplat în absența acțiunii (situație contrafactuală).
Eficiență	Eficiența este definită ca obținerea unei performanțe date la costul minim sau, în mod echivalent, ca maximizare a performanței pentru un anumit nivel de resurse. Poate fi stabilită prin analiza cost-beneficiu sau a raportului cost-eficacitate.
Plan de evaluare	În conformitate cu articolul 44 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Consiliului (RDC), statul membru sau autoritatea de management elaborează un plan de evaluare care poate viza mai multe programe și care ar trebui prezentat comitetului de monitorizare în termen de un an de la decizia prin care se aprobă programul.
Evaluare externă	Evaluare efectuată de un evaluator extern și independent pe baza unei proceduri de licitație.
Impact	În contextul ECI, impactul se referă la efecte nete, definite ca diferența dintre tratamentul mediu și rezultatele contrafactice. În sensul prezentului ghid, termenul „impact” este utilizat în mod alternativ cu termenul „efecte nete”.
Evaluare contrafactuală a impactului	Un tip de evaluare a impactului care încearcă să identifice efectele de cauzalitate ale intervențiilor prin estimarea rezultatelor contrafactice medii și scăderea acestora din rezultatele medii observate în rândul unităților tratate. Estimările rezultatelor contrafactice sunt, de regulă, obținute de la grupuri de control selectate cu atenție pentru a fi cât mai asemănătoare posibil cu grupul tratat.
Abordare bazată pe variabile instrumentale (VI)	În aplicarea acestor metode, selectarea pentru tratament trebuie să fie determinată cel puțin parțial de un factor (sau instrument) exogen care nu are legătură cu alte rezultate decât prin tratament. Astfel, factorul exogen influențează participarea, dar nu direct rezultatele.

Termen	Definiție
Evaluare internă	Evaluare efectuată pe plan intern, și anume, comandată direct de la o instituție sau unitate publică independentă (AM sau OI), fără un proces de licitație sau sub forma unui proces extins de monitorizare și analiză.
Intervenții	Se referă, în general, la operațiunile din cadrul programelor operaționale FSE sau la proiectele cofinanțate de FSE.
Corelarea	Este o metodă prin care eșantioanele de intervenție și de control sunt corelate pe baza caracteristicilor lor observate.
Modele nerandomizate sau cvasi experimentale	Abordări ale evaluării contrafactice a impactului, în care grupurile de control sunt constituite utilizând alte metode decât randomizarea.
Rezultat	Efectele probabile sau obținute pe termen scurt și mediu ale realizărilor unei intervenții ¹⁰⁶ . Rezultatul de acest tip este similar „rezultatului” normal, dar este utilizat mai frecvent în evaluările impactului.
Realizare	Realizarea este considerată a fi tot ce este produs/furnizat direct prin punerea în aplicare a unei operațiuni FSE, măsurată în unități fizice sau monetare. Realizările sunt măsurate în principal din punctul de vedere al numărului de persoane care beneficiază de sprijin, al entităților care beneficiază de sprijin, al bunurilor și serviciilor furnizate și al proiectelor puse în aplicare.
Participanți	Participantul este o persoană fizică care beneficiază în mod direct de o operațiune, fără a fi responsabil de inițierea sau de punerea în aplicare a unei astfel de operațiuni. În contextul FSE, se referă la persoanele sprijinite prin intervențiile FSE.
Evaluarea procesului	Evaluarea procesului se axează pe punerea în aplicare a programului, inclusiv, dar nu numai, la modul în care sunt furnizate serviciile, diferențele dintre populația vizată și populația deservită, accesul la program și practicile de gestionare.
Corelarea punctajului de propensiune (CPP)	CPP presupune estimarea unui model statistic pentru întregul eșantion (unități potențiale de control și tratament), din care rezultă o propensiune estimată de participare pentru fiecare persoană sau întreprindere, indiferent dacă aceasta a participat efectiv sau nu. Persoanele sau întreprinderile tratate sunt apoi corelate fie cu o persoană sau o întreprindere netratată, fie cu mai multe persoane sau întreprinderi netratate pe baza punctajului de propensiune.
Randomizare	Este o metodă prin care membrii unui grup țintă sunt distribuiți aleatoriu într-o serie de tratamente sau în condiții de control. Randomizarea garantează faptul că grupurile sunt echivalente din punct de vedere statistic în toate aspectele în punctul în care sunt randomizate.
Modelul discontinuității regresiei (MDR)	Această metodă poate fi aplicată atunci când accesul la o intervenție este determinat de un punct-limită aflat de-a lungul unei note, unui barem sau unei măsuri continue. Abordarea se bazează pe faptul că cei care se află imediat în apropierea punctului-limită vor fi foarte asemănători între ei, cu singura deosebire că cei aflați de o parte a punctului-limită participă, în timp ce cei aflați de cealaltă parte, nu participă. Rezultatele pentru cei situați deasupra și dedesubtul valorii-limită pot fi comparate pentru a obține impactul unei intervenții.
Relevanță	Relevanța se referă la caracterul adecvat al obiectivelor explicite ale unei intervenții în ceea ce privește problemele socio-economice pe care intervenția este menită să le rezolve ¹⁰⁷ .
Rezultat	Efectele unei operațiuni asupra participanților sau entităților, de exemplu în ceea ce privește situația lor profesională, câștigurile, punctajele obținute la testele standardizate, profitul etc. Efectele pot fi măsurate pe termen scurt sau pe termen lung. În contextul FSE+, la măsurarea indicatorilor de rezultat, termenul scurt este considerat imediat după participare (4 săptămâni), în timp ce termenul mai lung este considerat a fi după șase luni ¹⁰⁸ . Cu toate acestea, în contextul analizei impactului, termenul mai lung înseamnă adesea o perioadă mai lungă, de 24 de luni sau mai mult după intervenții.

¹⁰⁶ A se vedea [OCDE, 2010](#).

¹⁰⁷ A se vedea [Comisia Europeană, 2013](#).

¹⁰⁸ A se vedea [Comisia Europeană, 2021a](#) – și [Comisia Europeană, 2018](#).

Termen

Definiție

Grup de tratament

Un grup de persoane, întreprinderi sau alte unități care beneficiază de o intervenție sau sunt expuse unei intervenții (aceasta ar putea fi oferirea unui tratament sau primirea efectivă a acestuia).

Bibliografie

- Ashenfelter, O. (1978). Estimating the effect of training programmes on earnings („Estimarea efectului programelor de formare asupra veniturilor”), Review of Economics and Statistics, 6, pag. 47-57. <https://www.jstor.org/stable/1924332?origin=crossref>
- Axdorph E, Egebark J., Lundström T., Özcan G. (2019) Effekter av förstärkta förmedlingsinsatser för unga arbetssökande – Resultat från utvärderingen av Ung framtid. Arbetsförmedlingen
- Baran J. et al. (2016). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. I Raport Wskaźnikowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE49.pdf>
- Baran J. et al. (2017). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój II Raport wskaźnikowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE196.pdf>
- Baran J. et al. (2018). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój III Raport wskaźnikowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE197.pdf>
- Baran J. et al. (2018a). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. II Raport Tematyczny. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE221.pdf>
- Bazzoli M., De Poli S., Rettore E., Schizzerotto A. (2018). Costul programelor de formare profesională este justificat? Dovezi dintr-o analiză cost-beneficiu. În Politica Economica/Journal of Economic Policy Vol. XXXIV(3), pag. 215-240. <https://www.rivisteweb.it/doi/10.1429/92119>
- Bloom, H. S. (1995). Minimum detectable effects: A simple way to report the statistical power of experimental designs („Efecte minime detectabile: o modalitate simplă de a raporta puterea statistică a modelelor experimentale”), Evaluation Review, 8(2), 225-246. <https://cpb-us-e2.wpmucdn.com/sites.uci.edu/dist/1/1159/files/2021/03/Bloom-MDES-Eval-Rev-1995-Bloom.pdf>
- Bloom, H. S. (2009), Modern regression discontinuity analysis („Analiză modernă a discontinuității regresiei”), Documente de lucru MDRC privind metodologia de cercetare, New York: MDRC. <https://www.mdrc.org/publication/modern-regression-discontinuity-analysis>
- Boockmann B. et al. (2017). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE189.pdf>
- Boockmann B. et al. (2018). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE52.pdf>
- Boockmann B. et al. (2019). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE94.pdf>
- Boockmann B. et al. (2021). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE202.pdf>

- Borik V. et al. (2015). The net effects of graduate work experience and the promotion of self-employment („Efectele nete ale experienței profesionale a absolvenților și promovarea activităților independente.”). Raport tehnic.
<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/SKE8.pdf>
- Bratti M. et al. (2018). Formare profesională pentru tinerii șomeri din Letonia: Evidence from a Regression Discontinuity Design („Formare profesională pentru tinerii șomeri din Letonia: Dovezi dintr-un model de discontinuitate a regresiei”), IZA DP nr. 11870 <http://ftp.iza.org/dp11870.pdf>
- Bratu C. et al. (2014). Knowledge gaps in evaluating labour market and social inclusion policies identified 39 ESF counterfactual impact evaluations in the 2007-2013 programming period („Lacune în materie de cunoștințe în evaluarea pieței forței de muncă și a politicilor de incluziune socială. 39 de evaluări contrafactice ale impactului FSE identificate în perioada de programare 2007-2013”). doi:10.2788/083390 <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0e73217-2a40-47af-a5c3-a700dcd47da3/language-en>
- Bredgaard, T. (2015). Evaluating what Works for whom in active Labour market policies. („Evaluarea a ceea ce funcționează și pentru cine în politicile active în domeniul pieței forței de muncă”). European Journal of Social Security, 17(4), 436-452.
<https://doi.org/10.1177/138826271501700403>
- Bryson, A., Dorsett, R. and Purdon, S. (2002), The use of propensity score matching in the evaluation of active labour market policies („Utilizarea corelării punctajului de propensiune în evaluarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă”), Departamentul pentru muncă și pensii, document de lucru nr. 4.
[http://eprints.lse.ac.uk/4993/1/The use of propensity score matching in the evaluation of active labour market policies.pdf](http://eprints.lse.ac.uk/4993/1/The%20use%20of%20propensity%20score%20matching%20in%20the%20evaluation%20of%20active%20labour%20market%20policies.pdf)
- Caliendo M., Kopeinig S., (2008), Some practical Guidance for the implementation of propensity score matching („Orientări practice pentru punerea în aplicare a corelării punctajului de propensiune.”). Journal of Economic Surveys; Volumul 22, ediția 1 – pag. 31-72.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2007.00527.x>
- Caliendo, M., Mahlstedt, R., & Mitnik, O. A. (2017). Unobservable, but unimportant? The relevance of usually unobserved variables for the evaluation of labour market policies („Inobservabil, dar neimportant? Relevanța variabilelor de obicei neobservate pentru evaluarea politicilor în domeniul pieței forței de muncă”). Labour Economics, 46, 14-25.
<https://doi.org/10.1016/j.labeco.2017.02.001>
- Card, D., Ibarra, P. and Villa, J. M. (2011). Building in an evaluation component for active labour market programs: a practitioner’s guide („Integrarea unei componente de evaluare pentru programele active de pe piața forței de muncă: ghidul practicianului”), document de dezbatere nr. 6085, Bonn, Germania: IZA. <http://ftp.iza.org/dp6085.pdf>
- Card D., Kluve J., Weber A. (2017). What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations („Ce funcționează? O meta-analiză a evaluărilor recente ale programelor de pe piața activă a forței de muncă”). Journal of the European Economic Association, volumul 16, ediția 3, iunie 2018, pag. 894–931, <https://doi.org/10.1093/jeea/jvx028>
- Centrul de Prevenire și Control al Bolilor (2013). Good Evaluation Questions: Checklist to Help Focus Your Evaluation („Întrebări bune pentru evaluare: listă de verificare pentru o evaluare orientată”). Department of Health & Human Services – SUA.
http://www.cdc.gov/asthma/program_eval/AssessingEvaluationQuestionChecklist.pdf
- Danmarks Statistik (2017). Effektmåling og monitorering 2016 – strukturfondsindsatsen i Syddanmark. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DKE7.pdf>
- Danmarks Statistik (2018). Effektmåling af den Virksomhedsrettede Strukturfondsindsats 2007-2013. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DKE10.pdf>

Diaz J. M. et al. (2019). Evaluación del PO-FSE 2014/2020 del Principado de Asturias para el informe anual a presentar en 2019. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ESE101.pdf>

Ecorys, Iseri Europa (2020), Studiu de sprijinire a evaluării sprijinului FSE pentru educație și formare (Obiectivul tematic 10) pentru Comisie, Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d0c1a558-077d-11eb-a511-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-173162502>

Comisia Europeană (2007): Orientări privind metodele de evaluare: evaluarea în timpul perioadei de programare. Document de lucru nr. 5. DG Politică Regională.

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd5_ongoing_en.pdf

Comisia Europeană (2013): EVALSED: The Resource for the Evaluation of Socio-Economic Development („EVALSED: Resursa pentru evaluarea dezvoltării socioeconomice”). Versiune actualizată.

https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

Comisia Europeană (2017), Setul de instrumente pentru o mai bună legiferare, Instrumentul nr. 47, *Criterii de evaluare și întrebări*

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/better-regulation-toolbox-47_en_0.pdf

Comisia Europeană (2018), Monitorizarea și evaluarea Fondului social european – Politica europeană de coeziune. Document de orientare.

<https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/ESF%20monitoring%20and%20evaluation%20guidance.pdf>

Comisia Europeană (2019), Advanced counterfactual evaluation methods („Metode avansate de evaluare contrafactuală”). Document de orientare. doi:10.2767/464242.

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8254&furtherPubs=yes>

Comisia Europeană (2020), Counterfactual impact evaluation of European Social Fund interventions in practice (Evaluarea contrafactuală a impactului intervențiilor Fondului social european în practică). Document de orientare pentru autoritățile de management.

doi:10.2767/55495. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f82c5fb8-bb40-11ea-811c-01aa75ed71a1/language-en>

Comisia Europeană (2020), How to use administrative data for European Social Funds counterfactual impact evaluations. A step-by-step guide for managing authorities. („Modalități de utilizare a datelor administrative pentru evaluările contrafactice ale impactului Fondului social european. Ghid pas cu pas pentru autoritățile de management”).

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d96feed3-f30c-11ea-991b-01aa75ed71a1>

Comisia Europeană (2021), Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize.

Comisia Europeană (2021a): Set de instrumente privind indicatorii comuni, document de lucru. iunie 2021. https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/2021/ged/toolbox_june_2021_final.pdf

Fondazione G. Brodolini, Metis GmbH, Applica, Ockham IPS (2020). Studiu pentru evaluarea sprijinului FSE pentru ocuparea forței de muncă și mobilitatea forței de muncă (obiectivul tematic 8), pentru Comisia Europeană, Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22899&langId=en>

Frolich, M (2004), Programme evaluation with multiple treatments („Evaluarea programului cu tratamente multiple”), Journal of Economic Surveys, 18(2), pag. 181-224.

<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.620.9209&rep=rep1&type=pdf>

Guthmuller S., Meroni E.C., Evaluation of the higher education grant system for less privileged students in Portugal („Evaluarea sistemului de burse pentru învățământul superior pentru studenții din Portugalia, care provin din medii defavorizate”). Raport tehnic al JRC. Nepublicat încă.

Hagglund, P. (2006). A description of three randomised experiments in Swedish labour market policy („O descriere a trei experimente randomizate în politica privind piața forței de muncă din Suedia”), Institute for Labour Market Policy Evaluation, raportul 2006:4.

<https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2006/r06-04.pdf>

Heckman, J. J., Ichimura, H., Smith, J. and Todd, P. (1998) Characterizing selection bias using experimental data („Caracterizarea denaturării selecției folosind date experimentale”). În *Econometrica*, Vol. 66, nr. 5. pp. 1017-1098.

<http://jenni.uchicago.edu/papers/Heckman Ichimura etal 1998 Econometrica v66 n5 r.pdf>

Hunger K. and Sattler K. (2017). Evaluationsbericht zum spezifischen Ziel A 1.1. im Rahmen der Evaluierung des Operationellen Programms des Europäischen Sozialfonds in Baden-Württemberg 2014–2020. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE26.pdf>

Holland, P. W. (1986). Statistics and Causal Inference („Statistica și deducția cauzalității”), *Journal of the American Statistical Association*, 81 (396), 945-960 DOI:

10.1080/01621459.1986.10478354. <http://people.umass.edu/~stanek/pdf/causal-holland.pdf>

IAW Institut für Angewandte Wirtschaftsforschung – ISG Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, GmbH (2015). Evaluation der Modellprojekte „Bürgerarbeit”. Endbericht.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE7.pdf>

ICF, Cambridge Econometrics și Eurocentre (2020), Studiu de sprijinire a evaluării din 2020 a promovării incluziunii sociale, combaterii sărăciei și oricărei discriminări de către Fondul social european (obiectivul tematic 9) pentru Comisia Europeană, Direcția Generală Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8788ec85-2308-11eb-b57e-01aa75ed71a1>.

Indecon (2016). Indecon Evaluation of JobBridge Activation Programme („Evaluarea Indecon a programului de activare JobBridge”). <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/IEE2.pdf>

Instytut Badań Strukturalnych, Imapp, IQS. (2015). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. I Raport Tematyczny. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE34.pdf>

Ires Piemonte. (2019). Misure di sostegno all’imprenditorialità.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE61.pdf>

Isfol (2016). Primo rapporto di valutazione del piano italiano Garanzia giovani.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE13.pdf>

Ismeri Europa (2018). I Rapporto tematico di valutazione – I risultati di PIPOL.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE36.pdf>

Ismeri Europa – Ecorys – Institutul pentru studii privind ocuparea forței de muncă. (2019).

Studiu-pilot și de fezabilitate privind sustenabilitatea și eficacitatea rezultatelor pentru participanții la Fondul social european utilizând evaluări contrafactice ale impactului.

doi:10.2767/39339. <https://op.europa.eu/it/publication-detail/-/publication/84cc9eb9-b33d-11e9-9d01-01aa75ed71a1>

Ivanov B. et al., 2020, Do Job creation schemes improve the social integration and well-being of the long-term unemployed? („Contribuie sistemele de creare de locuri de muncă la îmbunătățirea integrării sociale și a bunăstării șomerilor de lungă durată?”), *Labour Economics*.

<https://doi.org/10.1016/j.labeco.2020.101836>.

- Kalinowski H. (2020). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój V Raport wskaźnikowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE296.pdf>
- Kalinowski H. et al., 2020 Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój Raport końcowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE339.pdf>
- Kluve, J., Lehmann, H., & Schmidt, C. M. (2008). Disentangling treatment effects of Active Labor Market Policies: The role of labor force status sequences („Descifrarea efectelor asociate tratamentului ale politicilor active ale pieței forței de muncă: rolul secvențelor statutului forței de muncă”). *Labour Economics*, 15(6), 1270-1295. <https://doi.org/10.1016/j.labeco.2007.12.002>
- Krug, G and Stephan, G. (2011), Is contracting-out intensified placement services more effective than in-house production? („Este mai eficace externalizarea intensificată a serviciilor de plasare decât producția internă?”) Dovezi obținute în urma unui studiu randomizat efectuat pe teren, documente de dezbatere LASER – Documentul nr. 5, <http://doku.iab.de/externe/2011/k110912303.pdf>
- Lammers M. and Kok L. (2021). Are active labor market policies (cost-)effective in the long run? [„Sunt politicile active în domeniul pieței forței de muncă eficace (din punctul de vedere al costurilor) pe termen lung?”] Dovezi din Țările de Jos. În *Empirical Economics* 60:1719–1746. <https://doi.org/10.1007/s00181-019-01812-3>
- Lang, J. (2021), Employment effects of language training for unemployed immigrants („Efectele asupra ocupării forței de muncă ale formării lingvistice pentru imigranții șomeri”). *J Popul Econ* (2021). <https://doi.org/10.1007/s00148-021-00832-7>
- Martini, A. (2009). Counterfactual impact evaluation: what it can (and cannot) do for cohesion policy [„Evaluare contrafactuală a impactului: ce poate (și ce nu poate) face pentru politica de coeziune”], pregătit pentru cea de-a 6-a Conferință europeană privind evaluarea politicii de coeziune, Varșovia, 30 noiembrie. https://ec.europa.eu/regional_policy/archive/conferences/evaluation2009/abstracts/martini.doc
- Morgan, S. L. and Winship, C. (2014) *Counterfactual and causal inference: Methods and Principles for Social Research* („Scenarii contrafactice și inferența cauzală: metode și principii pentru cercetarea socială”). Ediția a 2-a. Cambridge and New York: Cambridge University Press.
- OCDE (2010), *Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management* („Glosar de termeni-cheie de evaluare și management bazat pe rezultate”), Paris. <https://www.oecd.org/dac/evaluation/2754804.pdf>
- Openfield (2019). Analiza efectenității i efektivității dotacji na założenie działalności gospodarczej udzielonych w ramach 8 osi priorytetowej RPO WM – komponent 3. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE312.pdf>
- Palczyńska M. et al. (2019) Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój IV Raport wskaźnikowy. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE274.pdf>
- Pomatto G. (2017). L’attuazione del Buono per Servizi al Lavoro nella Regione Piemonte. *Ires Piemonte*. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE55.pdf>
- Pomatto G. (2019). Buoni per servizi al lavoro nella Regione Piemonte: qualità percepita dai destinatari e meccanismi dell’attuazione. *Ires Piemonte*. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE77.pdf>
- Pompili M., Giorgetti I. (2020). Rapporto di Placement. Servizio di attività di valutazione del POR FSE 2014/2020 – Regione Marche. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE115.pdf>
- Pompili M., Giorgetti I. (2020a). Rapporto tematico “Disoccupazione di lunga durata”. Servizio di

attività di valutazione del POR FSE 2014/2020 – Regione Marche.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE214.pdf>

Poy S. (2019). Gli effetti occupazionali del buono per servizi al lavoro nella Regione Piemonte: prime evidenze. Misura per disoccupati da almeno 6 mesi, anno 2017. Ires Piemonte.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE123.pdf>

Poy S (2020). Nuove evidenze sull'effetto occupazionale del buono per servizi al lavoro. Target persone disoccupate da almeno 6 mesi. Ires Piemonte.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE245.pdf>

Re-source Pracownia Badań i Doradztwa (2015). Ocena działań na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej osób starszych w kontekście niekorzystnej sytuacji demograficznej w województwie lubelskim. <http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/PLE126.pdf>

Riccio J., Friedlander, D., Freedman S. (1994). GAIN: Benefits, Costs, and Three-Year Impacts of a Welfare-to-Work Program („GAIN: Beneficiile, costurile și impactul pe trei ani ale unui program de tranziție de la asistență socială la muncă”), MDRG, NYC

<https://www.mdrc.org/publication/gain-benefits-costs-and-three-year-impacts-welfare-work-program>

Scheller F. and Seidel K. (2020). Zweiter Evaluationsbericht zum spezifischen Ziel A 1.1: Teilnehmer*innenperspektive und Wirkungsanalyse. im Rahmen der Evaluierung des Operationellen Programms des Europäischen Sozialfonds in Baden-Württemberg 2014–2020.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE171.pdf>

Shadish, W. R., Cook, T. D. and Campbell, D. T. (2002). Experimental and quasi-experimental designs for generalised causal inference („Proiecte experimentale și cvasi-experimentale pentru deducția cauzalității generalizată”), Boston, US: Houghton Mifflin Company.

Stern E. et al. (2012). Broadening the range of designs and methods for impact evaluations („Extinderea gamei de modele și metode de evaluare a impactului”), Department for International Development of the UK, document de lucru 38.

<https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a08a6740f0b6497400059e/DFIDWorkingPaper38.pdf>

WK Kellogg Foundation (2004). Logic Model Development Guide. <https://www.wkcf.org/resource-directory/resources/2004/01/logic-model-development-guide>

Zub M. et al. (2020). Ocena wpływu wsparcia RPOWP na popularyzację szkolnictwa zawodowego w województwie podlaskim. Raport końcowy.

<http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE359.pdf>

Anexe

Anexa 1. Bibliografie suplimentară

În continuare sunt prezentate câteva sugestii de lectură pentru personalul autorității de management interesat să afle mai multe detalii cu privire la aspectele abordate în prezentul ghid. Literatura de specialitate privind evaluarea este vastă. Această listă este menită să indice discuții importante fiabile care oferă imediat informații utile pentru planificarea ECI. Fiecare mențiune este urmată de o scurtă descriere a majorității surselor.

Evaluare generală

- Rossi, Peter H., Mark W. Lipsey și Gary T. Henry. (2018). *Evaluation: A Systematic Approach* („Evaluarea. O abordare sistematică”). Ediția a 8-a. Thousand Oaks, CA: Publicații SAGE.

Manual clasic privind practicile și metodele de evaluare. Include metode și exemple.

- Gertler, Paul J.; Martinez, Sebastian; Premand, Patrick; Rawlings, Laura B.; Vermeersch, Christel M. J. (2016). *Impact Evaluation in Practice* („Evaluarea impactului în practică”), ediția a doua. Washington, DC: Banca Interamericană de Dezvoltare și Banca Mondială. © Banca Mondială. <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/25030> (Disponibil în limbile engleză, portugheză și spaniolă.)

La fel ca prezentul ghid, acest manual începe cu evaluarea clasică (SRC) și apoi ia în considerare alternative. Deși a fost scris pentru managerii de programe din țările cu venituri mai mici, discuția este relevantă și ușor de aplicat în contextul statelor membre ale UE.

- White, H., & Raitzer, D. A. (2017). *Impact evaluation of development interventions: A practical guide* („Evaluarea impactului intervențiilor pentru dezvoltare: Ghid practic”). Banca Asiatică de Dezvoltare. <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/392376/impact-evaluation-development-interventions-guide.pdf>

Astfel cum a fost menționat mai sus de Gertler et al. (2016), acest ghid – deși abordează evaluarea impactului intervențiilor în țările cu venituri mici și medii – prezintă o discuție cuprinzătoare cu privire la metodele generale ECI. Este mai tehnic decât Gertler et al. (2016), dar, cu toate acestea, cuprinde multe informații practice care ar putea fi de interes pentru managerii de programe FSE.

- Comisia Europeană (2019), *Advanced counterfactual evaluation methods* („Metode avansate de evaluare contrafactuală”). Document de orientare. doi:10.2767/464242. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/11968bbb-fac9-11e9-8c1f-01aa75ed71a1/language-en>

Documentul prezintă metode recente și mai avansate de evaluare contrafactuală a impactului, cum ar fi analiza secvențelor, corelarea dinamică și controalele sintetice.

- Csillag Marton, Kreko Judi și Scharle Agota. (2020). *Evaluarea contrafactuală a politicilor privind încadrare în muncă a tinerilor*. Pregătită în cadrul proiectului „Youth Employment PartnerSHIP” (Parteneriat pentru ocuparea tinerilor). <http://yepartnership.ibs.org.pl/content/uploads/2021/02/Methodological-guide.pdf> [disponibil în limbile engleză, spaniolă, maghiară (traducere în curs), italiană și polonă]

Aceasta este o introducere „pas cu pas” în evaluarea contrafactuală a politicilor privind piața forței de muncă pentru tineret, cu accent pe utilizarea datelor administrative. Aspectele sunt prezentate pe baza problemelor practice întâlnite în cazul a patru ECI ale subvențiilor pentru angajarea tinerilor din Spania, Ungaria, Italia și Polonia.

- Ministerul de Finanțe (HM Treasury) (Regatul Unit) (2020). The Magenta Book: Guidance for evaluation („Cartea magenta: Ghid de evaluare”). Londra: Agenția.
<https://www.gov.uk/government/publications/the-magenta-book>

Cartea „Magenta” oferă detalii cu privire la metodologia de evaluare. Aceste documente sunt interesante ca exemple de perspective de evaluare internă a administrației publice.

Studii randomizate controlate

- White H. (2013), An introduction to the use of randomised control trials to evaluate development interventions („O introducere în utilizarea studiilor randomizate controlate pentru evaluarea intervențiilor de dezvoltare”), Journal of Development Effectiveness, 5:1, 30-49, DOI: 10.1080/19439342.2013.764652
<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19439342.2013.764652>

- White, H., Sabarwal S. & T. de Hoop, (2014). Randomized Controlled Trials (RCTs), Methodological Briefs: Impact Evaluation 7 [Studii randomizate controlate (SRC), Rezumate metodologice: Evaluarea impactului 7], Biroul de Cercetare al UNICEF, Florența.
https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/brief_7_randomized_controlled_trials_eng.pdf

Două introduceri fără caracter tehnic în logica SRC, cu o discuție privind mai multe proiecte și critici la adresa SRC.

- Glennerster, R., & Takavarasha, K., (2013). Efectuarea de evaluări randomizate: A Practical Guide („Ghid practic”), Princeton University Press, Princeton, NJ.

Cartea este un ghid pas cu pas privind modul de concepere și de punere în aplicare a SRC în domeniul programelor sociale. Aceasta se bazează pe SRC concrete realizate de Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab.

Diferența dintre diferențe

- Card, David, Pablo Ibararán și Juan Miguel Villa. (2011). Building in an Evaluation Component for Active Labor Market Programs: A Practitioner’s Guide („Elaborarea unei componente de evaluare pentru programele privind piața active a forței de muncă: Ghidul practicianului”). Documentul de reflecție al IZA nr. 6085. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit. <http://ftp.iza.org/dp6085.pdf>

Diferențe între DDD și SRC.

- Lechner, M. (2011) The Estimation of Causal Effects by Difference-in-Difference Methods. Foundations and Trends in Econometrics („Estimarea efectelor de cauzalitate prin metode de tip diferența dintre diferențe. Fundații și tendințe în econometrie”). Vol. 4, nr. 3 (2010) 165–224 DOI: 10.1561/0800000014. https://michael-lechner.eu/ml_pdf/journals/2011_Lechner_DiD_2011_ECO%20403%20Lechner_darf%20aus%20Netz.pdf

Acest document analizează în profunzime abordarea DDD, precum și unele dintre aspectele majore legate de aplicarea acesteia. Sunt prezentate, de asemenea, extinderi ale DDD, cum ar fi aplicațiile neliniare și corelarea punctajului de propensiune cu DDD.

- Fredriksson A. și de Oliveira G. M. (2019), Impact evaluation using Difference-in-Differences („Evaluarea impactului cu ajutorul diferenței dintre diferențe”). RAUSP Management Journal Vol. 54, nr. 4, pp. 519-532. DOI 10.1108/RAUSP-05-2019-0112
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/RAUSP-05-2019-0112/full/pdf?title=impact-evaluation-using-difference-in-differences>

O prezentare generală a metodelor DDD, cu recomandări practice

- Card, David și Alan B. Krueger. (1994). Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania („Salariul minim și ocuparea forței de

muncă: studiu de caz privind industria fast-food din New Jersey și Pennsylvania”). *American Economic Review*, 84 (4), 774–775. <https://davidcard.berkeley.edu/papers/njmin-aer.pdf>

Exemplu clasic de aplicare a unei tehnici de tip diferența dintre diferențe.

Variabile instrumentale

- Morgan, Stephen L. și Christopher Winship. (2014). *Counterfactuals and Causal Inference: Methods and Principles for Social Research* („Scenarii contrafactuale și inferența cauzală: metode și principii pentru cercetarea socială”). Ediția a 2-a. Cambridge and New York: Cambridge University Press.

Aceasta este o revizuire oarecum tehnică a metodelor ECI care utilizează terminologia specifică sociologiei. Capitolul 9, „Instrumental Variable Estimators of Causal Effects” („Estimatori ai variabilelor instrumentale ai efectelor de cauzalitate”) (p. 291-324) oferă o imagine de ansamblu a logicii și a procedurilor pentru estimarea VI.

- Kuhn, Andreas, Jean-Philippe Wuehrich și Josef Zweimüller. 2010. *Fatal Attraction? Access to Early Retirement and Mortality* („Atracție fatală? Accesul la pensionare anticipată și mortalitatea”). Documentul de reflecție IZA nr. 5160. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit. <http://ftp.iza.org/dp5160.pdf>

Utilizează variația regională în schimbare a vârstei de pensionare în Austria ca variabilă instrumentală într-un studiu privind efectul pensionării anticipate asupra sănătății lucrătorilor.

- Galiani, S., Rossi, M. A., & Schargrodsky, E. (2011). *Conscription and crime: Evidence from the Argentine draft lottery* („Recrutarea și infracționalitatea: dovezi din procesul de încorporare prin tragere la sorți din Argentina”). *American Economic Journal: Applied Economics*. <https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/app.3.2.119>

Utilizarea inovatoare și ilustrativă a unui sistem de încorporare prin tragere la sorți (pentru recrutarea în serviciul militar) ca variabilă instrumentală. Studiu ușor de citit, prototip pentru o linie de cercetare care utilizează procedurile de tragere la sorți ca instrumente.

Corelarea

- Heinrich, Carolyn, Alessandro Maffioli și Gonzalo Vázquez. 2010. *A Primer for Applying Propensity Score Matching* („O bază pentru aplicarea corelării punctajului de propensiune”). Orientări privind evaluarea impactului, Note tehnice nr. IDB-TN-161. Washington: Banca Interamericană de Dezvoltare. <https://publications.iadb.org/publications/english/document/A-Primer-for-Applying-Propensity-Score-Matching.pdf>

La fel ca ghidul privind discontinuitatea regresiei de mai jos, acesta este redactat în beneficiul managerilor de evaluare interesați.

- Caliendo M., Kopeinig S., (2008), *Some practical Guidance for the implementation of propensity score matching* („Orientări practice pentru punerea în aplicare a corelării punctajului de propensiune.”). *Journal of Economic Surveys*; Volumul 22, ediția 1 – pag. 31-72. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2007.00527.x>

Un text clasic privind opțiunile care trebuie făcute la punerea în aplicare a CPP (în ceea ce privește estimarea, algoritmi de corelare, evaluarea calității corelării, sensibilitatea efectelor estimate ale tratamentului).

- Harris, H. and Horst, S. J. (2016), *A Brief Guide to Decisions at Each Step of the Propensity Score Matching Process* („Ghid succint pentru decizii în fiecare etapă a procesului de corelare a punctajului de propensiune”), *Evaluare practică, cercetare și evaluare: Vol. 21*, articolul 4. DOI: <https://doi.org/10.7275/yq7r-4820>. Disponibil la adresa: <https://scholarworks.umass.edu/pare/vol21/iss1/4>.

Similar cu articolul anterior.

Modelul discontinuității regresiei

- Jacob, Robin, Pei Zhu, Marie-Andrée Somers și Howard Bloom. (2012). A Practical Guide to Regression Discontinuity (Ghid practic privind discontinuitatea regresiei). New York: MDRC. https://www.mdrc.org/sites/default/files/RDD%20Guide_Full%20rev%202016_0.pdf

Discuție extrem de accesibilă și aprofundată privind metodologia discontinuității regresiei, care include o bibliografie atent selecționată

- Lee, D. S. și Lemieux T. (2009), Regression discontinuity designs in economics („Modele de discontinuitate a regresiei în economie”), Document de lucru NBER nr. 14723, Biroul Național de Cercetare Economică, Cambridge, MA, 2009. http://www.nber.org/papers/w14723.pdf?new_window=1

Documentul este un fel de „ghid al utilizatorului” privind discontinuitatea regresiei (DR), care oferă o descriere a logicii metodei și ilustrează diferite modalități de estimare a modelelor de DR.

Anexa 2. Propunere de prezentare a cursului ECI

Un curs introductiv privind ECI pentru AM și funcționari ar putea acoperi următoarele aspecte:

- Introducere în abordările de evaluare: evaluări ale proceselor (de ce acestea sunt importante și cum se raportează la ECI) și evaluări ale impactului (abordări contrafactice și bazate pe teorie)
- Ce sunt ECI? La ce întrebări de evaluare pot răspunde ECI eficiente? Pentru ce criterii de evaluare furnizează ECI principalele dovezi? De ce sunt importante ECI?
- Cum funcționează acestea? (Grupuri tratate și de control, comparații „înainte/după”, principii de deducție)
- Prezentare generală a metodologiilor ECI (caracteristici, puncte forte și puncte slabe ale fiecărei metode)
  - o Studii randomizate controlate
  - o Corelarea
  - o Diferența dintre diferențe
  - o Modelul discontinuității regresiei
  - o Variabile instrumentale
  - o Indicarea altor metode posibile (de exemplu, tehnici de analiză spațială)
- Cerințe în materie de date
  - o Cerințe privind grupul tratat și grupul de control
  - o Surse posibile (monitorizarea FSE, seturi de date administrative, anchete)
  - o Normele RGPD
- Prezentare generală a etapelor de punere în aplicare:
  - o Planificarea ECI (planul de evaluare, fezabilitatea unei ECI)
  - o Comandarea ECI (caiet de sarcini, criterii și metode de selecție)
  - o Gestionarea ECI (verificarea rezultatelor și interacțiunea cu evaluatorul)
  - o Diseminarea rezultatelor ECI (tipuri de public și canale de comunicare).

Un curs structurat ca mai sus ar trebui să includă exemple practice care urmează să fie elaborate în cadrul atelierelor și ar avea o durată de 2-3 zile. O abordare pentru realizarea unui astfel de curs ar fi adoptarea unei metodologii de învățare bazate pe probleme și utilizarea unei măsuri de politică a programului ca un caz concret care să fie dezvoltat.

Anexa 3. Evaluări contrafactuale ale impactului – Exemple menționate în ghid

Tabelul 6 Caracteristicile ECI menționate în ghid ca exemple

Țara	Titlu – an	Politica evaluată și perioada de tratament observată	Metodă	Grupul tratat și grupul de control – definiție și dimensiune	Variabile de rezultat	Perioada de observare	Date
Suedia	Efectele sprijinului intensificat pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă – Rezultatele evaluării proiectului Young Future (2019)	Sprijin intensificat acordat de serviciile publice de ocupare a forței de muncă persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă Iunie 2017 – ianuarie 2018	Studiu randomizat controlat (SRC)	GT: Tineri cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani repartizați aleatoriu pentru a primi sprijinul intensificat GC: Tineri cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani repartizați aleatoriu pentru a primi sprijin obișnuit GT: 2 792 – GC: 1 897	- proporția șomerilor - % al transferurilor către piața muncii - numărul mediu de zile de șomaj	12 luni de la intrare	- Registre publice de ocupare a forței de muncă pentru variabilele de rezultat - Sondaj în rândul responsabililor cu ocuparea forței de muncă și al intermediarilor pentru a măsura intensitatea sprijinului acordat
Italia (Marche)*	Impactul intervențiilor FSE finanțate în perioada 2014-2020 pentru șomerii de lungă durată din regiunea Marche (2020)	Stagii de practică, experiențe profesionale, stagii de specializare, bonuri pentru formare pentru șomeri (printre care șomerii de lungă durată) 2017 – iulie 2019	Corelarea punctajului de propensiune (CPP)	GT: Șomeri de lungă durată tratați GC: Șomeri de lungă durată în perioada 2016-2018 înscrisi la SPOFM GT: 526 pentru stagii de practică, 1 058 pentru stagii de specializare, 236 pentru experiență profesională în cadrul municipalităților și 241 pentru bonuri pentru formare – GC: 77 255	- probabilitatea de a fi angajat la un anumit moment după intervenții - probabilitatea de a fi angajat cu contract cu durată nedeterminată - numărul de zile lucrate într-o perioadă ulterioară intervențiilor	la 6, 9, 12, 15 și 18 luni de la intrarea în intervenții	- Date de monitorizare FSE pentru grupul tratat - Date administrative de la SPOFM privind persoanele înregistrate - Date administrative privind contractele de muncă activate în regiune („Comunicazioni Obbligatorie” – COB)
Polonia (Lubelskie)*	Evaluarea măsurilor pentru lucrătorii în vârstă din Lubelskie finanțate de FSE în perioada de programare 2007-2013 (2015)	Mai multe tipuri de politici active în domeniul pieței forței de muncă 2007-2013	CPP + Diferența între diferențe (DDD)	GT: Eșantion de șomeri cu vârsta de peste 50 de ani care au primit sprijin GC: Șomeri cu vârsta de peste 50 de ani care nu au participat la nicio măsură și care erau înregistrați la un birou regional pentru ocuparea forței de muncă în momentul în care membrii grupului tratat au participat la programul evaluat GT: 145 – GC: 67 102	- probabilitatea de încetare a statutului de șomer înregistrat	la 6, 12, 18 luni de la intrarea în intervenții	- Date administrative de la SPOFM

Țara	Titlu – an	Politica evaluată și perioada de tratament observată	Metodă	Grupul tratat și grupul de control – definiție și dimensiune	Variabile de rezultat	Perioada de observare	Date
Letonia	Formare profesională pentru tinerii șomeri din Letonia: Dovezi generate de un model bazat pe discontinuitatea regresiei (2018)	Formare profesională destinată tinerilor NEET 15-29 2014-2015	Modelul discontinuității regresiei (MDR)	GT: Șomeri care au participat la formarea profesională în termen de un an de la data înregistrării GC: Șomeri înregistrați între iunie 2013 și decembrie 2015 care nu participă la nicio măsură GT: 898 – GC: 10 717	- probabilitatea de a fi angajat la un anumit moment după intervenții - venit	- la 12-36 de luni de la înscriere	- Date administrative de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) din Letonia – informații privind atât participanții, cât și neparticipanții înregistrați ca șomeri la anumite date - Date administrative de la Serviciul Fiscal de Stat (SRS) – informații privind condițiile de încadrare în muncă la date diferite și privind veniturile persoanelor fizice
Germania	Efectele formării lingvistice asupra ocupării forței de muncă pentru imigranții șomeri (2021)	Cursuri de limbi străine (+ experiențe profesionale pentru unele dintre persoanele tratate) pentru imigranții aflați în căutarea unui loc de muncă 2014	Variabile instrumentale (VI)	GT: migranți participanți care au început cursuri formare lingvistică în scopuri profesionale în 2014 GC: eșantion aleatoriu de neparticipanți cu cel puțin un interval de altă cetățenie decât cea germană care nu participă la nicio măsură de politică activă în domeniul pieței forței de muncă sau la niciun curs de integrare GT: 8 968 – GC: 26 463	- probabilitatea de a fi angajat (angajare obișnuită, angajare obișnuită cu normă întreagă, angajare obișnuită > 6 luni, angajare cu venituri peste pragul riscului de sărăcie, ocupare a unui loc de muncă calificat) - venitul zilnic și cumulativ provenit de la loc de muncă obișnuit - numărul cumulativ de zile de angajare obișnuită	la 24 de luni de la intrarea în intervenții	- Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM) pentru identificarea ambelor grupuri și pentru variabilele de rezultat - Date colectate retroactiv în timpul întâlnirilor cu persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și cu asistenții sociali (Werdegangshistorie, WGH); pentru mai multe informații privind episoadele de activitate independentă sau de concediu pentru creșterea copilului și privind educația și ocuparea forței de muncă în străinătate
Italia (Trento)	Costul programelor de formare profesională este justificat? Dovezi dintr-o analiză cost-beneficiu (2018)	Cursuri de formare profesională pentru șomeri 2010-2011	CPP	GT: șomeri participanți la cursuri de formare profesională finanțate din resurse provinciale și din FSE GC: persoane înregistrate ca șomeri la data începerii cursurilor individuale de formare în registrele SPOFM locale GT: 818 (cursuri provinciale), 114 (cursuri FSE) – GC: 17 236 (cursuri provinciale), 1 152 (cursuri FSE)	- probabilitatea de a fi angajat - câștiguri salariale	la 3, 6, 12, 18, 24, 36 de luni de la intrarea în intervenții	- Date de monitorizare FSE pentru grupul tratat - Date administrative de la SPOFM privind persoanele înregistrate - Date administrative privind contractele de muncă activate în regiune („Comunicazioni Obbligatorie” – COB) - Date administrative privind declarațiile fiscale de la INPS - Date administrative de la Departamentul pentru educație al provinciei

Țara	Titlu – an	Politica evaluată și perioada de tratament observată	Metodă	Grupul tratat și grupul de control – definiție și dimensiune	Variabile de rezultat	Perioada de observare	Date
Germania	Contribuie sistemele de creare de locuri de muncă la îmbunătățirea integrării sociale și a bunăstării șomerilor de lungă durată? (2020)	Sistem de creare de locuri de muncă (locuri de muncă subvenționate pentru o perioadă de până la 36 de luni) pentru persoanele vulnerabile (șomeri de lungă durată) 2015 – iunie 2017	CPP	GT: eșantion de participanți care au răspuns la întregul chestionar GC: neparticipanți înregistrați la SPOFM și cu aceleași criterii de eligibilitate ale grupului de control, care au răspuns la întregul chestionar GT: 2 531 în valul 1, 1 191 în valul 2, 450 în valul 3 – GC: la fel ca mai sus	- probabilitatea de a fi angajat - măsuri subiective referitoare la satisfacția privind viața, sănătatea mintală, apartenența socială, statutul social	la 7, 18, 29 de luni de la intrarea în program	- Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM) pentru identificarea ambelor grupuri și pentru variabilele de rezultat - Anchetă pentru variabilele de rezultat subiective (rezultate comportamentale)
Spania (Asturias)*	Evaluarea PO FSE Asturias (2019)	Metode de predare pentru grupurile de elevi expuși riscului de părăsire timpurie a școlii (al doilea și al treilea an de învățământ secundar) 2016-2017	CPP	GT: elevii care participă la intervenții GC: elevi comparabili în ceea ce privește criteriile de eligibilitate GT: 1 053 – GC: 3 852	- probabilitatea de a trece în următorul an școlar	12 luni de la intrare	- Date administrative privind educația: Baza de date SAUCE (Ministerul Educației)
Portugalia	Evaluarea sistemului de burse pentru învățământul superior pentru studenții din Portugalia care provin din medii defavorizate (2020) – urmează să fie publicată	Burse pentru studenții din învățământul superior care provin din familii cu venituri reduse 2021-2018	MDR	GT: studenți care se înscriu pentru primul an universitar de masterat sau de licență GC: studenți care nu sunt eligibili, deoarece venitul lor depășește pragul stabilit GT: 130 602 – GC: 25 400	- probabilitatea de a fi înscrisi la sfârșitul primului an - numărul de credite obținute la sfârșitul primului an - probabilitatea de absolvire - numărul de ani până la absolvire - media finală la absolvire	la 12-48 de luni de la acordarea bursei	- Date administrative privind studenții care solicită bursa (DGES) - Date administrative cu informații privind parcursul și evoluția academică (DGEEC)
Polonia (Podlaskie)*	Evaluarea impactului sprijinului din partea PO Podlaskie asupra popularizării învățământului profesional în perioada 2014-2020 (2020)	Proiectul FSE „Profesie bună – Viață bună”, care vizează promovarea educației și formării profesionale și care se adresează școlilor gimnaziale 2017-2019	CPP	GT: eșantion de elevi care au participat GC: elevi cu caracteristici similare celor din grupul tratat, dar care nu participă la proiect GT: 200 – GC: 384	- frecventarea unei școli tehnice la momentul studiului - frecventarea unei școli profesionale de gradul 1 la momentul efectuării studiului - frecventarea fie a unei școli tehnice, fie a unei școli profesionale de gradul 1 la momentul efectuării studiului; - înscrierea la un liceu, la o școală tehnică, la o școală profesională de gradul 1, la o școală care oferă formare profesională	la 12-36 de luni după intervenții	- Date de monitorizare - Registrul național al populației (PESEL) pentru selectarea grupului de control - Anchetă pentru măsurarea variabilelor de rezultat

Țara	Titlu – an	Politica evaluată și perioada de tratament observată	Metodă	Grupul tratat și grupul de control – definiție și dimensiune	Variabile de rezultat	Perioada de observare	Date
Italia (Piemonte)*	Efectele asupra ocupării forței de muncă ale sistemului de bonuri pentru serviciile de ocupare a forței de muncă (Buono servizi lavoro – BSL finanțat de PO FSE Piemonte, 2014-2020) (2019)	Bonuri pentru servicii de ocupare a forței de muncă (orientare + formare + etapă) pentru șomerii vulnerabili cu un interval de șomaj de cel puțin 6 luni 2018	CPP	GT: șomeri tratați GC: șomeri înregistrați la SPOFM cu caracteristici similare (vârsta de 30 de ani și șomeri pe o perioadă de 6 luni) GT: 8 125 – GC: 130 000	- probabilitatea de a fi angajat - probabilitatea de a fi angajat cu contract cu durată nedeterminată	la 6, 12, 16 luni de la intervenții	- Date de monitorizare FSE pentru grupul tratat - Date administrative de la SPOFM privind persoanele înregistrate - Date administrative privind contractele de muncă activate în regiune („Comunicazioni Obbligatorie” – COB)
Germania*	Evaluarea programului pentru integrarea șomerilor de lungă durată în Germania în perioada 2014-2020 (2019)	Măsuri de integrare a șomerilor de lungă durată pentru o perioadă de 24 de luni sau mai mult (locuri de muncă subvenționate) 2015-2017	DDD (s-a estimat intenția de a trata)	GT: șomeri de lungă durată potențial eligibili în perioada programului (din 2015) GC: persoane care îndeplinesc criteriile de eligibilitate înainte de punerea în aplicare a programului (2010-2012) GT și GC: 134 515 persoane pentru 237 874 de episoade de șomaj (35 % pentru GT și 65 % pentru GC)	- probabilitatea de a fi angajat (angajare cu contribuții sociale)	la 24 de luni de la intervenții	- Date administrative de monitorizare furnizate de Oficiul Federal pentru Administrație (baza de date ZUWES) - Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM) pentru variabilele de rezultat
Germania, (Baden-Württemberg)*	Al doilea raport de evaluare privind obiectivul specific A1.1 din cadrul PO FSE Baden-Württemberg, 2014-2020 (2020)	Măsuri de integrare a șomerilor, în special a șomerilor de lungă durată și a altor persoane vulnerabile Martie 2016-decembrie 2017	CPP	GT: participant identificat în baza de date BIOFM GC: persoane care îndeplinesc criteriile de eligibilitate în aceeași perioadă GT: 1 578 (din totalul de 1 800) – GC: nu se aplică	- probabilitatea de a fi angajat (angajare cu contribuții sociale) - probabilitatea de a rămâne în situația de a primi indemnizația de șomaj	la 15 luni de la intervenții	- Date de monitorizare - Biografiile integrate privind ocuparea forței de muncă (BIOFM) pentru variabilele de rezultat

Notă: GT = grup tratat, GC = grup de control

Notă: * se referă la evaluările identificate în cadrul serviciului de asistență.

CONTACTAȚI UE

În persoană

În întreaga Uniune Europeană există sute de centre de informare Europe Direct. Puteți găsi adresa centrului cel mai apropiat de dumneavoastră la: https://europa.eu/european-union/contact_ro

Prin telefon sau e-mail

Europe Direct este un serviciu care vă oferă răspunsuri la întrebările privind Uniunea Europeană. Puteți contacta acest serviciu:

- prin apel gratuit: 00 800 6 7 8 9 10 11 (anumiți operatori pot taxa aceste apeluri),
- apelând următorul număr standard: +32 22999696 sau
- prin e-mail, la: https://europa.eu/european-union/contact_ro

GĂSIȚI INFORMAȚII DESPRE UE

On-line

Informații despre Uniunea Europeană în toate limbile oficiale ale UE sunt disponibile pe site-ul web Europa, la: https://europa.eu/european-union/index_ro

Publicații ale UE

Puteți descărca sau comanda publicații ale UE gratuite și contra cost la adresa: <https://op.europa.eu/ro/web/general-publications/publications>. Mai multe exemplare ale publicațiilor gratuite pot fi obținute contactând Europe Direct sau centrul dumneavoastră local de informare (a se vedea https://europa.eu/european-union/contact_ro).

Dreptul UE și documente conexe

Pentru accesul la informații juridice din UE, inclusiv la dreptul integral al UE începând din 1952 în toate versiunile lingvistice oficiale, accesați site-ul EUR-Lex, la adresa: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=ro>

Date deschise ale UE

Portalul de date deschise al UE (<http://data.europa.eu/euodp/ro>) oferă acces la seturi de date din Uniune. Datele pot fi descărcate și reutilizate gratuit, atât în scopuri comerciale, cât și necomerciale.

Publications Office
of the European Union